

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЦЕНА 3 ДИНАРА

БЕОГРАД, АВГУСТ 1998. ГОДИНЕ
ГОДИНА IX, БРОЈ 551

**ПРОМОЦИЈА
ИСТИНЕ
О СРБИЈИ**

ТВ дуел

ДР ШЕШЕЉ – ВЛАСИ

**Округли сто књижаре "Плато"
ДРУГО ЛИЦЕ ДЕМОКРАТИЈЕ**

**САНКЦИЈЕ – ЗЛОЧИНАЧКИ
АКТ ЗАПАДНИХ СИЛА**

VOICE OF EGYPT

A Monthly Newsletter Published by
The Embassy of the Arab Republic of Egypt - Belgrade

Phone: 650-585, Fax: 652-036 Address: Andre Nikolica 12

Issue No. 8 - August 1998

CELEBRATION OF THE EGYPTIAN NATIONAL DAY

On July 24, 1998, H.E. Mr. Hani Khallaf, Ambassador of Egypt in Belgrade, and Mrs. Khallaf, hosted a reception on the occasion of the Egyptian National Day - July 23. The reception was held at the Ambassador's Residence and in spite of the vacation period, gathered about 500 guests - representatives of all spheres of public life, Yugoslav federal and republican officials, representatives of political parties, members of the Diplomatic Corps in Belgrade, representatives of economic, tourist, media and press sectors, as well as prominent personalities and friends of Egypt, enjoyed warm atmosphere and delicious Egyptian food served at this reception. H.E. the Ambassador has also received a number of congratulation messages on the occasion.

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника:
Душан Весић

Редакција:

Момир Марковић, Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић, Јадранка Шешељ,
Јасминка Олујић, Александар Вучић,
Жана Живаљевић, Огњен Михајловић,
Рајко Ђурђевић, Весна Арсић,
Коста Димитријевић, Вељко Дукић,
Драгољуб Стаменковић,
Дмитриј Јанковић, Ивана Ђурић

Секретар редакције:
Љиљана Михајловић

Технички уредник
и компјутерски прелом:
Северин Поповић

Дизајн корица:
Борис Ступар

Лектор:
Зориша Илић

Карикатуре:
Синиша Аксентијевић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:
Томислав Николић,
Маја Гојковић, Драган Тодоровић,
Ратко Гонди, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчетић, Владимир Башкот

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

Штампа:
НИГП "АБЦ-ГРАФИКА" д. д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у Регистар средстава јавног информисања Министарства за информације под бројем 1104, од 5. јуна 1991. године.

Министарство за информације Републике Србије 19. августа 1991. године дало је мишљење број 413-01-551/91-01 да се "Велика Србија" сматра производом из Тарифног броја 8, став 1, тачка 1. алинеје 10, за чији промет се плаћа основни порез по стопи од 3%.

У овом броју:

Др Војислав Шешељ-Власи: ДИЈАЛОГ О ИСКУШЕЊИМА	2
Округли сто књижаре "Плато": ДРУГО ЛИЦЕ ДЕМОКРАТИЈЕ	19
Др Војислав Шешељ: НЕКИ АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦИОНИСАЊА УСТАВНОГ ПОРЕТКА	36
Александар Вучић у Атини: ПРОМОЦИЈА ИСТИНЕ О СРБИЈИ	40
Интервју др Војислава Шешеља агенцији "Yugoslav- Arab press" САНКЦИЈЕ - ЗЛОЧИНАЧКИ АКТ ЗАПАДНИХ СИЛА	43
Томислав Николић у емисији "Фокус" ТВ Пожеге: ОЛУЈЕ НА СРПСКОЈ ПОЛИТИЧКОЈ СЦЕНИ	48
Осврт на књигу др Бранка Надовезе" ИСТОРИЈА СРПСКОГ РАДИКАЛИЗМА ОД 1903. ДО 1990. ГОДИНЕ	59
Полемички полигон: ИСТИНА О СМРТИ ПОТПУКОВНИКА МИСИТЕ	65
Др Војислав Шешељ на Телевизији "Палма плус" у Јагодини: ПАМЕТ У ПРВОМ ПЛАНУ	67
Конференције за штампу Српске радикалне странке	81

ДИЈАЛОГ О ИСКУШЕЊИМА

"Западне силе нас економски притискају. Ја знам шта значе западни економски притисци, знам шта значе блокаде, знам шта значе санкције. То ће, можда, погоршати економску ситуацију у Србији. Могу да ризикујем да ме, због тога, каменују незапослени, да ме растргну пензионери, да ме линчују радници, да ме обесе сељаци. Али, да у историју уђем као човек који је предао Косово и Метохију, то сигурно нећу"

др Војислав Шешељ

Водитељ: О узроцима косметске кризе и начину решавања проблема на Косову и Метохији, у студију БК телевизије емисије "Пикадо" говорите и разговарају потпредседник републике Владе, др Војислав Шешељ и адвокат из Приштине, Азем Власи. Кажем адвокат, мада ваша недавна најава објављена у неким гласилима говори да је ваша жеља да budete амбасадор Косова у Београду. Ево првог питања за господина Шешеља, да ли господина Власија видите као будућег амбасадора?

Др Шешељ: Не, морају да га ражалостим, јер нема ништа од независности Косова. Не мислим ја да ви нисте способни да budete амбасадор. Мислим да сте врло способни, а чак да бисте у неким околностима могли бити и амбасадор СР Југославије у некој држави широм света.

Пусте жеље носиоца штафете

Да budete амбасадор Републике Косово, једноставно је немогуће јер Републике Косово никада неће бити. Могло би да буде Републике Косово, под условом да нестане Србија са географске карте. Ја мислим да нико озбиљан у свету не рачуна са тим да Србија може потпуно нестати. Пошто Србија не може нестати Косово Република не може постати, а док постоји Србија она ће свим средствима бранити Косово и Метохију, као свој саставни део и ту нема никакве сумње.

Тако, ако сте рачунали да budete амбасадор у Београду, погрешна вам је нека рачуница, а ако желите негде другде да budete амбасадор, то може под извесним околностима, а шта то подразумева?

Дупло везано: пошто Србије не може да нестане, "Косово Република" не може да постане

То подразумева да припадници албанске националне мањине почну опет са учешћем у политичком животу Србије и СРЈ, да ваше партије изађу на изборе, да ваше партије освоје одређен број посланичких мандата у Савезној скупштини, у републичкој Скупштини, у покрајинској Скупштини, да освоје власт на локалном ниову у неким општинама итд., али да онда кроз један нормалан

спреман да шири пријатељство, поверење међу народима и државама.

Што се тиче воље ове власти, па и вас господине Шешељ, не само да не би могао бити амбасадор, него ни много мање од тога, јер ипак ја припадам једном народу на Косову, који већ 10-ак година није у ситуацији да ужива ни нека основна грађанска права, јер је управни систем ове државе који се израђује од 1989.

посебно деловање према Албанцима. На основу тога...

Др Шешељ: Када је то било?

Азем Власи: Мислим у јуну 1990. године и на основу тога Скупштина Србије је листом увела принудне управе у великом броју, можда у 90% места. Не, не, после усвајања амандмана од марта 1989. године насилног гажења уставне аутономије Косова датира од 1989. године. Устав Србије је донет после тога и онда је у Уставу и употпуњен другим законским актима и само су санкционисане те дискриминације које су уграђене у законску регулативу, а онда после имате онај тзв. Закон о посебним условима за промет некретнина, којима је ограничено једно право које улази у ред елементарних, основних, људских и грађанских права, а то је право располагања приватном имовином и низ других покрајинских закона, је стављено ван снаге који су до тада важили и били су тада наше законе санкционисали, националну равноправност, напр. Закон о високом школству, Закон о средњем школству, по којем је била уређена равноправна двојезична настава на Приштинском универзитету итд. тако да сада не можемо говорити о томе о чему сте ви мало пре говорили, ако се ради о томе да сам ја припадник, значи, једног народа који је у правном систему ове државе дискриминиран, а да не говоримо о пракси која се спроводи и како се она спроводи.

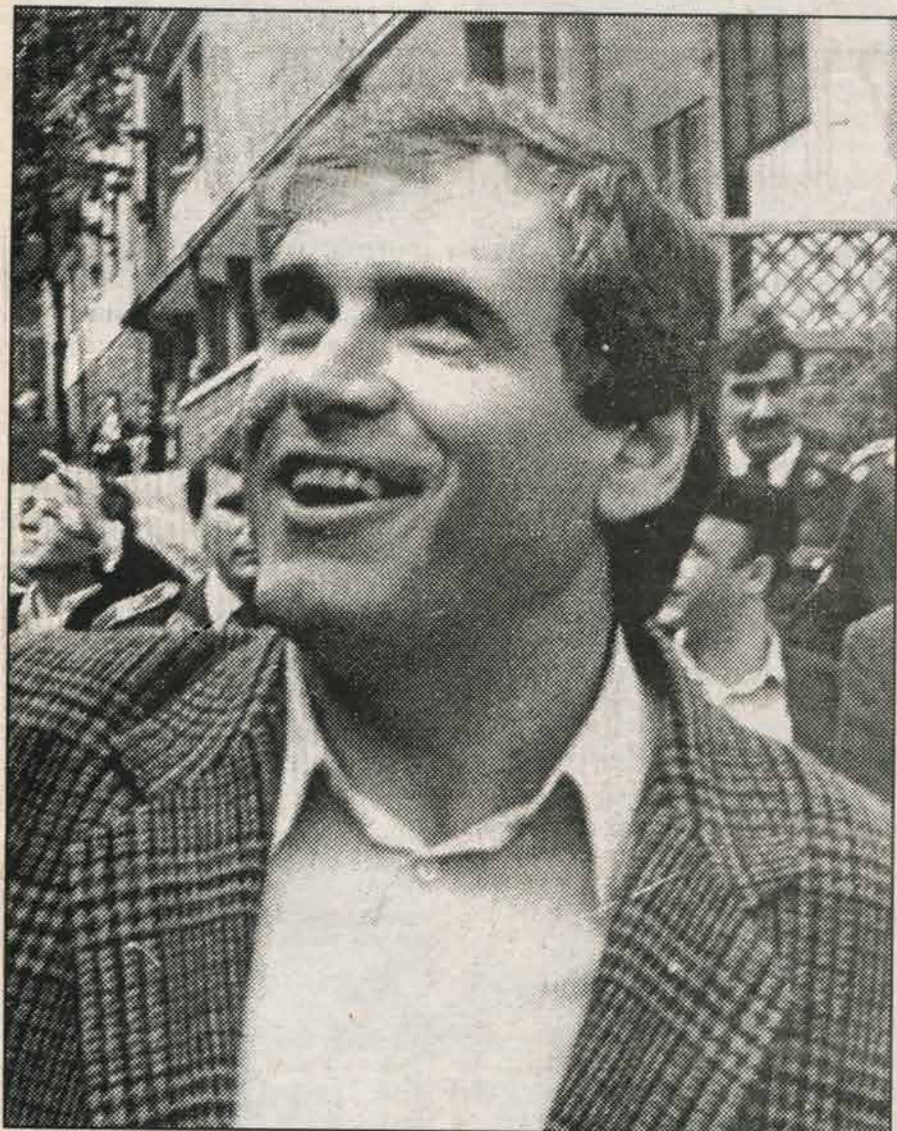
Иначе, то за амбасадора, када смо већ кренули од тога, могу вам рећи, када су припремали моје удаљавање из политике 1987. године и 1988. године, ви знате да су то свим средствима радили, као у време културне револуције у Кини, а то вама није познато, врло великодушно су ми понудили да идем негде за амбасадора, само да физички не будем присутан на Косову, да ураде то што су после урадили. А ја сам, разуме се, те игре тада знао и уместо за амбасадора, ја сам завршио у затвору, али то је био део тих политичких обрачуна тада. Ништа ви са тим немате.

Др Шешељ: Господине Власи, мени су увек били интересантни, бивши комунистички функционери, када се јавно жале како је партија према њима поступила, а нису то очекивали, а сматрали су да то нису заслужили.

Знате, били сте високи комунистички функционер, били сте функционер у једном систему који није демократски и немојте се чудити што недемократски систем производи недемократску политичку праксу. То, како су са вама поступали, поступали су веома благо у односу на неке раније историјске примере обрачуна комуниста са отпадницима из својих редова. Знате, да не крехемо од Лењина, Стаљина, Тита из прве фазе итд. Ви сте већ у неко време распада комунистичког поретка отишли из руководства и није вам нешто нарочито тешка била судбина. Је ли тако?

Азем Власи: Не, није....

Др Шешељ: Много сам теже прошао ја као антикомунистички дисидент,

Титов јуноша Азем Власи; несуђени амбасадор несуђене "Републике Косово" у Београду

политички процес, кроз конституисање савезних органа власти, нека од ваших партија узме учешће и у Савезној влади и учествује у расподелу код амбасадорских места, јер нормално би било за СРЈ да извршен проценат амбасадора албанске националности, лојалних Србију и СРЈ да заступа нашу земљу широм света.

Азем Власи: Да, када сте већ кренули од тога, мене већ питају некада, имам ли ја неких амбиција за влашћу? Искрено речено, ја немам неких посебних амбиција, онако сам у шали рекао, да могу бити и амбасадор, а под тим подразумевам да је амбасадор човек који је увек вољен,

године, а та дискриминација је уграђена у систем.

Крокодилске сузе бившег функционера

Др Шешељ: Како?

Азем Власи: Па, на пример могу да вам илуструјем то са низ примера. 1990. године, чим је поништена уставна аутономија Косова и то на силу, усвојено је низ законских аката у Скупштини и других правних аката, а међу њима је најпознатији онај од јуна 1990. године тзв. Закон о деловању републичких органа у ванредним приликама. То је, значи, санкционисано ванредно стање у покрајини,

него ви као одстранени партијски функционер. Али, то није битно и није основна тема нашег разговора, мада можемо и о томе да разговарамо.

Шта је овде битно? Ви говорите да су ускраћена права Албанцима, а када изнесете аргументацију говорите да је укинута аутономија Косова и Метохије, да су закони покрајински укинута итд. и ви значи изједначаваате Косово и Метохију са албанском националном мањиношћу. То су две различите ствари.

Косово и Метохија никада нису, ни у комунистичком уставу били дефинисани као облик албанске територијалне аутономије, него као облик територијалне аутономије у коме су сви припадници свих националности равноправни, и Срби као већински народ у Србији и Југославији, Албанци као национална мањина која у већини живи на подручју Косова и Метохије, Роми, муслимани и ко је још све наведен, али није битно. Дакле, мешате две ствари које се не могу идентификовати. Друго, ви се позивате на уставну аутономију Косова. На који се устав позивате?

Азем Власи: Ево да вам кажем....

Др Шешел: На Устав из 1974. године, знам ја на који се позивате, али то није устав у правом смислу речи.

Азем Власи: Чекајте, да кажем, зашто није устав у правом смислу речи?

Карикатура Устава

Др Шешел: По дефиницији, устав доноси народ на демократски начин да би ограничио вољу и понашање власти и нема устава у правом смислу речи, ако се не донесе на демократски начин. Значи, може га донети народ на референдуму, од државе до државе, и то на различите начине, то је тако регулисано или да га донесе парламент, обично квалификованом већином.

Ми нисмо имали парламент а Устав је донео државни орган који је конституисан насиљем, а не на демократским изборима. Парламент, односно Савезна скупштина из 1974. године је типична комунистичка скупштина коју су диктаторски органи власти конституисали без воље народа. Од другог светског рата па наовамо, ми нисмо имали демократски изабране скупштине, све до избора из децембра 1990. године. Сви уставни су били октроисани. Октроисани устав није устав у правом смислу речи.

Азем Власи: А какав је овај?

Др Шешел: Ви би, а ви бисте то као правник требало да знате, октроисани устав је карикатура устава. Октроисани устав дарује власт народу, да би га лакше потчињавала. Аутономија Косова и Метохије ни у једном демократском периоду у историји наше државе, нема. Она је прокламована комунистичким уставом из 1946. године као аутономна област, па 1963. године као аутономна покрајина. На комунистички начин конституисања, а никакве демократије и никакве воље народа ту није било.

И још да вам кажем нешто што се тиче ових закона. Ниједно право припадницима албанске националне мањине није ускраћено. Имате и даље право на школовање, на матерњем језику, на свим нивоима укључујући и факултете. Али, ако је реч о државним школама, по наставном плану и програму које прописује Министарство просвете у Београду. Тако је у свим земљама света.

Азем Власи: Има једна друга тема, дозволите..

У име народа Власи иза браве

Др Шешел: А нико вам није ускратио право коришћења нашег матерњег језика. У свим друштвеним службама...

Азем Власи: А ви би требало као потпредседник Владе Србије да знате Закон о високом школству Србије. Зашто је стављен ван снаге Закон о високом школству који је функционисао толико дуго и по којем је...

Др Шешел: Ко га је донео?

Азем Власи: Покрајинска скупштина га је донела...

Др Шешел: Је ли то демократски изабрана скупштина?

Азем Власи: Јесте, демократски изабрана скупштина.

Др Шешел: Како?

Азем Власи: А, сада, дозволите, ја се осећам компетентним да говорим о томе, јер сам у том периоду био сам на власти.

Др Шешел: Да ли је било у том периоду демократије, када сте ви били на власти?

Азем Власи: Да, више је било демократије него сада, па ви сте ишли, односно отишли у затвор, а ја то не знам, не знам зашто сте отишли у затвор иако имам нечега заједничког, били сте ви члан Савеза комуниста и ја сам био.

Ви сте ишли због нечега другог, а ја сам отишао у затвор, не од оних комуниста са којима сам ја сарађивао, већ од сталјиниста који су се помамили да све пред собом омету силом и отишао сам бранећи ту уставну аутономију Косова.

Мени су написали оптужницу, а прво су извели милион људи да би мене ухапсили, па су ми припремили оптужницу због које је следила смртна казна, а вас су тада казнили, а после нешто све прекршајно. Хајде да оставимо то, него хајдемо на ово...

Др Шешел: Ја сам био осуђен на осам година затвора. Први пут.

Азем Власи: Знам. Хајдемо на ово, на уставне односе.

Др Шешел: А што се тиче овога што су народу обећали, народ је тражио ваше хапшење, а нико одозго, нико са стране то нико није тражио.

Азем Власи: Не, никакав народ није тражио.

Др Шешел: Ја сам био ту, милион људи је народ, а ја сам био међу њима.

Азем Власи: Због чега?

Др Шешел: Зато...

Азем Власи: Па, онда је проблем у народу, а ја ипак имам поверење да српски народ није такав да тражи нечије хапшење на тргу, због другачијег мишљења и другачијег става.

Др Шешел: Ми немамо другачијег мишљења.

Азем Власи: Него због чега?

Др Шешел: Него, због политичке праксе. Деценијама су систематски Срби протеривани са Косова и Метохије. И оно где сте ме прекинули...

Азем Власи: Није тачно да су протеривани са Косова...

Др Шешел: И оно где сте ме прекинули, зашто је донесен Закон о забрани продаје имовине, чекајте водићемо дијалог, имамо два сата...

Азем Власи: Не, само ми дозволите...

Др Шешел: Само да вам ово кажем...

Азем Власи: Ја не волим да се надвикујем, а јесмо ли говорили...

Др Шешел: Нема надвикивања...

Жал за уставом из 1974. године

Азем Власи: Јесмо ли говорили мало о Уставу од 1974. године?

Др Шешел: Да.

Азем Власи: Па, дозволите ми онда, да вам кажем неколико речи о томе. Као правник ви треба да знате да једно право стечено легалним и легитимним путем по уставној процедури важећој тада када је то право остварено, не може се нелегитимним и насилним путем укинути.

Што се Косова и Албанаца тиче и што се других народа на Косову тиче и грађана Косова, Устав од 1974. године донет је по тада важећој легалној процедури. Значи, није насилан, чекајте, молим вас, само да објасним, није био насилан, није био ратом, а оно што је 1989. године учињено, ипак је била једна општенародна расправа спроведена око промене Устава.

Грађани се доле у огромној већини нису сложили да се промени Устав у делу који се тиче уставног положаја покрајине. То је учињено на силу од стране уставне Скупштине Србије, оним методама политичког насиља, преко митинга, претњама, уценама, хапшењима, опкољења је тенковима Покрајинска скупштина. Једно право које се на тај начин укида и стање које на тај начин, 1989. године које је завелено на Косову, опростите, за нас је нелегитимно.

Може бити примедби на онај период, да ли је то било много демократски или није, али ипак, на неки начин ми смо били у могућности тада да кажемо коју реч о својој позицији како желимо и у каквим односима да живимо. Продукт тог изјашњавања је био тај Устав и ти уставни односи у Покрајини.

Пазите, није то тада било, а ту се слажем, нити за Албанце, него је то био Устав Косова који је санкционисао националну равноправност у таквим околностима какве су и биле. Према томе, те приче, та пропаганда о протеривању и исељавању Срба, то је послужило

само као пропаганда да би се насрнуло на уставну аутономију Косова, тобож, да се заштите Срби и Црногорци.

Могу да вам кажем, данас, 10 година после успостављања овакве власти на овакав начин, Срби се осећају најмање сигурни доле, угрожени су, али не од Албанаца као што и нису били од Албанаца, него зато што им је ова власт посејала лажне илузије са пароллом о српском Косову.

Наша парола никада није била - албанско Косово, нити је данас. Могу да вам кажем, поносим се тиме, Косово је било и треба да буде од оних који тамо живе и они треба да уређују на демократски начин своје односе, али стање које је заведено 1989. године и све оно што је тада донето, то је заправо једна ситуација, наглавачке окренута, цела ситуација на Косову и ви сада желите упорно да прикажете то као нормално стање, као да оно није било нормално, а ово је нормално. Е, ово је ненормално стање.

Власијева верзија угрожениости Срба

Водитељ: Дакле, све ово што се данас дешава, основне узроке ви видите пре десет година.

Азем Власи: Апсолутно, и последиче се виде јер тада није било доле ни ратовања, ни убијања, била је обезбеђена лична сигурност.

Др Шешел: Како није било убијања?

Азем Власи: Лична, имовинска сигурност за све једнака, није било убијања, молим вас. У периоду од 15 година ста-

тистика је показивала да је најмањи број убиства био на Косову. Од тога, од укупног броја убиства, највише је било међу самим Албанцима, што је природно, јер је већинско становништво.

Било је два случаја убијања Срба, а то су били класични криминални случајеви који су политизирани на све начине, према томе, господине Шешел све те приче тада о угрожениости Срба, који су продавали за дебеле паре своја имања, да би дошли у Србију, а ви данас хоћете да их задржите тамо тако што им забрањујете продају имања, када је било, а та пропаганда је имала одређене политичке циљеве и данас смо доспели докле, тамо где смо доспели.

Владини извори дају, а мени је жао због свега овога, што се догађа данас, али ове тензије трају. Оне трају управо због чињенице што је овако насилно створено стање које је створено 1989. године и узалудно је покушавати то приказивати нормално.

Водитељ: А ви господине Шешел?

Азем Власи: Као што видите, то је крајње ненормално. Ви можете да кажете, неће бити Косово без Србије, а свим средствима ћемо бранити и како год хоћете. Ви сте се тако закљичали да ћете сачувати Србе у Хрватској, да ћете помоћи за све границе до Карловца итд.

Водитељ: Молим вас, да дамо прилику и господину Шешелу, да одговори, да ли оно што се десило пре десет година, да ли је основни проблем?

Азем Власи: Да, а можемо ми ако хоћете и о образовању...

Устав донет насиљем

Водитељ: Господине Шешел, да ли оно што се десило пре десет година, да ли је то основни узрок што се Албанци и Срби гледају преко нишана? Изводите.

Др Шешел: Што се тиче западних Срба, они су оружјем извојевали своју слободу, а онда им је та слобода отета за зеленим преговарачким столом одлуком великих сила, односно притиском великих сила. А из тога су неке поуке и у Београду извучене. Које су то поуке? Да више не верујемо у Уједињене нације, да више не верујемо западним силама, да више не верујемо Европској унији. Све поуке из губитка Српске Крајине, ми ћемо сада искористити да би ефикасније сачували Косово и Метохију.

Такође, када је реч и о Републици Српској, а не секирајте се, вратимо ми кад тад и Српску Крајину и Републику Српску. Него, да се вратимо на предмет овог разговора. Кажете да је насиљем укинут Устав из 1974. године, а зашто се чудите када је тај Устав насиљем и донесен...

Азем Власи: Уопште није насиљем донесен...

Др Шешел: Е, сада ви сачекајте, ја сам стрпљиво чекао да ви кажете све што сте имали, а сада ви саслушајте мене. Донесен је насиљем, најгорим могућим начином и кажете - била је јавна расправа. То је била фингирана јавна расправа у којој нико није смео да се јавно супротстави, а онај ко се јавно супротставио, ишао је у затвор.

Професор Михајло Ђурић са Правног факултета из Београда, одлежао је осам месеци затвора зато што је критиковао

Егзодус из Републике Српске Крајине: Срби су оружјем извојевали слободу, а онда им је она одузета за зеленим столом

уставне амандмане који су претходили Уставу од 1974. године. Коста Чавошки је био осуђен, отеран са факултета, и Војислав Коштуница такође је отеран са факултета. Стеван Врачар је отеран са факултета, Бранислав Јојић професор, такође је отеран са факултета и читав низ других. Отерани су са факултета, јер су се супротставили. Онај ко би се унутрашњости супротставио ишао би у затвор.

Многи су ишли у затвор и нико се није смео супротставити озбиљно јер смо били под системом страховладе. Комунистички режим је увек режим и раније - страховладе. Тај режим је успостављен насиљем у току другог светског рата и тај режим је овладао насиљем.

Устав који је донео тај режим, октрисани устав, могао се само адекватним насиљем и променити. Када је насиље одговарало вама, албанским комунистима, онда је оно било оправдано. Јесте, јер у току Другог светског рата, са Косова и Метохије су протеране многе српске породице, а одмах после Другог светског рата, комунистички режим је законом забранио повратак прогнаним Србима.

Уочи Другог светског рата, отприлике је био уједначен број Срба и Албанаца на Косову и Метохији. У току Другог светског рата се рапидно мења национална структура у корист Албанаца, јер под окупаторском влашћу Срби се убијају, прогањају, протерују, а после другог светског рата комунисти забрањују повратак прогнаним Србима на њихова имања, а са друге стране, неким перфидним методама, Срби се присиљавају да продају своју земљу, своје куће и да се исељавају. Шта се још дешава? Систематски се насељавају Албанци из Албаније. Како је било могуће да Албанац из Албаније као страни држављанин постане власник земље или куће на Косову, када по нашим законима странац није могао никада бити власник некретности? Објасните ми само када ја завршим. Чекајте, сада мало, пошто сте ви мало дуже говорили, па дозволите да и ја кажем.

Исељавање Срба под притиском

Азем Власи: Идемо, питање по питање.

Др Шешел: Дакле, што се тиче положаја Срба, постоје безбројна сведочења о малтретирању, шиканирању, о извештајима свештеника, писменијих Срба, виђенијих тргована, интелектуалаца итд. Зашто су Срби тако масовно бежали са Косова и Метохије, зашто нису из других делова Србије? Ево, погледајте Смедерево, погледајте Крагујевац, погледајте многе друге градове у Србији...

Азем Власи: Одакле да беже, из Смедерева? Где да иду?

Др Шешел: Молим вас, а зашто су бежали са Косова и Метохије, да видимо сада то.

Азем Власи: Нису бежали...

Др Шешел: Јесу, бежали су јер им је било неподношљиво да тамо живе.

Азем Власи: Како бежали, када продају земљу на Косову два пута више него по ценама у Србији...

Др Шешел: Не, само први и други у селу прола скупо, а чим се усели прва албанска породица, почињу систематски методи притисака, а остали продају буздашто. Дакле, што се тиче претходног режима у чијем сте делу били, претходне власти коју сте и ви остваривали, у којој сте учествовали, она је била недемократска. Била је противправна.

Све што је недемократско не може бити правно у смислу модерног правног поретка, цивилизованог правног поретка, и све што се дешавало под тим режимом, могло се нивелисати само новим демократским уставом. Устав из 1990. године имао је једну фалинку, што се прво није нишло на парламентарне изборе, па да се онда усваја Устав у Скупштини него се прво усваја Устав, па се ишло на парламентарне изборе. Та фалинка је нивелисана на два начина - тако што се о Уставу одлучивало на референдуму, то је први демократски метод и друго, што је конституисана демократска Скупштина у децембру 1990. године и што је та скупштина почела на демократски начин да одлучује.

Е, сад је ту основни проблем, што су Албанци учествовали на фингираним Комунистичким изборима, где се унапред о свему одлучивало у комитетима. Нико се није могао кандидовати на тим ранијим изборима, ако га не кандидује Комунистичка партија, односно Савез комуниста или Социјалистички савез. Нико. Јели тако? (Да) Нико се други није могао кандидовати.

Азем Власи: Па могло је.

Др Шешел: Није могао да иде на листу, како је могло, немојте господине Власи. Ко се кандидовао да видимо?

Азем Власи: Ви у томе претерујете.

Др Шешел: Не претерујем ништа. Ко се мимо Социјалистичког савеза кандидовао?

Азем Власи: Да говоримо језиком чињеница. Дошли сте код овог устава, хоћемо ли и о томе?

Др Шешел: Хоћемо, само да завршим ово што сте све ви рекли.

Политички аутизам Шиптара

Азем Власи: Кренули сте од 1945. године.

Др Шешел: Само да завршим поводом овога што сте Ви рекли.

Азем Власи: Кренули сте од 1945. године.

Др Шешел: Значи, није било никакве демократије. Сад кад смо увели вишепартијски систем, кад имамо демократију, још неразвијену, али демократију, јер основна претпоставка демократије у савременим условима је вишепартијски систем.

Сад Албанци бојкотују и неће да учествују. Затим, аутономна покрајина, није укинута. Она је остала и у новом У-

ставу. Да сам ја одлучивао о новом Уставу, не би је уопште било. Не би било ни Војводине, ни Косова и Метохије, јер ја сматрам да је бесмислено у демократском друштву аутономна покрајина на овај начин.

Азем Власи: Рекли сте да не би било. За Вас је само Велика Србија.

Др Шешел: Јесте, наравно. И зашто би било? Уосталом, Србијанци и Црногорци су један народ, потпуно идентичан.

Азем Власи: Други не постоје.

Др Шешел: Други постоје, али националне мањине. По чему се народи у једној држави разликују од националних мањина? Ако им је ван границе те државе матични народ, онда је национална мањина у овој држави.

Азем Власи: Прво Ви говорите о грађанима и демократским правима. Сада прелазите на националне мањине.

Др Шешел: И Србија је дефинисана као држава грађана. У тој држави грађана, огроман број припадника једне националне мањине не иде на изборе. Бојкотује. Значи, у политичком смислу се понаша аутистички. Албанци су се сами искључили из политичког процеса.

Азем Власи: Није да су се искључили, већ неће да се укљоне у оквире које ви хоћете да им одредите. Могао бих на то питање...

Др Шешел: Које оквире?

Азем Власи: Оквире који су постављени овим Уставом Србије, који је насилно елиминисао уставну позицију Косова. Дозволите да кажем две - три речи, не овако дуго како сте Ви на ту тему говорили. По овоме како сте Ви објаснили, а никада нисте били на Косову, нити сте познавали те односе...

Др Шешел: Како никад нисам био?

Азем Власи: По томе испала да смо ми Албанци све те уставне односе ми уређивали, без обзира што је то био систем комунистичке власти, у њој су такође доминирали Срби.

Др Шешел: Како су доминирали Срби?

Азем Власи: Због тога што је то био централизован систем...

Др Шешел: Који је Србин доминирао?

Српски комунисти Кардељ и Доланц

Азем Власи: У Савезу комуниста у Централном комитету на челу са Јосипом Брозом, утврђиване су неке основне смернице, како ће се уређивати...

Др Шешел: Који су Срби доминирали, то ми одговорите?

Азем Власи: Срби који су били на власти.

Др Шешел: Који?

Азем Власи: Они који су били на власти. Неће те рећи да сте Срби само они које сте Ви набројали.

Др Шешел: Реците једног Србина који је имао ефективну власт.

Азем Власи: Сви који су били и неће те ви рећи да је до 1989. године српски

народ трпео неке уставне односе који су били.

Др Шешељ: Реците само једнога Србина који је владао.

Азем Власи: Тада и српски народ и српски политичари, имали су смисла и слуша за неке реалне могуће, у вишенационалној заједници...

Др Шешељ: Што не кажете једног тог српског политичара који је владао?

Азем Власи: Сви који су били на власти.

Др Шешељ: Један, који је владао ефективно?

Азем Власи: Не знам ко је владао ефективно.

Др Шешељ: Једног, кажите.

Азем Власи: Не знам ко је владао ефе-

твари. Друго, не може да се диктира воља ...

Др Шешељ: Зато онда Албанци прибегавају сили?

Азем Власи: Не, не. То је одговор на силу.

Др Шешељ: Коју?

Азем Власи: То је одговор на силу државног режима. Дакле, ви хоћете политиком потпуно различитих аршина - ја само постављам питање - да ли бисте ништа прихватили, Срби или део српског народа негде, значи, ја уважавам да сви треба да имају једнака права, па и Срби, да им се намеће то, што се намеће Албанцима на Косову.

Значи, има ли неку уставну позицију, зато што ви мислите да није у реду,

Азем Власи: Ти Бошњаци, које ви сада негирате...

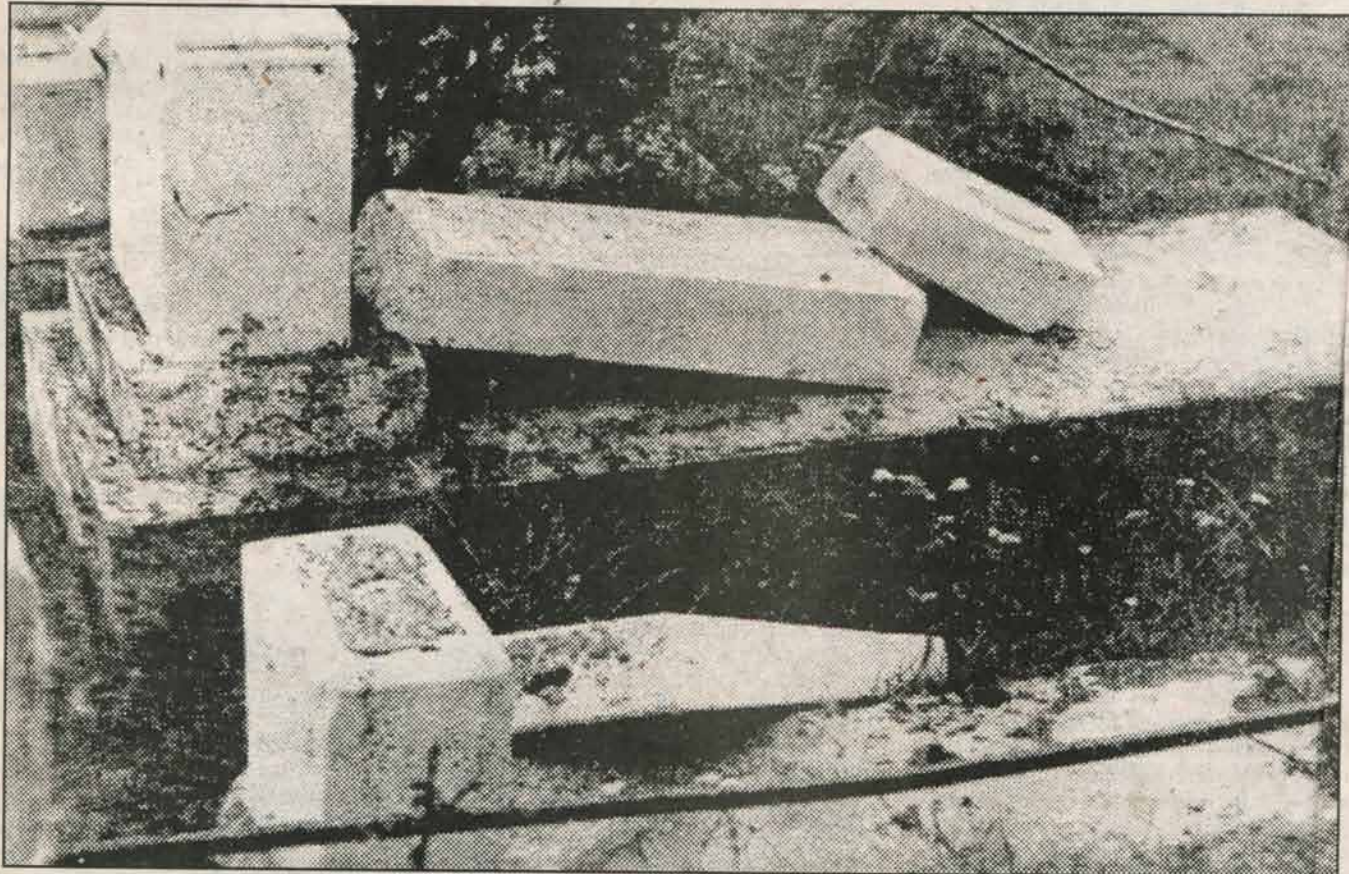
Др Шешељ: Док сте ви били партијски функционер, то није постојало.

Азем Власи: Постојало је и то је чињеница и опет ће постојати као што живите ...

Критика српске политике

Др Шешељ: Кад су постојали Бошњаци?

Азем Власи: Као што видите, постоје и постојаће и то је дакле, та ваша ултранационалистичка политика, која негира све друге и свачији национални интерес, довео је до овога, што преживљавамо.

Поновно умирање: срушен српски гроб у Србици 1985. године

ктивно - Броза, од Стамболића па наниже.

Др Шешељ: Истакнути комунисти Владамир Бакарић, српски комуниста Стане Доланц, српски комуниста Едвард Кардељ, који је истакнути Србин био. Није ниједан био.

Азем Власи: Хоћете да кажете да је све Србима било наметнуто насилно и дошли сте ви, односно бивши комунисти преобразили се у стаљинисте и дошли ви радикали, па отворили очи Србима. То није тачно, прво. Друго, што се тиче положаја Албанаца, односно ви сте рекли, ви ћете опет остварити оне циљеве које сте замислили, како сте замислили, треба једну ствар да схватите, ништа у овим околностима, овим мултиетничким просторима не може силом да се ос-

треба им укинути. У Хрватској, уважавам интересе Срба тамо, које сте ви својом политиком одакле протерали, уважавам њихове интересе, али није било ни аутономије, ни ништа, хтели сте створити државу на делу хрватске територије.

Др Шешељ: По чему је то хрватска територија?

Азем Власи: Босна и Херцеговина је била мултиетничка заједница, држава три народа, хтели сте да нестане та држава и на другим крајевима тако.

Др Шешељ: Који народи су тамо живели? Који су народи живели у Босни и Херцеговини.

Азем Власи: Живели су Хрвати, Бошњаци и Срби.

Др Шешељ: Који Бошњаци?

Та позиција, заправо, мислим да директно угрожава и интересе српског народа, ви кажете - Ви игноришете међународну заједницу. Ви наставите игноришете, али ја мислим да ви то чините на штету српског народа.

Косовско питање овако како је, и га тумачите како хоћете, наравно да се нећете сложити са мном као ни ја сама. Али, међународна заједница врло тврдо каже - стање заведено 1989. године на Косову, неће толерисати. Ви нећете имати снаге да задржите то стање.

Жалосно је то што тврдоглави настављањем такве политике, доле страда. Страдају и Албанци и Срби, а овакво стање и оваква политика се не одржати. Не кажем да смо ми једном одом закорачили у позицију независног и сувереног Косова, не зато што ћетви то

спречити, то ви нећете моћи да спречите, нити то зависи од наше снаге, зато што стварно имамо снаге, да ћемо остварити, али живимо у једном политичком реалитету балканском, европском, међународном.

Према томе, и те како ће међународна заједница утицати на неке ствари као што је утицала на другим подручјима, као у Босни, и данас сте ту где јесте. Према томе, свиђало се то вама или не, ствари ће ићи неким својим токовима.

Ово стање се задржати неће, али мислим да не треба за шабе гинути. Треба кренути путем тражења политичког решења за статус Косова или као треће федералне јединице, или неког специјалног статуса, ствари ће на то доћи, господине Шешел. Можемо ми у овој емисији, колико год хоћете да причамо на ту тему и колико год хоћете, српску јавност илузијама хранити, да ће се свим средствима, бранити као што видите не може свим средствима.

Водитељ: Господине Власи, сложићете се да је боље причати него ратовати.

Др Шешел: Јесте ли ви памтили сад, колико дуго је говорио господин Власи?

Водитељ: Само ви изволите, сами сте рекли да имате времена.

Др Шешел: Ја имам времена и могу то поноћи, до сутра.

"Пакта конвента" избрисала Хрватску

Водитељ: Не смемо до поноћи, али...

Др Шешел: Господине Власи, прво што се тиче Хрватске, кад је она постојала? Није уопште постојала Хрватска. Од 1102. године не постоји хрватска држава. Комунисти су импровизовали федералну јединицу Хрватску и у њен састав укључили многе српске територије.

Онда су западне силе самовољно дејствовале да се те провизорне, административне границе федералних јединица прогласе за међународне границе на простору бивше Југославије.

Велике силе су подстакле хрватски национализам, усташки покрет и кумовале прогону српског народа. Док сам ја имао српски народ, он се бранио и ојранио.

Крајина је окупирана кад сам ја излазио из гњиланског затвора где сам одлеж два месеца, ви знате добро, е, јер сам серужио са неким Албанцима којима ствари били адвокат тамо.

Азем Власи: Причали су ми.

Др Шешел: Даље, што се тиче Босне и Херцеговине, кажете - постоји бошњачки народ. А, кад сте ви били високи државни, партијски, функционер, није постојао бошњачки народ, већ сте вештачи од муслимана стварали нову нацију. Муслимани говоре српски језик. Пожлом су Срби.

Ноги од њих знају од којих су српских пореклом. Знају стара презимна и крсну славу. Ви сада њих проглашавате за нови народ као кад бих ја сад рекао - Албанци су само православни католици, а ово су муслимани.

Албанци муслиманске вероисповести су муслимани по националности.

Азем Власи: Ви кажете да Босна и Херцеговина постоји од 1945. године.

Др Шешел: Постојала је Босна. Постојала је у средњем веку као српска држава. Како, је ли се први босански краљ Твртко крунисао у манастиру Милешеви, и свом имену додао име Стефан, који су носили Немањини, и тиме потврдио тај идентитет.

Сви путописци кроз средњовековну Босну сведоче о српској националности становништва, још из 821. године, када је хрватски бан Људевит - Посавски поражен од Франака, побегао и склопио се код српског племена Неретвљана у тзв. Паганији у долини Неретве. Тамо је на превару убио владара, хтео да му преузме престо, међутим, Срби су га онда протерали и испоручили Францима. То су историјске чињенице.

Водитељ: Можемо ли више конкретно, мање о Хрватској.

Др Шешел: Сачекајте мало, полако господине Орлићу, имамо доста времена на располагању. Да разјаснимо све ствари.

Азем Власи: По вашим теоријама је све српско било, нико други није постојао.

Др Шешел: Ја не негирам да су Албанци самосталан народ са националним идентитетом, то ја никада нисам доводио у питање. Народ који има три вероисповести - муслиманску, вехинску, православну и католичку, ја то никада нисам доводио у питање, нити сам вређао Албанце као народ. Нити сам у неким појединачним контактима било када неког Албанца увредио, увек сам се понашао као према људима, сасвим нормално. Али, ово су већ политичке ствари. Овде смо у политичком сукобу и анализирамо аргументе са којима располажемо.

Господине Власи, када сте ви били највиши државни, партијски функционер, нико се не би као ви данас усудио да јавно саопшти било шта против режима, против носиоца челне функције у држави и тако даље, а да не би одмах отишао у затвор јели тако?

Азем Власи: С тим, што се ви мени обраћате као да сам ја креирао тај систем.

Др Шешел: Ви сте били у врху тог система.

Комунизам ојадно европске народе

Азем Власи: Кад сам био - две године.

Др Шешел: А сад, кад сам ја потпредседник Владе Србије и ако нисам креирао овај систем, али сам сад прилично високо у хијерархији тог система, ви можете да дођете у сред Београда на телевизију и до миле воље да критикујете систем, режим, функционере, без икакве бојазни да ће вам се било шта десити. Јели тако? То су разлике између данашњег система у коме сам ја потпредседник Владе и система у коме сте ви били највиши државни, партијски функционер. Јели тако?

Азем Власи: Само што ви ту имате предности, јер и ви сте велики критичар овог режима, па сте постали потпредседник.

Др Шешел: То сведочи да овај садашњи режим је демократски. Ја кажем, још то није савршена демократија, још та демократија има слабости, али он је демократски. Ја сам практично из затвора постао потпредседник Владе. То само може у режиму који је демократски, не може у диктаторском или комунистичком. Јел тако?

Азем Власи: Онда сте променили мишљење.

Др Шешел: Нисам уопште променио мишљење.

Азем Власи: Док сте ушли у Владу, другачије сте причали о овом режиму, али ја се у то не мешам.

Др Шешел: На оним политичким позицијама, на оним идеолошким позицијама због којих сам осуђен на осам година робије 1984. године, ја истрајавам и данас, као што сте се могли уверити и у овој емисији. Суштина моје политике је иста, само се развија.

Што се тиче односа са другим политичким партијама, они су променљиви. Можда ће сутра ваша партија, не знам да ли сте сада члан неке партије, можда ћете бити, можда ће бити у парламенту, можда ћемо се око неког питања у парламенту сложити, око неког се нећемо сложити, то подразумева демократски процес.

Што се тиче кључног питања, због кога смо вечерас овде, господине Власи, тачно је да велике силе воде антисрпску политику из различитих побуда, али велике силе воде и антиалбанску политику. То је албански народ у Албанији горко осетио.

Био је режим са Сали Беришом под утицајем Немаца, па су Американци изазвали грађански рат, да би довели своју гарнитуру Фатоса Наноа. Па, тај Фатос Нано једну трећину Албаније не може да контролише. Сали Бериша контролише читав север, јел тако? Политика великих сила је довела до трагедије у Албанији. Албанија је под комунизмом како-тако функционисала. Диктаторски режим, овакав, онакав, али је била држава.

Азем Власи: Сада испале тамо добар комунизам, а овамо није.

Др Шешел: Нисам ја рекао, нигде комунизам није добар, само је негде био мање окрутан а негде више окрутан, а нигде није био добар, и свуда је комунизам упропаштавао народ и државе, трагично упропаштавао, поготово у Европи.

Запад против Србије до последњег Шингара

Азем Власи: У Албанији су биле домаће глупости, немојте само спољни фактор.

Др Шешел: Али, суштина је ова, да је Сали Бериша под утицајем Немаца, а Фатос Нано под утицајем Америкаца, и да је ту дошло до конкретнег сукоба

америчких и немачких интереса. Тих сукоба ће бити и поводом Косова и поводом Србије и поводом многих других тачака у Европи и све ће више бити сукоба између немачких и америчких интереса, или интереса Европске уније и Америке.

Друго, циљ је западних сила да се Србија сведе на што мању територију и воде антисрпску политику. Међутим, око Косова су имале пројекат - отцепљење. Виделе су да тај пројекат није остварљив. Зашто? На целању федералних земаља у Европи, срушени су принципи ОЕБС-а.

ОЕБС је гарантовао на својој првој конференцији неповредивост послератних граница у Европи. Ујединила се Немачка, распала се Чехословачка, распао се Совјетски Савез, распала се бивша Југославија. Добро, немачки народ је желео да се уједини и остале су спољне границе исте. И онда су велике силе рекле - кад је реч о федералним државама ако се оне распадне, гарантују се границе федералних јединица, па су

непроменљиве границе између Словеније и Хрватске, непроменљиве границе држава које су настале распадом Совјетског Савеза и непроменљиве су границе између федералних јединица бивше Југославије. Међутим, и по комунистичком Уставу, Косово је било саставни део Србије.

Сад су велике силе размишљале, ако притиском на режим у Београду издејствују да Косово и Метохија постану федерална јединица у Савезној Републици Југославији, тек тада стиче правне атрибуте државности, стиче шансу да се у перспективи отцепи. Пошто је сада јасно да нико у Србији неће за ту варијанту гласати, нико је неће прихватити, ниједна озбиљна политичка партија ни владајућа, ни опозициона, то нико не сме да прихвати. Запад мења став.

Запад је у стању да се бори против Србије, до последњег Албанца. Ако ви рачунате да ће Запад војно интервенисати, да би потпомогао албанске сепаратистичке тежње, грдно се варате. Можда ће у некој ситуацији Запад бомбар-

довати српске војне циљеве, а ко ће платити ту цену бомбардовања?

Могу да је плате само Албанци. А, Запад неће, неће Американци послати своје војнике да крваре на Балкану. И у Босну су их послали, тек када је Дејтонским споразумом прихваћена њихова воља. Ко овде може бити главна жртва рата? Могу да буду само Албанци. Знате шта се може десити, дође ли до бомбардовања НАТО пакта, сад ме ви мало сачекајте, баш сам водио рачуна о времену, поприлично сте дуго говорили ...

Азем Власи: Идемо на другу тему.

Косовски завет др Војислава Шешеља

Др Шешељ: Ви говорите, наравно, то је тема ...

Азем Власи: На државној телевизији, можете да имате предности, ја тамо не могу да привирим, а рекли сте да могу да дођем да говорим и тако даље.

Др Шешељ: Ни ја се баш тамо често не појављујем. Треба да мењамо Управни одбор. Нисам уопште задовољан стањем на државној телевизији. Ту многе ствари морају да се мењају и мењаће се, али не стижемо да се бавимо тим питањима, имамо много ургентнијих питања.

Што се тиче западних сила, прво, није им циљ да ваше интересе реализују, него своје. Шта би хтеле западне силе? Политика западних сила је сада да Косово остане у саставу Србије, да се нађе не ко политичко решење које би довело до стационарања њихових трупа, чак и под изговором разоружања Албанаца, ових терориста који делују на одређеном подручју Косова и Метохије, чак и под тим изговором би дошли на Косово. Зашто? Само да буду присутни, да стационарирају трупе.

Азем Власи: Ко их призива? Хоћемо ли мало на ту тему.

Др Шешељ: Срби их не призивају, Срби сигурно не призивају, нити ће им дозволити да дођу. А, ви их призивате, Албанци у већини, призивате их да дођу, али они не могу доћи против воље власти у Београду.

Сад даље, шта могу да раде западне силе. Оне нас већ економски притискају. Ја могу да ризикујем, ја знам шта значе западни економски притисци, ја знам шта значе блокаде, ја знам шта значе њихове санкције, то ће можда још погоршати економску ситуацију у Србији.

Ја могу да ризикујем, да ме каменују незапослени, да ме растргну пензионери, да ме линчују радници, да ме обесе сељаци. Ја то могу жртвовати. Ја то могу ризикувати. Али, да у историју уђем као човек који је предао Косово и Метохију, то сигурно нећу.

Санкције на правди Бога

Азем Власи: Не тражи се од вас да пре-дате Косово и Метохију. Ко то тражи од вас?

Др Шешељ: Ви тражите независност господине Власи.

Атак на образ: Стојан Перић са малолетном кћерком Лепом коју су силовали шиптарски напасници

Азем Власи: Дозволите, прво слушао сам да ви у јавности кажете - и ако буде санкција, спремни сте да их издржите, с тим да ви то схватате као питање фудбалске утакмице, оне ће трајати, заводе се и трају одређено време. Оне кад се заводе, господине Шешељ, знате добро, трају све док се не испуне неки услови које постављају они, који заводе санкције.

Др Шешељ: Или, док не посустану, они који их заводе.

Азем Власи: Да вам кажем, а, видели сте шта значе. Ви сте добро осетили, шта значе санкције и на крају испало је, због чега? Због тога што сте радили у Хрватској и у Босни и Херцеговини.

Др Шешељ: Шта смо тражили?

Азем Власи: Само дозволите, нећу ја сада да говорим о томе, нити се осећам позваним. Па, нисте ваљда добили санкције, зато што свет мрзи Србију.

Др Шешељ: Само због тога.

Азем Власи: Овде изнутра заваравате српски народ да цео свет мрзи Србе, ја мислим да свет не мрзи Србе.

Др Шешељ: Американци нас не воле

Азем Власи: По овоме што сам сада...

Др Шешељ: Они ни вас не воле много.

Азем Власи: То ја знам. Хвала на савету и на упозорењу. Само да вам кажем једну ствар, по овоме што сте сада рекли, испада да је нама одлично овде и са овом влашћу у оваквим односима који трају већ десет година, само је ствар у томе, што нас Запад хушка.

И, ми малтене одрађујемо нешто за Запад, пре Запад да се бори за Косово против Србије, до последњег Албанца. Знате шта, то ни на кога никакав одјек не може имати на Косову. Ствар је у томе, што су овде створени такви односи, такве тензије, такве напетости да се данас на жалост, пута на Косову, гину људи због унутрашњих проблема, јер тај свет...

Др Шешељ: Како мислите да то промените?

Азем Власи: Мислим да то мора да се промени тако што ће се променити овај однос и стање које је успостављено на Косову после 1989. године.

Др Шешељ: Како?

Азем Власи: Све време смо ми говорили, ми бисмо то желели политичким дијалогом.

Др Шешељ: Како, ајде да видимо како.

Азем Власи: Ви сте то упорно игнорисали. Ви сте чак говорили да се држава добија само ратом, а не за преговарачким столом. Ја нисам радикалац, никад нисам ни био. Неки Албанци су то озбиљно схватили ваше упозорење и ево сада су се латили оружја. Дакле, нема потребе стално да наглашавамо.

Др Шешељ: Кад се дате оружја, могу победити или изгубити. Имају ли шансу да победе?

Терористи немају шансе

Азем Власи: Знате шта, онај ко се бори на свом простору за своја права, који не на срће ни на кога другог, не иде, не

руши туђе куће, не руши туђе богомоље и тако даље, он има шансе да добије јер се бори за своје.

Др Шешељ: Да ли рачунате да имају шансу да победе?

Азем Власи: Свакако ће они остварити своја права, односно ми своја демократска, национална и политичка права која нам следују.

Др Шешељ: Можете ли на ово питање сада директно да ми одговорите - ови побуњеници, терористи, да ли имају шансу да победе?

Азем Власи: Прво, они нису терористи.

Др Шешељ: Шта су они?

Азем Власи: За ваше појмове, за вашу пропаганду они су терористи. Знате ко су терористи? Ви то знате боље од мене.

Др Шешељ: Ко?

Азем Власи: Групе или појединци који иду ради неких политичких или других циљева, изводе оружане нападе на одређене одабране циљеве или насумице, са циљем да изазову политичке ефекте. Тероризам би био, ако би дошли ти људи по Србији да изводе терористичке акције, ако би киднаповали авионе, ако би напали и убијали државне функционере, напали полицијске станице и војне касарне и тако даље.

Они нигде нису ван своје територије отишли. Тамо где неко живи, ваљда је то његова територија. То се може квалификовати на разне начине.

Др Шешељ: Значи, ако терориста убија на територији где живи, није терориста?

Азем Власи: Зависи, зашта...

Др Шешељ: Ваљда то зависи од метода, а не где ко живи.

Азем Власи: Тако је.

Др Шешељ: Видите да је наша војска дошла у посед података да су тамо разни муџахедини из Саудијске Арабије, Јемена.

Азем Власи: Немојте молим вас, те приче су исте - као у Хрватској, као у Босни, све сте тамо неке муџахедине, ви сте отишли у Босну, борили сте се тамо, убијали, палили, вршили етничка чишћења у Босни...

Др Шешељ: Ко? Ко је то вршио?

Азем Власи: Ко је водио рат у Босни? Нисам ја водио. И цела међународна заједница формирала је хашки трибунал зато да се суди онима који су вршили злочине у Босни...

Др Шешељ: Ма немојте, а што Американци и сада избегавају да се оснује међународни кривични трибунал...

Азем Власи: Чекајте, зашто ми мењате тему?

Др Шешељ: Зато што ви наводите на разне теме господине Власи...

Азем Власи: Не, на Косову...

Др Шешељ: Мислим да свака ваша теза мора да добије одговор...

Азем Власи: Зашто раније није било тероризма на Косову, опростите. Ви све најгоре изговористе за наше време...

Др Шешељ: Како није било?

Азем Власи: У наше време није било никаквих оружаных акција, никаквог

тероризма. Било је политички незадовољних људи.

Политичка позадина шиптарских злочина

Др Шешељ: Да ли се сећате Мартиновића?

Азем Власи: Шта хоћете да кажете тиме?

Др Шешељ: Да ли се сећате многих других људи који су тамо убијени. Да ли се сећате Милинчића?

Азем Власи: Већ сам рекао, у задњих петнаест година та два случаја, Милинчић је један, два класична криминална случаја...

Др Шешељ: Криминална случаја?

Азем Власи: Да, према томе не можете ви од онога од чега сте правили политику, тада, пропаганду ради политичких циљева које сте после хтели да остварите да извучете уопштене закључке. Према томе, сада је створено стање тамо због овакве политике, неко каже да су Албанци нахушкани са стране.

Дозволите, 1991-1992. када је почео рат у Хрватској, па у Босни и Херцеговини, људи тамо који су били под теретом рата чак су прижељкивали да и ми отворимо тзв. јужни фронт. Албанци су искрено очекивали и надали се политичком решењу кризе која је створена са насилним укидањем, насилним гажењем уставног статуса Косова и они су то прижељкивали. То је упорно игнорисано. Увек се одговарало силом и репресијом и као производ тога имамо сада оружани отпор Албанана.

Може то као форма да се каже герилски рат, одбрана, самоодбрана или како хоћете. И, кад је дошло до највеће ескалације тога? До марта месеца могло се говорити о наоружаним групама, појединцима, на једном делу територије Косова.

Долијао качак Адем Јашари

Онда је полиција извела једну акцију у Дреници којом приликом је побијено осамдесет људи. Међу њима, да је било макар два, режимска пропаганда би то искористила, бар два имена да спомиње, а стално спомињу неког Адема Јашарија, јер очигледно је он био један од тих наоружаних који је пружао отпор. Али, да ли су терористи - трудна жена, деца, старци итд. И, шта се догађа после тога? По некој геометријској прогресији нагло је дошло до нарастања ослободилачке војске Косова, до оружаных дејстава и до ширења оружаных сукоба.

Мислим, дозволите, ја нисам ту да резонујем са становишта српске власти, нити било које власти. Али, свака власт кад иде у једну такву акцију па се насука, као што је било у Дреници, оставља неку малу одступину - могуће је да је било прекорачења овлашћења од стране органа безбедности итд.

Међутим, стално се иде са тим - то је била акција против терориста, све је

против терориста, све је то, тероризам итд. А, знате шта, много страшније ствари су се догађале у Босни, у Хрватској, где је било етничких чишћења, где је било масовног убијања цивила. У Сарајеву је побијено десет хиљада људи са околних брда. То никада нисте назвали тероризмом...

Др Шешељ: Да, то је Изетбеговић побио. Десет хиљада људи је побијено у Сарајеву - ту сте у праву.

Азем Власи: Да, да, Изетбеговић, је поставио те топове, све са околних брда и стално....

Др Шешељ: Сарајевска, муслиманска штампа пише о томе, Цапо и Чело колико су људи убили у првим месецима рата...

ја ослободилачке војске Косова, зашто је она терористичка. Прво, господин Власи каже - нису терористи јер делују тамо где живе. То ништа не значи. Терориста је и онај ко се забарикадира у свом стану и пуца с прозора по пролазницима, по полицији итд. То ништа не значи.

Иначе, лоцирање терориста и директна веза са адресом на којој су пријављени ништа не говори. Терористи су људи који примењују сасвим специфична средства у политичкој борби. Или, могу бити терористи ван политике.

Терористичке методе су методе којима се прибегава у случају убијања цивила, убијања полицајана, сејања страха, уништавања имовине итд. стварање

новца убио, неки цивили су погинули и од дејстава полиције, те ствари стоје, али за њихову смрт није одговорна полиција...

Азем Власи: Осамдесет људи?

Др Шешељ: Молим Вас, могло их је бити осам стотина, могло их је бити осам хиљада...

У једној држави једна војска

Азем Власи: Из једне куће?

Др Шешељ: Јесте. Јесте, можда је велика кућа, није то битно. Уопште то није битно колико их је било. Чињеница је да је кућа била претворена у тврђаву. Онај ко је цивили са собом затворио у тврђаву он је крив за судбину цивила, а

Жртва бестијања "непознатих" манијака: обогаћени Србин Ђорђе Мартиновић (лево) чију муку је заташкала тадашња власт

Азем Власи: Значи, Карацић и Младић су радили по команди Алије Изетбеговића.

Др Шешељ: Е, сада ћу вам ту одговорити, мислим да је време.

Дефиниције тероризма

Водитељ: Да, али смо дужни мало времена према онима који се рекламирају на нашој телевизији да направимо малу паузу. Наставићемо тамо где смо стали.

У студију БК телевизије потпредседник републичке владе др Војислав Шешељ и адвокат Азем Власи. Наставите.

Др Шешељ: Па, да одговорим на ово што је господин Власи мало пре изрекао. Што се тиче терористичке организаци-

не сигурности.

Све је то тероризам. На Косову и Метохији делују албански терористи. Има их повећа група, у једном троуглу између Приштине, Пећи, и Ђаковице регио. Отприлике да су тако лоцирани. Можда их има у још неким општинама, али дејства им нису тако интензивна.

Зашто су они терористи? Прво, зато што убијају цивили. Имамо доста извештаја о стрељањима цивила. Убијају и Србе и Албанце. Има доста убијених Албанаца који нису хтели да им се прикључе. Има много отмица. Отмица цивила је најчистији терористички акт.

Даље, што се тиче Србине и Адема Јашарија, он је своју кућу претворио у тврђаву. И ако је у кући дошло до погобије цивила, а има доказа да је лично свог си-

не онај ко поступајући дејално и легитимно у складу са државним прописима уништава терористе.

У једној држави може постојати само једна оружана сила. Основни атрибут државе је монопол оружане силе. У једној држави не могу постојати две војске, две полиције, супротстављене међусобно. Дакле, у једној држави чим се појави група делегално наоружаних људи полиција је дужна да их разоружа. Ако се опиру, да их уништи. Е, сад, ако они држе и топе онда долази до погобије цивила. Они су се...

Азем Власи: Где сте то видели у свету...

Др Шешељ: Свуда у свету...

Азем Власи: Антитерористичке акције у Северној Ирској, па знате да ид

све на цивиле неко пуца и сад иду и запале цело село...

Др Шешељ: Ма молим вас, терористи иду на цивиле, али немамо у Ирској овакве случајеве да се цивиле користе као таоци.

Азем Власи: Откуд вам ти подаци, уопште то није тачно.

Др Шешељ: Како није тачно, јер се Адем Јашари забарикадирао у својој кући. Је ли у кући имао своје рођаке, сроднике, цивиле и жене и децу, јер то чињеница. Частан човек...

Азем Власи: Није он имао осамдесет чланова породице...

Др Шешељ: Па молим вас, није битно...

Азем Власи: О чему причате.

Др Шешељ: Није битно, није само његова кућа била претворена у тврђаву. Молим вас, частан човек када одлучи да из неког политичког идеала стави главу у торбу он онда своју породицу склопи негде, на сигурно, не излаже је ватреним дејствима. Издвоји се негде, оде у шуму па пуца до миле воље или док њих не побије или док не погине. А, он је намерно искористио своју породицу, чланове своје породице као таоце. Они су изгинули са њим, а он је пуцао.

Е, добро, што се тиче даље те терористичке организације, ви кажете - нису терористи, а ја кажем да су терористи и имам аргументе да су терористи. Ви нисте навели ни један аргумент да нису терористи. Аји, битно је ово што ви мислите да они имају шансу да победе. Тако бар кажете.

Азем Власи: Ја говорим, знате, у политичком смислу. Немојте, ви то нагло да сужавате, знате, ја вам само кажем...

Др Шешељ: Добро, ја мислим да ту нисте били... Сачекајте ја сам вас саслушао до краја, ја мислим да ту нисте били довољно искрени. Јер, да искрено верујете да су они у стању да победе, ви бисте им се одавно прикључили.

Уосталом, ви бисте њима били неопходни. Ви сте завршили елитну школу резервних официра у Билећи, јел' тако? Резервни сте официр, способни сте, завршили сте тактичку обуку, командовали сте јединицом итд. Они немају официра. Имају двојицу тројицу свега. Ви бисте им били неопходни. А да ви искрено верујете да они имају шансу да победе ви бисте им се прикључили...

Победиће српска полиција

Азем Власи: Хвала. Немојте ви претпостављати шта бих ја радио, али ако имате још хајде да се вратимо на ову тему...

Др Шешељ: Добро, да видимо даље. Ево идемо на ову тему, даље, они немају шансу. То знају албански политичари на Косову, то знају све политичке партије. Нешто им се Адем Демаћи нудио да их он као представља у јавности, они нису прихватили итд.

Албански интелектуалци знају да немају шансу да победе и зато им се не прикључују. Ови терористи су успели углавном припросте, примитивне се-

љаке у забаченијим селима да мобилишу, а неке на силу натерају да им се прикључе. И, они ће пропасти. То сви знају, да ће пропасти, на овај или онај начин.

Или ће их уништити српска полиција или што рачунају ваше политичке партије, када доћу трупе НАТО пакта, плави шлемови, они ће их разоружати. Јели тако, на то рачунају ваше политичке партије. Десиће се ово прво - уништиће их српска полиција. И, из тога ваше политичке партије неће профитирати. Али, да се вратимо - шта може да буде излаз на Косову и Метохији.

Азем Власи: То је друга тема. Да ли може, ја ћу много краће око овога... око ваших објашњења да ли је то тероризам. Могу се послужити кратко неким подацима, од марта месеца наовамо српска полиција и војска, значи хајде да кажем - владине снаге, уништиле су око седам хиљада кућа или других објеката својине Албанаца. Побијено са овим што се десило јуче, прекјуче у Ораховцу, преко триста педесет до четири стотине Албанаца. Међу њима је тек негде, по неким подацима, који иду у јавност са терена, тек око десет посто припадника ослободилачке војске Косова, остали су цивиле. Значи, ненаоружани голоруки цивиле...

Отмица цивила терористички акт

Др Шешељ: Где је особље болнице из Ораховца?

Азем Власи: Чекајте молим вас, ја вам говорим о подацима...

Др Шешељ: Где је нестало особље болнице у Ораховцу?

Азем Власи: За ово време...

Др Шешељ: Где су доктори, где су медицинске сестре, где су болесници?

Азем Власи: За ово време према владиним изворима, према саопштењима, значи из ваших извора погинуло је четрдесет или нешто више припадника полиције и других људи, припадника власти. Међу њима има...

Др Шешељ: А, има педесет отетих Срба.

Азем Власи: Е, сад ћу да вам кажем - има, не педесет него нешто мање према неким подацима, мада да ту не нагађамо јер нико нема тачне податке...

Др Шешељ: Где су ти Срби?

Азем Власи: И, те отмице и та киднаповања, то је једна мрачна страна свега овога...

Др Шешељ: Хоћете ли ми на ово питање конкретно одговорити. Можете ли ми одговорити где је особље болнице из Ораховца?

Азем Власи: Особље болнице - па ви сте...

Др Шешељ: Лекари, медицинске сестре, где су болесници из те болнице? Сви су одведени.

Азем Власи: Чекајте. Одведено је према неким тачним сазнањима око стотину људи Албанаца из Ораховца и држе се као таоци у Ватрогасном дому у Призрену. Држи их полиција. Онда, ис-

тина је да има киднапованих Срба и ја сам против тога. Апсолутно и ја осуђујем, да се разумемо...

Др Шешељ: Слушајте, прво ови Албанци нису ухапшени. Они су смештени тамо јер нису имали где друго. Додуше, мушкарце контролише полиција, а немају статус ни ухапшених ни заробљених и могу да их обилазе новинари. Снимали су их камерама. Може им се доставити храна и све друго. Извините, ту су дејствна полиције. То је опасна зона. Полиција мора да контролише али ми одговорите - где је особље болнице.

Азем Власи: Које особље болнице? Ја писам био тамо, Ви би требали да знате зато што кажете...

Др Шешељ: Сви су нестали.

Азем Власи: Кажете да је полиција...

Др Шешељ: Терористи су упали у болницу и све одвели.

Азем Власи: Није тачно да су све одвели.

Др Шешељ: Све.

Азем Власи: Нето, ја са тим подацима...

Др Шешељ: Ко је остао?

Није било стрељања у Дечанима

Азем Власи: Дозволите, и ја сад тражим неко објашњење од вас. Где је две стотине несталих Албанаца из Дечана које је одвео полиција? Ко је стрељао осморо људи у Љубенићу, када је тамо ушла војска и полиција...

Др Шешељ: Ко је стрељао?

Азем Власи: Владине снаге, сигурно нису Албанци...

Др Шешељ: Нико није стрељан, само су у дејствима убијени. Нико није, ни један није стрељан то вам гарантујем. Ни један. Сада сам био у Дечанима. Нико није стрељан. Ви знате да се то не може сакрити.

Азем Власи: Ја не очекујем...

Др Шешељ: Ни једно стрељање се не може сакрити.

Азем Власи: Ја не очекујем разуме се да ви овде признате али, пазите, ви потцењујете српску јавност када стално износите податке о киднапованим људима на једној страни. Не износите ништа о томе шта ради друга страна. Не износите податке да је уништено око седам хиљада домова, а ниједни сте дали у јавности како ћете ићи да градите куће...

Др Шешељ: И доставили смо тамо грађевински материјал.

Азем Власи: Да, па по томе испада да ешалон полиције и војске иде и руши, а затим иде грађевинска оператива да гради. Најбоље би било да се то не руши и не пали.

Онда, око две стотине хиљада људи је покренуто из својих домова пред акцијама војних и полицијских снага, односно пред оружанним акцијама. Јер се пуца на обе стране. Од тога једно педесет хиљада је отишло са стране, ван Косова, други се ту мувају, а знате, отишло је и тридесет хиљада Срба. Хоћу да укажем на тај аспект. Колико и Срби осећају последице овог стања које је са-

да, а оно је резултат политике која се води према Косову и према Албанцима. Када говорите ви можете да говорите...

Др Шешел: Господине Власи, рекли сте да ћете кратко, а ја нисам завршио. Ви говорите сваки пут по десет минута, а ја само по два до три минута. Само да вам одговорим на ово што сте управо рекли. Ви говорите о две стране. Ту немају две стране, као кад полиција жури лопове, па две стране. Једна страна трчи за другом страном. Овде постоји...

Туристи са калашњиковима

Азем Власи: И још једну реченицу вам морам рећи, па онда наставите. Молим вас, ту је цео, одатле потичу наша различита тумачења, различите приче о томе. Стање успостављено силом на Косову против воље деведесет посто албанског становништва тамо, али и припадника неких других који живе тамо јесте незаконито и нелегитимно.

Према томе, па таквом незаконитом и нелегитимном стању не можете ви ле-

гитимисати то јест дати легитимитет полицијским, војним и другим интервенцијама. И, пошто се догађају сукоби око границе, ваљда, ако се бавите политиком, ви нисте непаметан човек, треба да знате, границу између две државе чува добросуседска политика између тих држава, а када је део народа на овој страни границе чува мирну границу, добра и коректна политика према делу тог народа који је са ове стране границе, као што су Албанци, а не једна шовинистичка мржња према Албанцима и политика коју водите већ десет година.

Др Шешел: Много сте то лепо рекли - добросуседска политика, и добри суседи да будемо са државом из које хиљаде терориста покушавају скоро свакодневно да пређу преко границе са товарима наоружања. Јесте ли видели колико је пута наша војска разбила велике терористичке банде. Је ли то добросуседска политика?

Азем Власи: Ту има више пропаганде него правих информација. Не знам тачно шта се догађа.

Др Шешел: Молим вас, чекајте, може све бити пропаганда, али лешеви тих терориста нису пропаганда. И, њихови идентификациони листићи и друга документа.

Азем Власи: Управо о томе говорим. То је моја теза - добросуседски односи. Ви мислите да имате право на тој граници где са ове стране, тамо поред границе живи деведесетдевет посто Албанаца, с оне стране сто посто Албанаца, да чувате оружјем. Шта мислите да вам неко тако чува оружјем границу на Дрини, између дела нашег народа у Босни, Републике Српске и Србије. Шта мислите? Таква граница се господине Шешел оружјем не чува, то вам ја кажем.

Др Шешел: Господине Власи, та...

Азем Власи: И то нећете моћи оружјем. Ми не тежимо томе да на силу менамо границе, да се разумемо. Али, тако се не може чувати граница. Једном коректном, демократском...

Власију се причинили дезертери

Др Шешел: Молим вас, господине Власи, час хоћете на силу да менате границу, час нећете.

Азем Власи: Ја вам нисам рекао ништа да ћу ја радити.

Др Шешел: Господине Власи, та граница ће се чувати оружјем све док има покушаја насилног добијивања преко те границе наоружаних људи и твара наоружања.

Азем Власи: Идите питајте полицајце и војнике колико су вољни тамо да чувају.

Др Шешел: Молим вас, вољни су, вољни. Био сам већ и питао сам. Веома су вољни, господине Власи.

Азем Власи: Не би дезертирали да су вољни.

Др Шешел: Ко је дезертирао?

Азем Власи: Дезертирају из војске, безвољно ради полиција...

Др Шешел: То је измишљотина.

Азем Власи: Ја сам чуо из албанских извора једну причу, можда вам се неће свиђати, али говори о коректности.

Др Шешел: Где дезертирају?

Азем Власи: Албанци су ми рекли, неки...

Др Шешел: Да беже у Албанију сигурно.

Азем Власи: Иду, иду полицијске патроле, пошто иду само асфалтним путевима од Ђаковице према Дечанима и пошто имају команду да иду тамо као да гањају терористе, они насумице бацају гранате, из митраљеза пуцају у вис. Неће брате да убијају људе. Није им до убијања.

Др Шешел: Само се ви заносите с тим.

Азем Власи: Не кажем ја... то су тачне чињенице. Према томе, немојте ви да се заносите да имате неки високи борбени морал код младића регрута који хоће да живе мирно човече. Доста је српском народу и сукоба са целим светом, и страдања, и сталног измишљања непријатеља. Ја желим добре односе са српским властима...

Против Србије до последњег Шиптара:
Американци неће послати своје војнике да крваре на Балкану

Др Шешел: Господине Власи, само су два муслимана из војске Југославије дезертирала и нико више. Морал је изванредан. Обилазио сам војне јединице, касарне и граничне карауле...

Азем Власи: И до кад мислите да ће то коначно да се стабилизује.

Др Шешел: Ако треба хиљаду година, хиљаду година, али Косово нећемо предати. И, даље, имајте ово у виду...

Азем Власи: Врло добра вам је перспектива - хиљаду година...

Др Шешел: Добро, добра нам је перспектива, па да видимо ко ће више издржати. Даље, господине Власи, Косово и Метохија су међународно призната српска територија након балканских ратова. То је међународно призната српска територија и не заносите се илузијама да може да прође на правни начин отцепљење тог дела Србије.

Без воље Србије, нема промене граница

Азем Власи: Чекајте, до кад је то трајало, до 1918. године ви сте се сами одрекли суверенитета Србије јер сте хтели Краљевину Срба Хрвата и Словенаца, да би доминирали над другима. Према томе, не знам...

Др Шешел: Не, не, то су тражили Словенци и Хрвати, немојте - да бисмо ми доминирали другима, то је српска заблуда и грешка...

Азем Власи: Опет - други су вам наметнули - је ли.

Др Шешел: Не, не него су они желели, а ми им услишили молбу и то је била наша грешка.

Азем Власи: Јадни ви. Стално ви грешите.

Др Шешел: Е, такав нам краљ био. Несрећа, трагедија, многи су истакнути Срби говорили да се то не ради, Никола Пашић и Војвода Мишић, али краљ хтео велику државу и примио их.

Азем Власи: А ко је 1945. највише хтео Југославију. Срби су је хтели.

Др Шешел: Срби су хтели искрено Југославију.

Азем Власи: Да би доминирали над другима.

Др Шешел: Не да би доминирали. Где су то доминирали? Нигде нису доминирали.

Азем Власи: Па, нисмо ваљда ми Албанци доминирали?

Др Шешел: Вас Албанца је било доста у највишим државним структурама власти под комунистичким режимом. Међутим, да се ми вратимо овоме - како правно стоје ствари.

Косово је саставни део Србије. Без воље власти у Београду, без воље Србије нема промена граница, и нема отцепљења Косова од Србије. А, ја вас уверавам, ево ја сам вам рекао и своју личну позицију, можда ће наша Влада бити успешна у економији, можда неће, можда ће бити успешна у социјалној политици, можда неће. Сваки дан нам је све теже. Али, по питању Косова ћемо сигурно издржати.

И, не заборавите господине Власи, наша полиција на Косову је веома суздржана. Веома, веома суздржана. Ниједна друга полиција на свету не би била толико суздржана. Ми нисмо имали додатну мобилизацију. Тамо је само редован састав војске и тамо је само редован састав полиције уз нека појачања из Србије и евентуално мобилисање у полицију Срба, муслимана, Горанаца који живе на Косову и Метохији. Само то. Ми никакве додатне ефективе нисмо развијали. Ја вас уверавам...

Азем Власи: Да ли имате неку другу варијанту, неку алтернативу...

Др Шешел: Имамо, и сада ћемо почети да разговарамо о тој другој варијанти.

Азем Власи: Немојте ми о резервистима, о...

Др Шешел: Први пут када би позвали добровољце гарантујем Вам да би се скупило сто хиљада...

Азем Власи: И шта би се десило?

Др Шешел: Па, онда бисте видели шта значи рат.

Азем Власи: Било би триста хиљада Албанаца.

Др Шешел: Да видите како то онда изгледа.

Азем Власи: Ја не волим тај речник.

Др Шешел: Ево, ја вам кажем, ако хоћете оружје...

Азем Власи: Не ја, немојте молим вас. Ви о томе можете да говорите јер ви јесте од тога.

Др Шешел: Можда ја јесам од тога.

Азем Власи: Јесте, ви хоћете силом све.

Др Шешел: Ја бих давно то силом и завршио, него та опција за коју се ја залажам још не може у државном руководству да превагне...

Шешел робијао за своје идеале

Азем Власи: Затворили вас у Гњилану, па нисте успели.

Др Шешел: Без обзира где су ме затворили. Моји идеали остају моји идеали без обзира какве ја лично последиче имао, у личном животу.

Азем Власи: Нећу вам више упадати, говорите ви о сиду и све...

Др Шешел: Господине Власи, значи ако ћемо силом да решавамо немате никаквих шанси.

Азем Власи: Не, политичким путем.

Др Шешел: Е, дајте да видимо још какве могу бити реперкусије, силе и прелазимо на политичка решења. Молим вас да сачекате мало, у вашим комунистичким комитетима кад један узме власт, реч не испушта.

Азем Власи: Немојте, и ви сте били комуниста...

Др Шешел: Ја сам био само обичан члан.

Азем Власи: Ви сте у коалиционој влади, немојте много да се жалите...

Др Шешел: Е, данас је моја партија владајућа партија у Србији и поносан сам на то.

Азем Власи: Извините ви сте и добили изборе председничке, али су вам мало покрали...

Др Шешел: Не знам, ваши сународници су гласали за мог конкурента доле на Косову, ја располажем таквим подацима...

Азем Власи: Нису ни за кога они гласали али ви сте добили...

Др Шешел: Не знам, по неким подацима су гласали. То сад ви видите тамо са вашим сународницима.

Азем Власи: Победу сте намерно испустили јер знате шта ће вам власт сада, ви нисте непаметан човек.

Др Шешел: Знате, господине Власи, ви то видите са вашим сународницима који су гласали за мог конкурента.

Азем Власи: Не, нису гласали за конкурента.

Ко се боји НАТО још ?

Др Шешел: Испоставило се да јесу. Ја сад не знам... господине Власи, значи ако идемо са оружјем увек Србија може много више мобилисати, него Албанци на Косову и цела Албанија. Имамо много јаче наоружање, имамо много веће ефективе, а ни НАТО пакт не може баш да нам представља неку озбиљну претњу која би нас одвратила од чувања Косова и Метохије.

Они су имали маневре, авијације, испитивали су наше радарске системе, били су запрепашћени на којој удаљености откривамо њихове авионе. Сво противавионско наоружање из Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Македоније повучено је на територију Србије.

Азем Власи: То је било повучено и у Босни, па ништа није било.

Др Шешел: То је повучено овомо.

Азем Власи: Ви сте хтели да бомбардујете Италију, па ништа није било.

Др Шешел: Дакле, то имамо. Имамо и неке најсавременије ракетне системе који су веома ефикасни. Значи, не може нас бомбардовати НАТО пакт без великих губитака. Питање је колике губитке они могу поднети. То је што се тиче једног аспекта војне опције.

Други аспект војне опције, ви сте свесни да Американци, Немци, Французи своје снаге неће послати у рат на Косову. Значи, остајте сами. У том рату немате никаквих шанси и боље је да се рата оканете.

Азем Власи: Не тражимо ми рат.

Др Шешел: Ови терористи траже. Значи, војном опцијом не можете ништа да добијете. Сада разговарамо о томе шта можете да добијете. Прво, Косово и Метохија по Уставу Србије имају аутономију, као и Војводина. Ви имате формиране политичке партије и те политичке партије треба да изађу на изборе. Влада Србије нуди дијалог. Дијалог је започет, па је обустављен. Зашто терористичке акције да спречавају дијалог? Треба да се оградите од тих терориста, а не да им се нудите да им будете спикери. Ми хоћемо отворен дијалог о свим питањима.

Мањинама нису ускраћена права

Азем Власи: Седам година ми молимо за тај дијалог.

Др Шешељ: Која су то питања о којима бисмо се могли договорити? Прво, нико у Србији нема намеру да ускраћује припадницима албанске националне мањине ниједно грађанско право, ни једно једино. Нико у Србији нема намеру да уништава Албанце или да их протерује, ако су држављани Србије. Ако дође из Албаније и овде делује сепаратистички свака би га држава удаљила са своје територије, па тако и ми. Ко је наш држављанин има да се понаша по нашим законима.

Шта је могуће да се постигне? Ми смо направили нацрт статута Покрајине Косова и Метохије, Аутономне Покрајине. Тај нацрт је требало да буде понуђен представницима албанских политичких партија. Ишчекујемо нови састанак и не долази до тог састанка. Не нашем кривицом, јер је наша делега-

ција непрекидно путовала у Приштину, пристала да иде у седиште Демократског савеза Косова. Ја када бих поново дошао у Приштину, ако бисте ме позвали, дошао бих у вашу кућу или било где. Значи, треба да се разговара и није битно место.

Треба сами да разговарамо, а не да било ко од нас буде инструмент западних сила које не желе добро Србима, то је сигурно, али не желе и вама Албанцима. Да вам желе добро не би се толико отимали да албанске раднике отерају из Немачке и из других европских земаља. Желе да их се отарасе. Значи, због неких цивилизацијских разлога им не одговарају. Ми смо Срби навикли да живимо и са припадницима муслиманске вероисповести и много смо толерантнији према томе.

Да видимо сада шта можемо да се договоримо. Не долази у обзир да се издваја ниједан део Србије. То вам нико у Србији неће пристати, ни из опозиције, не само из владајућих партија. Дакле, остало вам опција или да ратујете, договорим

ли смо се да рат не може да донесе решење које би вам одговарало и идемо мирним путем.

Аутономија Шиптара а не Косова и Метохије

Шта је могуће? Могућа је аутономија Албанаца у Србији и Савезној Републици Југославији. Аутономија Албанаца, а не аутономија Косова и Метохије. Шта вам значи аутономија Косова и Метохије када остаје сто хиљада Албанаца у Прешеву, Бујановцу, када их остаје још широм Србије?

Азем Власи: Објасните ви то. Ја сам правник и Ви сте правник. Шта значи аутономија Албанаца?

Др Шешељ: То је концепт културне аутономије. Припадници једне етничке групе, једне националне мањине не желе да учествују у свим облицима јавног и друштвеног живота са већинским народом и стекли су аутономна права. Ја бих се лично ту zaloжио и моја партија, имамо и сагласност коалиционог партнера у Влади Србије да се иде на максимум те аутономије.

Не желите да имате јединствен школски систем са остатком Србије, онда можете имати самосталан школски систем, своје школе и своје факултете, свој информативни систем, своју телевизију, своје радио станице, своје новине. Новине већ имате, има огроман број издања, колико ја знам. Даље, не желите да имате заједничке здравствене установе, можете своје самосталне здравствене установе, свој систем пензијско-инвалидског и социјалног осигурања.

Азем Власи: Ми плаћамо доприносе Србији.

Др Шешељ: Те доприносе које сада плаћате Србији да плаћате у своје фондове и да сами то финансирасте. Рецимо, то би била моја идеја за коју ћу се свестрано залагати на сваком месту, да се формира скупштина албанске аутономије. Не само на Косову и Метохији, него и у целој Србији и да та скупштина формира извршни орган и да она одлучује о употреби средстава од доприноса за здравство, за школство. Не би ми наплаћивали држави те доприносе, него ви самостално у своје фондове и сами све то финансирасте.

Шта мора држави да се плати? То су порези и договорићемо се који порези.

Значи, структура државне власти, војска, полиција, то има у свакој држави у свету и мора бити и овде. Сви доприноси самостално у ваше фондове. Ви желите то да имате одвојено. То није била наша жеља. Ми смо желели да буде јединствена. Ви нећете, у реду је и хајде да се договоримо како то најбоље да функционише. У склопу израде тог система аутономије можемо да се договоримо о разним варијантама, да седнемо за сто и да разговарамо. Зашто представници албанских политичких партија од тога беже?

Што се тиче локалне аутономије ту се морамо договорити, можда не у свим општинама, али у одређеном броју опш-

Војска Југославије сачувала границу:
основни атрибут државе је монопол оружане силе

тина где поред Албанаца живе Срби, муслимани, Турци, Горанци, да имамо дводомна или вишедомна већа, да нема прегласања, да нема мајоризације.

Азем Власи: Што не би ишли у Скупштину Србије на дводомну скупштину када у Србији живи тридесетшест посто несрпских народа?

Др Шешел: Зато што нема проблема те врсте. Ипак, Србија је држава и у Скупштини Србије већина доноси одлуку. Даље, излазак на изборе вама значи двадесет до двадесет пет посланичких мандата у Републичкој скупштини.

Азем Власи: Само нам није јасно шта да радимо са њима у Републичкој скупштини.

Др Шешел: Очигледно је да задуго више у Србији ниједна политичка партија неће имати апсолутну већину. Очигледно је да је тај процес доведен до краја, да се конституисало неколико снажних партија, да ниједна не може имати већину, а улазак албанских политичких партија, не би ушле све, него оне које имају највећу популарност у албанском становништву, још би више искомпликовао процес одлучивања у Скупштини. Били би нужни договори.

Рецимо, десило се у Бугарској да је у прошлом мандату владајућа партија формирала владу у коалицији са партијом бугарских Турака. Не могу Албанци сами имати већину, али можете да нађете коалиционог партнера. У једном мандату ћете имати, у другом нећете. Нећете бити коалициони партнер Српској радикалној странци, пошто су нам дијаметрално супротне неке националне опције. Има странака које би радо ушле у коалицију, али ко зна шта доноси будућност.

Када се нормализује политички живот у Србији и када се Албанци укључе у све институционалне, сфере силаснује тензије. Овако како ми вечерас можемо да разговарамо, тако ће разговарати све партије у Србији. То се подразумева када се укине тероризам, насиље и када се ствари сведу у неке цивилизоване токове. То је суштина. У Савезној скупштини од сто осам посланика ви бисте имали од десет до седамнаест, не знам сада тачно, требало би да се види колико.

Азем Власи: У којој Савезној скупштини? Вања је идеја да не постоји ни Црна Гора.

Др Шешел: Једна је моја идеја, а друго су реалности. Можда ја нећу за двадесет или тридесет година успети све своје идеје да реализујем, али постоје реалности.

Водитељ: Господине Власи, шта је то на шта би, по вама, у овом тренутку пристали и Срби и Албанци?

Власи не нуди дефинитивна решења

Азем Власи: Пре свега, с обзиром да су заиста веома удаљене политичке позиције мислим да би и за српску и за албанску страну било добро прихватити међународно посредовање у овом полити-

чком спору и конфликту. Не мислим притом да међународна заједница, нити да ће максимално подржавати ни албанску ни српску страну.

Друго, пре свега, потребне су услуге међународне заједнице и међународних фактора да се обустави свако насиље и оружана дејства на Косову, дакле да се успостави мир, да се да шанса политици и дипломатији, да коначно почне суштински озбиљан албанско-српски дијалог о решењу косовске кризе и то безусловно.

Када кажем безусловно, мислим буквално без икаквих условљавања. Значи, ни постојећи уставни оквир Србије не може бити неки обавезан услов, као што ни опција иза које стоји највећи број Албанаца о независном и сувереном Косову, не мора да буде и да се траже унапред гаранције да ће као резултат то испасти, значи као једна од опција која се кандидује.

Треће, мора се као нулта позиција за иоле озбиљније разговоре о будућем уређењу албанско-српских односа на овим просторима, о уставном положају Косова, да буде као нулта позиција стање које практично не може да се успостави сада, али као принцип стање које је важило до 89. године.

Кренимо од те стартне позиције, па разговарајмо. Притом треба имати у виду следеће, то је аутономија испод које апсолутно ниједан Албанац неће да чује да се може ићи испод тога, јер испод нивоа достигнутих права, без обзира на то што неко може тумачити на који су начин остварена, нико не жели да иде, ни афричка племена, испод тог нивоа, али будући да нема оне Југославије која је била оквир за такву аутономију, онда можемо да разговарамо о будућем уређењу односа.

Да ли ће то бити неки специјални статус, нешто што неко на овај или онај начин подразумева под аутономијом, као трећа федерална јединица, али по уставно-правном и политичком положају и статусу потпуно као Србија и Црна Гора, јер ми не разумемо да Црна Гора може имати такве ингеренције, а Косово не, и да се прихвати посредовање добре услуге Међународне заједнице, да притом уважавамо једнако демократску вољу и српског и албанског народа, да видимо и дефинишемо националне и државне интересе.

Шта су интереси Срба, српски интереси на Косову, ми не бежимо од тога. Ја сада слободно изражавам своје мишљење, српски интереси на Косову су пре свега интереси Срба који тамо живе и њихово право да они живе у пуној националној равноправности, у грађанским слободама, у демократским условима, да имају загарантовану личну и имовинску сигурност, дакле са свим оним што подразумевају демократске норме у свету.

Оно што се буде договорило уз помоћ и посредовање међународне заједнице, да добије неке међународне гаранције. Дакле, то је неки приступ који би могао да доведе до неког решења.

Иначе, пре свега и после свега морамо се сложити око тога да оружана дејства, насиље престане, јер можемо ми да говоримо 24 сата о томе да ли војно веће предности има српска или албанска страна, али косовски проблем, косовско питање оружјем нити се може ваљано на обострано задовољство решити, нити се треба те опције држати, јер може бити толико страдања да, иако по мом виђењу већ почетак рата на Косову и рат на Косову је најсигурнији начин одласка, дефинитивног одласка Косова из Србије, али цену коју треба платити за то ми Албанци, бар се ја не бих радовао тој цени, нити би српска страна ишта од тога добила.

Уосталом, у историји ми Албанци и Срби можемо да се похвалимо да нисмо ратовали, нисмо гинули, на тим просторима се живело заједно, биле су туђе и домаће власти итд., али Косово је проблем у оваквој форми у каквој је сада.

Не може да се тако поједностављено пређе преко тога и да се каже да само престану терористи, да српска страна има војну надмоћ, па ће се то решити. То је сада тако отворено и то је приступ како би требало приступити решењу тог проблема. Ја дакле не нудим никаква дефинитивна решења.

Страно мешање одлаже решење

Др Шешел: Ја мислим да је добро што смо се сложили да се само дијалогом може доћи до неког исправног и праведног решења. Видите, што се тиче терориста, држава Србија ће тај тероризам ушпигити и из тактичких разлога српска Влада је била доста суздржана и та суздржаност полако и у међународној јавности ствари окреће против терориста, а у прилог Србији и то треба имати у виду. Али, да ће тероризам нестати на овај или онај начин, то је више нешто сигурно.

Што се тиче политичког решења овог нашег проблема, реч је о проблему који оптерећује целу Србију и све становнике Србије, то је ипак унутрашња ствар ове државе и мора се решити нашим дијалогом без страног мешања.

Свако страном мешање само компликује ствари и ствара услове за неку несрећу и трагедију у будућности. Нигде странци својим мешањем нису довели до исправних решења, почевши од Кипра до разних азијских, афричких и јужноамеричких држава.

Уосталом, седамдесет посто становника Србије на референдуму се супроставило страном мешању и то треба имати у виду.

Треће, ти странци неће доћи да штите ваше интересе, него да нама напакују, а вама вероватно да заврну руку на леђа. Тешко оном народу кога велике силе инструментализују, не проводи се добро. Ми можемо наћи неко решење ако престанемо робовати неким догамама из комунистичког периода. Повратак Устава из 1974. године за нас Србе значи повратак комунизма. Устав који су кому-

нисти донели, па је пропао, могу само комунисти поново обновити.

Азем Власи: Није пропао, него је извршена анексија, уставна анексија.

Др Шешел: Нема анексије. Ко је питао становнике у Србији да ли прихватају да се конституише аутономна област Косова и Метохије?

Азем Власи: Ко је питао да успостави овакво стање, да се данас гине?

Др Шешел: Данас се гине због сепаратистичких циљева.

Азем Власи: Мени је лако да разговарам са вама као са правником, а са политичарем је друга ствар. Значење речи сепаратизам ви добро знате, тенденција одвајања дела од целине којој се природно припада, а будући да Косово у оваквом виду у каквом је сада, на силу инкомпориран уставни оквир Србије 1989. године, значи...

Под комунизмом све успостављено насиљем

Др Шешел: Све што је било под комунизмом господине Власи, све је било спроведено насиљем. Од 1944. године када је успостављен комунистички режим у Србији до 1990. године све је насиљем успостављено.

Азем Власи: Насиљем је успостављено сада. Ви држите своје убеђење, уопште не претендујем да променим ваше мишљење, али схватите да на Косову није на делу међуетнички сукоб, није на делу албанско-српски сукоб, ја вас уверавам. На делу је сукоб између...

Др Шешел: Како није албанско-српски сукоб када сви Срби становници морају у рововима своје куће да чувају?

Азем Власи: То је зато што их ви на то хушкате.

Др Шешел: Ко их хушка?

Азем Власи: Ниједна српска кућа није запаљена.

Др Шешел: Читава села су спаљена. Видео сам сада избеглице у Пећи, којима су куће спаљене.

Азем Власи: Немојте да мењате тему. На делу је сукоб између ове власти и целог албанског народа, политички или другачије. Ја нисам у оружаном сукобу, али ја се политички не слажем са оваквим положајем у које је доведено Косово, нити са стањем у које су доведени Албанци.

Према томе, суштина проблема је у томе - ви сте успели да се сукобите са целим једним народом. Да ли ће полиција да се обрачуна са тероризмом, када би постојале терористичке групе да, али ви сте у сукобу са једним народом и немогуће је обрачунати се оружјем са једним народом.

Дакле, то треба да имамо у виду када тражимо политичка решења. Треба да останемо на терену тражења политичких решења јер да не испадне да ми није жао српских кућа. Још једну ствар. Срби, признали ви или не, на Косову сигурније су се осећали, боље живели у сваком погледу им је било боље у време наше власти, него у време ове ваше.

Др Шешел: Зато су и бежали масовно.

Азем Власи: Сада беже много масовније. Сада гину у оружаном сукобима. Ја нећу да се ставим у позиције режимске пропаганде овде која оштракује само полицију и српско становништво, а за Албанце сви су терористи. Мени је жао

Срба. Нама Срби на Косову ништа не сметају.

Др Шешел: Нама је жао и албанских цивила који су невини, а гину. Ко их убија?

Азем Власи: Полиција их убија.

Др Шешел: Кој је то цивил убила полиција? Где? Стварно је бемислено да тако нешто говорите. Друго, колико су Албанаца терористи побили? Господине Власи, када би ово било тачно што ви тврдите да сви Албанци стоје иза тога и да су сви Албанци против...

Азем Власи: Против садашњег стања у које је доведен тај народ / уставни положај...

Срби би гинули за Косово и Метохију

Др Шешел: Против садашњег стања на Косову су сви грађани Србије. Имамо неке супростављене интересе. Ја могу да се сложим, не слажем се дају сви Албанци, да већина Албанаца жели независност Косова и Метохије. Ја могу са вама да се сложим и то је истина, али већина Албанаца није спремна а оружјем у рукама да се бори за ту независност и то је истина, јер да су спремни већ би се дигли на оружје.

Азем Власи: Далеко је мањи проценат Срба који би ишао на Косов да гине. Зашто? Зато што желите Коово да држите у овом положају.

Др Шешел: Господине Власи, више би српских војника добровољаца дошло да гине за Косово, него што има уопште Албанаца на Косову.

Азем Власи: Већина Срба жели политичко решење. Већина Срба мисли да

Караула Дева: нема дезертирања ни из војске, ни из полиције, морал је изванредан

није у реду то што се ради Албанцима на Косову.

Др Шешељ: Где сте ви то истраживали?

Азем Власи: Ја имам контакте и знам. Живим највим просторима. Према томе, знам да се већина Срба не слаже са тим из људских, моралних, политичких, принципијелних разлога, да нешто што не бисе пристали да се ради вама Србима не треба радити другима.

Др Шешељ: Већина Срба се изјаснила за четири водеће политичке партије у Србији, три владајуће и једну опозициону.

Азем Власи: Зато што сте обећали бо-

Др Шешељ: Молим вас, ви сте нам оставили дугове, ви сте нам оставили друштвену својину, ви сте нам оставили нерентабилне фабрике, ви сте нам оставили незапосленост, ви сте нам оставили земљишни максимум на селу.

Азем Власи: Све смо вам ми оставили...

Др Шешељ: Да, све сте нам ви то оставили... а сада идемо у процес приватизације и никако да се искобељамо...

Азем Власи: Ја вам оставио....

Др Шешељ: Комунистички режим, а ви сте били на челу тог режима. Ви сте били један од људи у том режиму...

Азем Власи: Господине Шешељ, та антикомунистичка еуфорија трајала је је-

Императив Владе народног јединства: можда ће Влада бити успешна у економији, можда неће; можда ће бити успешна у социјалној политици, можда неће; али, по питању Косова и Метохије сигурно ће издржати

љи живот реформе итд.

Др Шешељ: Пре свега смо обећали одбрану Косова и Метохије и то је суштина.

Азем Власи: Не радите друго ништа, не нудите овом народу, него сукоб на Косову и сукоб са светом.

Др Шешељ: Радимо и друге ствари, а сукоб са светом нам је споља наметнут.

Азем Власи: Само варате народ Косовом, светом и ко вам је крив за економски колапс?

И Азем Власи оставио дугове

Др Шешељ: Онај комунистички режим у чијем сте врху ви били...

Азем Власи: Ево, сада сте ви у врху.

дно две до три године, а овде будући да не нудите никакву перспективу овом народу, ви ћете још наредних двадесет година да причате да ништа не можете да урадите, зато што је комунизам крив.

Др Шешељ: Већ много радимо и већ смо много урадили.

Азем Власи: Много радите, много радите, али није на мени да се мешам...

Др Шешељ: Имаћете прилику...

Азем Власи: Не, не.

Др Шешељ: Ако уђете рецимо у Народну Скупштину, у Савезну Скупштину, имаћете прилике да дискутујете....

Водитељ: Господе, вратили смо се опет на почетак, а мени из режије јављају да је време емисије истекло.

Др Шешељ: Чекајте, само да одговорим, врло кратко. Ако смо се сложили да се само дијалогом може постићи решење, онда дијалог треба одмах отпочети и да разговарамо о свему, па да видимо, до чега ће дијалог довести, да укратко мало и аргументе, можемо дијалог као што смо и нас двојица вечерас разговарали пред телевизијским камерама, тако може и дијалог представника Владе и представника албанских политичких партија да се води.

Да јавност види ко каквим аргументима располаже. Па нека тај дијалог буде интензиван, нека се води свакодневно да видимо које је решење. Спремни смо на дијалог, а нисмо присталице војне опције, нисмо присталице ратног решења, нисмо присталице насиља, али ниједан део Србије не дамо.

Желимо да Албанци уживају сва грађанска права и слободе, да уживају Срби, Мађари, Румуни, Словаци, Бугари, припадници свих других националности који овде живе. Ако могу Мађари да живе...

Азем Власи: Само једна реченица, на крају се слажемо да је дијалог неопходан....

Дијалогом до решења

Др Шешељ: У подношљивим условима, могу и Албанци да живе али да видимо да почне тај дијалог и да се престане са пропагирањем терористичких дејстава и са подршком терориста. Онај ко се дигне на оружје против легалне власти је терориста а власт у Србији је легална и легитимна за читав свет, а то нико не оспорава, а док се она изборима не промени, она остаје.

Азем Власи: Не може се пуцати и водити дијалог, то је суштина.

Др Шешељ: Јесте, полиција не може да трпи терористе у својој околини, полиција мора да води рачуна да уништи терористе, и да се егергично обрачунава са њима.

Водитељ: Овај дијалог ћемо наставити, господине Власи....

Азем Власи: Ако мислите да сте у праву, зашто одбијате помоћ међународне заједнице?

Водитељ: Опет се враћамо на почетак....

Др Шешељ: Зато што су нас преварили Уједињене нације око Српске Крајине....

Водитељ: Чекајте, па молим вас....
Др Шешељ: Обећали су да ће они да буду саставни део Српске Крајине па су нас преварили више пута, тако да им више не верујемо.

Водитељ: Хвала вам што сте били гости БК телевизије, господине Власи, и господине Шешељ.

Др Шешељ: А и што би се они мешали када смо ми у стању сами да решавамо наше ствари?

Водитељ: Господине Шешељ, хвала вам што сте били гост, наставићемо овај дијалог иза камера, а вама захваљују и наши гледаоци, а ево стигла ми је и порука у току емисије и вама што сте дошли и нама што смо организовали овај дијалог. Хвала вам још једном што сте били гости БК телевизије.

ОКРУГЛИ СТО КЊИЖАРЕ ПОВОДОМ КЊИГЕ ЗОРАНА АВРАМОВИЋА
"ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ И ПОЛИТИКА У СРБИЈИ" УЧЕСНИЦИ:
АКАДЕМИК ПРОФ. ДР МИХАИЛО МАРКОВИЋ И ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ

ДРУГО ЛИЦЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

Има српских интелектуалаца који су остали без уверења и идентитета, мењају маске и господаре

Бранислав Гојковић: Добро вече, поштовани пријатељи књиге. Вечерас смо овде да најавимо један циклус разговора на тему "Интелектуалци и политика у Србији". Повод за вечерашње окупљање је књига Зорана Аврамовића "Друго лице демократије" у издању издавачке куће "Филип Вишњић".

Учесници у разговору су вечерас аутор Зоран Аврамовић, академик др Михаило Марковић и др Војислав Шешељ. Академик др Михаило Марковић ће први говорити, поводом књиге али и на тему о којој сам рекао - "Интелектуалци и политика у Србији". Изволите.

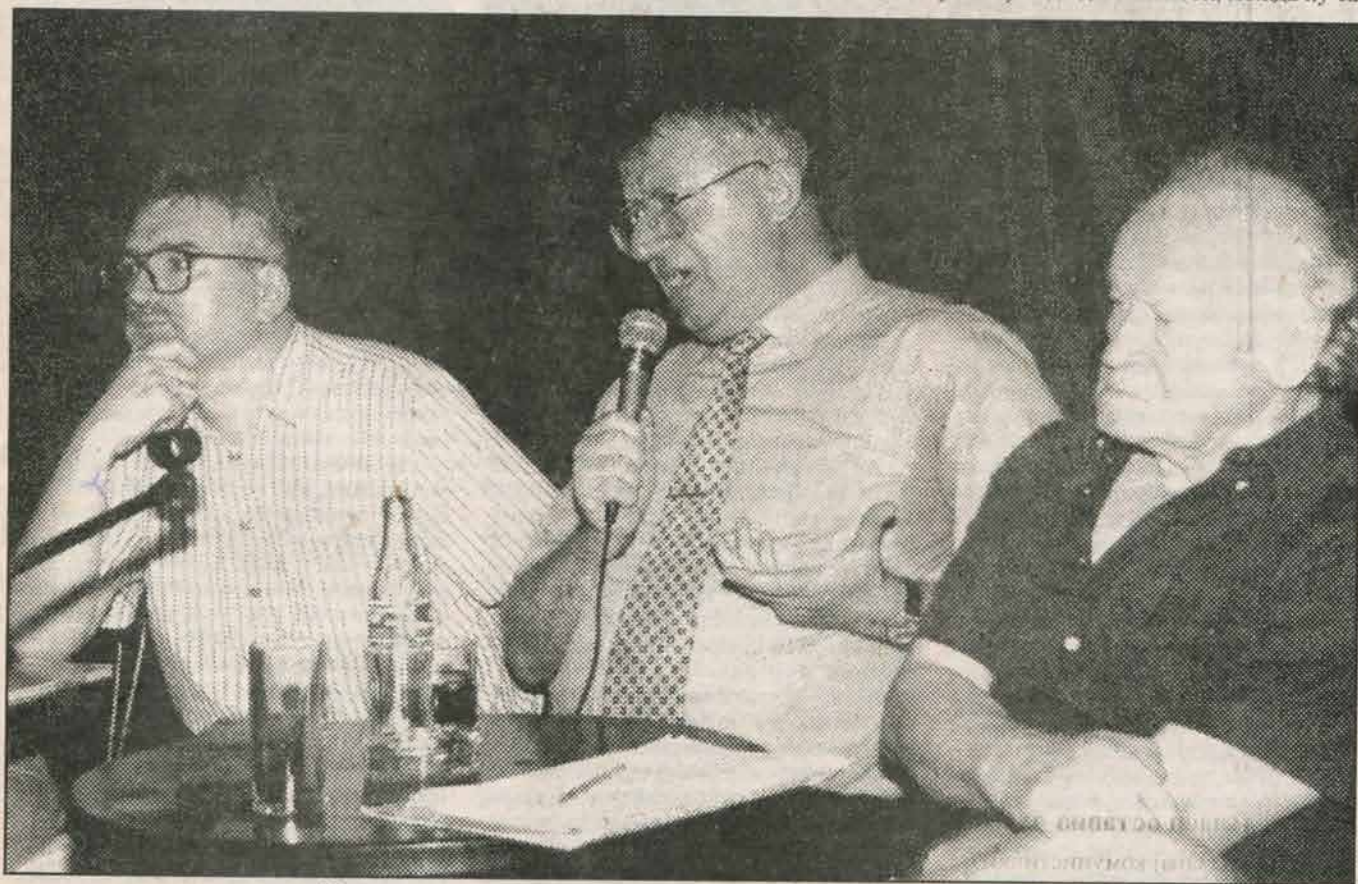
Др Михаило Марковић: Ја волим да на почетку разговора изнесем нешто што сам смислио и прибележио, па

ћемо после да разговарамо. Поводом књиге, рекао бих само неколико речи. Има ту још и примедаба које овом приликом, на почетку, нећу одмах говорити него касније ако се укаже прилика. Ова књига Зорана Аврамовића "Друго лице демократије" један је од ретких покушаја разумевања догађаја последње деценије, који су темељно изменили дотадашњи ток наше историје, састав и структуру државе у којој живимо, људске односе међу некадашњим пријатељима и једномишљеницима и нашу сопствену самосвест, пре свега, наш суд о сопственом народу.

Значај ове књиге је пре свега у томе, што је она уопште написана. У Француској је годину дана после 1968. године

било на десетине студија о необичном историјском феномену, који се управо био десно. Код нас се дешава једна од највећих драма у нашој историји. Интелектуалци у њој непрестано разговарају, жесте се, ламентирају. Али мало ко се одважио да о тим збивањима каже нешто целовитије, објективније, студиозније. Зорана Аврамовића треба зато похвалити, што се уопште одважио да овакву књигу напише. Међутим, морам одмах да кажем да ова књижица од непуних 200 страна, није могла да буде адекватног обима, да би се нешто студиозније, аналитичније о овим збивањима рекло.

Имам ту извештај број примедаба које нећу сад одмах изнети, можда ћу са-

Интелектуалцем се може назвати човек који је директно упућен у интелектуални рад и који постиже вредне резултате духовног стварања

мо њему лично, а можда ћу касније у дебати рећи. Сад бих рекао нешто на тему "Криза наше интелигенције". Наша интелигенција се налази у још дубљој кризи од оне од које пати читаво наше друштво. Разуме се, генерални судови нису никад потпуно тачни. Има појединих интелектуалаца који и даље стварају вредности и осмишљавају своје време, што је основна одлика истинске интелигенције.

Има доста и оних који предано обављају своје дужности, труде се да што мање буду у свом друштву и у свом времену. Али постоји једна критична маса за коју се може рећи да живи у дубокој конфузији, деморализацији, депресији, незнању и отсуству жеље да дође до знања. Што је најгоре, у великој отуђености од сопственог народа, о ономе што говори ван своје уске специјалности. Један кратак идилличан период 1889. до 1940. када је постајао висок степен хомогености наше интелигенције и целог народа. Изгледало је да су се сви окупили око неких националних циљева и да постоји готово суфоришна спремност за ангажовање да се они остваре. Тада је то изгледало не само могуће, већ и релативно лако.

Кад се, међутим, увидело да је остварење тих циљева је веома тешко и веома рискантно, кад је 1991. године Европска заједница почела да поставља ултиматуме, шта ће се све десити ако не признамо границе Хрватске, Босне и Херцеговине, специјалан статус Косова, Санџака, Војводине итд. Онда ће бити санкције, чак и војна интервенција. Дакле, када се видело да је све то врло опасно и врло рискантно, а стигла су и прва кажњавања у виду увођења економске блокаде, наша интелигенција се потпуно поделила.

То се, рецимо, није десило у Енглеској 1940. године, кад се земља сама суочила с премоћном нацистичком војном силом, није се десило ни у малој Грчкој, нападнутој од Италије, ни у Финској која се 1940. године нашла под ударом огромне војне силе Совјетског Савеза. То се није дешавало ни у нашој земљи, у нашој ранијој историји. А изузетака је разуме се, било сваки пут али су они били мало бољи. Године 1914. Тудовић и његови социјалисти су гласали против ратних кредита уочи напада Аустроугарске на нас, али су ипак отишли на фронт да бране своју земљу и као што знамо неки су изгинули.

До великог раздора је дошло 1941. године, поделили смо се по два основа: с једне стране - левица, десница, с друге стране - родољуби и борци против окупатора, сарадници окупаторске власти. Та подела се понавља пола века касније. У часу кад нама међународна заједница уводи блокаду маја 1992. године, пуца потпуни јаз у нашој интелигенцији. Формира се ДЕПОС. Црква доноси свој меморандум. Универзитет штрајкује. Недељама траје Видовдански сабор. То је био други чин наше трагедије. У том моменту још постоје идеје, уверења, идеали, либерализма и со-

цијализма, патриотизма и мондијализма. У трећем чину међутим, који обухвата последњих неколико година, све супротности су и даље присутне, али уместо идеја су остали огољени интереси.

Интелектуалци без уверења мењају маске

Интелектуалци који још увек имају чврста уверења, углавном су се повукли с јавне сцене или се клоне водећих улога. Мислим да то важи за већину, мада наравно, има и оних за које то није случај. Они што су остали без уверења и идентитета, крећу се од једне потенције до друге, мењају маске и господаре и од свега што им је икада у животу било важно и што их је усмеравало, остале су само још две силе - новац и моћ. У систему номенклатуре живот је за интелигенцију био много једноставнији и стабилнији. Свако је имао одређено место. Дуговао је потпуно лојалност вишим од себе, а у замену је био дариван одређеним привилегијама. Сад је све постало много сложеније и динамичније.

Постоји плуралizam центара моћи и капитала и то не само у политичком, већ и у цивилном друштву. На пример "Сорош" је један такав центар. У политичком, рецимо, ЈУЛ је један такав центар, а има и других, наравно. Постоје кланови с врло одређеним правилима понашања за своје чланове. Лојалност се плаћа заштитом и промоцијом. Све оно што се одушевљешавало у најстаријем занату на свету, пресликава се на односе у свету културе. Пут је сада врло драматичан, јер се ту односи брзо мењају, заштитници долазе и одлазе а с њима и њихови љубимци и њихови уображеници. Треба стално рачунати и прерачунавати шта је уносили и релативно дуготрајније. Није чудо што млади који завире у ове аугуре, штале, губе вољу за рад, или се после првих шокова прилагођавају и пропадају. Ја бих ту завршио уводну реч, после ћемо разговарати детаљније.

Бранислав Гојковић: Господине Шешел, изволите.

Др Војислав Шешел: Зоран Аврамовић је добар повод за озбиљну расправу о односу интелектуалаца и политике, из тог разлога што је Зоран Аврамовић један од директних учесника дисидентског покрета из 80-тих година, првих облика формирања опозиције у Србији кроз деловање разних јавних трибина, неформалних и формалних група, деловање неких струковних удружења која су непрекидно била на удару режима.

Мислим да се и кроз ову књигу може видети да Зоран Аврамовић познаје, заправо све актере данашње српске политичке сцене, све оне значајније, све оне озбиљније. Доста искуства уноси у разматрање основне теме. Намеће нам се после овог разговора питање дефиниције - шта су то интелектуалци? Ту има доста различитих мишљења, од оних

која интелектуалцима сматрају све људе који имају завршен факултет, па до оних који тај појам сужавају на један веома, веома узак круг изабраних. Лично сам присталица овог другог становишта, да се интелектуалцем може назвати човек који је директно упућен у интелектуални рад и буквално стварање, који је комплетно обузет тим духовним стварањем и који пружа вредне резултате духовног стварања.

То би било оно што се каже интелектуалац par excellence. Интелектуалац у правом смислу речи. Србија углавном није имала среће са интелектуалцима у овом веку. Ово што се дешавало протеклих десетак година на нешто другачији начин се дешавало и у време Првог светског рата. Када су нека врхунска имена српске интелигенције пристала да служе окупаторској аустроугарској власти у Београду, чак и један од највећих српских књижевника свих времена Борислав Станковић, није успео да изађе чист из времена те аустроугарске окупације. Умро је болујући, заправо од савести, која га је непрекидно опседала, није му дала мира, због тренутака слабости које је показао. Поставља се питање, да ли су те слабости, недостатак храбрости, колебљивост, у принципу одлике интелектуалца?

Дисиденти до и преко границе толеранције

Да, великог броја интелектуалаца. Ми смо неколико деценија под комунистичким режимом имали зачетке опозиционог деловања, углавном међу интелектуалцима, па, можда и само међу интелектуалцима. Зашто? Зато што нико други ништа није смео да уради. Ако би писнуо против режима, то се завршавало дугогодишњом робијом, чак и за безазлене кафанске песме или псовке, ишло се у затвор на по неколико година. Врхунски истакнути и афирмисани интелектуалци су могли да кажу и нешто храбро, нешто што је било против темеља комунистичке идеологије, а да немају много проблема око тога. Е сад, и ту одмах долази до раслојавања. Некад су дисиденти били потребни комунистичком режиму, да би доказивао пред страним јавним медијима своје демократске склоности.

Да би челници режима могли да кажу - ево, видите колико је код нас слободе и демократије, да би ти људи могу да кажу то и то, да раде то и то, да пишу тако и тако. А један део интелектуалаца је плански осмишљено користио управо такву позицију. То је било дириговање дисидентима на обострану корист режима и тих дисидената. Један круг дисидената је увек знао докле сме да иде, а да га глава не заболи. И тако је и била дозирања критика режима. Они који би прешли ту границу, они су већ имали много теже последице. Не стајући некада на удар и на челнике дисидентског покрета, режим је ударао по периферији. Из тог периода имамо сучење познатој београдској шесторници.

Суђење шесторици људи који нису имали неког интелектуалног утицаја, те меља, значаја, али су били познати по томе што су изгарали на неким можда нижим видовима дисидентске делатности, умножавању летака, фотокопирању, дељењу, дистрибуцији.

Билас вакцинисан од режимске репресије

Окупљали су се по становима на трибинама тзв. "слободног универзитета" и слично. Од нас 28 који смо ухапше-

чког естаблишмента који се директно побунио и био спреман да робија због те своје побуне. Како се понашао режим? – Опозиционо настројени интелектуалци били су поприлично солидарни, али у том периоду су се неке типичне слабости интелигенције појављивале.

Врхунски научници, интелектуалци, обично су сујетни, заокупљени својим егом, нетрпељиви према конкурентима, не сви, велики број њих. И, спремни некада да много више енергије троше на међусобне несугласице него

њихови емотивни набоји долазили до изражаја, да се полемика претварала у мржњу.

Био сам очевидца да Љуба Тадић и Милан Кангрга нису хтели да се рукују у Комижи на социолошким сусретима Анте Фианенка. Мислим да је то било 1982 или 1983. године, не могу тачно да се сетим. Требало је сатима да их убеђујемо да се поздраве, некада најближе пријатеље. Из сасвим безазлених разлога, безазлених и у политичком и у интелектуалном смислу су се сукобили и завадили.

Pro et contra Слободана Милошевића

Раслојавање међу српским интелектуалцима кренуло је крајем 80-тих година. Један ниво раслојавања је био однос према Слободану Милошевићу и политичком заокрету ЦК СКС, до кога долази у то време. Национално оријентисани интелектуалци су здушно подржали Милошевића и тај заокрет. А мондијалистички оријентисани интелектуалци, тада су већ кренули другим путем, не експонирајући се много. Али, мислим да је пукотина била толико дубока да се више није могла превазићи. С тим, што је дошло као кад је реч о два фудбалска тима, о честим изменама играча, о преласцима. Прелазни рокови су били уобичајена појава код тих интелектуалаца. Године 1990, у време формирања првих политичких партија, долази до најозбиљније кризе у бављењу политиком врхунских интелектуалаца.

Ту су интелектуалци показали да су апсолутно несналажљиви. Седели су скршети руку, већина њих. Очекивали су, као, неко ће други формирати партију, па ће они презети ту партију и њоме управљати. Из 1990. године позната је анегдота, догађај кад је био први Сабор Драшковићевог СПО-а: пришао му је Борислав Михајловић-Михиз и убеђивао га да би Матија Бећковић био много погоднија личност на челу СПО-а. Али Матији Бећковићу никада није пало на памет да он сам формира странку, па да се постави на њено чело. Зашто?

Зато што страначки рад подразумева огромну жртву. Страначки рад подразумева да му се човек комплетно посвети, да трчи уздуж и попреко по Србији, по свим селима, градовима, да ради дан и ноћ. А, врхунски интелектуалци тог времена сматрали су да политиком треба да се баве само у слободном времену, и да постигну максималне резултате. Е, то није могло. Као што је књижевност професија, филозофија, биологија, било која научна област, професија која подразумева да јој се човек комплетан посвети, тако је и политика професија у којој не можете успети, уколико не заорете пуном снагом. Е, сад је ту недостајало још нешто - није само довољно желети да се бавите политиком, није, дакле, довољно

Димитрије Туцовић и српски социјалисти гласали су 1914. године, уочи аустроугарског напада, против ратних кредита, али су ипак отишли да бране земљу

ни на Велики петак 1984. године на трибини "Слободног универзитета", суђено је овој шесторици, а Биласу није суђено. Биласу вечито режим није смео ништа. Билас је био вакцинисан од режимске репресије, захваљујући добрим везама на Западу, сопственој моћи да алармира медије себи у прилог, захваљујући чињеници да је већ био афирмирано име, можемо да кажемо слободно - светеке социологије, политичке теорије, не толико квалитетом рада, колико чињеницом да је један из најужег круга некадашњег комунисти-

на задавање неких озбиљнијих, одлучнијих удараца режиму. Из тог времена сећамо се полемике између једног броја београдских и загребачких "практиковаца". Мислим да је главну улогу у тој полемици из Београда имао Љубомир Тадић, а из Загребца Милан Кангрга и Гајо Петровић. Дакле, полемика је била заснована на данас крајње нерелевантним ставовима, полазишима, око тога, треба ли издавати Praxis international или не треба, након што је тај праксис забрањен у Југославији, након што је укинут овде. Толико су

само имати вољу за моћи, него извес-тан таленат, обдареност.

Неки који су уложили огромну енергију, знање, труд, показало се да нису имали тај таленат. Типичан случај је Коста Чавошки. Коста Чавошки је без икакве сумње један од врхунских интелектуалаца кога Србија данас има. У области политичке теорије, вероватно је данас без према, поготову ако неког из старе гарде за тренутак запоставимо. Али, у практичној политици је показао да нема талента.

Жути мрави у Демократској странци

Те 1990. године се формира једна крајње интелектуалистичка странка - ДС. У тој странци су се окупили људи различитих профила али све листом афирмисани интелектуалци. Показало се да та странка једноставно не може да функционише. Та странка је имала највише унутрашњих раскола. Зашто? Зато што су интелектуалци као жути мрави, највише воле да се међусобно кољу. Немогућ је тимски рад. Немогућа је хијерархијска субординација. Нема политичке партије без дисциплине. Како ћете ви убедити неког врхунског умисљеног интелектуалца да мора да буде дисциплинован члан партије, да мора да иде по граду да лепи плакате, да дели летке од стана до стана, да скупља потписе. То код интелектуалаца не пали. Е, онај ко није спреман да лепи плакате, да дели летке и да дистрибуира партијску штампу од стана до стана, не треба да се бави политиком.

Вук Драшковић као личност из романа Достојевског

Други пример промашености интелектуалаца у политичком смислу је био ДЕПОС. Још нисмо дошли до идеолошких показатеља, ово су дакле само чисто политички показатељи, показатељи политичке технике. У ДЕПОС-у се опет окупила огромна група најистакнутијих српских интелектуалаца, академик до академика, али опет није нишло. Шкрипало је нешто унутар организације. Зашто? Прво сви ти интелектуалци који су ушли у ДЕПОС, хтели су да елиминирају Драшковића и Мићуновића.

Вук Драшковић им није био по вољи због неозбиљности, због личне несрећности, некомпетентности, због понашања типичног за једног из романа Достојевског. А, Мићуновић им није одговарао, јер су га сматрали политичким калкулантом спремним да уђе у различите непринципијелне компромисе итд. и нишодаштавали су га као интелектуалаца, јер су сматрали да његово научно дело није на нивоу оног дела којим су се дичили ти врхунски академици.

Хтели су да привуку Мићуновића да уђе у ДЕПОС, а онда су смислили да у Савету ДЕПОС-а, врховном органу ДЕПОС-а не могу бити председници политичких странака чланица ДЕПОС-

а него потпредседници. Сећате се вероватно тога. То је био начин да се они који сметају, заобиђу. Онда је свако од тих интелектуалаца у Савету ДЕПОС-а, глумио да је странка за себе. Реч једног Палавестре или Миће Поповића, требало је да вреди као реч целе странке СПО-а. Дакле, они су толико сматрали да је њихов значај висок, да њихова реч, њихов став значи као став целе политичке партије. То једноставно није могло да функционише. Ниједан од тих интелектуалаца није могао да прихвати да је јединка, да значи један глас, један став и један конкретан рад. Они би да буду у врхунским органима политичке организације, ДЕПОС је тад био конституисан као политичка организација, а принци ће да раде.

Елитистичка свест интелектуалаца разбила ДЕПОС

Они ће да деле посланичке мандате, а принци ће на терену да обезбеђују те мандате. Тако су дошли у ситуацију да су скоро све посланичке мандате поделили у том кругу људи из Београда. Дакле, из Београда иле да се кандидује у ужичку изборну јединицу, Прокупље, Лесковац итд, што у народу не може да прође, јер грађанин који гласа у Лесковцу, Врању или Власотинцу, каже, ако нема у мојој средини паметног и способног човека што ја за њих да гласам. Ја тражим некога ко ће одавде да крене у Београд и да у Народној скупштини заступа интерес мог краја а не само интерес странке. Ту смо дошли до проблема елитистичке свести код интелектуалаца.

Они су елита, неприкосновени, остали су само да им сервисирају, да им служе, да им помажу да постигну свој политички циљ. Али ми смо при крају 20. века када сваки човек као јединка жели да буде субјект а не само средство. У таквим ситуацијама може успети само странка у којој се сваки појединац третира зависно од свог доприноса страначком раду а не зависно од тога, какву има научну титулу, какав педигре има ван странке и слично.

Српску радикалну страну су многи критиковали што је у Народној скупштини увела до тада, практично, анонимне људе. Ти анонимни људи су се до тада тако афирмисали, да им ниједан од тих врхунских интелектуалаца не може изаћи на политички мегдан, вербални мегдан. Побеђују га. Побеђују га и због тога, што знају да говоре језиком народа, душом народа, што су изникли из народа. А, код великог броја врхунских интелектуалаца сувише је велика временска дистанца из времена кад су и они живели животом народа и кад су могли да осећају народне потребе и жеље. И, да своје учешће у првом делу разговора завршим неким идеолошким назнакама - српска интелегенција је у великом броју случајева пала на испиту.

Интелектуалци су се међусобно такмичили ко ће више зла и пакости да на-

несе српском народу. Само у Београду је било могуће да се формира Грађански савез. Жене у црном, Хелсиншки одбор, Фонд за хуманитарно право како се све зову те филијале страних обавештајних служби. Само у Београду је могуће да се појави интелектуалац који циникари свој народ и који је спреман да служи западним силама. Само у Београду је било могуће да се маршира под страним заставама у борби против режима.

Српски радикали нису страни барјактари

Мало је фалило да и Српска радикална странка изађе на демонстрације крајем 1996. године. Знали смо Ђинђића и Драшковића и знали смо да се са њима ништа озбиљно не може постићи. Али су кршења закона била тако упечатљива да је мало фалило да изађемо. Настало је колебање када смо видели да марширају под немачком и америчком заставом. Нема тог политичког интереса, нема те политичке жеље која би нас натерала да под страним заставама марширамо против режима у својој земљи.

Још једна карактеристика деловања једног поприличног броја интелектуалаца - покушај манипулисања студентима. Интелектуалци који су пропали у својим политичким партијама, решимо један Грађански савез, један једини пут је сам изашао на изборе и освојио је око 15.000 гласова 1991. године. Толико је имао и Мирко Јовић са својом назваљачком Српском народном обновом, 15.000 гласова, који су као странка пропали.

Захваљујући Драшковићу који им је поклоник пар посланичких мандата, колико толико су се одржавали у јавности. Али, пошто нису успели у народу, кренули су кроз неке институције и то са факултетима. Практично су окупирали Правни факултет и упоришта стекли на неким другим. Пошто нису успели кроз народ да се домогну политичког утицаја почели су да манипулишу студентима. Студенти као млади људи, једним делом су подложни манипулацији. Младост је увек ватрена и исхитрена. Млад човек је више спреман на акцију, него што је спреман да два или три пута размисли пре него што се у нешто упусти, а онда ту долази до поткупљивања. Студентски лидери су поткупљивани и 1991. и 1992. и 1996. и 1997. године.

Имамо конкретне доказе за то. Миодраг Гавриловић, син Слободана Гавриловића, потпредседника Демократске странке, јавно је признао у интервјуу за београдски "Недељни телеграф" да су добијали паре из иностранства и да су највише пара добили од фамозног Данијела Боајера, шефа америчке шпијунаже у Швајцарској. То говори о нечему што се најпростије зове - издаја. Издаје је у српском народу увек било. Увек је било склоности да се прода "душа ђаволу" за неку опипљиву материјалну корист. Уосталом,

муслимана у Босни не би ни било да није било ове појаве у српском народу.

Ту су потомци некадашњих квислинга из времена турске окупације. Ови потенцијални нови окупатори не траже да се промени вера, траже да се само до краја верно служи, за неке мрвице које они баце са своје трпезе. Али, српски народ је нешто научио кроз историју, научио је да разликује патрио-

нашег циклуса "Интелектуалци и политика у Србији", све ми се чини да интелектуалци у Србији имају два лица такође. Једно лице показују у свом професионалном деловању, а друго лице у политици. Дали од тога нешто има у вашој књизи.

Зоран Аврамовић: Ја бих рекао да демократија има неколико лица а не само два, па и интелектуалци у политици имају неколико лица а не само јед-

ком. Дакле, то је једно значење демократије. Другим речима, мислим да ми несмемо да дајемо превелику веру у демократију. Демократија је једна (како бих ја рекао) друштвена ситуација стално променљива. То су уочили сви они који су се бавили демократијом. Дакле, не добијамо једну сасвим извесну ситуацију један поредак који нам гарантује шта ће се десити, рецимо за пет или десет година. Дакле, то би било једно значење.

Друго значење би се тицало последица одлука које се доносе у демократији - да ли онај ко делује у политичкој демократији може да контролише све своје позиције? Не може. То је показано многим искуствима демократског система па сво и у овоме у коме ми живимо. Најзад, постоји ова разлика између истине и лажи. Веровало се да демократија обезбеђује истину. Међутим, ми видимо већ неколико година, па сво и ових дана, да се у демократским системима невероватна лаж врло удобно осећа. Према томе, то су нека значења овог наслова. Демократија нема једно лице него има неколико лица. Сада бих нешто рекао о овом проблему о коме овде разговарам.

Основно питање које сам себи поставио и на које сам покушао да одговорим у овој књизи може овако да се формулише - како је могло да се деси то да Србија или српски народ, која је највише учинила за демократизацију бивше Југославије, тако лоше прође или најгоре прође у овом збивању? Дакле, ми смо овде, вероватно већина од вас то зна, специјално у Београду и у Србији имали најдинамичнији демократски покрет. Све што се дешавало као опозиција комунистима дешавало се у Београду, а резултат је овакав какав јесте - да смо ми у том брану плодова најлошије прошли. Дакле, то је питање које ја овде постављам, а то је и питање које ме је инспирисало да приступим анализи овог проблема.

Демократски карактер националног покрета у Србији

Да би смо одговорили на ово питање треба да пођемо од 1980. године, када је умро Тито. Тада се на политичкој сцени Србије и Југославије појавила једна критичка интелигенција која је до тада деловала углавном кроз групу филозофа. Стварала се једна критичка интелигенција која је била субјект промена. Рецимо, ми нисмо имали војску, а у неким земљама је војска урадила тај потез. Нисмо имали цркву као што су је имали рецимо Пољаци, нисмо имали илегалне групе. Ми смо овде имали интелигенцију која је била субјект тих промена. Та интелигенција је био један ужи круг, јер сте морали да имате знање о некој социјалној политичкој стварности, морали сте да имате неки морални интегритет и морали сте да имате храброст. Ко то није имао тај се није појављивао у улози опозиционара.

Комунистички јеретик: Ђилас није сасвим осетно режимску репресију захваљујући добрим везама на Западу и сопственој моћи да алармира медије себи у прилог

тизам од издаје и српски народ не може да се поведе за издајом. Не може највећим својим делом да се поведе за издајом. То је наша срећа и срећа наше отаџбине.

Демократија је стално променљива друштвена ситуација

Бранислав Гојковић: Ако би сте нешто више рекли о вашој књизи, која је повод за овај разговор. Просто, слушајући два претходна саговорника намеће се једно питање да, демократија, како сте ви овде у самом наслову књиге окарактерисали има два лица. Пошто је тема

но за политику а дуго за професију. Зашто је овакав наслов? Рекао бих нешто о значењима наслова. Постоји једно схватање по коме демократија искључује насиље. Тамо где има демократије, нема рата, нема насиља, све функционише на миран начин. Та теорија је пала на примеру наше бивше државе, а богам ево и на примеру косовске терористичке побуне.

Наиме, ми у Србији имамо све демократске институције. Оне функционишу тако како функционишу неколико година, десетак година, па се ето десила и једна оружана побуна. Дакле, ту демократске институције нису успеле да спрече насилно бављење полити-

Сада бих ја могао да причам шта се све дешавало са том храброшћу. Када причам о томе одмах се сетим Чехова. Знате, то су биле драме. Да би сте ви ставили један потпис на петицију, рецимо 1984. године вас је чекало осам година затвора. Сада човек може да вам потпише на после да каже повлачим потпис, а ви некога убеђујете и тамам мислите да сте га убедили да потпише, а он каже, знаш шта сада треба књига да ми се појави немој сада, дај други пут. Значи, била је потребна нека храброст да би сте играли ту улогу опозиционара. С друге стране постоји самоуправни систем који је врло успешно неутралисао опозицију. То се успевало Уставом, јер је то био Устав наде а не реалности. Ми смо учили да држава треба да одумре, међутим, ради се о томе да треба да се реформише, тако да је и то био фактор неутрализације. Имали сте и Комунистичку партију која се представљала као идејна снага, у ствари то је била маска за власт, то је била партија на власти.

Десио се да је она успела да корумпира велики број грађана и мислим да је због тога велики број грађана остао привржен овој социјалистичкој оријентацији изведесетих година. Шта се ту дешавало до 1980. године па на даље. Врло бих кратко нешто рекао о томе. Од 1980. до 1985. године у Београду, у Србији углавном, се ова критичка интелигенција бори против вербалног деликта, као што је Воја малопре поменуо. Да је неко кренуо са критиком могао је да иде у затвор, као што је и господин Шешел добио осам година затвора за један текст. Дакле, пет година се овде интелигенција бори против вербалног деликта, другим речима за слободу говора. Даље, 1985. године полако се укључује у овај покрет национално питање.

Поставља се питање равноправности Срба најпре на Косову, а затим у Хрватској. За мене се ту сада отвара једно кључно питање које је повезано са овим односом према свету - да ли је то укључивање националног питања било демократско укључивање? Дакле, да ли је национално питање било саставни део демократских иницијатива у Србији? По мом истраживању, а ја сам углавном проучавао програмска документа, показује се да је национално питање било саставни део демократског покрета и демократских захтева. То се показује једноставним аргументом - сви ти национални захтеви су користили демократска средства.

Дакле, то што је тражила српска интелигенција, то је захтевано на демократски начин: петиције, самоорганизовање, одбори итд. То је, по мени кључни показатељ демократског карактера националног покрета у Србији. Сада, ако то сведемо на неке основне захтеве до 1990. године, српска интелигенција се углавном залаже за три ствари. Она захтева успостављање вишепартијског система, а то је прва ствар коју тражи, тражи демократску реформу државе и дру-

штва (и то Југославије) и тражи равноправност нација уместо равноправности република, а то је врло важан захтев. Наравно, инсистира се на равноправности пре свега српског народа а не на равноправности република и ту је цео проблем после 1990. године. После 1990. године, о томе је већ овде било речи, та интелигенција се цела, губи се овај консензус, имате интелектуалце који су раније били критичари а после 1990. године су више водили бригу и заузимали се за своје интересе, а то је једна појава коју треба озбиљно испитивати, шта се то дешава, јер ми опет важи мо као неки националисти. Имате велике издајнике националног интереса и међу нама.

"Срби агресори" лажна теза запада

Ја о самом фактору не бих говорио, улога међународне заједнице је прича за себе, али морам да укажем на један лоше одрађен посао, јер се ту српска интелигенција уопште није снашла. Основна оптужба српске интелигенције, српске политике па и народа после 1990. године је да смо ми били агресори. Сви ови захтеви српске политичке елите су били именовани у иностранству као агресори. То је теза "српски агресори", о којој се чак и данас говори. Наравно она је била праћена са овом фабриком лажи. У ту тезу је била укључена и једна индустрија лажи. Мислим да на том послу раде институти и да су то штабови у иностранству који се баве тим послом. Мислим да у том послу одбране неког српског интереса, неких српских права, ова српска интелигенција је заказала, и ова која је ушла у политички живот и ова која је остала у науци.

Највећи број интелектуалаца је остао по страни, као да се неко помирио са том тезом а она је била основна у осуди и оспоравању виталних националних и државних интереса. Дакле, шта би смо могли да закључимо? У свом истраживању експлицитно подвлачим закључак да српска интелигенција није била одговорна за распад или за разбијање Југославије. Дакле, никако се не може говорити о заслуги српских интелектуалаца за распад претходне државе, а то доказујем на више начина, а овде ћу да укажем само на неке.

Када то читате, треба да реконструисхете прошлост и да видите шта се то дешавало 50 година. Како ћете то да урадите? Не можете да се ослоните на изјаве, јер су изјаве променљиве свакодневно. Теоријске књиге опет имају своју публику и своје поље објашњавања, једино нам остају програмски документи. Када анализирате те програмске ствари, видите да ту постоји један језик демократског залагања. Нико се није залагао за насилна средства. То је један аргумент. Имате ово упорно залагање за вишепартијски систем. Наравно, то је прво било у форми ширења политичких слобода, што је прерасло у више-

партијски систем. Имате политичке вредности које су биле континуиране.

Сви смо се овде залагали за правну државу, за политичке слободе грађана и народа, за рационалну привреду итд. Дакле, када пажљиво читате ту документацију следите ови докази. Нико у Србији није помињао ни тражио насилна средства. Сви су се залагали за демократску реформу демократске државе. Тек после, када је почело у Словенији и Хрватској, онда се и овде јавила идеја националне државе и националног програма. Дакле, ту је нешто што сам хтео укратко да кажем. Захваљујем проф. Марковићу што је уочио ипак овај допринос. Ако ви сада прво треба да кажете ко је писао о томе, шта ми можемо да понудимо у неком истраживачком облику, мало је тога. Мислим да је једна студија проф. Стојановића највише урадила на том питању. Ја сам срећан ако сам ја учинио нешто за ту ствар.

Поделе око "Праксиса"

Др Михаило Марковић: Требало би сада да проширимо тематику нашег разговора, јер је тема "Интелигенција и политика", да видимо како политика може да се разуме, шта је партијска политика и какво је место могуће интелектуалаца у политици и посебно у партијама? Али, пре тога бих дао једну реплику, управо на оно што је Шешел малопре говорио. Наиме, поводом тих несугласица између београдске и загребачке групе "Праксиса" - он је тачно описао ту полемичку Кантрге и Тадића. Она је постала врло страсна и врло нетолерантна и све оно што је он рекао тачно је. Али, хтео бих да исправим да то није био безначајан повод.

То уопште нису биле несугласице. Реч је била у томе да су власти забраниле даље издавање "Праксиса" и даље одржавање "корчуланске школе". Загребчани су то просто прихватили и сматрали су да од тога треба одустати и будуће се бавити чистом филозофијом или социологијом. Нама је изгледало врло битно, да се не може одустати када власт нареди да мора да се одустане. Ако се забрани један часопис, онда то може да учини једна штампарија, која је послала писмо да она више не може да штампа тај часопис, јер је радничка класа у њој, али то не сме да буде разлог да се са тиме престане. Постоје и друге штампарије и у другим републикама, и сматрали смо да мора да се продужи, макар и под другим именом, макар и ван земље. Исто тако, "корчуланска летња школа". Са Корчуле су власти, вероватно им је тако било наређено, послале писмо и рекле да не могу даље да пружају гостопримство "корчуланској летњој школи".

Ми смо сматрали да се мора продужити на другом месту. Према томе, питање је да ли критички интелектуалац, да ли човек који је у накаквој

опозицији према власти може да прихвати да оног момента, када му власт каже е сада је било доста, сада натраг у мишију рупу, бави се само својом науком и уживај у миру, човек не може то да прихвати. Ми смо се око тога поделили и они су се огорчено борили против даљег излагања "Праксиса", овог пута у Енглеској, под именом "Интернационални праксис". Ми смо накнадно сазнали да они нису били искрени према нама. Наиме, њих је позвала хрватска влада и они су се договорили, ако одустану од даљег издавања "Праксиса" и даљег одржавања "корчуланске летње школе", они ће их оставити у њиховим положајима на факултетима где су били професори, а ако пробају да даље нешто раде, на други начин и под другим именом, сви они ће бити избачени.

Самоуправљање плашт владајуће бирократије

Они су то нама прећутали и то смо тек накнадно сазнали. Ми смо, наравно, продужили и кад што се зна, сви смо били избачени са универзитета. Вероватно би се нешто и горе десило да

није било велике подршке интелектуалаца из целог света, тако да Тито, који је о томе одлучивао, није желео да се до те мере замера јавности других земаља, чак и истакнутим политичарима који су поводом тога интервенисали. За власт није било толико пријатно да се по целом свету препишује и прештампава сва она оштра критика која је упућивана режиму 60-тих и 70-тих година. У то време наша власт је држала ипак до тога да је она направила један оригиналан, потпуно нови најдемократскији систем социјализма, самоуправни социјализам. Ко год се тога сећа, зна да су тада социјалисти и социјалдемократи из целог света имали врло високо мишљење о томе. Међутим, ми смо то подвргавали прилично уништавајућој критици и показивали смо да је све то један плашт иза кога се крије једна попуно неограничена власт, неограничен монопол власти владајуће бирократије. Иначе, требало би укратко да се разјаснимо шта је то полиица.

Постоје два главна значења која се морају узети у обзир. Једно је Аристотелово, да је политика јавна друштвена делатност и да сваки грађанин мо-

ра бити учесник у том јавном збивању и доношења одлука од јавног значаја и да човек чак не може постати моралан уколико се не бави политиком у једној таквој демократској заједници. То је једно значење политике. Наравно, да је у Грчкој била једна потпуно специфична ситуација, учествовали су мушкарци слободни грађани, а жене, деца, странци, занатлије, робови нису учествовали. Али, то је било оно што је важило за слободне грађане. Друго је значење политике борба за власт, да би се стекла позиција на којој се може одлучивати мање или више у име народа. Та борба за власт, наравно развија и више ружних страсти него оних који би били идеално мотивисани. То је већ подручје борбе за власт и посредно за новац и богатство, коју власт може да донесе. У модерно доба, у модерној политици, партије су неизбежни елемент политичког живота зато што се воља појединих група савовништва може најлакше и најефикасније артикулисати преко партија.

Партија треба да има онолико колико има отприлике разних артикулисаних интереса појединих друштвених група. Бољи начин за артикулсање тих посебних и различитих интереса није пронађен и зато имамо и даље партије. Али, после студије Михелса испочетка овог века, који је студирао немачку Социјалдемократску партију, која му је изгледала најдемократскија и чији је он члан био, дошао је до врло разочаравајућих закључака. Наиме, да је свака партија једна ауторитарна, једна хијерархијска организација, да има врло мало демократије у било којој партији, да све одлуке иду одозго надолу, а врло ретко одозго на горе.

То је реалност која се не може избећи бар у овој фази историјског развоја. Сада када се постави питање како интелектуалци могу да учествују у партијама, Шешел је потпуно тачно описао како се многи интелектуалци понашају. Желели би да неко други за њих ради, а они само да дају рецепте и да уживају разне почести.

Интелектуалац је критички истраживач и мислилац

Он је у праву када је у том елитистичком игрању улоге од стране оних интелектуалаца који желе да се ангажују у партијама. Међутим, интелектуалаца има разних врста, разних слојева. Интелектуалац у дескриптивном смислу је сваки онај ко је завршио факултет, има нека знања, неко образовање и бави се неким интелектуалним послом, али у правом смислу речи интелектуалац је критички истраживач и критички мислилац, онај који објективно мотри оно што се у сваком друштву збива, који говори истину о том друштву, који говори критичку истину о том друштву и који ствара вредности.

Није био по вољи интелектуалцима из ДЕПОС-а, због своје несрећености, необзирљивости и понашања типичног за једну личност из романа Достојевског

То је можда најспецифичнија карактеристика. Он не ствара само знање него и вредности интелектуалне, моралне, естетичке и друге. Значи, има интелектуалаца за које се може применити ова одредба критичке интелигенције и креативних интелектуалаца, али има и интелектуалаца који су само експерти, само специјалисти, који продају своје знање и своје услуге за новац. Они су скоро увек неутрални и продају сваком те своје услуге ко је спреман да их плати и они се држе на изглед неутрално. У ствари, они увек раде за владајућу партију или владајући режим, било који да је. Сем тога, има интелектуалаца апологета, који се ни мало не држе неутрално, чак ни привидно, који су једноставно апологети било кога режима који је тренутно на власти. Једино они које сам окарактерисао као критичке интелектуалне поставља се питање како могу дуго да бораве у било којој партији.

И Шешељ је рекао, партија је ауторитарна, али, један истински интелектуалац, креативан, критички интелектуалац не може дуго опстати ни у једној партији. Ни у једној. Он може да остане привремено зато што можда сматра да је неки изузетно важан историјски тренутак. Неке се одсутне битке дешавају. Он мора природно нешто да жртвује, али он не може дуго остати ни у једној партији. У сваком случају он не може остати интелектуалац онакв како сам описао ако дуго остане јер он занемарује свој интелектуални посао. Он има своју одговорност према научном и другом интелектуалном раду и он мора продужити да се њим бави, јер се за то спремао, готово цео живот, и ту он највише може да пружи.

Значи, он треба да продужи да се тим радом бави, а политиком се он још увек може бавити на нивоу принципа, како би се рекло када је реч о националном интересу, или када је реч о држави, или када је реч о неком општељудском интересу. Значи, он може да се бави политиком али не вишепартијском политиком. Тако да сматрам да је то моје мишљење о односу интелектуалаца и политике. Сада бих овде још две ствари поменуо.

Стање демократије у свету је врло лоше. Молим вас, да немамо никаквих илузија, да има неких земаља у свету у којима је висок ниво демократије. Постоје институције, формалне, и оне функционишу. Постоје формалне процедуре. Ту постоје разлике. Дакле, постоји и већи степен поштовања тих формалних процедуралних правила и мањи степен. У том смислу се може говорити о више или мање демократије. И може се говорити о томе да ли постоје све потребне демократске установе.

Међутим, баш сам данас читао један чланак о садашњем стању у Чехословачкој, где један врло истакнути Чех каже - нешто је из основа отишло у кривом правцу са демократијом у Чешкој. Каже, ту су институције, али

су те институције празне. Нема, каже, демократског понашања, нема демократске праксе. Ту се неки људи врло ауторитетно понашају, врло нетолерантно, корупција цвета и то је оно што се мора имати на уму, да је демократија празна када нема демократске политичке културе.

У САД демократија на кашичицу

А, она захтева много времена да се полако развије. И ми смо, српски народ је био у ситуацији када је имао више демократске културе него сад. Сада када погледамо, ја не знам која партија се може похвалити да у њој постоји неки висок степен демократије. Ево, рецимо, и сам Зоран Аврамовић говори о демократској опозицији, као што те извесне партије говоре о себи, да су они демократска опозиција. Молим вас лепо, ако погледасте колико има нетолерантности, колико има сталних цепања и искључивања, колико има корупције.

Ја не видим да постоји неки део, неки сегмент нашег политичког живота који би се могао дичити да је више демократски од других. Према томе, то треба прилично релативизирати, ове оцене о демократичности, а ако гледамо неке од најразвијенијих земаља, пре свега САД, онда морам да кажем да тамо има врло мало демократије. Није прилика да сада то даље развијам овде. И, последње што сам хтео да овом приликом поменем то је колико национално питање има везе са демократијом. Поменуто је како су се поцепали интелектуалци на оне који су национално оријентисани и на оне који су мондијалисти.

По мом мишљењу неко не мора да буде неки екстремни националиста да би могао да воли свој народ, своју земљу, да би био лојалан тој традицији, те своје земље, не може неко волети свет а не волети народ у коме се родио, чији је језик научио, у коме је научио шта је морал, у коме је научио уопште све што зна, до чега је дошао у првом периоду свога живота. Немогуће је волети свет а не волети свој народ. Онај ко каже да је мондијалиста а да не воли свој народ он у ствари вероватно хоће да каже да фактички он не воли никога, сем можда себе, сем можда неки уски круг око себе.

Према томе, доследно се не може бити мондијалиста а не бити патриота. И, друго, једна је ствар када неко не признаје друге народе или мрзи друге народе. Друга је ствар када се бори за равноправност свог народа са другим народима. Мислим да ту у Зорановој књизи има извесних колебања па чак и неких фактичких нетачности. Срби су 1990. године поставили с правом питање - ако се већ растура Југославија, ако већ сви народи, други, сматрају да имају право да се само одреде, па чак и да се отцепе, онда то право мора имати и српски народ, при чему се сма-

трало природним на почетку, а то значи 1990. године до негде 1991. године, бићу тачан до краја октобра 1991. године, да би било нормално када се други народи отцепљују да Срби који су највише уложили у ту Југославију да могу да ипак остану заједно у истој држави, то значи да се направи једна држава српских земаља. Не свих територија где било који Србин живи, него само они где Срби живе у већини.

Међутим, од тога се морало одступити 1991. године када се Србија сударила са критиком, мржњом, претњом, казнама до стране целе међународне заједнице. То је тај моменат када је дошло у ствари до цепања и до поларизације српске интелигенције, када је један део интелектуалаца увидео да је онај првобитни пројекат био превише тежак, опасан, ризичан и да се од њега мора одустати и када су почели да говоре да треба чувати матичну државу, а оно све друго превазилази наше снаге.

Други су најиме сматрали да треба и даље подржавати и помагати српски народ ван Србије, са оне стране Дрине, али не више у том смислу да је могућа нека држава свих српских земаља, него у том смислу да се мора обезбедити њихова равноправност. Ту Зоран греши, када у својој књизи каже да је тада српско руководство захтевало и даље државу свих српских земаља, што није могло уопште да пође, и да је због тога српски народ платио велику цену и тд. Ко год памти те догађаје и то време мора се сетити да је већ 1991. године предложено у ствари, и то је после постао Венсов план, да Српска Крајина не буде ни српска ни хрватска, него да буде једно подручје под заштитом Уједињених нација, па ће се касније неким демократским путем одлучити коме оно треба да припадне.

Исто тако морате се сетити, и Зоран мора тога да се сети, да је "Лисабонским планом" из марта 1991. године било предвиђено, и Караџић је прихватио да Срби остану у Босни ван Србије, да Босна и Херцеговина буду једна држава заснована од појединих делова. Негде ће Срби бити у већини, негде Хрвати, негде муслимани. Дакле, кантони, и да у тој држави, Босни и Херцеговини, која би била суверена држава, Срби и остали народи, значи Хрвати и муслимани имају само једнака права.

Дакле, одустало се тада од те идеје да се прави држава свих српских земаља, наиме, она је одложена за неку неизвесну будућност. Према томе, када се говори о националном интересу и национализму онда прво није тачно да нико није могао да специфично одреди шта је тај национални интерес. Он је врло јасно, прецизно одређен као равноправност српског народа у Босни и Херцеговини и у Хрватској са другим народима. Само равноправност, ништа више. И, то је био реалан циљ. Међутим, из одређених разлога међународна заједница је већ била нас ставила на

листу кажњавања и то нико није могао више да застави. Добро, то је сасвим доста.

Незналица не може да се бави политиком

Др Војислав Шешељ: Академик Марковић је рекао да ни један интелектуалац не може дуго остати члан неке политичке партије. Ту бих изнео извесну објекцију. Мислим да ни једна озбиљна политичка партија не може егзистирати а да нема врхунске инте-

ра имати озбиљну политичку стратегију, она мора да зна како да саобраћа са народом, са грађанима, како да их придобије да за њу гласају на изборима. Ко може креирати такав партијски наступ? То могу само врхунски интелектуалци. Као што у филозофији могу достићи вредне резултате само врхунски филозофи, у правној теорији врхунски правници, у биологији врхунски научници: биолошке сврхе, тако вам је то и у политици.

Политика је борба за власт. Политика је процес борбе за власт. Али поли-

да и њега истакну. Али, нису имали никаквих шанси. Личност није вредела.

Комплекси рађају монструме

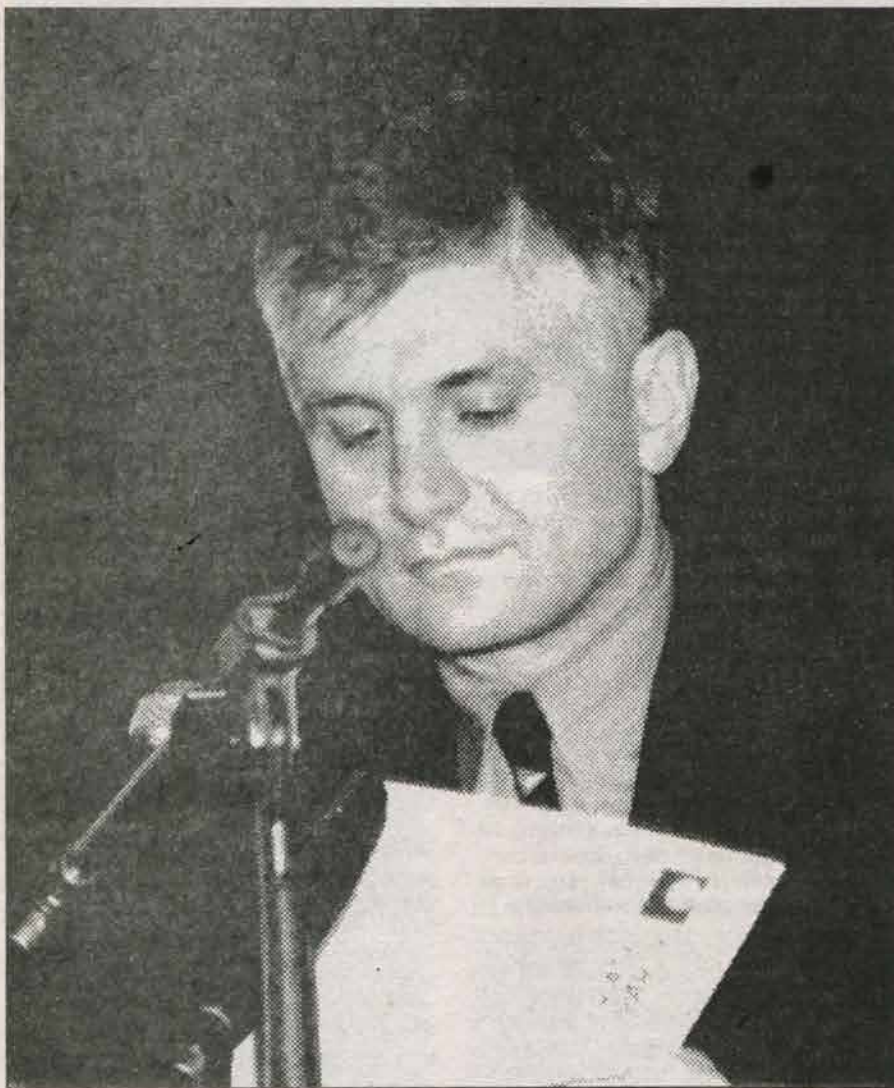
Даље, када је реч о моралу у политици, политичка сфера је много осетљивија на морални крах. Има много израженије етничке слабости него друге основне сфере друштвеног живота. Зато што политика подразумева власт, моћ и утицај. И ретки су људи који могу одолети искушењима која доноси власт, искушењима која доноси моћ, искушењима која доноси утицај. Поставља се даље проблем комплекса који руководи извесне људе који се баве политиком. Комплекси рађају монструме у политици. Ако човек у политици лечи неке природне недостатке, нека шиканирања из младости, неке комплексе које је стекао још од школских клупа, он у политици може бити веома опасан. Да би се човек озбиљно бавио политиком мора бити интелектуалац и мора бити комплетна личност.

Озбиљно политиком може да се бави само човек који има породичан живот. Човек који има децу. Није ни мало случајно што су то критерији који су у америчком друштву одавно установљени. Интелектуалац који се бави политиком мора да размишља о будућности. Не сме никада да се руководи искључиво својим интересима. Мора бити спреман да жртвује личне интересе, материјалне благодети итд. Наравно, не до оне мере када ступа фанатизам. Али не сме ни да се руководи принципом - после мене потоп. Његова деца су гаранција да се неће руководити принципом - после мене потоп. У нашој земљи након слома комунизма 1990 - 1991. године није дошло до радикалне смене власти из два разлога.

Режим креира опозицију

Прво што је постојела власт почела на време да се прилагођава вољи народа у извесним областима, посебно по питању буђења српске националне свести, патриотизма. И, друго, што смо имали неадекватну опозицију 1990. године, што је режим код нас за разлику од искуства у другим источноевропским земљама успео себи да креира најпогоднију опозицију. Режим је креирао неколико странака, три главне из тог времена.

Режим је креирао демократску странку. Како? Не тако што су њени челници били врбовани. Мислим да они нису врбовани. Можда неки појединци. Али, та група интелектуалаца која је формирала демократску странку није у целини била врбована. У то сам сигуран. Али је у условима стварања, које је понудио и поклонио режим, та странка у старту била привилегована. Једина је у старту имала публицитет у свим режимским медијима. Једина је могла да изнајми просторије за седиш-

Само је у Београду могуће да се појави интелектуалац који цинкари свој народ и спреман је да служи западним силама

лектуалце у свом руководству или својој структури. Шта могу бити водећи идеолози једне озбиљне политичке партије него врхунски интелектуалци.

Да претходно одговоримо на питање које су то озбиљне а које неозбиљне политичке партије. Озбиљне политичке партије су партије које постижу успехе на изборима а неозбиљне су оне које саме не могу никакав успех да постигну. То је можда најнеадекватнији критеријум вредновања.

Да би једна партија постигла иоле озбиљан успех на изборима она мора имати кохерентну идеологију, она мо-

тика је и вештина. Политика подразумева таленат и успех у политици подразумева велико знање. Незналица не може успети у политици. Незналица није компетентна. Људи који нису компетентни у праву, политици, економији, не могу имати успеха ни на изборима. У неким ситуацијама можда могу мало. Сетимо се примера Милана Панића. Човек који је апсолутно некомпетентан, који делује као клоун, као једна политичка креатура. У једном тренутку интерес одређених друштвених група спојева и партија је био

те. Једина је могла да држи јавне трибине. Друге самоникле странке ништа то нису могле. Сетите се када је Душан Михајловић, садашњи челник Нове демократије, у име Владе Србије преговарао са опозиционим странкама 1990. године, могао је да уђе представник Демократске странке, Народне радикалне странке и још неколико безначајних.

Тада је СПО био јединствена странка, још се нисмо поцепали и наш представник није могао да уђе. А, режим позвао опозиционе странке на разговор. Дакле, режим је формирао разним беневидијама странку по свом укусу свестан њених слабости у старту. Основна слабост те странке била је превелики број врхунских интелектуалаца у најужем руководству. И режим је знао да та странка не може да успе, јер је у режиму увек било људи који су знали да мисле својом главом, који су стицали нека светска искуства, који су проучавали литературу.

Полицијски прсти у страначким расколима

Таква странка никад нигде у свету није могла успети. Никада странка чистих интелектуалаца није могла да успе. Сувише је логистичка, неће народ да је следи и народ јој не верује. Друга странка коју је режим пројектовао била је Српска народна обнова. Режиму је крајем 1989. године и почетком 1990. године требала странка која ће представљати баук, јер се режим у Србији надао да је још могуће обнаћи комунистичку партију, да је могуће да се српски, хрватски, и словеначки комунисти удруже и да распале заједничким снагама по сопственим националистима. И, пошто сам био доста ангажован у периоду војвођанских демонстрација, био сам очевидан стварања Друштва "Сава" Мирка Јовића и компаније, улоге коју је у свему томе играо Ранка Чичак итд. и знао сам да се то спрема. Чак сам упозоравао Драшковића да не иде у Пазову, да је све једно замешателство режима и да се ту неће добро провести. И, наравно, одржано је то у Пазови што је одржано.

Сва режимска штампа се на то обрушила. Стварана је једна вештачка авет а онда када је пропао партијски конгрес режим је одлучио да то све укине. И тада Мирко Јовић прогласи да је сменио Драшковића. Тада смо ми присекали, и то је била наша грешка у политици, у помоћ Драшковићу, у оно јединице, и то су већ опште познате ствари, али за ово питање није толико битно.

И, трећа странка коју је режим пројектовао да би спречио буђење радикалских идеја у Србији у којој постоји традиција радикализма је Народна радикална странка са оним несрећним Губерином.

Кога је повољније режим могао изабрати и одредити да предводи ту странку, да је темељито упропасти него

Губерину. Знате, ни Америка није толико зрела, ни скандинавске земље нису толико либералне да би једну такву личност трпеле на челу истакнуте политичке партије а камо ли Србија. Зато те 1990. године није било шанси да се нешто озбиљно учини на плану промене власти. Друго, код нас је остала јака тајна полиција, полицијска служба, која је инструментализовала поједине људе у политичким партијама, врбовала, некада ученама, расположиви компромитантним материјалом, некада потплаћивањем, али тај систем је функционисао. У већини унутар страначких раздора у позадини је била полицијска акција, акција тајне полиције.

И, то је једноставно данак који смо морали платити неком демократском развоју. Интелектуалци као такви показују страх у њиховим историјским периодима. Мање су спремни да ризикују и да се жртвују од просечног грађанина. Вероватно полазе од тога да имају много више да изгубе и сећамо се тог страха београдских интелектуалаца из осамдесетих година. Чак и онда када није било разлога за страх. Али, интелектуалци се врло лако и врло једноставно и често полакоме, значи не може се генерализовати, не може се говорити о сваком интелектуалцу али говоримо о појавама.

Полакоме се на привилегије које им режим понуди. Рецимо, 1989. године један Матија Бећковић прима седмојулску награду, син четничког официра, прогањен десенијама под комунистичким режимом, прима седмојулску награду. Ми смо сада у чврстој коалицији са странкама левнице, али на пријем поводом 7. јула нисмо ишли ни ове године, као што нећемо никада ни ићи, јер су нам сасвим други идеолошки назори, сасвим други идеолошки погледи.

Цела партија у професорском кабинету

Што не значи да нисмо спремни да превазилазимо идеолошке разлике. Али, не капитулацијом. Он 1989. године прима ту награду сав срећан, телевизија је ту итд. А, онда 1990. године челник ДЕПОС-а. Он напада. Шта је очекивао? Можда је очекивао још много више тога у врху режима па разочаран окренуо се на другу страну. Један здрав интелектуални приступ подразумева апстракovanje личних интереса. Одбаивање сујете. Осветољубивости. Ако човека осветољубивости руководи у политици он нема шанси да успе. Тако вам је и код политичких партија. Ако друге негативне емоције превладају доживљава се такође пораз. А ко је тај ко би требао најлакше да савлађује и емоције, пре свега негативне емоције, али некада и позитивне емоције. Било каква еуфорична стања, ако не интелектуалац. Јер се подразумева да највише зна, да је највише читао, да је највише истраживао, да је највише креирао, да

је највише доприносио развоју друштвене свести.

То нас води у правцу покушаја одређивања критеријум вредновања интелектуалаца. Интелектуалне у правом смислу речи може вредновати само струка. Дакле, други интелектуалци такође са врхунским донетима. Али, ту смо дошли у велику кризу. Та криза је осетна у Академији наука, на Универзитету, у научним институтима, јер се и ту појавила корупција, непотизам, негативна селекција. Ми имамо случај бившег професора Филозошког факултета који је по одласку у пензију задржао кабинет.

Реч је о Николи Милошевићу, он је најпознатији у јавности. Задржао кабинет и каже - бесплатно ћу држати наставу студентима, јер није оставио научни подмладак. Али, злочин је сама чињеница што није створио научни подмладак. Што није развио неколико асистената, што им није помогао да се развију, асистената, доцента, ванредних професора, да има ко да га наследи када оде у пензију. Њему је важан тај његов кабинет, јер му је седиште политичке партије у кабинету, а колика му је политичка партија цела може да стане у професорски кабинет. То су чињенице.

Клановске кухиње запржиле чорбу Михизу

Знате, делује гротескно, крајње смешно али то су чињенице. Видите колико је синова запошљавано на Универзитету, професорских синова и кћери, зетова, снаја и тд. а да не говоримо о клановима на Академији наука, како ти кланови међусобним препуцавањима спрече да врхунски интелектуалац постане академик а како некада за академика прогласе и некога ко не заслужује. Рецимо, упечатљив пример је Борислава Михајловића Михиза.

Последњих година смо били политички противници али је то ипак врхунски интелектуалац и то нико не може спорити. У неколико наврата он није успео да постане академик, јер су проралиле клановске кухиње у Академији наука. Нагризање етике, морална болест друштва, није присутно само у политичкој сфери, него у свим другим сферама али се најлакше примећује у политици. Друго, видите, режим је често успевао да подмићи опозиционе политичаре. У време интензивне сарадње са режимом Вук Драшковић је добио кућу у Кошутњаку, и још никако да објасни јавности ко му је дао ту кућу у Дипломатском насељу. Није је платио. Поклоњена му је. Дакле, та склоност постоји. Да нешто кажем и о Српској радикалној странци.

Знате, као свака политичка партија и Српска радикална странка има одређене слабости, али настојимо да избегнемо грешке других на тај начин што отворено и у врху странке говоримо о свим слабостима, што на сваки начин сузбијамо било какву појаву коруп-

Радикали су сада у чврстој коалицији са странкама левице, али на пријем поводом 7. јула нису ишли ни ове године, нити ће икада ићи, због сасвим другачијих идеолошких погледа

ције у нашим редовима. Знате, имамо врхунске интелектуалце сада у врху странке, људе који се могу носити са комплетном конкуренцијом на сваком пољу и строго пазимо да било ко не подлегне тој корупцији. То је најважније. Ушли смо у Владу Србије, четири месеца смо у Влади и још нико стипендије добио. Ни за ког се нов ауто није купио.

Онај возни парк какав смо затекли, какав је такав је. Неко је успео да добије бољи ауто, неко лошији али нема луксуза, нема расипања. Е, сад, неко може замерити да у томе има елемената неког болшевизма из прве фазе, неког калуђерског секташења и одрицања. Не. Знате, сваки човек тежи да задовољи своје основне материјалне потребе и потребе своје породице. То је природно. То је људски. Али, не сме да се злоупотребљава функција или положај.

Стари Грци и идиоти

Многи који се данас представљају врхунским интелектуалцима непрекидно су били протежирани од стране режима, заузимали места и ко зна колико реалних талената угушили таквим својим наступима и протежирањима. Тема - интелектуалци и политика, наравно је неисцрпна. Покушавао сам само да изложим неке сегменте, неке елементе без којих је немогуће замислити њено слаборисање. Нити може политика без интелектуалаца нити мо-

гу врхунски интелектуалци без политике, јер и не бављање политиком је једна врста политике. Стари Грци су људе који се не баве политиком називали идиотима. У политици ће бити све више интелектуалаца, ту нема никакве сумње. Интелектуалци су неопходни политичким партијама, али политичке партије не трпе елитистичке склоности интелектуалаца.

Интелектуалац у правном смислу речи је само онај ко може да разговара са сељаком, са радником, са ђаком, са незапосленим, са човеком било које друге професије и да у току тог разговора се у старту не поставља изнад њега. Прави интелектуалци се по тој способности разликују од фалш интелектуалаца. Фалш интелектуалци нису спремни да разговарају ни са ким ко нема стручне, научне титуле, ко нема стручна академска знања и ти интелектуалци су углавном одвојени од живота, не познају живот, а ако не познају живот, нису у стању ни да га критикују, ни да критикују негативне појаве у том животу. Само онај ко упознаје живот у свим његовим елементима, у свим његовим сегментима, у стању је да критикује оно што не ваља и да трага за оним што је боље. Интелектуалац мора непрекидно бити спреман на критику, мора непрекидно критиковати, код интелектуалца не смеју постојати неки крајњи ауторитети, неприкосновени. Нема неприкосновености.

Интелектуалац мора бити спреман да критикује партијског вођу, а паметан партијски вођа ће увек саслушати критику на свој рачун. Ево, овде Драган Тодоровић може да посведочи. Мене критикују, мене критикују моји најближи сарадници, али и ја њих. Наше међусобне критике су некада веома жучне, некад се у свађу претворе, али мислим да сваки пут из тога извучемо неки нови квалитет. Али, захвални смо режиму за позицију у којој се данас налазимо, јер смо кроз такве тортуре прошли, од 1990. године на овамо, поготово 1994, 1995. и 1996. године, да је из наших редова на време отпало све оно што не ваља. Ко није био спреман да се жртвује да иде у затвор, да добије батине, да буде шиканиран и тд. тај је отпадао. Одлазили су разни "Гламочани" и слични. Кад се прође кроз тако нешто, онда се стварају нови односи поверења.

Наравно, постоји једна друга опасност, рецимо, у ауторитарном систему, у Руској револуцији решимо, руководство Болшевичке партије је било састављено скоро комплетно од врхунских интелектуалаца. Један Лењин је био интелектуалац, то се не може оспорити, јесте био злочинац по другим неким стварима, али је био интелектуалац. Троцки, Бухарин, Каменев, Зиновјев, итд. Све су то били врхунски интелектуалци. У првој фази извесне демократије у најужем руководству су се водиле расправе, али систем који су стварали није био демократски и зато их је поразио човек кога нико није сматрао интелектуалцем, поразио их је човек који није имао никакве звучне титуле, функције, нити неко озбиљно образовање, а човек који је имао таленат, изражену вољу за моћ и крајњу бескрупулозност.

Због тога није довољно имати у врху политичке партије реалне демократске односе, потребно је стварати демократске односе у друштву и трпети конкуренцију. Са конкуренцијом се треба сукобљавати. Политика је и стална борба међу политичким партијама. Та борба треба да буде жестока, али никада онај ко је на власти не сме ни да помишља да укида конкуренцију, јер, ако укида конкуренцију, у другој фази уништава самог себе. Једна политичка партија на власти вреди, има шансу да успе, док постоји њена конкуренција, док постоји алтернатива. Ја морам једну ствар данас да признам - у Србији је коалициона власт и вероватно ће се наредних месеци, можда и година, ако опстане та коалициона власт, показати као наш најозбиљнији проблем и недостатак што тренутно немамо озбиљне конкуренције.

Народ је увек незадовољан влашћу

То је оно чега се ми радикали прибојавамо. Ми смо сада у ситуацији, ако остане ова коалиција, да нема ко да конкурише и да нема ко да нас угрози.

Не може народ да конкурише, знате, то су већ фразе, то је демагогија. Народ може бити задовољан или незадовољан влашћу. Готово редовно народ је незадовољан влашћу, али да би то незадовољство конкурисало постојећој власти, оно мора бити артикулисано кроз деловање извесне политичке партије, кроз извештај програм, кроз извесну идеологију. Да би конкуренција била демократског карактера и да би могла на демократски начин да угрози, ја говорим о могућностима демократског начина угрожавања, наравно, ако је реч о аутократским начинима, ако је реч о револуцијама, ако је реч о устанцима.

Бранислав Гојковић: Ја се извињавам, ово није замишљено као трибина, замишљено је као разговор поводом књиге "Друго лице демократије".

Др Војислав Шешељ: Али ја мислим да и публика треба да има прилику да нешто каже. Можда смо ми били предугачки у свом излагању, али ја не бих бежао од тога.

Притисци запада сачували режим

Бранислав Гојковић: Не мислим да треба да побегнемо од било каквих питања, али се бојим да не останемо целу ноћ, имаћемо прилике и следећег четвртка.

Др Војислав Шешељ: Чим људи почну да устају и да се разилазе, значи да је време да завршимо, немојте се бојати тога. Неће нико целу ноћ остати. Добро, ја ћу сада само са две реченице да завршим. Дакле, постоје два начина угрожавања власти. Ми желимо да се власт у Србији увек угрожава искључиво демократским путем и без страног мешања. Власт би се у Србији одавно променила. Левичарска власт би одавно пала, по мом дубоком убеђењу, да није било страних притисака. Онда кад јењавају страни притисци, код нас се ражести политичка борба.

Онда кад су страни притисци на режим или на челнике режима, бар ми радикали нисмо спремни у томе да учествујемо. Што грђе амерканци нападају Милошевића, што му грђе прете, то су нама руке више везане да улазимо у било какав конфликт са њим, јер ми не можемо да служимо страним интересима против своје земље, а пошто су те западне силе доказале да воде изразиту антисрпску политику, ми знамо да се иза сваког њиховог потеза крије антисрпски интерес. Али сада већ, крајње је једноставно проценити. И сама чињеница да редовно држе страну свим српским непријатељима, довољан је доказ за ову тезу. Наш политички живот има шансу да се озбиљније развије тек онда када нестане страни притисак, тек тада ће се и политичке борбе много више интензификовати, тек тада ће политичке борбе и много бољи квалитет пружати.

Бранислав Гојковић: Ја бих радије питао да ли неко од присутних жели

да постави нека питања. Да чујемо неколико питања, па да онда заокружимо.

Др Вера Вратуша-Жунић: Молим вас да усмерите мало ваше излагање на основу питања из публике.

Шта је у основи идеолошких подела?

Бранислав Гојковић: Ја се извињавам, тема је - Интелектуалци и политика, поводом књиге Зорана Аврамовића "Друго лице демократије".

Др Вера Вратуша-Жунић: Дакле, овде смо чули неке дефиниције интелектуалца. Цитирам - "Они који доводе до свести вредности за које се залажу"... Значи, свести о томе да своје стручно знање које су стекли високим образовањем, некеме нуде, пре свега да би били и плаћени, јер то је начин њихове репродукције и интелектуалац би био онај који се не крије иза вредносне неутралности, него сам себи полаже рачуне. На коју ће страну у увек структурисаном друштвеном простору. У том смислу, мислим да Зоран, када је сада говорио, није у праву, да су субјекти промена интелектуалци, не само на нашем простору, него у читавом источном свету.

Десило се промена у интересу, тзв. класе колективних власника над основним средствима за производњу. Један добар део њих је дошао до сазнања да је сигурнији облик само репродукција у привилегованом положају, не да буде именован од вишег дела хијерархије на руководеће положаје у привреди, политици, култури, него да има приватну својину коју може пренети својим потомцима, као механизам репродукције. Оно што се десило у источном свету, ја пре свега везујем за промену интереса у бившој владајућој класи, у знатном делу. Ту, јасно, никада се читава класа не мења.

Оно што се десило у источном свету, зато подсећа на буржуирање аристократије у Британији, хоћу рећи Енглеској, за разлику од социјалне револуције, која је морала да збаци аристократију, у Француској. У том смислу би моје питање било да сви учесници данас у дискусији мало више укажу на те структуре моћи и интереса, које су у основи прелазних рокова за интелектуалце, које су у основи њиховог опредељења, коме ће своје стручно знање да понуде. Дакле, који су то интереси у основи онога што се назива мондијалистичком и што се назива патриотском или националном оријентацијом образованих људи, а где су ту доњи слојеви? Наиме, тај противречан положај интелектуалца управо је у томе да су они ближи доњим слојевима у том смислу што су непосредни произвођачи, непосредни произвођачи идеја, теорија, али, сама чињеница да су имали привилегију да добију образовање, они се спремају за привилегована места у подели рада. Значи, барем за контролне функције, надзорничке, посредничке, а немају директан приступ власти. Дакле, молила бих

учеснике у данашњем разговору да мало више концентришу своју пажњу - шта је у основи идеолошких подела, који су интереси у игри?

"Жгебава" интелигенција

Оливера Целебић: Помало сам подстакнута и вашим излагањем, нешто у првом делу, а и мало пређашњом дискусијом. Мени се чини да се овде догађа један феномен (лепо је истакнуто у првом делу дискусије), непознат у свету, да у време највећег ратног страдања Срба, да смо ми једино у Београду имали кукњаву и крокодилске сузе за Сарајево, дивљење Туђмановој демократији, пљување по српској агресији, и да већ не причам оно што се зна.

Ја бих поставила питање - шта урадити да срушимо два мита, мит о вредности интелигенције, саме по себи, и мит о космополитизму. Мени се чини да се ту налазе неки потенцијални одговори и на питање - куда даље са овим народом и шта даље чинити? Молим вас, погледајте како се наша интелигенција понаша - што лакше долази до дипломе, и то од оних средњошколских, до факултетских, она сматра да она мора бити мажена, пажена, тетована.

Свака част и академцима, али, лепо је речено ту мало пре, неки су заиста прекарлашили. Њима не пада на памет шта они дугују, него само шта се њима дугује. Слушам пре неки дан на телевизији емисију о великим интелектуалцима, будућим, о знањима, и о осталом. Не питате шта ће нам урадити ти који оду у свет, можда ће постати носиоци антисрпске кампање. Молим вас, ми смо створили мит о интелигенцији, као јединој вредности људског живота. Где су моралне вредности, где је храброст, где је поштење итд. Овај народ, док је био примитиван и неписмен умео је да створи много веће вредности.

Мислим да је један од разлога што је ова наша интелигенција овако, како би Сремац рекао, жгебава, извињавам се, да ли смо и сувише рано одбацили наше вековне вредности и кренули у Европу, где смо под утицајем водвиља и оперета почели заиста да губимо осећај вредности и уметности. Није било онда тешко националне вредности гурнути зарад космополитских, интернационалних, а комунизам се ту фантастично уклопио.

Подсећам вас да смо ми ваљда ретки у свету у најтежим тренуцима имали опозицију режиму, а нисмо имали оно што је имао један Израел. Пре неки дан слушах Давида... који лепо, мирно каже: "Основни циљ наше земље био је национална хомогенизација". Питам се - који је интелектуалац смео да издржи тај израз? Бежао је од националне хомогенизације више него ђаво од крста. Он је требао да се докаже као космополита, а то је значило да удара по нацији. Одавде су ишли наши гра-

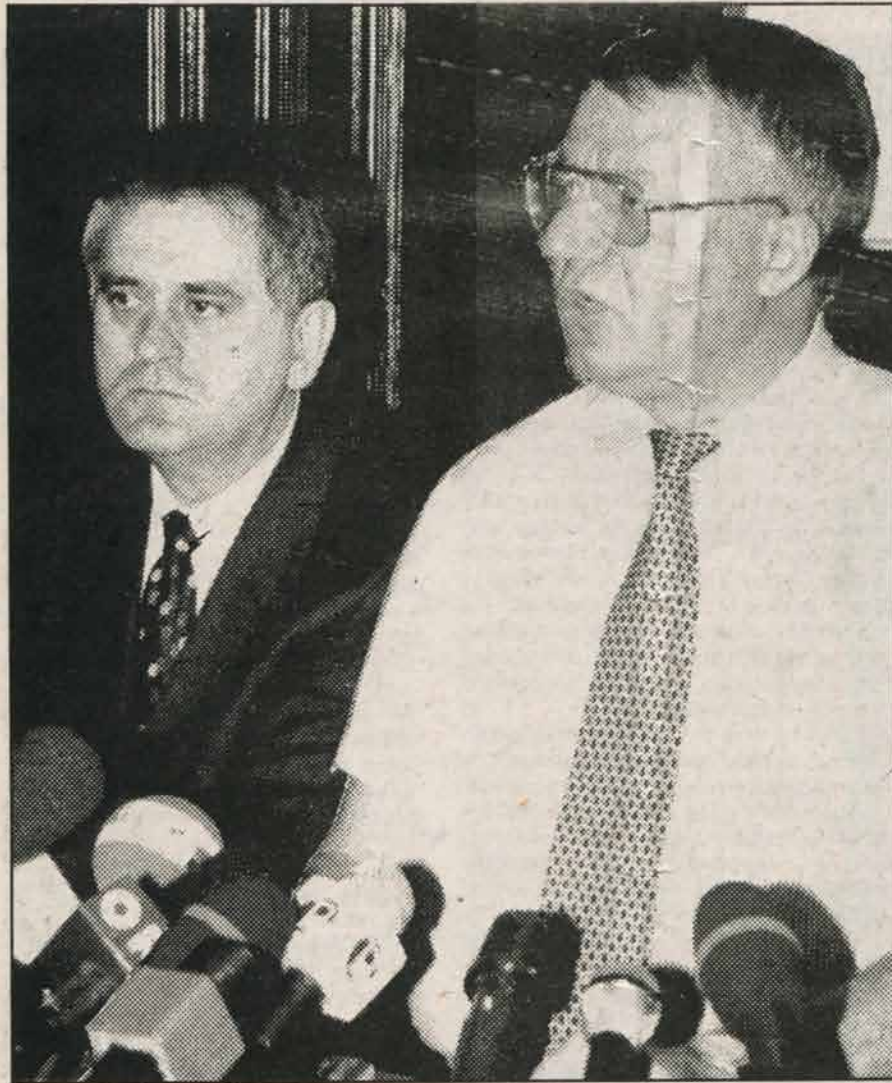
ђански представници у крајеве где су Срби били тамо угрођени, мртвих је било превише, да им држе слово како не смеју бити национално хомогени у муслиманској средини, него мора имати више партија итд.

Према томе, мислим да ту треба тражити праве одговоре - зашто се нама дешавају те ствари? Мени се чини да треба поставити то на право место. Имали смо ми умних људи, и неписмених, и без великих диплома, а сада имамо велике медиокритете, па чак и пету колону међу оним најобразова-

ма томе, мислим да феномен београдске интелигенције, грађанских кругова, лепо је ту побројано, има заиста врло озбиљне узроке и ја мислим да је то за једну стварно социолошку студију, а не по мондијалистичким критеријумима. Ето, у том смислу бих тражила одговоре.

Интелектуалци и политика

Др Михаило Марковић: Ја се слажем да не треба правити никакав мит о вредности интелектуалаца. Они вреде оно-

Ниједна озбиљна политичка партија не може да егзистира а да нема врхунске интелектуалце у свом руководству и својој структури

нијима. Дакле, мит о богом датој интелигенцији мислим да би морао да буде преиспитан, а друго космополитизам, чини ми се да је једна лепа реч која ништа не значи, као и југословенство, јер се и дан данас једино у Београду ствара нека југо-носталгија, супротно тим чињеницама које показују каква је ситуација у другим срединама.

Па пустимо једном да иницијатива за југословенство дође из Љубљане, из Загреба, из других крајева. Докле ћемо се додворавати и понижавати, и већ не знам шта све чинити. Пре-

лико колико њихово дело вреди, колико су они креативни у свом послу, а што се тиче њиховог учешћа у политици, ту бих се мало спорио са Шешељем, јер сматрам да, је било заиста интелектуалаца у политици, било је и великих, на пример, Цеферсон је био велики филозоф, а истовремено је био писац Декларације о независности Америке, био је председник САД.

Гледао је да побегне што пре, кад год је могао, и дуго није хтео да прими да буде председник. Има их ту још доста, на пример, Митеран је интелектуалац несумњиво, Кисинџер је био

одличан политички научник, док није отишао у политику, али се више није вратио интелектуалном послу, иако је написао неке књиге, јер је писао књиге као политичар, дакле, интелектуалац оде у политику, или привремено, или за трајно. Ако оде привремено, он се враћа и даље ствара као интелектуалац, а може да оде и трајно. У том случају он престаје да буде стваралац, престаје да ствара интелектуално, што не значи да он не ствара у политици. Е, сада наравно да, кад је реч о прављењу програма, да су ту неопходни интелектуалци, али интелектуалац може да уради и затим да се склони из партије.

Рецимо, Карл Маркс је написао "Комунистички манифест" у једном моменту, па се деценијама више није бавио уопште политиком, него се бавио науком. Или, Ерик Хром је у своје време написао програм америчке социјал-демократске партије, написао је то, али није био никакав функционер партије, нити је био чак ни неки дисциплиновани члан партије, али је урадио то. Кад је реч о програму, ту је заиста неопходна помоћ интелектуалца. Идеологија је нешто друго. Вероватно за разлику од Шешеља, имам врло негативно мишљење о идеологији као феномену, о идеологији као појму. Мислим да је тачно оно да је идеологија лажна свест, идеологија је рационализација неких посебних интереса, која се представља људима као пуна истина.

Наравно, изгледа да се ту у ствари гледају да протурају неке посебне егостичке вредности, колективне егостичке, групе егостичке вредности. Тачно је ово што је Шешељ рекао - политика је вештина, после је поменуо чак и бескрупулозност. Баш пример Стаљина показује, он је успео у политици, али је био бескрупулозан, био је потпуно аморалан, али врло вешт. Без великог образовања, иако се после првио да је и некакав интелектуалац, писао је некакве књиге, али су му увек други углавном припремали, писали дела. Једном речју, политика захтева извесно знање, затим, она захтева неке основне вредности.

Ту сада интелектуалац може да помогне, али у оној мери у којој је она вештина, вештина прављења компромиса, уколико је она нпр. у једној коалицији, непрестано се човек мора одрицати од неких својих циљева, да би постигао оне који су заједнички за коалицију. То већ није сувише интелектуалан посао, а онда долази оно најгоре што у партији, која мора бити хијерархијски организована, сем онога који је на челу, сем вође, сви остали морају да се прилагођавају, да слушају, да одступају привремено од свог мишљења, или да га стављају у заград, да га јавно не износе, јер, када би инсистирали и даље, јер нису убеђени, и инсистирају и даље на свом уверењу, онда би се у партији стварало двојство, стварале су се, како се то раније говорило, разне фракције, а та партија би пре-

стала да буде хомогена, кохерентна, и она би све више личила на неки интелектуални клуб, а не на партију.

Обмане космополитизма

Због тога мислим да интелектуалац који мора бити аутономан, а слобода је у основи аутономност, да човек сам себи постави основна мерила, по којима ће о свему да суди, и он не сме да одступи од тих мерила, ако неће да постане хетерономан. Хетерономан значи да следи неког другог. Не може да буде неко интелектуалац и да следи неког другог, он мора увек да мисли по својој глави и зато мора пре или после да дође у сукоб са сваким партијским вођством. Исто тако, ја сам нешто рекао о том миту космополитизма, то је један врло рђав, врло лажан мит космополитизма. Космополитизам увек служи да једна одређена нација или одређена партија натура свој интерес целом свету. Они који су данас космополити, они су углавном данас носиоци интереса, новог светског поретка, значи, пре свега најмоћније тренутно државе на свету, САД, тешко је избећи, тешко је бити космополит и избећи то да се у основи нешто не ради за ту најјачу светску силу.

Наравно, ту сада долази и оно да се на дискретне начине ту добију неке привилегије, награде, нека подршка за истраживачке радове, нека подршка за штампање радова. Наравно, то све одузима слободу ономе ко одлучује да буде космополит. Иначе, у оном првом питању је било садржано питање кога се уопште нисмо дотакли, а то је питање приватизације и коме ће тај интелектуалац, од кога ће очекивати да финансира његов рад, да му омогући да издржава себе и своју породицу? Ту би вероватно могло доћи до великих разлика, јер ја сам утолико толерантан према приватизацији што се слажем с тим да треба да постоје све разне форме својине.

Али, одлучно сам против тога да људи који су својим радом стекли, једна заједница људи, који су кренули можда од неке мале занатлијске задруге, група људи која је скупила неколико шиваћих машина и почела са кројачком задругом, па после полако направила текстилно предузеће, без икакве помоћи државе су ти људи, одричући се неких већих могућих плата, стално жртвујући, улажући стално у даљи развој, они су стекли неку друштвену својину, али то је група својина уствари и нема право неко да то отме и да приватизује. Зато сам ја врло одлучно против било какве приватизације, која би била принудна, која би била обавезна. Да, ако се сами ти људи сложе да се подели све то и да се приватизује, али не да се то њима силом одузима, јер је то обична пљачка, по мом најдубљем уверењу, а видели смо да у источној Европи, они који су претерано гурали такву обавезну приватизацију, да

су они сада у лошијем положају од нас.

Чак та Чешка, која је била љубимче Запада, која је слављена као пример успешне транзиције, данас је у невероватним тешкоћама, они су у минусу и са производњом и са платним билансом, они су у великим дуговима, преко 20 милијарди долара су узели за кратко време, људи су незадовољни, једне партије смењују друге. Дакле, врло су лоши резултати и Чешка нама ни мало не служи за пример.

Моћ је искључива категорија политике

Зоран Аврамовић: Хтео сам да кажем неколико реченица и да поставим питање др Војиславу Шешељу. Што се тиче овога што је колегијинца говорила, ја бих ту дискусију оставио за нека друга времена, за неки други суслучај. Мислим да је ту сада проблематичан овај појам интереса. Шта је био интерес српске интелигенције - он је био преваходно политички.

Нико се није бавио питањем положаја радничке класе, није се интересовао за питање својине, економске односе, они су углавном реаговали на неке инциденте у подручју културе, онда су то користили за постављање политичких захтева. Мислим да је тај појам имао пре свега политички значај, али нека остане расправа за неку другу прилику. Питао бих нешто кратко о интелигенцији и политици. Мора се знати шта је политика. Ко закорачи у политику, он тежи моћи, можда на нивоу месне заједнице, општине, државе итд. Према томе, моћ је искључива категорија политике.

Е сада, шта је ту проблем са интелектуалцима - проблем са интелектуалцима, и то оним нашим, је у томе што они не могу да некако оставе свој ауторитет који су изградили у другој области, у науци, филозофији, уметности, некако да оставе изван политичке партије, па се стога дешава да он просто увлачи тај ауторитет научника, филозофа, у политику, где постоје сасвим други односи. Ко је већи, да освоји власт, да задржи, али то је ствар практичне мудрости и ту човек стварно мора да има способности. Уколико он при том има и интелектуални статус, тим боље, али морамо овде да истакнемо и чињеницу да је нпр. Реган био глумац, било је тога, па ево, и наш господар судбина је био. Бравар итд.

Може тек уколико нешто прихвати, или има ужу способност практичног решавања проблема. Сад на крају да поставим једно питање господину Шешељу: кад се говори о тој власти Социјалистичке партије, она доминира у политичком животу земље већ десет година, онда се увек истиче њена способност да изиграва оне партије околу. Господин Шешељ је рекао да је успешна партија она која је успешно прошла на изборима.

Касни изградња политичара

Међутим, ја хоћу да поставим ту једно питање из области у којој сам ја радио: где је ту одговорност оне опозиције. Ја не говорим о демократској опозицији. Постоји за опозиције та синтагма али је она за мене страна. Ако неко каже вама - демократска опозиција, значи да постоји и недемократска опозиција. Мислим, у политици је важно каква средства користите... Дакле, проблем је у овоме: да ли је могуће разјашњење за ову власт Социјалистичке партије у томе што наша политичка интелигенција до 90-те године није успела да изгради политичку класу, или, ако хоћете, није успела да изгради политичаре. Ево, ми тек добијамо оно што се свуда у свету зове - политичари.

То су они којима је то професија. Не можете ви..., не можете ви сада... читате и пишете књиге и онда седнете да водите политику. Не... Ви морате да се посветите том послу. Значи ми смо успели - то је моја теза - да изградимо политички стадеж, на крају, ту су људи у разним партијама, али можете да кажете да у власти постоји, ево, педесет политичара. Ја нисам сигуран колико их има данас, али пре седам-осам година, могли сте на прсте да избројите политичаре у опозицији.

Према томе, ја хоћу ово питање да поставим: изгледа да је то једно пребацивање одговорности на другу страну, али, то је, ваљда објективна околност, Српски народ није успео да изгради своју политичку елиту, противнике, десет година. Ми тек сад стварамо ту елиту. И сада хоћу ово да питам да ли ви можда објашњавате за неуспех у политици, мада ја не мислим да је то неко драматично питање, знате то је као у Немачкој може да траје двадесет година... Али овде је нешто сасвим друго. Или, да ли је... интелигенција која није успела да од себе направи политичаре такође одговор на ову власт социјалиста.

Др Војислав Шешељ: Па, ја бих прво одговорио на питање Зорана Аврамовића, а онда редом, како су питања постављана. Знате, власт у Србији је променена 24. марта, не у оној мери у којој смо желели да се промени, али планирање коалиционе владе је ипак извесна промена у односу на раније стање када је само једна партија владала, од 90-те године, од првих вишестраначких избора до 1998. године једна партија је владала.

Ако подразумевамо Социјалистичку партију и Југословенску левицу као две фракције исте идеологије и истог политичког програма. Мислим да се могу тако подразумевати. Постоје неке ствари које их чине и одвојеним партијама, наравно, али мислим да су компактне у блоку који чине. Власт је променена у оној мери у којој је народ пресудио на септембарским изборима. Неки кажу - власт се могла и

радикалније променити, да су радикали формирали коалицију са Српским покретом обнове.

Ми смо се стравично уплашили саме помисли на ту могућност. А ко нам највише замера што нисмо то урадили - они који већ имају толико негативног искуства правећи разноврзне коалиције са Драшковићевим Српским покретом обнове. Ми нисмо хтели, иако бисмо у тој коалицији имали много повољнију позицију него у овој, садашњој. У тој коалицији би смо ми сами били већински фактор. Ми смо од тога побегли као од куге.

Не можемо, дакле, да променимо у потпуности стање у земљи у складу са својим програмом, али можемо делимично. И ту се крије највећи ризик који смо преузели. Ако народ не буде задовољан тим делимичним променама, он ће гласати за неког другог на следећим изборима. Ми смо свесни тог ризика. Ризик смо прихватили, али строго водимо рачуна да се лично и групно морално не обрукамо. Мислим да је то веома важно. Док се лично и групно морално не обрукамо, можемо свакоме у очи да погледамо. Можемо бити успешни или неуспешни, то ће на-

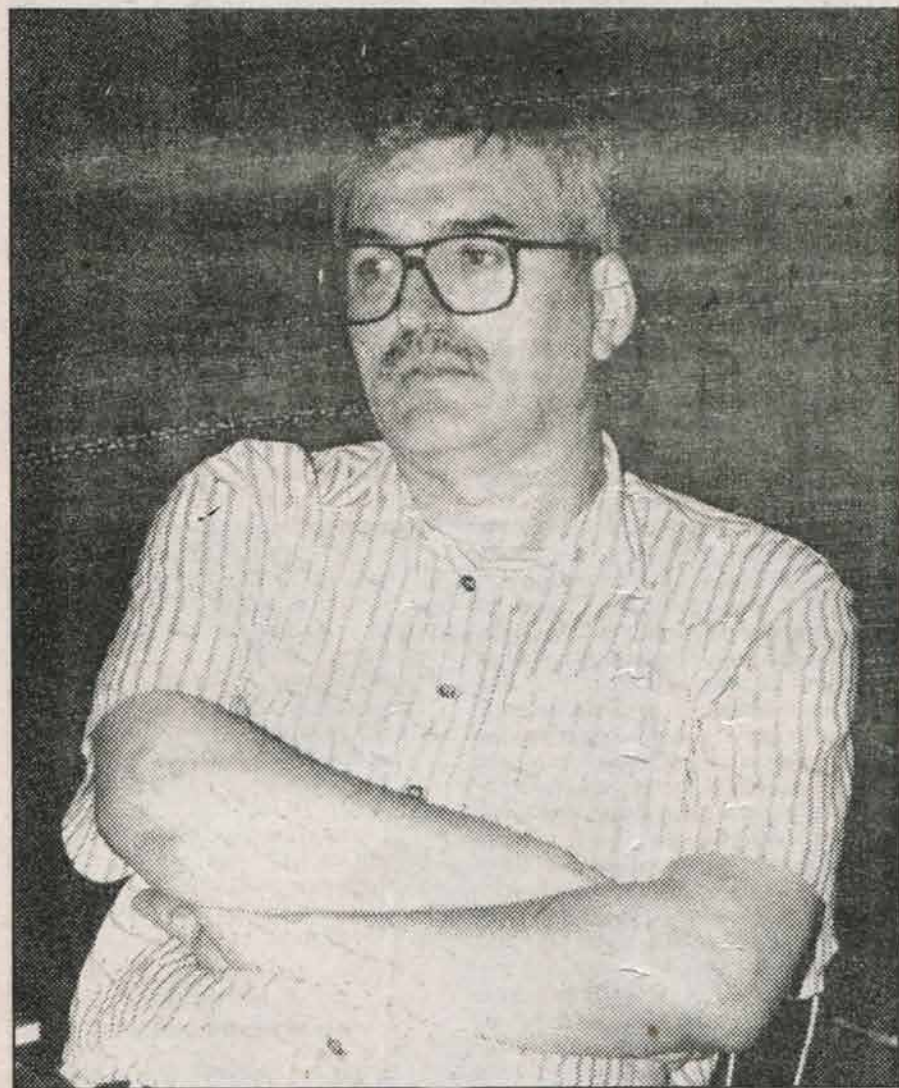
само су, по мом мишљењу, две аутентичне. То су руска и кинеска револуција. Револуције су у Русији и Кини биле неминовне зато што је фатално каснио историјски развој, што Русија није на време успела да се ослободи феудализма, а Кина чак и робовласничког друштва. А и у Русији је робовластништво укинута тек 1861. године. Фатално су каснили и тако су пружили шансу комунистима. Све остале комунистичке револуције су индуковане. У Србији је победила зато што је увезена из Русије, иначе, не би имала никаквих шанси. А на бајонетима је донесена из Русије и у остале источноевропске земље.

Те комунистичке револуције су уништиле владајућу класу, а онда су је револуционари обнављали, с тим што се нова владајућа класа од претходне разликовала само по томе што је била економски још мање ефикасна. Преузела је привилегије, а била је још мање компетентна у вођењу друштвене економије. И те револуције су морале пропасти, није им било спаса. Пропаде су зато што нису успеле да уведу нови економски модел који би издржао пробу историје, а уништиле су претходни, капиталистички који се показао ефикасним.

Слом комунистичких револуција вратио је точак историје назад и ми смо као народ и држава осуђени да поново прођемо кроз фазу првобитне акумулације капитала, кроз коју смо већ једном прошли у прошлом веку. На то је била осуђена и Русија и друге источноевропске земље. Неке ће брже то поново проћи, неке спорије. И опет је дошло до новог класног раслојавања. Класно раслојавање под комунизмом је постојало, било је прикривано и доста вештачки извођено. Али је било доста олакшано прелажење из једне класе у другу, из сиромашне класе способнији људи су нешто лакше прелазили у више класе него што је то било у претходном поретку. Много лакше. Сад се обнавља класно раслојавање. И у класном раслојавању предњачи бивши естаблишмент.

Идеологија озбиљан систем вредности

Ми видимо сада да кључну улогу имају и у разним политичким партијама челници из некадашњег естаблишмента. Нешто се слично и код нас дешавало. Погледајте већи број опозиционих партија чији су људи некада, у комунистичком естаблишменту много значили. То је још упечатљивије у неким другим земљама. Али кроз то неминовно морамо проћи. Професор Марковић је изнео тезу, то је иманентно марксистичка теза да је идеологија лажна свест, лажна и илузорна свест, како то кажу марксистички теоретичари. Идеологија је пре свега систем вредности, вредности прихваћених од одређене друштвене групе. То може бити класа, то може бити слој, може би-

Зоран Аврамовић, аутор књиге "Друго лице демократије": демократија је једна друштвена ситуација, стајло променљива

Желимо власт што пре, желимо и потпуну власт, али водимо рачуна да се не обрукамо и да сачувамо бар два прета образа. И то је све. Ја мислим да је добро што је напokon у Србији дошло до прве коалиционе власти - да се Србија на то навикава. Ја не знам какав ће бити дефинитивни резултат те коалиције и колико ће то трајати. То нико данас не зна. Како то сада функционише и ако одбранимо Косово има шансу да нешто дуже траје. Али, живи били па видели, не можемо унапред извлагачити закључак.

род да процењује. Знате, нико није својим рођењем предодреден за успех. Успех би био непозната категорија, кад не би био тако огроман број неуспешних људи.

Комунистичке револуције изблиза

Што се тиче класног раслојавања у комунизму и по паду комунизма. Све комунистичке револуције су историјски инциденти, слено прево историје. И

ти каста, може бити политичка пра-тија. И та група прихвата један си-стем вредности.

Тај систем вредности може да се превазилази, свака идеја се превазилази бољом, паметнијом идејом, умнијом идејом. И то може бити доказ о лажности идеолошке свести, али у том смислу су онда и научни искази лажни, јер нема тог научног исказа који се негде у перспективи не може превазићи осим онога који постане ноторна истина, па чак се некада и ноторне истине превазилазе. Је ли тако?

Значи није довољно за идеологију рећи да је лажна, или илузорна свест. Идеологија је ипак један озбиљан си-стем вредности, некад више озбиљан, некад мање озбиљан, али треба се помучити да би се оборно успешно саздан сноп идеолошких вредности. Уосталом, марксистичка идеологија је била тешко оборива и у светској науци, док није почео комунизам изнутра да се разара, да се стропштава. Знате, марксисте су располагали неким идеолошким тезама којима се није могло ни опепелити у грађанској теорији. То се мора признати. А не сад, после краха комунизма да толико ниподаштавамо марксистичку теорију, марксистичку идеологију, јер се онда поставља питање: ако је то било тако безначајно и тако лоше, како је онда могла толико дуго да нас утњетава, да нас кињи, да нас уништава и слично.

Мондијализам зараза програмирана на Западу

То је било нешто велико и веома, веома опасно. Што се тиче мондијализма, та зараза је програмирана на Западу, вешто скројена, још вештије лансирана и налази упориште само код поткупљивих људи. Пазите, корупција је у Америци институционализована, систем лобирања је систем корупције изведен на највиши ниво. Све парама у Америци можете постићи, и то легално, дођете и подмитите сенатора да гласа за неки законски пројекат, или да се заложи за неки ваш интерес у Сенату, или конгресмена у Представничком дому итд. То је у Америци опште присутно. И Американци се тако понашају широм света да покушају неке своје интересе реализовати. Тако и у Србији. И америчка влада и владе неких других западних земаља издвајају неке озбиљне суме новца да поткупљују по Србији.

Поткупљивали су политичке партије, знамо тачно које, можемо се само преварити у конкретним износима. Поткупљивали су студентске лидере, поткупљују медије: "Наша борба", "Данас" јавно су одавно признали да примају паре из иностранства, затим Радио Б-92 и многи други. Па, поткупљени су сви ови који бесплатно емитује емисије "Глас Америке", Би Би Сија, Дојче Веле итд. Формално се не плаћа емитовање тих емисија, али челници у медијима су на изврстан начин потпла-

ћени и они то раде. Ми имамо ту врсту пете колоне.

Имамо СОРОС-а који финансира такође субверзивне делатности. Имамо читав низ ових ситних организација, гледао сам јутрос на "Гласу Америке" Наташу Кандић, директно је питају: били сте на Косову, кад сте сазнали да постоји масовна гробница, јесте ли видели масовну гробницу. Она одговара 15 минута, уопште то не помиње, али прича: они су уплашени, сваког су мушкарца тукли итд. Па, наравно да су сви људи уплашени тамо где се пуца. Где то има да се пуца а да нису сви људи уплашени. Она нема конкретан аргумент да напакости, па онда 'свом народу и својој држави пакости, тако што неку шунд причу прича за коју рачуна да ће имати успеха на Западу, код њених ментора.

Облици својине

Што се тиче приватизације, она је неминовна. Ту се не слажем са академиком Марковићем. Ми смо водили једну полемику, мислим да је то било 1988. године у Филозофском друштву Србије баш по питању приватне својине да би била актуелна идеја Већа произвођача поново у Савезној скупштини, али нешто ћу вам интересантно испричати шта се десило тада. Заказана је трибина Филозофског друштва и Филозофско друштво, био сам члан Управног одбора, покушало је да огласи ту трибину у "Политици". Живорад Миновић као директор Политике, примио је то на оглашавање, а онда је забранио да се објави оглас. Ми смо реаговали неким саопштењима, извршили смо доста велики притисак и Жика Миновић пошаље писмо извињења, у коме каже да су то његове службе урадиле, а да он за то није знао и да је сада спреман да то објави. Па онда, Зага Голубовић забрани да се објави, јер је била једна жучна расправа међу нама, у Управном одбору Филозофског друштва. Расправа је била веома интересантна и посвећена је била предстојећим уставним променама. Тада смо се спорили по питању својине.

Постоје само два облика својине - приватна и државна. Ништа друго више не постоји. То што се каже - комбиновани облици својине, то су опет ова два, само у различитим размерама, део приватне и део државне. Знате, удружи се неколико приватника, али опет је то приватна својина: акционарско друштво, деоничарско друштво итд. Нема трећег облика својине. Код нас је постојао прикривени облик државне својине који се називао друштвеном својином, да би се избегла одговорност титулара за негативне последице пословања, а титулар је све свентуалне позитивне последице могао лако и једноставно да присваја.

Ми се морамо вратити на приватне својине, зато што је економска историја показала да је то једини ефикасан облик својине. Можда постоји нешто

боље од приватне својине, можда ће људи смислити, али немојте да ми Срби увек предњачимо у односу на остали свет и увек ми први нешто да смислимо што ће бити најбоље. Доста је тог историјског искуства! Да ми ипак оно што је проверено обновимо, колико год то тешко иде, многи су то спутавали, многи спречавали, многи су у те тачкове подметали, али тамо, као у нашем случају где се спречава приватизација, она се и даље одвија. Тамо где се спречава институционална приватизација, она се одвија на криминалан начин.

Обезбеђује се друштвена својина, па се онда преузима у приватне руке, или неповољним уговорима које директор склопи, ево, око ових цемента-ра, имамо читав низ искустава. Око цемента - вештачки се одржава цена цемента, иста цена, фабрика испоручује по тој цени, узимају посредници, узимају друге фабрике, остварују екстра профит, екстра профит иде у приватне љепове, нити држава од тога има користи, нити има фабрика која производи. Тамо где се институционално не спроводи приватизација, она се разним облицима реализује и ту једноставно нема лека.

Да смо на време извршили приватизацију, ствари би се већ консолидовале. Што се тиче чешког примера, или мађарског, они су се прешли што су странцима дали све у бесцење, што су сувише журили, што нису ишли на јавне лицитације, дали су у бесцење, толико су јефтино продали своје индустријске капацитете да се странцима више исплатило да затворе те фабрике у Мађарској и Чешкој и да их претворе у складишта, па да увозе робу из Немачке, Аустрије и других земаља и да је продају, јер су добили готово тржиште на располагање, него да обнове производњу у тим фабрикама, да на лицу места производе и продају. То им је, дакле било јефтиније, исплативије, капитал се увек руководи својим интересом и користи се оним моделима који његов интерес најбрже и најлакше ... задовољава. Таква је суштина.

У историји нема неминовности

Бранислав Гојковић: Ја се плашим да ће се ово претворити у бесконачну расправу.

Др Михаило Марковић: Али само нешто у вези са овим последњим, нећу после. Приватизација је неминовна, у историји нема ничег неминовног. У обичном животу неминовно је да се умре, али у историји нема ничег неминовног, постоје увек опције, пре свега принцип историјских наука, постоји већа или мања вероватноћа да се нешто деси, постоје разне могућности али ништа није неминовно. Према томе, приватизација ни у ком случају није неминовна, утолико пре што она постоји, разни облици колективне средине у свим државама данас у свету.

Ево, да почнемо од Америке. Тамо су постојала приватна железничка предузећа - Унион Пацифик, Јужни Пацифик, Санта Феј итд, свако је имао своју пругу, свако је имао своје станице, свако је имао своје посебне цене, видело се да то ни иде тако, направили су државно железничко предузеће, које данас обједињује све то, морали су да направе јер је то било далеко рационалније. Немачка државна железница је, рецимо, делом државна. То је пример успешног функционисања.

Не може се рећи да је нешто неминовно што уствари мора да постоји у многим државама, у већој или мањој мери. Друго, није само приватна и државна својина, у многим земљама постоје кооперативе, задруге које живе деценијама и које су успешне. Код нас је један специфичан облик својине, да су заједнице људи биле у ситуацији да рале, да улажу, да развијају и то је њихова групна својина коју нико нема право да им одузме. Према томе...

Др Војислав Шешељ: Који пример имате?

Др Михаило Марковић: Па, имам овај пример, рецимо "Хам" предузеће које данас изванредно производи мазива, из Крушевца, и продаје их по целом свету, чак и у Немачкој. А почело је са једном радионицом за производњу коломасти. Улагали су, стално се развијали, имали су добре директоре и то је данас једно изванредно предузеће које је још увек

друштвено. И нема намеру да се икад приватизује, пошто закон оставља могућност да сами радници одлуче да ли хоће да се приватизују или да остане друштвено. И они користе ту могућност.

Др Војислав Шешељ: А који је то облик својине?

Др Михаило Марковић: Па то су ти други облици својине, то није ни државни облик, ни приватни.

Братство и јединство нису нигде реализовани

Бранислав Гојковић: Господине професоре, тема је "интелектуалци и политика". Ако кренемо на друге теме, разговору никад неће бити краја.

Др Михаило Марковић: Али, да ли могу још нешто да кажем. Комунистичке револуције су слепо прево историје само ако се стави знак једнакости између комунизма и стаљинизма. А ако се узме у обзир да су у неком смислу комунисти већ били рани хришћани, јер су живели у заједницама, у потпуној солидарности, примењивали колективну својину, који су увек били успешнији него сва остала привреда, ако узмете социјалисте, и то је неки облик, пазите, идеја једнакости је потекла са Француском револуцијом. Значи, имате слободу, а, с друге стране, имате једнакост и братство. Слобода је реализована у грађанском друштву, али, солидарност, брат-

ство и једнакост није нигде реализовано и зато се неизбежно јављало, то је друга грана савремене цивилизације, једне либерализације, а други је неки облик колективне... Ја се слажем да је оно слепо прево, оно што је вршено насиљем и са огромном злоупотребом, али не може се одбацити та велика грана савремене историје.

Стаљинизам једини могући комунизам у пракси

Др Војислав Шешељ: Па, ја бих само у две реченице: мислим да је ово код академика Марковића било крајње неубедиво о постојању неког другог облика својине. Знате, и када је реч о задружној својини, зна се шта је чије и колико је чије. Кад је реч о акционарском друштву, деоничком друштву итд, зна се у ком проценту ко нешто поседује. И друго, кад је реч о комунизму: стаљинизам је једини могући комунизам у пракси. Зашто једини могући? Зато што ниједан други нисмо упознали. Има ли један облик комунизма који смо могли у друштвеној пракси да упознамо а да није био по стаљинистичком обрасцу? И сад, откуд утемељење тези да је могућ и неки други, а које је досадашња историја показала да није могућ? Што се тиче првих хришћана, знате, они су били у катакомбама, прогоњени. Знате ли то да се могућност комунизма везује само за неко ванредно стање, за неку историјску катастрофу.

Др Михаило Марковић: Имате савремене примере из западне Европе.

Др Војислав Шешељ: Што се тиче кибуца, у кибуцима живе верски фанатици. И заиста човек мора бити верски фанатик да би прихватио комунистичке обрасце понашања. Али, источноевропски комунисти су били једна врста верских фанатика, само, њихова религија, религија атеизма...

Др Михаило Марковић: Шта је то са западноевропским и северноевропским социјалистима?

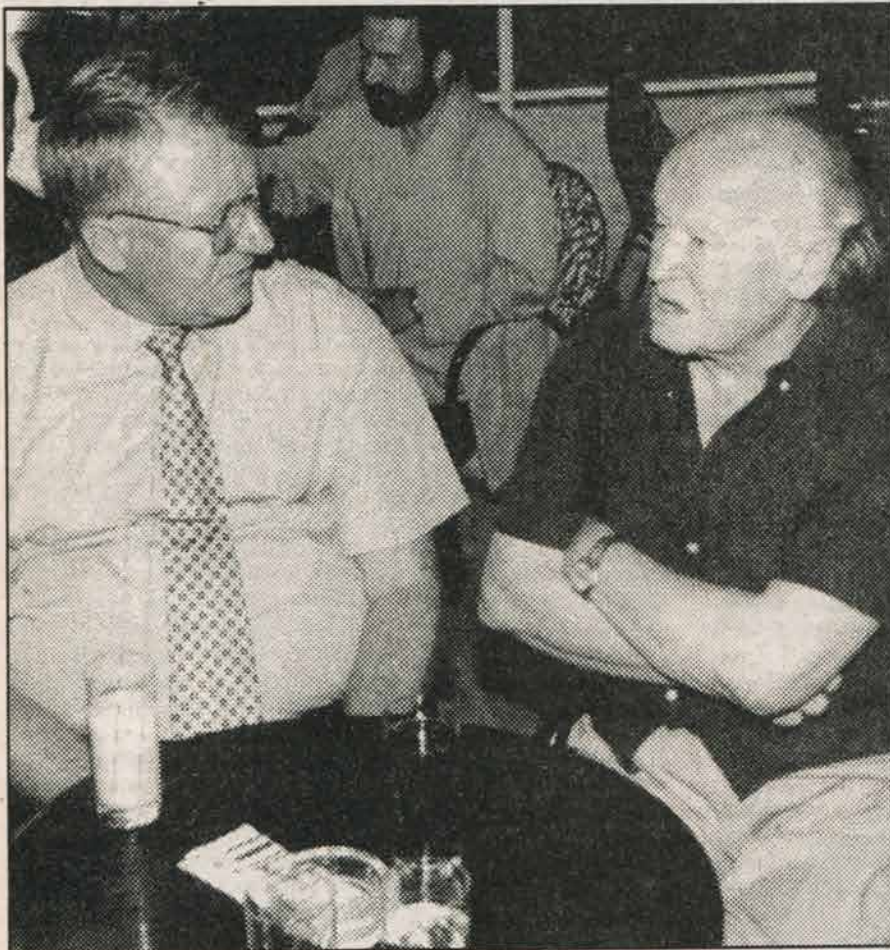
Западноевропски комунисти легло корупције

Др Војислав Шешељ: Па, не могу се ти социјалисти подвести под комунистички именитет. А што се тиче тих западноевропских и северноевропских социјалиста, знате, они су у западној цивилизацији највеће легло корупције. А кад дођу на власт, уведу различите социјалне олакшице, бенефиције, али народу веома брзо дасаде, јер се покаже да су немачки социјалдемократи, или француски социјалисти, или скандинавски много подложнији корупцији него десничарске странке.

Др Михаило Марковић: Нико није данас имун од корупције.

Др Војислав Шешељ: Нико није имун, али су они много подложнији.

Бранислав Гојковић: Ја се надам да сте задовољни овим разговором. Мало је дуже трајало. Хвала вам на пажњи. Лаку ноћ!

Наша интелигенција налази се у дубљој кризи од ове због које пати читаво наше друштво

НЕКИ АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦИОНИСАЊА УСТАВНОГ ПОРЕТКА

1. Проблем легитимитета позитивних устава

Усвајањем Устава Савезне Републике Југославије доведене су у питање многе одредбе Устава Србије и Црне Горе услед правне колизије. Устави већине некадашњих федералних јединица донешени су 1990. године када се показао немогућим консензус око ревизије Устава претходне Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и отпочео њен потпуни распад. Савезни органи власти нису имали ни знања ни способности, ни добре воље ни реалног политичког утицаја, ауторитета и моћи да највиши комунистички правни акт замене реалним демократским Уставом, што је, убеђен сам, било могуће само расписивањем општинских савезних избора за уставотворну скупштину на принципу "један човек - један глас". Отцепљене појединих република, грађански рат и бескрупулозно насилничко мешање западних сила svelи су, макар привремено, Југославију на само две федералне јединице Србију и Црну Гору.

Транзиција из комунизма у демократију обављана је уставноправним актима чија је легитимност фелерична или накнадно стечена. Устав Србије из 1990. године усвојио је нелегитимна комунистичка скупштина, али је он прве елементе легитимитета стекао на референдуму средином исте године када је добио, по свим и званичним и независним проценама, убедљиву подршку већине грађана Србије. Накнадну легитимност је стекао првим демократским вишестраначким изборима из децембра 1990. године који су одржани по његовим одредбама а и новоконституисана скупштина га није доводила у питање него се прећутно латила законодавне делатности и конституисања органа извршне и судске власти како је то уставотворац предвидео. На сличан начин ствари су се одвијале и у Црној Гори, где је, уз то, 1992. године одржан и референдум на коме је народ потврдио вољу да Црна Гора остане у државној заједници са Србијом.

Савезни Устав је донео нелегитиман орган, Скупштина СФРЈ, али и на нелегалан начин јер скупштинска већа нису располагала кворумом приликом одлучивања, а претходне године савезни органи власти су пропустили шансу да кворум прибаве проглашавањем отцепљена Словеније, односно констатацијом да Словенија више није чланица федерације чиме би се однос снага преокренуо у корист оних који су настојали да сачувају државу у што ширим границама. Елементе легитимности Савезни устав није стигао референдумом, него претходним прихватањем од стране демократски изабраних скупштина Србије и Црне Горе, као и одржавањем првих демократских вишестраначких избора у мају 1992. године, па њиховим понављањем у децембру исте године, након чега су га све парламентарне странке прећутно прихватиле као највиши правни акт, а и сви државни органи су по његовим одредбама формиранни.

2. Неусаглашеност устава федералних јединица са Савезним уставом

Све одредбе Устава федералних јединица морају бити у сагласности са Савезним уставом. По овом питању углавном нема спорења међу правним теоретичарима у разматрањима концепта федералне државе, а у пракси је то код нас и нормативно регулисано чланом 115. Устава СРЈ у ставу 1. "Устави републике чланице, савезни закони, закони република чланица и сви други прописи и општи акти морају бити сагласни са Уставом Савезне Републике Југо-

славије", а у ставу 2. "Закони, други прописи и општи акти у републици чланица, морају бити сагласни са савезним законом."

Првом тачком првог става члана 124. Устава Србије прописано је да Савезни уставни суд одлучује "о сагласности устава република чланица са Уставом Савезне Републике Југославије", а првим ставом члана 130. "Кад Савезни уставни суд утврди да постоји несагласност појединих одредаба устава републике чланице са уставом Савезне Републике Југославије, те одредбе устава републике чланице престају да важе и после шест месеци од утврђивања несагласности, ако се у том року не отклони несагласност."

То значи да је одлука Савезног уставног суда непријатна и да је временски рок прописан да би федералне јединице имале могућност да боље уреде уставни текст проводећи процедуру уставних измена. Овде ћу изнети само неколико примера несагласности које су правно неодољиве.

1. Уставом Србије је прописано да је у тој републици у службеној употреби српскохрватски језик, док Савезни устав одређује да је на целој територији Савезне Републике Југославије у службеној употреби српски језик екавског и ијекавског изговора.

2. Устав Србије додатно ограничава личне слободе човека и грађанина прописујући да се неко лице може притворити ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка или безбедности људи, а Савезни устав притвор и задржавање у притвору предвиђа "само ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка". Притварање ради безбедности људи је сувише широко формулисано и препуштено арбитрарном тумачењу нижих државних органа које у пракси прелази у недопустиву самовољу.

3. Савезни устав предвиђа ограничавање слобода збора и другог окупљања грађана само ради "спречавања угрожавања здравља и морала или ради безбедности људи и имовине", а србијански устав - томе додаје као разлог и спречавање ометања јавног саобраћаја, па повећањем броја разлога сужава грађанска права."

4. Савезни устав не предвиђа квазитеоријски појам друштвене својине него јамчи својину као такву што подразумева њене две основне одлике: државну и приватну. Члан 73. прописује да су природна богатства у државној својини, са изузетком пољопривредног земљишта, шума и шумског земљишта, појединих добара у општој употреби и градског грађевинског земљишта који "могу бити у приватној и другом облицима својине". Устав Србије задржава категорију "друштвене својине", изједначава је формалноправно са другим својинским облицима, па тако служи као ефикасна потпора свим друштвеним групама које спутавају и онемогућавају процес ефикасне приватизације; а чланом 60. прописује да су природна богатства у државној или друштвеној својини. Концепт друштвене својине мора доживети судбину социјалистичког самоуправљања чији су га идеолошки творци и произвели.

5. Најдиректнија колизија настала је због уставног конституисања Србије као самосталне државе - коме се приступило 1990. године због неизвесности у погледу могућности опстанка Југославије; па се читав низ одредаба мора мењати и укидати зато што савезна држава уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слободе и права човека и грађанина, облигационе односе, заштиту свих облика својине, правни положај предузећа и других организација, њихових удружења и комора, финансијски систем, систем у областима економских односа са иностранством, тржишта, планира-

ње и друге економске односе од општег интереса; основне циљеве и правце регионалног развоја и политику; Савезна скупштина одлучује о рату и миру, а председник Републике у рату и миру, командује Војском Југославије а Савезна влада наређује општу мобилизацију и организује припреме за одбрану, што су надлежности које Устав Србије приписује председнику Републике Србије.

6. Поступак пред судовима и другим државним органима прописује савезна држава, а одлуку о забрани политичких партија доноси Савезни уставни суд па је тако чак шеснаест чланова Устава Србије у директној колизији са Савезним уставом. И Устав Црне Горе је у овој области препун неусклађености са Савезним.

7. Кључна колизија Устава Црне Горе са Савезним уставом тиче се члана 6. став 2. Устава СРЈ где стоји: "Република чланица је суверена у питањима која нису овим уставом утврђена као надлежност Савезне Републике Југославије"; док је чланом 2. став 1. црногорског устава прописано да је "Црна Гора, суверена у питањима која није пренела у надлежност Савезне Републике Југославије." Таквом одредбом се очигледно пледира за увођење елемената конфедерације у југословенској федерацији која је, упркос свим концептуалним слабостима и политичким компромисима са Жабљака, уобличена као јединствена и изворна савезна држава чија је власт примарна у односу на власт федералних јединица.

Уставна процедура усаглашавања је покренута и вероватно ће наићи на већи политички отпор, али мишљења сам да је овако, како је копирана иницијалним предлогом Савезне владе недовољна. Због таквог низа слабости и правне неутемељености Савезног устава, требало би приступити и његовој ревизији; а то би била шанса, уколико се постигне сагласност водећих политичких партија, да се изради и усвоји јединствени Устав СРЈ који би до краја обрадио надлежности федералних јединица и заокружио комплетну уставноправну материју па тако учинио непотребним постојање републичких устава и републичких уставних судова. Тако бисмо добили неупоредиво когезивније правне норме и израдили кохерентнији правни поредак. Наравно, то би учинило сасвим непотребним и функцију председника републике у федералним јединицама, док би Парламент и Влада предузели његове садашње надлежности.

3. Бесмисленост институције председника Републике у федералним јединицама

Републикански облик владавине институционализовао је функцију председника Републике као номиналног шефа државе. По уставним надлежностима демократски режими се деле на председничке и парламентарне. У председничком систему шеф државе контролише комплетну извршно-управну власт, а у парламентарном систему главни орган извршне власти је влада и она је под стриктном контролом народне скупштине и обара се чим изгуби подршку већине народних посланика. Поред владе постоји као други државни орган извршне власти председник републике са више или мање истим церемонијалним надлежностима. По правилу, различити уставни положај председника републике у парламентарном и председничком систему разликује се и по начину избора шефа државе. У председничком систему он се најчешће бира на директним, тајним и непосредним изборима по принципу један човек-један глас, док га у парламентарном систему бира народна скупштина.

а) Уставни положај председника Републике

Једна од кључних несагласности између Савезног и републичких устава управо се тиче функције председника републике. По Савезном уставу имамо парламентарни режим у коме Народна скупштина већином гласова свих посланика бира председника републике и разрешава га ако утврди да је повредио Устав. У републикама чланицама Федерације председник републике се бира на непосред-

ним изборима тајним гласањем и за свој рад је одговоран грађанима. У Србији је он практично несмењив јер члан 88. Устава прописује: "Кад Народна скупштина оцени да је председник Републике прекршио Устав, покрене поступак за његов опозив, ако се о томе изјасни две трећине од укупног броја народних посланика. О опозиву председника Републике одлучује се непосредним и тајним изјашњавањем бирача. Председник Републике је опозван ако за опозив гласа већина од укупног броја бирача. Ако бирачи не опозову председника Републике, Народна скупштина се распушта."

Овако стање је неодрживо. Али, мишљења сам да би уставне промене требало водити у правцу потпуног укидања функције председника Републике у федералним јединицама као апсолутно непотребно. Апсолутну непотребност настојању да докажем анализом Устава Србије и на основу тога извући јединствен став који се тиче и нормативних одређења и политичке праксе у Црној Гори. Усвајањем Устава СРЈ из 1992. године практично су анулиране неке надлежности председника Републике из Устава Републике Србије из 1990. године, а очекује се да престану и формално да важе кад Савезни уставни суд ускоро, по покренутој процедури утврди да су несагласни са Уставом СРЈ.

Реч је о следећим тачкама члана 83. Устава Србије према којима председник Републике "4. обавља послове из области односа Републике Србије са другим државама и међународним организацијама у складу са законом; 5. руководи оружаним снагама у миру и рату и народним отпором у рату, наређује општу и делимичну мобилизацију; организује припреме за одбрану у складу са законом; 6. кад Народна скупштина није у могућности да се састане, по прибављеном мишљењу председника Владе, утврђује постојање непосредне ратне опасности или проглашава ратно стање; 7. по својој иницијативи или на предлог Владе, за време ратног стања или непосредне ратне опасности, доноси акте о питањима из надлежности Народне скупштине, с тим што је дужан да их поднесе на потврду Народној скупштини чим она буде у могућности да се састане. О актима донетим за време ратног стања могу се ограничити поједине слободе и права човека и грађанина и изменити организациони састав и овлашћења Владе и министарстава, судова и јавних тужилаштва; 8. на предлог Владе када су на делу територије Републике Србије угрожени безбедност Републике Србије, слободе и права човека и грађанина или рад државних органа, проглашава ванредно стање и доноси акте за предузимање мера које такве опасности изискују; у складу са Уставом и законом." Сва ова питања регулисана су Савезним уставом и законима.

Преостале надлежности су депласиране. По тачки 1. председник Републике "предлаже Народној скупштини кандидате за председника Владе, пошто саслуша мишљења представника већине у Народној скупштини." Та надлежност, без икаквих негативних последица може се препустити председнику Народне скупштине, као и одредбе из тачке 3. да "указом проглашава законе". Надлежност из тачке 2. по којој председник Републике "предлаже Народној скупштини кандидате за председника и судије Уставног суда" може се пренети на Владу. Одредба из тачке 9. да председник Републике "даје помиловања" и 10. да "додељује одликовања и признања утврђена законом" најлогичније је да се укину и надлежност пренесе на савезни ниво власти с обзиром да се планира јединствен кривични законик. Закон о кривичном поступку и Закон о извршењу кривичних санкција. Најпримереније би било да се питање одликовања и њихове доделе регулише јединственим савезним законом.

б) озбиљније председничке надлежности

Надлежност из члана 84. већ је озбиљнија. "Председник Републике указом проглашава закон у року од седам дана од дана његовог усвајања у Народној скупштини. У том року председник Републике може захтевати да Народна скупштина поново гласа о закону. Председник Републике

је дужан да прогласи поново изгласани закон у Народној скупштини. Реч је о праву шефа државе на суспензивни вето. Ово може имати неког смисла ако се на исхитрен и брзоплет начин неки закон изгласава, али се стриктним прописивањем пословничке процедуре исхитреност и брзоплетост може елиминисати. Али, како сличан суспензиван вето не постоји на савезном нивоу власти не може бити неопходан ни на нивоу федералне јединице.

Одредба из члана 85. Устава Републике Србије је чисто декларативна: "Председник Републике може тражити од Владе да изложи ставове о појединим питањима из њене надлежности". Ту ћу се мало и нашалити примећујући да би му Влада могла одговорити: "Жао нам је, али немамо времена да вам изложимо ставове о било којем питању из наше надлежности." Додуше, у члану 19. Закона о Влади Републике Србије прописано је да "Влада, на захтев председника Републике, у року који он одреди, а који по правилу, не може бити краћи од 48 часова, заузима став о појединим питањима из своје надлежности и о томе обавештава председника Републике." Ни шта, ни како, ни зашто? Испада да је реч о категорији председничког питања као пандану посланичким питањима, с тим што је тамо рок за давање писменог одговора месец дана. Уколико се Влада оглуши о ову законску обавезу, није прописана никаква санкција.

Најозбиљније питање се поставља поводом члана 89. Устава Републике Србије у коме се каже: "Председник Републике, на образложен предлог Владе може одлучити да се Народна скупштина распусти." Ова овлашћења у неким парламентарним системима има влада, али би само питање требало темељито прецизирати законским и пословничким нормама, како би однос Владе и Парламента био до краја уравнотежен. Парламент би могао да обори Владу, а Влада да распусти Парламент, с тим што се Народна скупштина не би могла распустити уколико је покренут поступак за изгласавање неповерења Влади све док се тај поступак не оконча. И по овом питању, у упоредној правној теорији је елаборисана врло разноврсна пракса парламентарних система савременог света.

Испрвна анализа уставне надлежности председника Републике Србије показала је да је та функција сасвим сувишна у уставном поретку. Преостало је да размотримо још једну њену надлежност коју прописује Савезни устав. У члану 135. "Војском Југославије у рату и миру командује председник Републике у складу са одлуком Врховног савета одбране. Врховни савет одбране сачињавају председник Републике и председници република чланица."

в) Питање Врховног савета одбране

Поред потребе укидања функције председника федералне јединице, промена овог члана Савезног устава била би мотивисана чињеницом да је Врховни савет одбране практично тријумвират, а да су историјски тако уска колективна тела на челу најважнијих државних органа неславно пропала угрожавајући и саме темеље правног поретка. Чини ми се да би било целесходније да Врховни савет одбране има једанаест чланова и да га, поред председника Савезне Републике Југославије, чине председник Савезне владе, председници горњег и доњег дома парламента, министри одбране, унутрашњих послова и иностраних послова, као и председници републичких парламената и влада.

Иначе, функција Савезног председника требало је да остане јер има неке надлежности које не могу имати председници федералних јединица. Тако према члану 96. Устава председник Републике "1) представља Савезну Републику Југославију у земљи и иностранству; 6) поставља и опозива указом амбасадоре Савезне Републике Југославије на основу предлога Савезне владе; прима акредитивна и опозивна писма страних дипломатских представника;" док по члану 135. став 3. "Председник Републике је председник Врховног савета одбране", у члану 136. "Председник Републике поставља, унапређује и разрешава официре Војске Југославије одређене савезним законом, поставља и разрешава председника, судије и судије поротнике војних судова и војне тужиоце." Ове надлежности су сасвим довољне

за постизање адекватног правног и политичког ауторитета савезног шефа државе.

Сасвим је природно да уз то иду и надлежности које саме по себи нису довољне за постојање председничке функције; али је заједно са претходним, чине значајнијом и одговорнијом. Тако по члану 96. Устава СРЈ председник Републике "2) указом проглашава савезне законе; издаје исправе о потврђеним међународним уговорима; 3) предлаже Савезној скупштини кандидате за председника Савезне владе, пошто саслуша мишљење представника посланичких група у Савезној скупштини; предлаже Савезној скупштини кандидате за судије Савезног уставног суда, судије Савезног суда, Савезног државног тужиоца и гувернера Народне банке Југославије, по прибављеном мишљењу председника република чланица; расписује изборе за Савезну скупштину и 7) додељује одликовања и признања Савезне Републике Југославије предвиђена Савезним законом, 8) даје помиловања за кривична дела прописана Савезним законом.

4. Питање избора посланика у Веће република

а) Уставно регулисање избора и надлежности

Најактуелнији и најургентнији проблем функционисања савезне државе створило је питање конституисања горњег дома Савезне скупштине. По члану 90. Устава СРЈ "о питањима из надлежности Савезне скупштине одлучују оба већа равноправно, већином гласова савезних посланика у сваком од два већа", осим таксативно набројаних закона који се доносе двотрећинском већином гласова и компликоване процедуре уставних промена по члану 140. и 141.

Чланом 81. ставом 2. Устава СРЈ прописује се да "избор и престанак мандата савезних посланика у Већу грађана Савезне скупштине уређује се савезним законом, а избор и престанак мандата савезних посланика у Већу републике Савезне скупштине уређује се законом републике чланице". Међутим, како у члану 80. стоји да "Веће грађана сачињавају савезни посланици изабрани у републикама чланицама на непосредним изборима, тајним гласањем," непосредни избори и тајно гласање добијају статус општих правних принципа па је тумачењем духа Устава неопходно применити при избору посланика за Веће република, јер сви републички закони, видели смо већ, морају бити сагласни са Савезним уставом.

Код конституисања представничких тела у систему законодавне власти у свим демократским државама примењује се опште бирачко право по принципу један човек - један глас, што потврђује и члан 34. Устава СРЈ по коме "Југословенски држављанин који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран у државне органе". Делегатски систем у коме ниже представничко тело бира чланове вишег не примењује се готово ни у једном цивилизованом правном поретку. Устав СРЈ не допушта увођење делегатског система ни чланом 14. према коме "политички плурализам је услов и јемство демократског политичког поретка у Савезној Републици Југославији". По питању избора уставотворац је несумњиво федералним јединицама препустио да се одреде да ли ће применити већински или пропорционални изборни принцип и да самостално пропишу технику припреме, спровођења и контроле избора.

б) Уставна несагласност републичких закона

И србијанским и црногорским законима о избору посланика у Већу република Савезне скупштине прекршен је Савезни устав. По члану 2. Закона о избору савезних посланика у Веће република Савезне скупштине (Службени гласник Републике Србије број 26. од 7. маја 1992. године) "Народна скупштина Републике Србије бира 20 посланика у Већу република из реда народних посланика. Састав посланика у Већу република одређује се тако да одговара страначкој припадности народних посланика у На-

родној скупштини. Народни посланици у Народној скупштини образују посланичке групе, ради изражавања своје страначке припадности, у складу с пословником. Народни посланици изабрани на предлог групе грађана самостално образују посланичку групу, односно приступају одговарајућим посланичким групама, у складу са пословником, и своја права утврђена овим законом остварују у оквиру тих посланичких група." У члану 3. се додаје да "Број посланика у Већу република који се бирају из реда појединих посланичких група одређује Народна скупштина". У члану 24. се каже: "Посланик у Већу република може бити опозван када својим радом у Савезној скупштини повреди Уставом утврђени положај Републике Србије.

Законом о изменама и допуна Закона о избору савезних посланика у Веће републике Савезне скупштине ("Службени гласник Републике Србије" број 9. од 28. јануара 1993. године) промењен је члан 2. тако да је задржан само први став а наредна три избрисана, као и први став члана 3. Промењен је и став 1. члана 6., тако да уместо одребе "Предлог посланичке групе у Народној скупштини ваљан је ако садржи двоструко већи број кандидата за посланике у Већу република од броја који се бира из реда те посланичке групе", прописано је да "Посланичка група може предложити највише онолико кандидата колико се бира посланика у Веће република". Дакле, укинута је принцип обавезне пропорционалности.

По Закону о избору савезних посланика у Вијеће република Савезне скупштине ("Службени лист Републике Црне Горе", број 49. од 14. октобра 1992. године) члан 2. став 1. "Скупштина Републике Црне Горе бира 20 посланика у Вијећу република из реда посланика Скупштине. По члану 3. "Посланик у Вијећу република бира се на основу листе кандидата коју предлаже најмање пет посланика у Скупштини. Свакој изборној листи припада број мандата сразмеран броју добијених гласова". Гласањем за изборне листе обезбеђен је принцип пропорционалности.

Међутим, 16. јуна 1998. године усвојен је Закон о избору и престанку мањина савезних посланика у Вијећу република Савезне скупштине ("Службени лист Републике Црне Горе", број 23. од 17. јуна 1998. године) по чијем члану 5. "Право предлагања кандидата за посланике има клуб посланика у Скупштини", по члану 7. "Избор посланика врши се на основу листе кандидата", по члану 8. "Комисија за избор и именовање саставља листу кандидата у коју се уносе сви предложени кандидати", а чланом 15. утврђује се "За посланике су изабрани кандидати који су добили највећи број гласова, под условом да су добили већину гласова укупног броја посланика у Скупштини". Тако је и у Црној Гори укинута обавезна пропорционалност и уведена могућност мајоризације.

Чланом 20. уведен је институт опозива посланика: "Скупштина може опозвати посланике. Посланик се може опозвати ако не поступа и не представља Републику Црну Гору у складу са њеним интересима утврђеним Уставом, законима и другим актима које доноси Скупштина".

в) Досадашња оспоравања

Измене србијанског закона оспоравао је Фонд за развој демократије, али није располагао релевантним аргументацијом у својим представкама Савезном уставном суду. Аргументи су се тicali углавном техничких детаља, времена потписивања указа, папира на коме је откуцан, броја деловодника и потписа, писаће машине, штампања "Службеног гласника" итд., што сведочи о недостатку интереса стручне правне јавности за солиднијим елаборисањем проблема. У комплетном материјалу нашао сам само један озбиљнији аргумент, у представи од 1. фебруара 1993. године: "Како се избор савезних посланика у Веће република врши на основу два закона и то на основу Закона о избору народних посланика и Закона о избору савезних посланика у Веће република Савезне скупштине који су били познати у време избора, усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о избору савезних посланика у Веће република Савезне скупштине, дошло је до рестриктивне примене прописа и кршења грађанских права посланика и бирача који су давањем својих гласова очекивали да ће Савезна скупштина бити састављена онако како је у том тренутку писало у Закону - сразмерно страначкој припадности".

Нови црногорски закон оспорила је 18. јуна 1998. године пред Савезним уставним судом, Социјалистичка народна партија Црне Горе, бројним аргументима од којих су најрелевантнији следећи: "Концепција и темељна садржина оспореног закона није сагласна уставним принципима да структура посланика у Вијећу република Савезне скупштине треба да одражава структуру републичке скупштине, односно да структура републичке скупштине одражава вољу грађана на парламентарним изборима... У Вијећу грађана Савезне скупштине савезни посланици представљају интересе свих грађана Савезне Републике Југославије са цијеле територије Савезне Републике Југославије по слободној оцијени и слободном разумијевању народних интереса. Представљање републике чланице у Вијећу република Савезне скупштине треба, такође, разумјети као представљање грађана као носиоца суверености у републикама чланицама сагласно израженој вољи на парламентарним изборима... У Вијећу република посланици представљају републику као спектар политичких воља, опција и интереса свих њених грађана. Резултат политичких воља, опција и интереса изражен је на парламентарним изборима и не може бити ничим ограничен, како је то учињено оспореним Законом... Вијеће република не би било више федерални дом, гдје су представљене републике чланице, односно њихови грађани у пуном обиму њихових интереса. На овај начин грађани Црне Горе не би могли да остварују власт као носиоци суверености, на савезном нивоу, не би били сви заступљени у федералном дому Савезног парламента... Остваривање равноправности република чланица у нашем уставном систему не значи монополизацију већинске политичке снаге да одлучује у савезном парламенту, већ, напротив, да укупни политички интереси једне републике чланице, који се оличавају у распореду политичких снага у њеном представничком тијелу, треба да буду пропорционално заступљени."

г) Закључак

Из досадашње анализе очигледно је да су и србијански и црногорски позитивни закони о избору савезних посланика у Веће република Савезне скупштине противустановни из три основна разлога:

1. Савезни посланици за оба већа морају се бирати по принципу непосредности и тајности, па се зато Веће република не може конституисати по делегатском систему.

2. Састав оба скупштинска дома мора бити пропорционалан вољи грађана на изборима, па ниједна федерална јединица при избору својих представника у Веће република не сме дозволити мајоризацију од стране парламентарне већине у републичкој скупштини. Кад би мајоризација по слову и духу Савезног устава била прихватљива или подразумевајућа, намеће се питање зашто Србија и Црна Гора имају по 20 посланика када би их по начелу императивног мандата сасвим успешно могао заступати и по један?

3. Устав СРЈ уопште не познаје институт опозива савезних посланика, нити тај институт постоји у Савезном закону о избору посланика у Већу грађана, па не може да постоји ни у републичким законима о избору посланика у Веће република. Прописују се само статусни услови кад престаје мандат. Неприкосновеност политичке воље савезног посланика, без обзира на веће чији је члан, гарантује се и ставом 2. члана 87. Устава СРЈ који каже: "Савезни посланик не може бити позван на одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или гласање у Савезној скупштини."

Реално је очекивати да ће Савезни уставни суд поштовати сва три ова аргумента и утврдити да су односни републички закони несагласни са Уставом СРЈ, како би они престали да важе даном објављивања судске одлуке. Тако бисмо на јесен могли имати опште и непосредне изборе за Веће република Савезне скупштине по новим законима.

ПРОМОЦИЈА ИСТИНЕ О СРБИЈИ

Успех посете министра Вучића, уз ефекте видљиве још током боравка у Атини, само је потврда да министар и његов тим поседују победнички менталитет попут наших кошаркаша, али и знање да медијску слику у свету промене у корист Србије и Југославије

Делегација Министарства за информације Републике Србије коју је предводио министар Александар Вучић боравила је протекле недеље у Атини, где је у многобројним сусретима са представницима електронских и писаних медија и кроз презентацију наше Републике представила на најбољи начин привреду, културу, уметност и спорт Србије и Југославије.

Сусрети са званичницима, али и новинарима које је Министар Вучић имао у Атини наишли су на велику пажњу у медијима, а сама посета, односно презентација организована у амбасади СР Југославије оцењени су врло високим оценама у свим домаћим и грчким медијима. Наравно, било је и оних којима је поново сметало то што се наша Република и представници наше Владе и државе помињу у позитивном контексту у домаћој и иностраној јавности, па су ову успешну презентацију наше земље проpratили злуралим коментарима који говоре много више о онима који их пишу.

Први контакти са новинарима почели су одмах по доласку у Атину, када је министар Вучић имао кратак сусрет са југословенским новинарима акредитованим за извештавање са првенства света у кошарци. Окупљене новинаре је интересовало мишљење српског министра за информације о грчким медијима и њиховом извештавању.

Прихватајући да писање неких грчких медија али и изјаве појединана нису биле коректне министар Вучић је нагласио да се и у нашој штампи такође могу пронаћи примери некоректног извештавања. "Односи између нас и Грка су пријатељски, наше државе су пријатељске, иако спортеки ривалитет мора да постоји" – закључио је министар Вучић. Овај сусрет најмлађег српског министра са нашим новинарима прошао је врло запажено у грчкој штампи, која је изјаву министра Вучића пренела дајући јој велики публицитет уз одобравање.

Интервјуима које је министар Вучић дао у југословенској амбасади у Атини, заправо је и започела вишед-

На конференцији за штампу у Удружењу страних новинара: министар Вучић са амбасадором Драгославом Вучићевићем и својим помоћником Миодрагом Поповићем

невна медијска презентација Србије, коју је организовало српско Министарство за информације и југословенска амбасада у Грчкој.

"Дијалогом до решења о Косову и Метохији" – наслов је који су атински дневник "Елефтерос типос" и ТВ станица "Мега" издвојили из интервјуа које је министар Вучић дао овим медијима.

У изјави најгледанијој комерцијалној ТВ станици "Мега", Вучић је посебно нагласио, да су наше снаге безбедности у акцијама против терориста на Косову и Метохији веома уздржане и да полиција у антитерористичким дејствима максимално штити животе свих грађана наше земље, без обзира на њихову националност, настојећи истовремено да избегне материјалне штете.

На питање новинара како види улогу других балканских земаља у решавању косовско-метохијске кризе, Вучић је рекао да је добронамеран допринос добродошао, уколико се недвосмислено осуди тероризам а решења траже само у оквиру Србије и Југославије.

У интервјуу једном од најтиражнијих атинских дневника "Елефтерос типос", Вучић је посебно указао на генезу косметске кризе, истичући, да је албанска страна током година, од захтева за аутономију Косова и Метохије преко захтева за "Косово републику" и статуса које би крајишци Срби требало да имају у Хрватској, дошла до покушаја да се терористичким нападима део наше земље на силу освоји. Вучић је такође посебно поздравно противљење грчког министра одбране Цохаљопулоса војној интервенци-

Градоначелник Атине Димитрис Аврамопулос са новинарима

Срдчан сусрет: министар Вучић и градоначелник Аврамопулос

Министар Вучић на промоцији у Амбасади СР Југославије, 5. августа 1998. године

ји страних снага на Косову и Метохији.

Министар Вучић се 5. августа у оквиру своје посете Грчкој срео и са градоначелником Атине Димитрисом Аврамопулосом и посетио редакцију дневног листа "Етнос", за који је на крају своје посете такође дао интервју.

Сусрет са градоначелником Атине Аврамопулосом представљао је прилику да се са једном од најугледнијих и најутјичајнијих политичких фигура у Атини, размене мишљења о актуелној политичкој ситуацији али и да се размотре могућности даље сарадње две земље.

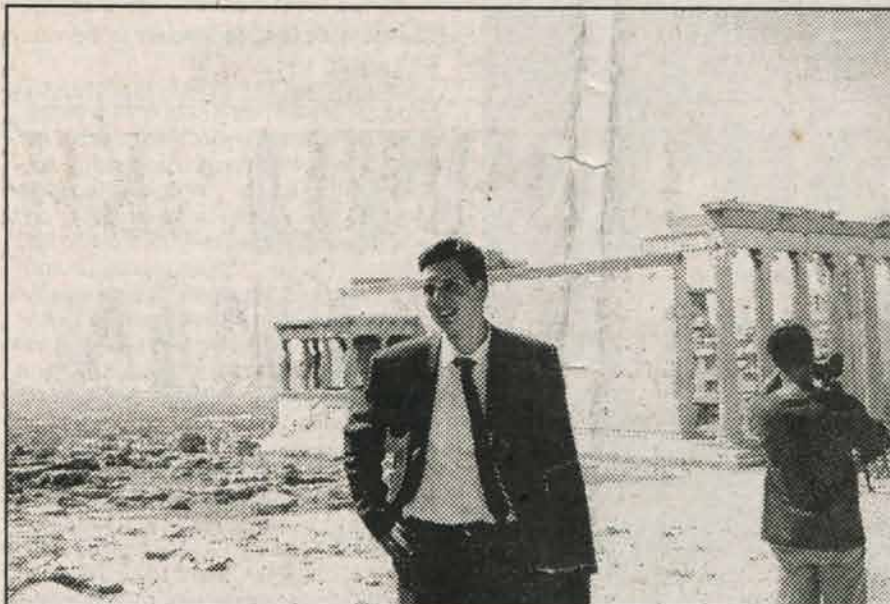
Градоначелник Аврамопулос и министар Вучић договорили су наредни сусрет у Београду, а исти позив министар Вучић упутио је и руководству листа и компаније "Етнос" после посете једној од најјачих издавачких и медијских компанија у Грчкој. У разговору са уредницима дневних издања закључено је да је потребно да се што више грчких новинара определи да уместо преузимања вести западних агенција о ситуацији на Косову и Метохији сазнају о томе из прве руке, односно, из посета Републици Србији.

Наредног дана уследио је, могло би се рећи, врхунац медијске презентације Србије и Југославије у Атини. Бројне званице, личности из политичког, јавног, привредног, културног и спортског живота Грчке као и велики број Југословена присуствовали су пријему и видео презентацији Југославије организованом у југословенској амбасади у Атини. Домаћин скупа, амбасадор СР Југославије у Атини, Драгомир Вучићевић поздравио је бројне званице, истакавши блиске односе Југославије и Грчке, који се развијају на стабилним основама, уз нарочито добре резултате у економији, науци, култури и спорту.

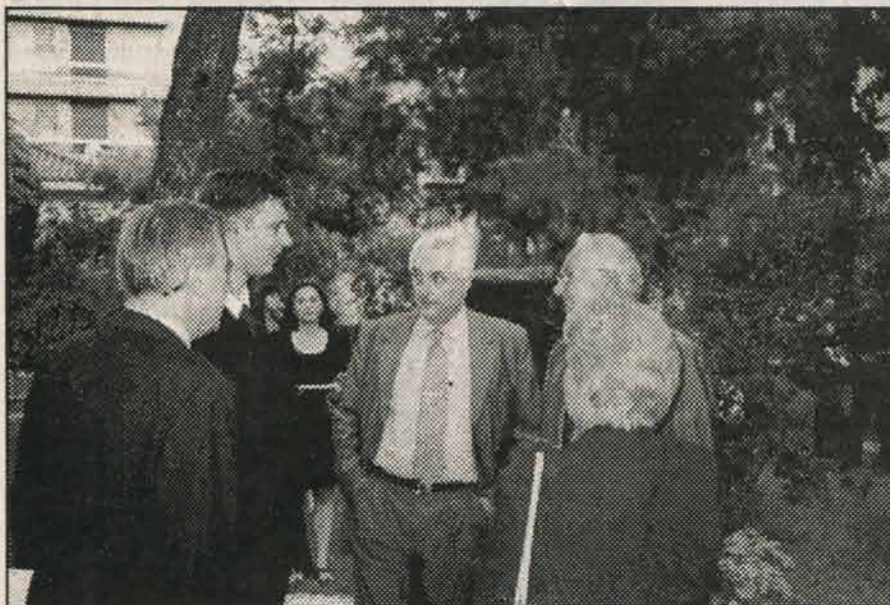
Поздрављајући госте, међу којима су били градоначелник Атине Аврамопулос као и многи представници дипломатског кора али и светски познати спортисти и спортски радници, министар Вучић је, поред осталог, истакао да су Србија и Југославија део света и да је срећан што се сви Југословени у Грчкој осећају као код куће.

Нарочиту помоћ презентацији Србије у Грчкој пружили су многи наши спортисти и уметници, међу којима су били и кошаркаши Даниловић, Дивац, Паспаљ, тренер репрезентације Обрадовић, селектор Ивковић, фудбалски тренер Душан Бајевић, фудбалер Илија Ивић, глумач Лазар Ристовски и други. Саму манифестацију су грчки медији оценили као уверљиву, ефектну и корисну, наглашавајући да се ради о правом примеру како се такве и сличне манифестације једне земље организују.

Коментаришући сусрет са генералним секретаром Министарства за медије и штампу Грчке, господином Николауом, Вучић је нагласио да је договорена тешња сарадња српског и грч-

Министар Вучић у шетњи Акропољем

Пријем у Амбасади СР Југославије у Атини

Наши спортисти на промоцији своје отаџбине

ког министарства, оцењујући да је циљ посете, да се грчком јавности представи данашња Србија и пружи подржане информације о збивањима на Косову и Метохији и ставовима СР Југославије и Србије – испуњен.

На конференцији за новинаре која је следећег дана организована у просторијама асоцијације страних дописника у Атини, министар Вучић је демантовао писање немачког новинара Ратфелдера о постојању масовних гробница у околини Ораховца, нагласивши да је то чиста лаж и провокација. Вучић је коментарисао и сталне манипулације у медијима и истакао да, када се постави питање која се људска права крше на Косову и Метохији нико није у стању да да одговор на то питање, зато што су слободе сваког грађанина СР Југославије загарантоване, највишим правним актима наше земље, али се и у стварном животу ова права поштују, а друго је питање да ли неко жели да прави сепаратну државу. Српски министар за информације се захваљио на досадашњој подршци Грчке, уз наду да ће објективан став и принципијелна подршка бити карактеристика политике званичне Атине и будуће. Конференцији за новинаре присуствовали су представници најважнијих атинских дневника као и ТВ скипе станица "Мега", "ЕТ1", "Антена", "ЕРТ3" и други.

Посетом угледном дневнику "Елефтеротиџа" завршена је недеља медијске презентације Србије у Атини. Разговори које је министар Вучић водио у редакцији тог листа, представљали су прави изазов. У дијалогу у којем се повремено могао назирати негативан став неких чланова редакције према Србији и Југославији, очигледно преузет из неких западних средстава информисања, министар Вучић је изјавио да сматра да нема разлога за војну интервенцију и да је сигурно да никоме на свету не одговара "велика Албанија", а камоли још да она обухвата и Косово и Метохију, западне делове Македоније и северозападни део Грчке. Вучић је такође додао да се врши притисак на српску страну да прихвати услове које ни једна земља на свету не би прихватила и да је једини начин за решење кризе на просторима Србије путем преговора, али да су тежње за стварањем некакве "велике Албаније" бесмислене.

По повратку у земљу министар Вучић је нагласио да се очекује сарадња државних медија Југославије и Грчке на највишем нивоу као и још боља, правовременија и објективнија информација у грчким медијима када је реч о нашој земљи.

Успех посете уз ефекте видљиве још током боравка и рада у Атини само су потврда да министар Вучић и његов тим у Министарству за информације заиста, попут наших кошаркаша, поседује победнички менталитет, али и знање да медијску слику у свету промени у корист Србије и Југославије.

Ивана Ђурић

САНКЦИЈЕ - ЗЛОЧИНАЧКИ МЕТОД ЗАПАДНИХ СИЛА

Др Војислав Шешељ, дао је недавно интервју за агенцију "Yugoslav-Arab press" у коме је говорио о догађајима у СР Југославији и о опасностима сецесије због постојеће кризе на Косову и Метохији.

Др Шешељ је изнео своје идеје за излазак из те кризе и одговорио на неке оптужбе упућене Српској радикалној странци и политици Србије уопште

العالم العربي
ويوغسلافيا اليوم

● Зашто је, по Вашем мишљењу, разбијена Југославија и ко је, на унутрашњем и спољном плану, од тога имао користи?

Др Шешељ: Југославија је разбијена, јер су то хтеле неке западне силе, и томе су приступиле са различитим мотивима. Цепање Југославије практично је значило цепање српског народа. Американци су, преко хрватске владе, протерали скоро све Србе из Хрватске. Режим у Београду је нудио Алији Изетбеговићу да Босна и Херцеговина остане федерална јединица у сбраћеној Југославији чији би први председник био управо он. Изетбеговић је то прихватио у почетку, а онда су га западне силе наговориле да од тога одустане.

Наша процена је да када Албанци заврше са Косовом и Метохијом, на ред долази Македонија. Примарном економском интересу Албанаца супротне су ове тежње сепаратиста за отцепљење од Србије. Где су докази за "етничко чишћење" Албанаца са Косова и Метохије? Представници албанских политичких партија на Косову не желе озбиљан дијалог.

Обећања Запада: наставак напетости, потенцирање сукоба довешће до потпуног отцепљења. Американцима треба неуралнична гачка на Балкану да оправдају своје присуство, присуство своје флоте, даље улагање у НАТО пакт...

Албанцима треба дати културну аутономију, аутономију у области образовања, здравства у области социјалног осигурања, у области информисања.

Ми желимо пријатељске односе са свим арапским земљама. Ми не би требало да улазимо у међусобне конфликте, у међусобне сукобе, јер је циљ Американца да се православни хришћани и муслимани међусобно униште.

Југославија је разбијена, јер су то хтеле неке западне силе, и томе су приступиле са различитим мотивима.

Француска и Енглеска су се држале прилично резервисано, а Немачка је хтела да разбије Југославију, да би под своју контролу прво подвела Словенију и Хрватску, а после покушала, разбијањем Србије, да загосподари комплетном областом Дунава и да преузме Босну и Херцеговину под своје старатељство.

Ватикан је хтео да разбије Југославију како би средио своје старе рачуне са православним народима, јер Ватикан протежира католички народ у чије је име и за чије "интересе" починио трагичне злочине у прошлости. Само један од њих је Јасеновац, чак и у ватиканским анализама уписан као пример нечовештва, највеће људске трагедије, беде интелекта и слома основних верских начела. Зато није нимало случајно што су Немачка и Ватикан прве државе које су признале независност Хрватске и Словеније.

Америка је хтела да разбије Југославију да би увежбала разбијање Совјетског

ког Савеза, а касније разбијање Русије. То су њихови конкретни интереси.

Комплетан Запад је против Србије и српског народа, јер смо ми у њиховој историјској свести традиционални руски савезници, а Руси су нама веома, веома сродни, блиски. Етничка блискост између Срба и Руса је слична блискости између Сиријаца и Египћана, на пример. Велика блискост између Срба и Руса у језику, култури, историји, свести, о том разликом што Арапи имају један јединствен књижевни језик, док код Словена то није случај.

Због тога, након слома Совјетског Савеза, Американцима се журло да униште потенцијалног руског савезника на Балкану, јер су свесни да Русија не може вечито остати на коленима; да ће се једног дана опоравити, усправити, да ће опет бити велика сила. Она има огромне потенцијале и, чим се излечи од комунизма, она ступа на светску позорницу на велика врата. Американци на време покушавају да створе санитарни полигон од земаља, које су под њиховом контролом, и због тога шире НАТО пакт на исток, због тога покушавају да слома сва потенцијална руска упоришта.

Али Срби се не дају застрашити, Срби се не дају уценити, Срби се не дају поткупити и Срби не прихватају да неко други води њихову политику. Због тога смо кост у грлу Американцима.

С друге стране, на нама су испробавали "принципе новог светског поретка", рушећи тековине Конференције о

европској безбедности и сарадњи у Европи. Та конференција је гарантовала непроменљивост граница после Другог светског рата. Принцип је порушен уједињењем Немачке, растурањем Југославије, Чехословачке и Совјетског Савеза. Американци су нови принцип међународног правног поретка конституисали тумачењем које им је одговарало.

Ујединиле су се две немачке државе, али није било промена граница. Од две постала је једна, а границе према осталима су остале исте, и то је била жеља немачког народа. У реду.

Распала се Чехословачка жељом Чеха и Словака, на миран начин. Пошто је Чехословачка била федерална држава, распала се на своје саставне делове. Распао се и Совјетски Савез на миран начин на своје саставне делове.

Међутим, Југославија се није могла распасти на своје саставне делове на миран начин, јер су њене унутрашње границе биле вештачке. Те унутрашње границе су имале извесан антисрпски карактер. Никада ниједним законом нису регулисане, никада ниједним правним актом. Произвољно су повучене на географској карти, уз речи које су јавно изговорили највиши државни функционери из комунистичког режима – да су те границе само провизорне, да их у пракси једнострано неће ни бити. То је била једна велика обмана српског народа. То цепање Југославије практично је значило цепање српског народа, јер српски народ није био сведен на административне границе Србије.

- Након разбијања Југославије, у бившим југословенским републикама још увек нема стабилности. Како је, по Вашем мишљењу, могуће постићи стабилност и трајни мир?

Др Шешел: Након разбијања Југославије релативна стабилност постоји само у Словенији, зато што је само Словенија имала етничке границе у претходној Југославији и зато што њене границе нису биле спорне са суседима. Има неких мањих спорова са Хрватском, али то је поприлично безначајно. Све друге републике су нестабилне, јер им границе нису природно повучене.

У авиојевској Хрватској живело је милион Срба – 700 000 се тако изјашњавало, а 300 000 је било оних који су се декларисали као Југословени, идући линијом мањег отпора и искрено се залажући за идеологију југословенског интегрализма. Злочиначком политиком западних сила, пре свега Американаца, преко хрватске владе, скоро сви Срби су протерани из Хрватске. Егзодус још траје. Исељавају се Срби из источне Славоније и Барање, и они ће се сви иселити за неколико месеци.

У Босни и Херцеговини је дошло до грађанског рата, на конфесионалној основи. У Босни и Херцеговини су одувек живели само Срби. Нико други није живео осим Срба, али Срба православца, Срба муслимана и Срба католика, а политика великих сила и политика Ватикана пре свега, толико их је завадила,

да је међу њима била већа мржња, него међу народима који воде дугорочне историјске спорове. Мржња је базирана искључиво на конфесионалним разликама, јер тамо говоре истим језиком, српским језиком. Историја је свима њима иста.

Босна је била српска држава још пре турске окупације. Уместо да се ради на изградњању поверења између различитих конфесија, различитих вера, велике силе су завалиле те верске групације и то се изродило у крвави грађански рат.

Након ескалације словеначког и хрватског сепаратизма, режим у Београду је нудио руководству Босне и Херцеговине и Алији Изетбеговићу да Босна и Херцеговина остане федерална јединица у скраћеној Југославији, равноправна са Србијом, Црном Гором и Македонијом, да Изетбеговић буде први председник те скраћене Југославије и да се муслиманима призна статус конститутивног народа у тој федерацији. Изетбеговић је то прихватио, а онда су га западне силе наговориле да од тога одустане, обећавајући му пуну независност. Треба ло је да му буде јасно да, Срби су му стављали до знања, од независности Босне и Херцеговине нема ништа, јер Срби одбијају да буду поцепани. Срби су живели у једној држави и сада одбијају да их неко поцепује у више држава.

Јасно је да је и Македонија крајње нестабилна, јер тамо живи око 40% Албанаца. Опстанак Македоније могла је да гарантује само Југославија, она претходна, или скраћена Југославија. Овако, ових 40% Албанаца у сваком тренутку могу да траже отцепљење. Зашто се они још не отцепљују? Зато што им је примарни циљ Косово. Кад би завршили са Косовом, одмах би дошла на ред Македонија. Македонија нема јаку полицију, има малобројну војску, и нема ко да спречи то отцепљење. Истина је да је 25% ових Албанаца признато по званичним македонским статистикама, а да 15% уопште није признато, иако ти људи тамо живе. Они представљају сепаратистички фактор моћи својим присуством, својом физичком егзистенцијом, а не тиме што ће их неко уписати у папире, или их неће уписати. Не верујем да ће Македонци присуство Американаца у Македонији заштитити од ових сепаратистичких тежњи тамошњих Албанаца. Можда ће их привремено заштитити од историјских тежњи неких суседних земаља, и то уз високу цену, као што су суверенитет, право на независност... Међутим, неће их заштитити од тежње тамошњих екстремних Албанаца за отцепљење.

- Савезној Републици Југославији сада прети опасност од поновне сецесије. Зашто се то догађа и како је могуће све то избећи? Шта се догађа на Косову?

Др Шешел: Што се тиче Савезне Републике Југославије заједнице Србије и Црне Горе, један од фактора њене нестабилности је албанска сепаратистичка побуна која траје већ годинама и која да-

тира заправо од 6. априла 1941. године, када је фашистички окупатор поцепуо нашу земљу и један њен део припојио директно Албанији. Тада је почело масовно насељавање Албанаца на Косово и Метохију. До 1941. године однос је био отприлике пола-пола, тј. пола Срба, пола Албанаца на том подручју. Након тога су Србе почели да протерују, а Албанце да насељавају и, под комунистичким режимом који је толеришао албански национализам, постепено се мењала етничка слика.

Други фактор нестабилности су несугласице између режима у Београду и режима у Подгорици. Те несугласице се такође потенцирају са Запада. Западно инструментализује режим у Подгорици у борби против режима у Београду.

Затим, трећи фактор нестабилности је понашање издајничких политичких партија и медија који добијају новац са Запада да воде пропагандни рат против српских националних интереса.

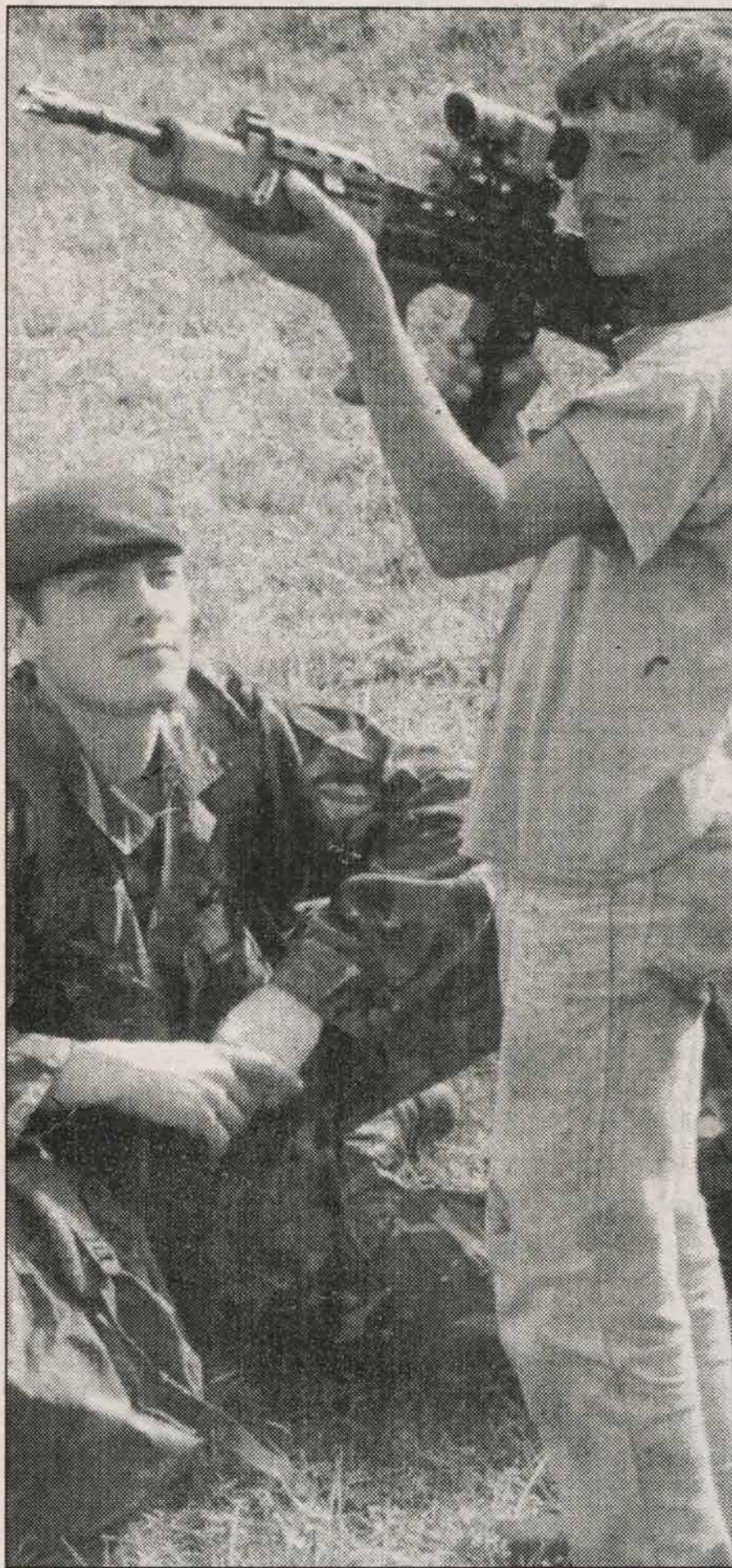
Међутим, кључни фактор нестабилности су жестоки и директни притисци Запада, претња војном интервенцијом и бомбардовањем, санкције и блокаде које се наизменично успостављају некад у оштрији, некад у блажој форми. Нову сецесију морамо избећи и бранићемо свим средствима своју територију. Сецесију подстићу западне силе. Екстремни Албанци не би улазили у оружана дејства да нису директно обучени са Запада, да нису директно подстакнути.

Екстремизам није масовна појава на Косову. Да је заиста толико изражен албански интерес да се отцепе и припоје Албанији, букнуло би цело Косово и Метохија, а не само она подручја која се границе са Албанијом. То није њихов интерес. Њихов интерес није да се уједине са Албанијом, јер овде живе много вишим животним стандардом. Албанија је у крајњој бедности. Кад прођете Косовом, видите како ти људи живе богато, како је то подручје развијено, како цветају трговина, занатство, производња... У условима овако дубоке економске кризе, живот је ипак релативно повољан, погодан за неупоредив са животом у Албанији. Албанци на Косову имају практично привилегован положај. Огромна већина уопште не плаћа порезе, комуналије, таксе, не плаћа ништа. Њихова трговина је ван сваке контроле. Тамо је центар шверца оружја, дроге, девиза... И примарном економском интересу Албанаца супротне су ове тежње сепаратиста за отцепљење од Србије.

- Албанци оптужују Србе да по четврти пут врше етничко чишћење Албанаца са Косова. Први пут пре 120 година, затим 1920. године, трећи пута након ослобођења такозваном кампањом Тито-Ранковић и сада, под влашћу Слободана Милошевића?

Др Шешел: Где су докази за то етничко чишћење Албанаца са Косова? Где су ти Албанци који су отерани са Косова? Напротив их нема.

Има велики број Албанаца у западно-европским земљама, у Америци и Кана-

Злоупотреба деце: британски специјалац обучава малолетника у Албанији

ди, али они су отишли са легалним пасошима, они су нормално отишли, а онда тамо, пошто нису увек могли да добију дозволе за уредан боравак, остају илегално и сналазе се. Постојали су само економски мотиви за одлазак.

С друге стране, на Косову је огроман наталитет међу албанским становништвом, на Косову је тесно за неке од њих и сасвим је природно да ти људи одлазе.

Наведите ми један једини пример да је неко на силу отеран са Косова.

Ја мислим да има оних које треба отерати, који нису наши држављани, који су албански држављани, илегално бораве на Косову и делују сепаратистички, као што се ради у свим земљама света, али то сада нико није у стању да утврди, пошто тамо нема пописа становништва, нема ни уредног вођења матичних књига, нема ничега. Тамо је хаос.

- Косовски Албанци оптужују српску Владу да спроводи чак и државни терор над албанским народом на Косову и Метохији који тежи слободи?

Др Шешел: Никакав терор се не спроводи над албанским народом. Наша полиција се бори против терориста, албанских терориста-сепаратиста. Албански народ спокојно живи у Ѓвилану, у Приштини, у Подујеву и у многим другим местима. У многим другим градовима и селима где нема терористичких активности, живот је сасвим нормалан. Никакве репресије нема, никаквих прогона албанских цивила. Репресија постоји само према терористима, према онима који су се дигли на оружје против своје државе и њених грађана, чак против Албанаца који су лојални овој земљи.

- Али, господине Шешел, Запад оптужује Слободана Милошевића и југословенску Владу да они не желе преговоре за решење косовске кризе и због тога прете Србији, чак и војном интервенцијом. Шта имате да кажете о томе?

Др Шешел: Запад нас оптужује да не желимо преговоре. Ми непрекидно нудимо те преговоре. Ми смо одредили делегацију Владе Србије на највишем нивоу – три потпредседника Владе су одређена у ту делегацију за разговоре са представницима албанских политичких партија на Косову, али они не желе озбиљан дијалог.

- Зашто не желе озбиљан дијалог?

Др Шешел: Зато што су добили обешанана са Запада да непрекидно потенцирају кризу, да непрекидно потенцирају сукобе, и да то води коначном отцепљењу. Западу не одговара смиривање ситуације на Косову. Американцима треба неуралгична тачка на Балкану да оправдају своје присуство, присуство своје флоте, даље улагање у НАТО пакт...

- Која су, по Вашем мишљењу, праведна и прихватљива решења за косовски проблем?

Др Шешељ: Косово мора остати саставни део Србије и о томе једноставно не може да се расправља. Али ми сматрамо да тамошњим Албанцима треба дати културну аутономију, аутономију у области образовања, здравства, у области социјалног осигурања, у области информисања. Дакле, да ту буду потпуно аутономни и да доприносе у те сфере сами издвајају, сами наплаћују и сами организују према њиховим потребама, да имају своју Скупштину у оквиру те аутономије.

Иначе, што се тиче привреде, ми желимо да она буде потпуно слободна у целој Србији, па и на Косову и Метохији, па Албанији, ако не желе да буду инкорпорисани у наш државни систем, по свим овим питањима, аутономна права у свим овим сферама у оквиру културне аутономије могу да стекну.

Наравно, војска мора остати једна јединствена, државна управа мора остати једна јединствена, снаге безбедности морају остати једне јединствене, правосудни систем мора остати један јединствен, и то једноставно не може бити доведено у питање. На пример, не може постојати више правосудних система у овој земљи, нити ми можемо дозволити да Срби који тамо живе, муслимани, Турци, Роми, Египћани и остали постану објекти угњетавања од стране албанске већине. То не можемо дозволити због претходног искуства, јер је то становништво лојално Србији.

- Постоји доста оглуђених упућених Вашој странци, у којима се каже да је Ваша странка екстремно националистичка и да Ви желите да протерате све националне мањине из Србије, и да створите Велику Србију. Колико има истине у томе?

Др Шешељ: Наша странка јесте националистичка. Српска радикална странка је патриотска и то никада није доведено у питање, али ми нисмо шовинисти. Ми не мрзимо друге народе, нити смо, у верском смислу, фундаменталисти.

Ми смо у верском погледу веома толерантни. У нашој странци има много припадника националних мањина. Имали смо једну Мађарицу, народног посланика из наше странке. Имамо сада једног посланика, Бугарина из Беочина, у српском Парламенту. Феизо Камбери је био наш кандидат за посланика, Горан Сулејман Спахо из Лознице, такође је био наш кандидат за посланика – муслиман. Имамо Словака, Румуна, Мађара у странци. Имамо чак и Албанаца у странци. Чули сте да смо сменили једног нашег функционера у Пожаревцу, јер се противио да је један Албанац или Ром муслиманске вероисповести буде изабран и истакнут у страначку функцију. То код нас не пролази. Дакле, потпуно смо у том погледу толерантни.

Примарна нам је заштита српских националних интереса, али и гарантовање свих права припадницима мањина.

- Шта је са Великом Србијом?

Др Шешељ: Шта значи Велика Србија? То значи да сви Срби живе у једној држави. Та тежња је оно што је најплеменитије код сваког народа, ако се до ње дође споразумно и на миран начин.

Ми Срби смо у Југославији живели у једној држави. Они су нам је отели силом и вештачки је поделили, украли нам на неким местима историјска огњишта, као што је то било у Српској Крајини. То, као што видите у палестинском проблему, ни сада, после 50 година, није могло да се заборави.

И све док се не задовоље праведни захтеви палестинског народа, неће бити мира на Блиском истоку, јер Палестинци се опет боре за своју земљу. Тако ће се и Срби борити за враћање своје земље која је сада у Хрватској.

Када су Словенци и Хрвати отворено кренули у сепарацију, ми смо тражили принцип – сви Срби у једној држави – што се такође односило и на муслимане у једној држави, јер су живели тамо где су били и Срби, а велики број њих живи и данас у Београду и у Србији.

У држави у којој бисмо живели заједно, муслимани би могли да чине висок проценат становништва. Кажите ви мени шта су добили муслимани сада? Они су толико подељени, као и Срби, још и више, јер су сада практично под америчко-западним диктатом.

- Да ли страхујете да ће наставак притисака изазвати и неке нове кризе у Југославији, као што је, на пример, питање Војводине или захтев Албанаца да добију један део Црне Горе, у коме они чине већину?

Др Шешељ: Наставак притисака сигурно ће отворити нова кризна жаришта и у Црној Гори. Тамо живи једна трећина мањина.

На пример, у јужном делу живе Албанци, али и они су се сада примирили, јер ишчекују исход око Косова. Ако Косово буде отцепљено, онда настају нова кризна жаришта и онда ће опет Албанци хтети део Црне Горе и то ће бити увод за сличне кризе у Македонији, Грчкој и Бугарској.

- А Војводина?

Др Шешељ: Што се тиче Војводине, без обзира на то што је тамо огромна већина Срба, и ту Американци и неке западне силе имају план да издвоје Војводину из Србије.

- А интереси Немачке у Војводини?

Др Шешељ: Немачка жели да контролише цели Дунав, пошто је ова река у систему њихове каналске мреже којом се превози роба у Европу. Ви знате да је у Војводини живело више од 300.000 Немаца пре Другог светског рата. Комунистички режим је те Немце који су сарађивали са окупатором протерао након завршетка Другог светског рата. На њихову земљу су колонизовани пре свега Срби, са подручја садашње Хрватске, али и неке друге националности.

- Да ли може у Војводини доћи до сукоба немачких и америчких интереса?

Др Шешељ: До сукоба интереса између Немачке и Америке ће у Европи сигурно доћи. Ја то сад не знам унапред, али очигледно је. Немачка је сваки даном све моћнија, а Америка је све слабија. Моћ Америке је у војној сфери, а не у економији, а моћ Немачке је у економији. Економија увек има предност над војном силом.

- Како, по Вашем мишљењу, Савезна Република Југославија може да издржи притиске и какви кораци у том правцу треба да се предузму у унутрашњој и спољној политици?

Др Шешељ: Не поставља се питање како ми можемо да издржимо притиске. Ми морамо, по сваку цену, издржати све притиске. Једноставно, ту нема одступања. Ми и даље треба да спречимо било какво мешање са Запада у наше унутрашње послове, мешања било које стране државе, а и даље ћемо искрено нудити дијалог, отворено и озбиљно, припадницима албанске националне мањине, са жељом да се на миран начин реше унутрашњи проблеми.

- Да ли Савезна Република Југославија треба да обнови своју улогу једног од носилаца идеје о новом окупљању малих и средњих земаља које нису так подобни стражари у новом светском поретку?

Др Шешељ: Тешко да Савезна Република Југославија сада може да обнови некадашњу улогу носиоца идеје о окупљању малих и средњих земаља, обнављању Несврстаног поретка. Ми смо у толикој кризи и под таквим ударима да, једноставно, не можемо имати ауторитет којим бисмо предначили у једном таквом послу, али бисмо, у сваком случају, били спремни да подржимо такве иницијативе.

- Како у том погледу видите односе Југославије са неким арапским земаљама?

Др Шешељ: Ми желимо пријатељске односе са свим арапским земаљама.

Са неким смо у историји имали изванредне односе – са Египтом, са Сиријом, са Либијом, са Ираком, са Алжиром, изванредне. Такве односе смо имали са Јорданом, са Уједињеним Арапским Емиратима, са Јеменом, са Тунисом, са Суданом смо у неким фазама имали изванредне односе.

Ми желимо са свима добре односе, искрене односе, односе засноване на доброј економској сарадњи, на политичкој солидарности, на принципима немешања у унутрашње послове, на верској толеранцији, на мултикултуралном приступу проблемима савременог света. И заиста смо до сада показали искреност у тим односима.

Разговарао сам једном са ирачким дипломатом, и он ми је у том разговору саопштио: "Многе фирме из претходне Југославије радиле су у Ираку и, када су

Американци бомбардовали Ирак, тачно су погађали све фабрике које су гради-ле фирме из Словеније, Хрватске, па и из Босне и Херцеговине. Врло прецизни погоди. Када је реч о фабрикама које су гради-ле фирме из Србије, врло су непрецизни били погоди и фабрике су углавном сачуване, што је доказ да наша Вла-да није давала западним силама плано-ве објеката на којима је радила. Значи, ту смо били до краја коректни и то по-казује да заиста желимо искрену сара-дњу.

Знате, било је ту сад и неких ствари где смо ми погрешили у тим односима. На пример, у Савезној Републици Југо-славији нисмо схватили у почетку пи-тање односа Ирака и Кувајта. Многи љу-ди код нас нису знали да је Кувајт већта-чки направљен издвајањем најбогатије територије Ирака у време стицања неза-висности Ирака; да је то било вештачки урађено да би та територија, најбогатија нафтом, остала под директном контро-лом западних сила. Схватили смо, а с друге стране, наше искуство у Српској Крајини и Босни, нам је показало каквим је све агресивним плановима Ирак био изложен.

● Да ли ће Југославија и њој сличне земље имати храбрости да започну не-што ново, с обзиром на горка иску-ства која су имали Либија, Ирак, Ју-гославија?

Др Шешел: Гешко је одговорити на то да ли ћемо сада моћи нешто ново да започнемо у међународној сарадњи. Тре-ба стрпљиво да обнављамо пријатељс-ке односе са оним земљама са којима смо их и раније развијали, да стичемо нова пријатељства, а историја ће својим

токовима довести до неких нових про-мена, до неких нових процеса, које ми сада не можемо у потпуности предви-дети.

● Као што знате, поред претње војном интвенцијом, опет се помињу и сан-кције. Какво је Ваше мишљење о сан-кцијама уопште, и да ли ће оне има-ти толики ефекат да слома Србију и Савезну Републику Југославију?

Др Шешел: Санкције нам наносе ог-ромну штету, уништавају економију, повећавају социјалну беду, изазивају глад, умирање од разних болештина. Ипак ми све могуће санкције морамо из-држати. Санкције нас не смеју сломоти.

● Како Ви, као доктор правних наука, гледате на санкције уопште?

Др Шешел: То је један злочиначки метод коме прибегавају западне силе, покушавајући да исфорсирају своје ин-тересе у спољној политици. Они униш-тавају народе и државе које не желе да им се покоре. Гледајте како су САД неда-вно нападе положила у једној независној држави, чланици УН, и то по сопственом нахођењу. Зар није довољна серија зло-чина које су починили против Ирака, због којих ће се стидети њихове будуће генерације када буде срушена њихова моћна ароганција. Они планирају зло-чине против Ирака, против Либије, про-тив Југославије, против Индије и Паки-стана... Укратко, они планирају да униш-те државе и народе који желе да пошту-ју сопствени суверенитет и бране своју независност и интересе властитог на-рода.

● Господине Шешел, да ли постоји неш-то што бисте Ви хтели да кажете, а што Вас ја нисам питао?

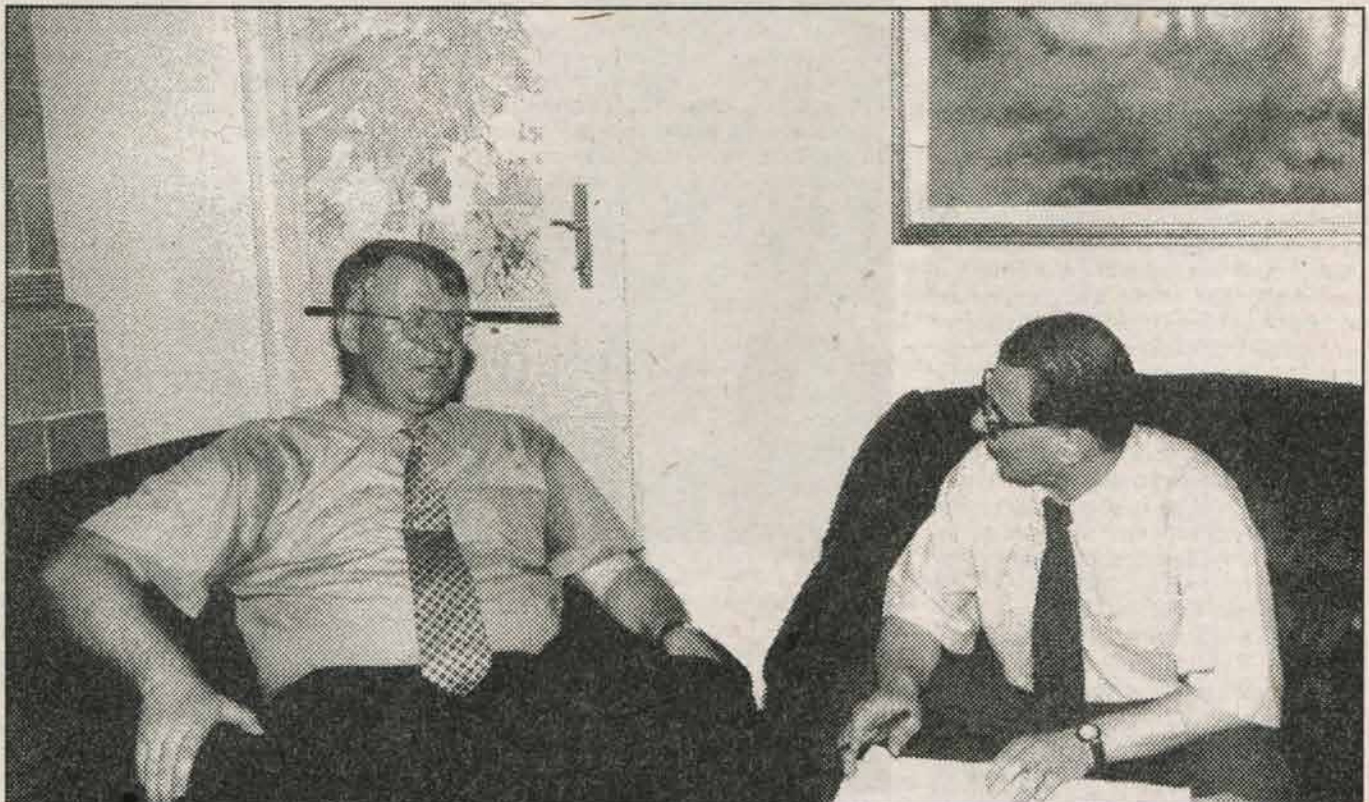
Др Шешел: Ја поручујем арапској ја-вности да солидарност словенских и арап-ских народа мора овога пута максима-лно доћи до изражаја, јер, као што запа-дне силе не желе добро Словенима, не желе добро ни Арапима.

Такође, поручујем муслиманским на-родима да с православљем покушају да изграђују што шире разумевање, што ширу сарадњу.

Ми не би требало да улазимо у међу-собне конфликте, у међусобне сукобе, јер је циљ Американца да се правосла-вни хришћани и муслимани међусобно униште, да се исцрпљују међусобним сукобима. Ми морамо да изградимо ме-ханизме за превазилажење конфлик-та тамо где се они дешавају, да утврди-мо неке принципе на којима ће се бази-рати наши односи, и да спречимо овак-ве манипулације.

И овога пута изгледа ми, мада нисам довољно упућен, да су исламски и арап-ски народи схватили да не смеју да бу-ду директно умешани у ово што се де-шава на Косову и Метохији, без обзира на то што су Албанци претежно мусли-мани, јер они сада дејствују као инстру-мент западних сила. Горко искуство бо-санских муслимана и ранијих догађаја треба да буде поука за све. Никада није-дан од својих циљева нису постигли. Постали су главна жртва, а послужили су као средство Американцима да би се наудило српским националним интере-сима, наставши се, практично, директ-но под западном окупацијом.

А. Мигати

Представници албанских политичких партија не желе озбиљан дијалог: др Војислав Шешел у разговору са А. Мигатијем

ОЛУЈА НА СРПСКОЈ ПОЛИТИЧКОЈ СЦЕНИ

Србија је сада, на сву срећу, успела да повеже све важне политичке факторе, да све јаке политичке странке окупи на једној идеји, на идеји која, ваљда живи у сваком Србину – да по сваку цену сачувамо Косово и Метохију

Водитељ: Поштовани гледаоци, добро вече. У вечерашњој емисији "Фокус" Телевизије Пожега, говорићемо о актуелним темама и догађајима са српске, односно југословенске политичке сцене. Као што видите гост ТВ Пожега, ове августовске вечери, је потпредседник Владе Србије, Томислав Николић. Господине Николићу, добро вече и добродошли у ТВ Пожега.

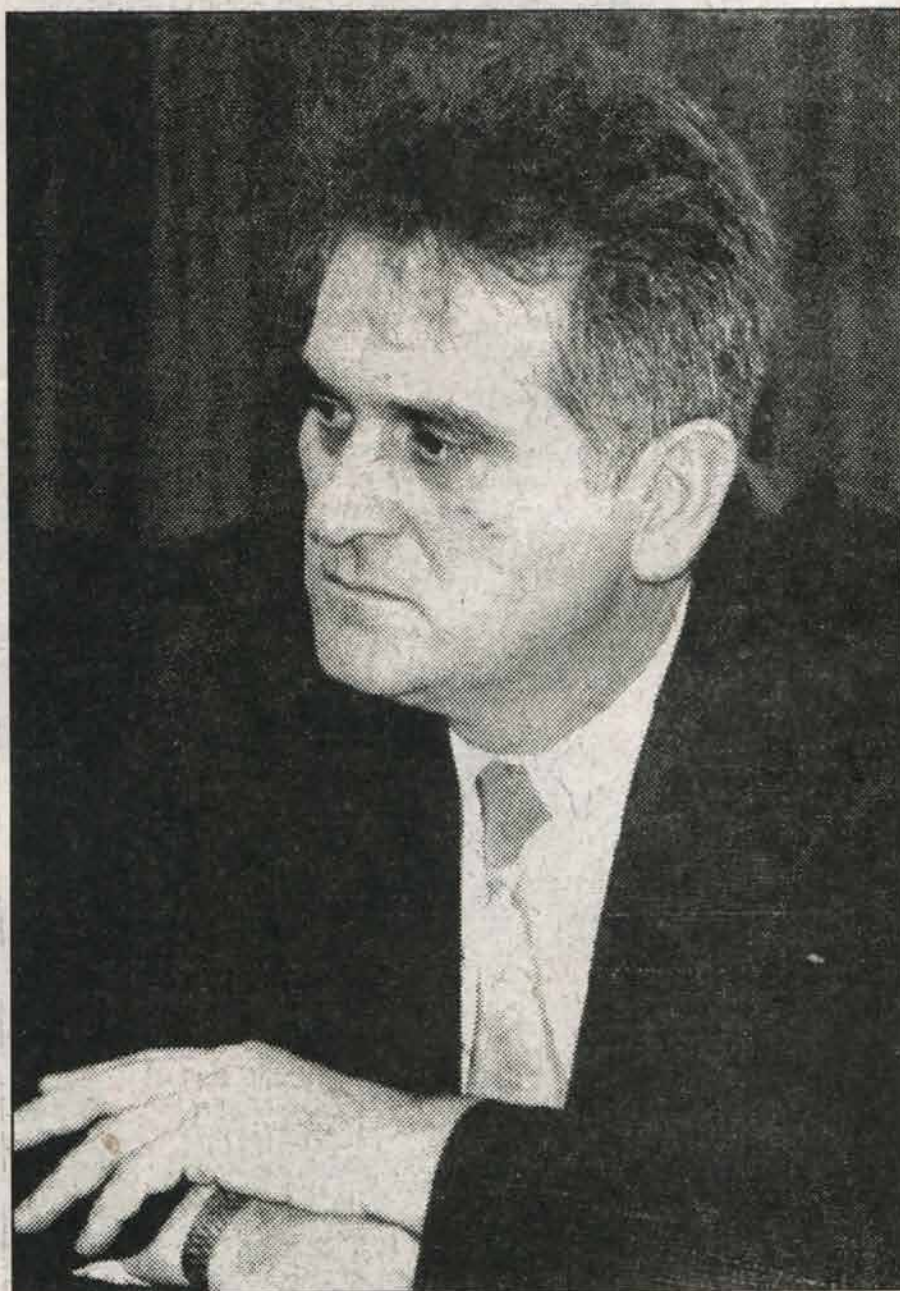
Томислав Николић: Добро вече и боље вас нашао.

Водитељ: Српска политичка сцена има пуно проблема. Најизразитији и највећи проблем у Србији је Косово. Какве су ваше информације и каква је тренутна ситуација на Косову, у јужној српској покрајини.

Буре и олује на политичкој сцени

Томислав Николић: Српска политичка сцена, никада није била мирна. Још од настанка странака, стално имамо буре и олује на политичкој сцени, али је тренутно Србија у великом вихору, пред великим искушењима и на сву срећу, Србија је, као никада у ових седам година, успела да све важне политичке факторе, да све јаке политичке странке окупи на једној идеји, на идеји која ваљда живи у сваком Србину, а то је да по сваку цену очувамо Косово и Метохију.

Мора да се призна да су Косово и Метохија као проблем, запуштен проблем. Да је то болест која дуго година није била лечена и која је прешла у хронично стање и претила, чак да доведе до ампутације, до одсецања једног дела територије. Међутим, после последњих републичких избора, формирањем Владе народног јединства, усвајањем ставова у Народној Скупштини, онда референдумом којим смо проверили наше ставове и којим смо питали грађане Србије - да ли су спремни да нам помогну да сами решимо тај проблем, ми смо коначно ушли до краја у решавање тог проблема.

Већ се види час када ће Србија вршити власт на целој територији Косова и Метохије

С обзиром на то да дуго година ништа није рађено, постојале су читаве територије, посебно у планинским деловима Косова и Метохије на којима Србија и СРЈ, практично више нису вршиле власт, ту није било милицијских станица и владали су неки други закони. Толико су се били осилили да су већ почели да праве неке своје касарне, да постројавају војску, да се сликају, да праве видео снимке и да их шаљу по свету. Отворили су једну страну на Интернету за своју такозвану војску, где су извештавали о неким својим успесима. Држава је морала да уђе у велики сукоб са тероризмом, у сукоб какав тренутно по снази, интензитету, ни једна држава на свету не води.

Ми Срби имамо и тај додатни проблем, да нам ниједна светска држава не помаже да се боримо против тероризма, чак нам, без мало, скоро све западне, а Америка највише, одмажу. Директно или индиректно помажу сепаратисте, помажу терористе да раде за онај посао за који би откидали главе у својој земљи. Ми имамо несрећу да нам је сусед Албанија, држава која је имала велике политичке ломове, велика превирања, држава у којој актуелна власт, са којом би можда могло да се договори, не држи један велики део територије под својом контролом. Не држи Северну Албанију, коју држи Сали Бериша, човек који је смењен великом револуцијом и да нам тај северни део Албаније прави велике проблеме, тиме што, у огромним количинама снабдева и војском и наоружањем терористе на Косову и Метохији.

Имамо проблем да на Косову и Метохији живи албански живаљ, који уназад 15-20 година не сарађује са овом државом, који је индоктриниран од својих политичких вођа који не признају Србију, уопште, чак ни као суседа, а камо ли као државу у којој живе. Пре него што смо је формирали, а имали смо врло мало времена пошто су преговори једне друге политичке стране са социјалистима трајали неколико месеци, а Радикали су за један дан одлучили да уђу у Владу, успели смо да се договоримо око неколико важних ствари.

Попуштања ни у каквом облику, неће бити

Најважнија ствар је била да ћемо сачувати Косово и Метохију по сваку цену и да попуштања никоме и ни у каквом облику неће бити. Наравно, договорили смо се да демократизујемо друштво, да спроведемо реформе, али грађани Србије имају стрпљена, виде да скоро све остале послове, изузев редовног одржавања државе запостављамо зато што имамо великих мука, великих послова, великих проблема на Косову и Метохији и огромне трошкове. Имамо уз то, ситуацију да свакодневно у обручима погине и по неки припадник војске или полиције, за-

то што су балисти сала у расулу и очажички пуцају на све што се Косовом и Метохијом креће.

И имамо, коначно, оптимизам међу Србима на Косову и Метохији и међу Србима који не живе на Косову и Метохији, оптимизам који је изазван изванредним резултатима војске и полиције и великим поразом скоро катастрофом такозване ослободилачке војске Косова, која држи само још два или три мања упоришта. Једно велико као што је Јуник, који ће ускоро морати да буде ослобођен. Држава Србија мора да обезбеди својим грађанима апсолутну безбедност, проходност свих путева, мора на свакој стопи своје територије да спроводи Устав и законе ове земље. Држава Србија је последњих месеци прошла кроз огромна искушења. Нама је отворено прећено и бомбардовањем наше територије.

Показали су нам чак и циљеве које ће бомбардовати, уколико не уклонимо војску и полицију са Косова и Метохије. Ми смо и то издржали. Сачекали онај тренутак на који непрекидно позивају Српски радикали. Сачекали да се и Русија мало пробуди и усправи. Русија је схватила коначно да Србија не решава само свој проблем. Србија на Косову и Метохији решава и руски проблем. Наиме, УН су постале слуга америчке администрације. Повељу УН о неповредивости граница су почеле да газе и бацају под ноге као да уопште не постоји.

Али, још никада нису тако драстично погазиле међународно право, да дозволе неком делу једне републике да постане држава. То би ваљда било први пут у светској историји, ако би то успели да издејствују за Косово и Метохију а да би то издејствовали морају да имају сагласност Русије у Савету безбедности. Такву сагласност Русија, то су нам чврсто обећали и представници Руске думе и представници руске власти, неће дати, зато што би тиме потписала сагласност да се руска Федерација распадне на мање делове и да можда још 25 процената Руса остану у државама, које су изван Русије. То би већ био суноврат за Русију који Русија не би могла да преживи.

Дакле, ситуација је тешка али ситуација је повољнија него пре 15 - 20 или месец дана, а много повољнија него пре неколико година. Сада, овог часа, Србија може већ да планира када ће коначно на целој територији Косова и Метохије вршити апсолутну власт. Биће то јако брзо, с тим што Србија позива све - и Србе и Албанце, који су избегли са Косова и Метохије, једни у једном, други у другом правцу, да се што пре врате у своја села и градове, у своје куће и на своја имања. Ми смо спремни да им помогнемо да се поправи оно што је покварено, да се озидано оно што је порушено, да се успоставе неки нови односи.

Уосталом, разбијен је потпуно имажинарни страх Албанаца од српске војске и полиције, зато што смо показа-

ли да та војска и полиција желе да помогну, да никог унапред не мрзе, да је српска држава спремна да разговара сада, овог часа, у року од пола сата са политичким вођама албанске националне мањине о томе, колики степен аутономије Албанци као национална мањина у Србији треба да имају. Србија је доказала да је чврста и одлучна и да јој је доста пораза, да јој је доста ултиматума и учена. Србија је доказала да коначно има власт која је спремна да чим реши велики национални проблем, да се баши са много воље и енергије на решавање опште привредне ситуације, социјалних питања, на завођење реформи, демократизације друштва. Тако да ја имам разлога да будем веома задовољан учинком ове власти и имам разлога да очекујем да то само буде боље у будућности.

Поново се Косово и Метохија чисте од балиста

Водитељ: Значи ли то да се стање на Косову полако смирује, да неће доћи до ескалације сукоба?

Томислав Николић: Ми смо имали ескалацију сукоба. Ви сте сведоци, а о томе су прилично објективно извештавали сви. Наравно, неки користећи то као прилику да се додворе својим менторима са Запада, али углавном су информације биле тачне. Ми смо у једном тренутку имали сукобе веома озбиљних размера, сукобе који су прерасли снагу терориста само зато што су били опијени неком територијом, коју јесу фактички држали у својим рукама, па су помислили да могу да победе српску државу.

Сада је већ то чишћење терена. Једно такво чишћење наши су очеви имали 1945. године на Косову и Метохији. Ево, дочекасмо и ми и њихова деца и њихови унуци да поново очистимо Косово и Метохију од балиста, од оружја које је тамо у огромним количинама нагомилано. Ми то морамо да обавимо исто тако ефикасно као што су и они, само што овог пута немамо то прокламовано братство и јединство, већ имамо пред собом сасвим јасан циљ и задатак - или ће поштовати Устав и закон ове земље, или ће се пописати као њени становници, или ће плаћати порез и све друге дажбине овој држави, или неће живети у овој држави.

Ни један страни војник у Србији

Водитељ: Господине Николићу, стране државе истичу могућност улитанња међународне заједнице, ево, конкретно на Косову НАТО пакт разматра план војних акција, да ли ће до тога доћи или су то само празне претње?

Томислав Николић: То су веома озбиљне претње и Србија никада не сме да о претњама које изриче НАТО пакт и Америка, ја ту не бих користио термин - међународна заједница, не сме о

тим претњама да мисли као претњама које се изговарају у ветар. Американци су доказали да кад неко у њиховој администрацији довољно полуди, да су у стању да зарате са било којом државом на свету. Зашто не бих користио термин међународна заједница, ја заиста под међународном заједницом, подразумевам УН.

Да би НАТО пакт могао да дејствује на територији било које суверене државе, на територији Србије, морала би да постоји одлука Савета безбедности УН. НАТО пакт може да прави план. Генерали у НАТО пакту могу да се играју ратних игара, то им је посао. Знате, амерички генерал који не учествује у неком рату, он сматра да није ни живео. Али, све док Савет безбедности УН не одобри да они направе такву једну акцију, акције неће бити, с тим, што Влада Републике Србије у овом саставу није спремна да прихвати и једног страног војника на територији Републике Србије, у туђој униформи, под туђом командом, па чак да то буде и одлука Савета безбедности.

Постојали су планови да нам се понуди као кукавичије јаје, да то буду Руси, да то буду припадници војске, неке нама пријатељске државе. Међутим, ми смо то апсолутно и резолутно одбили. Ниједан страни војник, нема шта да тражи на територији Србије, нема шта да тражи на територији Косова и Метохије. Ова држава је апсолутно у стању да успостави ред и поредак, да успостави владавину права на територији Косова и Метохије. То је доказала у последње време.

Ми смо могли све ове акције да изведемо много брже. Не би биле ефикасније. Биле би брже изведене али бисмо тиме можда иритирали некога у свету, да подтакне монтираним снимцима, а видели сте какав се медијски рат води против Републике Србије, да евентуално ноћу донесе такву одлуку, да практично уцени Руску Федерацију да се не супроставља таквој једној одлуци, тиме што би им понудили неке снимке потпуно срушених села, градова, то би остало иза неке велике акције које би извеле војска и полиција.

Ми смо ишли на други начин. Ишли смо корак по корак, стопу по стопу, чувајући животе, не само припадника војске и полиције него и животе цивила. Можда је то могло брже да се заврши, али овако је ефикасније завршено. Знате, кад падне упориште у коме има можда и 1000 терориста, а да није било погинулих на вашој страни, то је огроман успех. Вреди чекати пет дана дуже да би се до тог успеха дошло. Тако да све о чему говорим и све претње упућене Србији, ми пажљиво анализирамо, само што је то овог пута заиста велики тим који се тиме бави, није све у рукама једног човека. Ми смо, и док смо били у опозицији, сматрали да један човек није довољно паметан да решава тако важне проблеме.

Овог пута, ова коалиција има скоро 200 посланика у Републичкој скупштини, ова коалиција зна шта јој је циљ, ова коалиција не сме да попусти, не сме да испусти из својих руку ништа од онога што је територија српске државе. Мислим да ћемо у томе апсолутно успети, да неће проћи још много времена, истина, није то баш тако брзо, као што неко очекује, али у једном разумном року ми ћемо имати иза себе ратну ситуацију на Косову и Метохији, а онда би требало ваљда да се опамете Албанци и да седну са нама да разговарају. Ви сте видели како су почели разговори о Косову и Метохији.

Једне ноћи, назвао ме је председник Скупштине, Драган Томић, и рекао да би сутра требало једна делегација Народне скупштине, у којој би били представници свих посланичких група, да отпутује у Приштину и да разговара са представницима албанске националне мањине. После веома кратких консултација, решили смо да идем ја, као шеф Посланичке групе. Тада је СПО одбио да да свог представника.

После су ти разговори прерасли у разговоре владине делегације. Ишли смо 15-16 пута, једном смо чак и разговарали са представницима и Руговине и осталих политичких партија. Од онда нисмо имали више разговоре са њима, зато што ни Американци, ни Италијани (о томе је говорио и италијански амбасадор на једном пријему у Београду, а он је задужен да Албанце доведе на преговоре) и више не знају ко кога тамо представља. Они имају 5-6 политичких странака и све имају различито виђење решавања проблема Косова и Метохије. Њих Американци и цео Запад не могу да скупе, да би сели са нама да разговарају.

Сва права националним мањинама

Прво су нас оптуживали да ми неискрено учествујемо у тим преговорима, да то Србија обмањује свет, али сада више тих оптужби нема. Србија је спремна да разговара, ми смо, још док је Српска радикална странка била у опозицији, одштампали сва документа, која се тичу права мањина и одштампали наша документа, којима је то регулисано, проследили амбасадама свих држава, свим амбасадама у Београду, замолили их да то простудирају (све смо то урадили на енглеском језику) и да нам благовремено кажу - где смо то погрешили, шта то нисмо обезбедили мањинама у Србији, што би требало, и због чега нас осуђује међународна заједница?

Нико нам није указао ни на један пропуст у нашем законодавству и у нашем понашању, а не може ни да каже. Постоји и оквирна конвенција о правима мањина Савета Европе, тог Савета у који покушавамо да уђемо, а они стално постављају нове и нове услове.

Ту оквирну конвенцију правиле су европске државе, мислећи на себе и на своје народе, а не на мањине. У тој конвенцији су назначена нека права мањина, која могу да им се обезбеде, уколико се тиме не доводи у питање право народа који ту живи, тако да нема те нигде у Европи факултет на језику мањина, немате универзитет на језику мањина, немате ниједно од оних права која је Србија гарантовала, не само Албанцима, него и Мађарима, и Русинима, и свима који живе у Србији. Ниједно од тих права ниједна европска држава не обезбеђује својим мањинама, а ми та права нудимо Албанцима, који их не желе и покушавају да искористе резултате борбе, не би ли остварили политичке поене.

Е, овог пута то неће бити могуће, овог пута ћемо ми имати и резултате борбе и из тога извући политичке поене. Припремили смо и Предлог статутарне одлуке за Косово и Метохију, у коме смо апсолутно дефинисали аутономију албанске националне мањине и спремни смо да тој мањини пружимо најширу могућу аутономију. Ми не дамо Косову и Метохији, као територији, никакву аутономију, а о аутономији Албанаца можемо да разговарамо и можемо да им пружимо чак и оно чему се не надају, чак смо предложили и да не служе војску.

Наравно, пронашли бисмо начин да се они откупе за ту војску, једном сумом новца која је потребна да се један професионални војник издржава, да свако од њих откупи тај војни стаж. Дакле, да имају школе на свом језику, да могу сами да воде преко скупштине те културне аутономије, да воде своје приходе и расходе, да сами плаћају пензијско, инвалидско и социјално осигурање, да сами из тих фондова деле својим грађанима.

Одредили смо им степен аутономије какав нико нигде нема, вољно им је, или им је невољно, дакле, ако то желе да прихвате, имаће сва та права, а ако то не желе ... Ми ћемо то ускоро да усвојимо, Скупштина Србије ће ускоро да усвоји и закон о локалној самоуправи, који јасно дефинише оленосе у локалној самоуправи на Косову и Метохији. Нико никога неће моћи да прегласа, сви ће имати иста права, имаћемо вишедомне скупштине, или дводомне, скупштине Албанаца и Срба.

Нити ће Срби наређивати Албанцима, нити Албанци Србима. Дакле, делегација Владе Републике Србије потпуно је спремна за разговоре. Што се нас тиче, у току једног дана можемо све да договоримо и све да потпишемо. Албанци немају представнике за ове разговоре, њима је проблем такзване ОВК, коју, нити смеју да одбале од себе, нити смеју за њу да се вежу. Сада се помиње могућност да неко ко представља ОВК учествује у разговорима. До тих разговора сигурно неће доћи.

Дијалог са убицама није могућ

Водитељ: Да, то сам хтео да Вас питам. Кад је Косово у питању, најчешћа реч у дипломатском жаргону јесте дијалог. Како ствари стоје са дијалогом, Ви сте делимично и одговорили, а што се тиче могућности да се тзв. ОВК позове и учествује у преговорима, како је са тим?

Томислав Николић: Ево, одговор је, што се нас тиче, потпуно отворен - ниједна држава у свету још није овако отворено ушла у дијалог са сепаратистима, са балистима, са терористима. Они се са њима обрачунавају на најбруталнији могући начин, а ми смо скоро, пре два месеца, када смо почели да

ду их у непознатом правцу и терају их да пуцају на полицију.

Мислим да је држава Србија спремна да изврши аболитију великог дела оних који су били са пушком у руци против нас, против наше власти, али они који су то предводили, који су то организовали, они који су директно пуцали на грађане Србије, на полицију, на војску, они морају да одговарају кривично. Они не могу да учествују ни у каквим разговорима. Сви остали су добродошли, сви остали који желе да на Косову и Метохији буде мир, да Косово и Метохија буде у саставу Србије, а да Албанци имају најшири облик аутономије, своје културне, персоналне аутономије, сви су добродошли.

извештавали о масовним убиствима цивила, жена, дете.

Ја сам на сателитским снимцима био згрожен сликама које сам видео, и сада, да нисам Србин и да не знам да су монтиране, заиста бих посмислио да су ти Срби људождери, зликовци и злочинци. Знате, кад се слика полуразрушена кућа, у њој се љуља колевка, једна или две, онда се воде разговори у неким подрумима са женом која се порађа, или се породила, а све је то сценографија, све је то глума.

Дакле, ишли су нам, у ствари, на руку, мислили су да нећемо да их пустимо на Косово и Метохију, а ми смо се врло лако договорили да их пустимо, да иду где год хоће, да разговарају са киме хоће, да ћемо ми са њима да

Чист рачун: Шинтари ће плаћати све обавезе овој држави или неће живети у њој

водимо тај дијалог, омогућили да без икаквог рата, без проливања крви, решимо те наше проблеме. Они су одбили ту могућност.

И наравно, сада се помиње могућност да неко ко представља тзв. ОВК учествује у разговорима. Ја не могу баш да тврдим за све коалиционе партнере, али Вам тврдим за Српску радикалну странку да разговора са њима неће бити. Албанци могу у састав својих политичких делегација да именују било кога ко није окрвавио руке у овом рату. Било их је много под оружјем, многи су на силу мобилисани, одведени на силу. Дође 50 припадника те банде у село, покупе све мушкарце, а они сви имају оружје, и одве-

Шарене кржаве лаже CNN-а

Водитељ: Да ли страни посматрачи на Косову помажу Влади Србије, и уопште, свим људима добре воље, да се реши тај проблем?

Томислав Николић: Па, ту су покушали да нас увуку у мутне воде. Они су мислили да ми нешто кријемо на Косову и Метохији, они су мислили да се ми нечега стидимо и онда су изразили жељу да дипломате које су акредитоване у Београду, од нивоа амбасада, до отправника послова, да обиђу Косово и Метохију, зато што су Албанци и нарочито CNN- телевизијска компанија, која је у стању да поведе рат на било ком делу земљине кугле,

разговарамо, али да уопште нећемо њихово мешање да трпимо и да не могу ништа да нам наложе, и да не могу ништа да нам предложе. Они су обишли Косово и Метохију. Сада се више толико и не труде да обиђу, виде и сами колико је сати.

Са те стране, то је помоћ. Међутим, одмажу нам на много перфидних начина. Најпре, потпуно помажу терористичке банде, потпуно су проверене информације да их и наоружавају и да врше инструкторају, чак и командовање. Омогућили су да мушхедини из целог света учествују у том рату. Наша војска је у бриљантним акцијама, које изводи, пронашла доказа колико год хоћете, који су предочени светској јавности. А онда су прешли

на једну другу тактику - понудили су свим Србима са Косова и Метохије уселјавање у Канаду, у неке друге западне земље, рачунајући да Косово и Метохија потпуно опусте од српског живља и да онда Србија изгуби интерес да Косово и Метохију брани. У томе предњачи Канада, нажалост, која има исто тако проблема.

Ви се сећате, можда пре три године, Канада је имала референдум у коме је француски део живља хтео да се отцепи и пола процената гласова на референдуму је фалило да се Канада подели на два дела, и сада она учествује у покушајима да се Србија дели на нека два дела. То јој не служи на част, али ми ћемо се против тога изборити. Ми смо и у прво време имали одлив, на сву срећу, жена и деце, српског живља са Косова и Метохије, а и мушкарци су размишљали. Међутим, сада када имају апсолутно поверење у војску, у полицију, у државне органе, који су их снабдели свиме што им треба, сада више нико не помишља да оде. Сада сви мисле да остану, чак многи, који су отишли из страха који је разумљива категорија, размишљају да се врате.

Знате, када годинама не можете дете да пошаљете да изађе слободно у школу, или у град, када ви не можете на посао да идете, када не можете да се крећете, кад вам комшија непрекидно прети и истерује вас, разумљиво је да многи људи покупе породицу, имовину и да пребегну у мирнији део Србије.

Слобода кретања на све чет'ри стране

Водитељ: Када представници ОЕБС-а, страни посматрачи, шпартају јужним делом Србије, значи на Косову, следеће питање је, господине Николићу, да ли је референдум био потребан?

Томислав Николић: Да, референдум је био потребан, и ово што сада раде представници међународних организација и страних држава, то није мешање у наш посао. Ово је дипломатска сарадња наше државе са свим светским државама. Ово је потпуно дозвољено. Наиме, и по међународним конвенцијама, сваки дипломата који је акредитован у једној земљи, има права да се креће на територији целе те земље.

Изузетак су строго означене територије или објекти, посебно војне намене, изузетак су нека ванредна стања, која би се прогласила у једној држави, али у држави у којој влада устав и закони, парламент и демократски поредак, ниједном дипломати не можете да забраните да се креће по територији те државе, јер сте га ви прихватили као таквог, кад сте му дали агреман и кад је он вама предао акредитиве да ће представљати ту државу код вас. Ви сте се унапред сложили са правилима игре, а то је да он може слободно да се креће, са сваким да разговара, а да се у ваше унутрашње ствари не меша.

Ми смо пустили да они иду по Косову и Метохији, разговарају и са тзв. ОВК. Наравно, такви више немају прилику да разговарају са нама.

Они разговарају са представницима политичких странака албанске националне мањине, разговарају са представницима власти, разговарају и у Београду, и са представницима Србије, и са представницима СРЈ. Све је то један дипломатски ток догађаја, који може да помогне. Можда су они у стању да натерају албанске вође да седну за преговарачки сто. Нас на то не морају да терају. Ми смо на то спремни. Оног часа када Ибрахим Ругова, који је за сада неспорни вођа албанске националне мањине, објави да је спреман да разговарамо, разговараћемо поново у Приштини, у згради Владе Републике Србије.

Ми смо ишли тако отворено да смо први разговор прихватили у згради његове политичке партије. Ништа нам то није сметало. Ми смо отишли у средиште Демократског савеза Косова. Водили разговоре који су трајали скоро четири сата. Разменили мишљења. Нико ту није попустио али је разговор био у веома толерантној атмосфери. Наравно они су рекли да они имају устав из 1990. године, да имају председничке изборе, парламентарне изборе, да је то њихова полазна основа, а нас терали да одустанемо од Устава Србије, да то може да се мења.

Наравно, ја и не очекујем да се све постигне на првим разговорима. Али, ако желе стране дипломате, ако желе стране државе да помогну добродошли су и могу да помогну. Ако желе да се мешају, да уцењују, да нам донесу готова решења, која су на штету Србије, о томе нема говора. Иза себе имамо референдум који нам је тачно рекао шта смемо а шта не смемо да радимо.

Медијске акције Владе Србије

Водитељ: Мало пре сте поменули медијски рат. Шта је Влада Србије предузела да не изгуби медијски рат на Косову. Знамо како су Србе окарактерисали у рату у Хрватској, Босни и Херцеговини, наравно страни извештачи и информативне куће.

Томислав Николић: Па, мислим да се никада није боље радило него сада. Формирали смо један медија центар у Приштини, у коме коначно сви страни новинари и све стране дипломате имају информације од представника власти, од представника Србије. До сада су све информације са Косова и Метохије биле искључиво од Албанаца.

Сада има акредитованих новинара и код Албанаца и код Срба. Дакле могу да приме информацију. Да ли ће да је утаје или пошаљу у свет, да ли ће је неком продати, то је већ друга прича. Са друге стране, мислим да је Министарство за информисање Владе Републике Србије, где је овог часа доста младих људи, који изванредно позна-

ју свој посао, кренуло агресивније него икада у историји Србије, да објашњава наше ставове, ситуацију у Србији.

Ми смо отворили један сајт на интернету где се Влада Републике Србије непрекидно представља информацијама са Косова и Метохије. Ми смо много страних новинара по неколико пута возили на Косово и Метохију, до сваког забаченог села. Дозволили им да са сваким разговарају. Нисмо утицали на њихове информације али смо успоставили један приснији, људски однос са онима који су до сада, не са пушком у руци али са камером и нотесом, бележницом и оловком, ратовали против нас. Мислим да је ситуација увелико промењена. Пратим и то шта други о нама пишу и говоре.

Наиме, има држава и компанија које су у непрекидном сукобу са Србима а када бисте их отворено питали због чега - нико не би умео да вам објасни. Али, мислим да смо утицали доста на јавно мњење многих држава. Многи кажу - зашто интернет. На интернету се тим подацима не користе сви грађани света, сви гледају дневник али врло мало се користе компјутерима, међутим, компјутерима се користе они који утичу на грађане једне земље. Користе се владе држава, информативне куће, редакције, агенције. Ми смо ушли у тај њихов медијски простор. Види се то и по томе колико корисника имамо, колико корисника има на интернету Влада Републике Србије када шаље информације о Косову и Метохији.

Сваког дана, из дана у дан, их је све више. Мислим да је то један од начина на који ћемо добијати медијски рат. Тренутно имамо презентацију Србије у Атини, коју врши Министарство информисања. Све дипломате акредитоване у Атини и много представника држава, који су дошли на светско првенство, присуствовало је презентацији Србије у Амбасали СРЈ у Атини и то прави пут. За такве ствари не треба штетети новац. Новац не треба расипати на кола, на луксуз, на бенефиције, а на то да Србија постигне поене у свету, на то треба слободно трошити.

Ми смо већ кренули у велику акцију да преко наших амбасада у свету којима је примарни посао да представљају СРЈ у свету, а не да се баве мућкама, транге-франге пословима, наложили како треба да се понашају и шта треба да нам организују. Нама неће бити тешко да стигнемо у сваки кутак земљине кугле, да представимо праву истину о Србији и Србима.

Политичар с рачунаљком

Водитељ: Каква је сарадња са црногорским руководством у решавању црногорске кризе? Поминье се, условно, дилема да ли је Косово југословенски, српски, или југословенско-српски проблем.

Томислав Николић: Сарадња је ишла јако лоше у прво време. Црногорско руководство је ушло у сукоб најпре са руководством Србије и СРЈ, а онда је покушало да направи сукоб између Србије и Црне Горе. После победе Мила Ђукановића и његове политичке странке, његове коалиције на изборима, ми српски радикали смо чекали његове прве потезе. Нисмо се понашали у стилу да прихватамо Мила Ђукановића. Рекли смо -победио је, сви су имали контролоре, резултати су прегледани али сад чекамо шта ће да уради. Да ли он мисли да наставља сукоб између Србије и Црне Горе или не.

Он је почео да вуче лоше потезе. Најпре је променио састав делегације у Већу република тако што је увео 20 својих посланика и престао је да убације било какве приходе СРЈ и савезном буџету. Почео је са неконтролисаним увозом робе мимо ограничења које је СРЈ због мале платежне моћи увела и почео да даје врло лоше изјаве о Косову и Метохији. А, онда, мислим после разговора са председником СРЈ, мада не знам шта се ту разговарало, али анализирам ситуацију, после тих разговора мислим да су његове изјаве умереније и да су, што се Косова и Метохије тиче, веома искрене.

Наиме, и Мило Ђукановић се уплашио могућности да Косово и Метохија буду једна република. Онда и његова позиција, коју тренутно има у СРЈ, долази под велику сумњу. Онда и његова делегација може да буде апсолутно прегласавана. Овако, док су

две федералне јединице он има у Већу република 20 посланика из Црне Горе, и Црна Гора је увек равноправна, односно Црна Гора доминира зато што је 10% једне државе равноправно са осталих 90%, али када је прављен тај устав учинило се на вољу Момиру Булатовићу и Милу Ђукановићу. Не Србима у Србији и Црној Гори. Њима је било доста федерације.

Грађани су желели једну јединствену државу, да имају једног председника, једну владу или скупштину. Али Мило и Момир то тада нису хтели и направљен је овакав накардни устав Југославије какав сада имамо. Међутим, тај устав омогућује да Мило Ђукановић без мало командује Србијом. Ако би дозволили да Косово и Метохија буду још једна федерална јединица он би боље командовао Србији, али шта ако Албанци окрену нурак наопако па крену по своме. Онда би он остао у мањини као трећа република и та изјава коју је дао, да Косово и Метохија никада не могу да буду република у саставу СРЈ је охрабрујућа.

Наравно, када решимо питање Косова и Метохије у оквиру реформи које припремамо сешћемо са руководством Црне Горе да коначно дефинишемо какву то државу желимо и у каквој држави можемо да живимо. Да престану ова препуцавања, да престане овај рат између две српске државе, да престану крађе и отимачине једних других, да водимо једну јединствену политику у ономе што је посао Југославије, а онда нека републике после воде оне послове које им Југославија по-

вери на начин на који то желе. Као што једна општина води своју локалну политику на начин на који то жели, али у оквиру закона који важе у Србији, тако и република може да се понаша како она жели али у оквиру закона и устава СРЈ.

Очекујем да је дошло до отрежњења црногорског руководства и да је до тога дошло заувек, да то није привремено. Свесни су они колико се издигли са Косова и Метохије слило и у Црну Гору. Не само Албанаца него и Срба, и свесни су да то не води ничему. Свесни су тога да Црна Гора не може да опстане као држава али да може да буде апсолутно равноправна са Србијом. Свесни су тога да изазивати даље затегнутости, изазивати даље ратове између Србије и Црне Горе не води ничему и ако су се нешто договорили на тим разговорима ја такве договоре увек поздрављам. Увек је боље разговарати.

Влада има попуст због Косова

Водитељ: Пре предаха још једно питање господине Николићу. У јавности се често истиче да Влада Србије има две странке, број чланова, чак се то упоређује са неким другим државама.

Томислав Николић: Све зависи од тога какве послове та влада има. Ова влада нема ниједно министарство више него што је имала претходна, него што је имала и она влада пре ње. Само што сад ту има три политичке странке па се неке чини да је то много. Наравно да увек може и увек постоји мо-

Нато војници стационирани у Албанији: Влада Србије у овом саставу није спремна да прихвати ниједног војника у туђој униформи на својој територији

гућност да се уштеди и по броју министарстава, али је, објективно гледано, два министарства више, а то је два министра и два заменика више.

Сви наши министри, заменици, помоћници су републички посланици. Сви примају плату у Народној скупштини или у Савезној скупштини као посланици. Они никакве нове трошкове нису донели. Могло би да се једно министарство назове рецимо Министарство за финансије и приватизацију. Али, да један министар има два заменика који би то водили и два три помоћника, а то је свеједно. Све су то исти људи. Апарат може да буде мањи. Овог часа нисмо ишли на смањивање апарата зато што још нисмо тај посао обавили ни за много важније послове него што је тај. Извесне послове свесно одлажемо за друга времена.

Одлажемо посебно послове у којима се нисмо до краја договорили. Зато што не желимо да се сукобљавамо сада када нам је императив Косово и Метохија. Када смо успели да скоро целу Србију, окупили на том циљу. Када смо успели да цела Србија подржава напоре Владе. Видите, у време када су почели мало оштрији сукоби очекивало се сваког часа кад ће балисти напасти војску. Многи родитељи су с правом били забринути. Али, онда је Влада Србије, уз сагласност и садејство са Савезном владом, појачала касарне на Косову и Метохији. Ми имамо сада скоро 10 пута више војске на Косову и Метохији него што би требало, него што смо имали до пре месец и по дана. Али, тиме смо одвратили терористе од напада на касарне. Није исто напасти касарну са 500 или са 5000 војника.

Ми смо заштитили децу тиме што их има много. Истовремено ми имамо ту војску, ми другу немамо. Јесу они нечија деца, али то су пунолетни грађани ове земље који имају право и имају обавезе. Њихова обавеза је да служе војни рок и да бране ову земљу. Ми их нисмо изложили ми смо их само сачували и спасили. Наравно, ви никада не знате када ће неки терориста да се погне на неко дрво и да пет сати вреба кога ће да ухвати у снајпер и да га евентуално убије. То је нешто што је изван моћи сваке државе. Али, ми немамо ниједан случај да је неко напао неку јединицу и да је јединица претрпела губитке зато што није била добро организована или зато што није била добро помогнута са свих страна.

Било је ту мало несналажења, чак и код неких локалних самоуправа које су навелико и нашироко објављивале неке протесте родитеља, чак и оправдане протесте када рецимо нису могли да ступе у контакт са својом децом. Било је несналажења код Савезне владе и Министарства одбране, и то смо брзо отклонили. Свако има право да разговара са својим дететом које је у војсци па макар да је и на

караули. Зашто да не. Али су тада мислили да треба да подгревају то и да изазову неки револт. А шта бисмо добили револтом против одбране Косова и Метохије. Да изгубимо Косово и Метохију.

Ево, да тестирате грађане Пожеге 100% би вам рекли да то морамо да сачувамо. А, како ћемо да сачувамо? Тако што ћемо да учествујемо у томе. Тако што ће и нечије дете да брани ту територију и нечији отац. Сада је ситуација сасвим другачија. Народ изузетно тешко живи. Забринут је, скоро сваке вечери се објави име неког погинулог, или војник по уговору или полицајац. Свако стрепи, коме је неко на Косову и Метохији, да се име тог неког не прочита. Али, ви видите да је народ апсолутно свестан колико је велик улог и да нема никаквих проблема - ова власт вршиће тај посао. Истовремено све теже се живи.

Све мање фабрика ради. Има проблема са исплатом пољопривредних производа. Има проблема са исплатом пензија. Али, народ то стоички, мирно подноси, види колики је посао пред Владом и види колики је улог. Народ нам неће опростити ако не решимо привредну ситуацију кад решимо проблеме на Косову и Метохији. Сада имамо неки попуст код грађана Србије и ја сам им на томе веома захвалан.

Водитељ: Добро господине Николићу, након паузе наставићемо разговор. Поштовани гледалоци, настављамо разговор са нашим и вашим вечерашњим гостом потпредседником Владе Србије Томиславом Николићем. Господине Николићу, у међувремену је стигло пуно питања, јер је велико интересовање гледалаца. Питање - господине Николићу, знамо да сте ушли у Владу првенствено ради очувања Косова.

Ту вас подржавмо скроз а и тако ће бити и убудуће, али све док не видимо неке промене, не рачунајте на нас. Додуше, неких промена има, повећана је партиципација, телефонирање је поскупело скоро 100%, а најављују и више. Уместо да се смањи такса на бројило, повећана је 29 динара. Поскупели су шећер, уље и тако даље, како да вам верујемо више?

Томислав Николић: Тачно је да су поскупели телефонски импулси, али кад је продавана телефонија, онда је уговор са страним партнером склопљен тако да однос телефонског импулса буде у односу на немачку марку. Савезна влада је дан после формирања ВРС извршила девалвацију динара за 90% и девалвација је морала да буде примењена на цену телефонских рачуна. Међутим, ми смо успели да то изведемо у три рате.

Истовремено, ЕПС је тражила поскупљење струје за 28,5%. Ви знате да ако испустимо тај ресурс, ако га застаримо, ако то не успемо да обнављамо на време да би нас чекала веома тешка ситуација, посебно зими. Ту смо из три пута по 9,5% извршили повећање цена,

тако да смо и ту успели да избалансирамо удар који је извршен на становништво. Успели смо, без штампања новца, да виталне ресурсе одржимо у функцији. Партиципација је можда била исхитрен потез. Мислим да постоји сагласност да се та одлука измени.

Сада кад у Србији живи сиротиња, ми ћемо морати да пронађемо средства на други начин да обезбедимо лечење наших грађана, а да то не буде партиципација, веома непопуларна по називу поговору кад неко прима 400 динара месечно, 9 динара за сваки одлазак лекару, испала да је превише.

Водитељ: Да ли је такса на бројило поскупела?

Томислав Николић: Предлог Закона о информисању, који је готов и пролази кроз владино усаглашавање, регулише то на сасвим један другачији начин и мислим да ми радикали, с обзиром на то шта смо обећали у кампањи, не бисмо могли да пропустимо ниједан закон који би садржао овакву партиципацију.

Водитељ: Да ли су радикали ушли због борбе на Косову, како рече наш гледалац?

Томислав Николић: Ми смо ушли из више разлога. Гледалац је у праву. Императив је Косово и Метохија, па чак да више никад не будемо на власти, ако за време док смо на власти, спасимо Косово и Метохију, и они остану у саставу Србије, ми српски радикали који се политиком не бавимо због славе, завршили смо све то.

Пензионерски месец 40 дана

Водитељ: Пензионер Ђуро Стојановић из Пожеге каже - шта мислите да сте са пензионерском просечном пензијом и да примате пола пензије за 20 дана. Да од те половине платите све дажбине и тако даље, нема пара за одећу и храну. Пензионерима није месец 30 дана, већ он траје 40 дана и истиче нека обећања Српске радикалне странке. У промоцији Српске радикалне странке сте обећали да када дођете на власт, продаћете Дедиње и тако даље, а од тога ништа?

Томислав Николић: Прво, нисмо сами на власти и не можемо све потезе да вршимо као да смо сами него морамо да их усагласимо. Признајем да би тешко живео да сам пензионер и да из два пута примим пензију, то није два пута у 30 дана него два пута у 40. Понекад, ваш пензионер мора да зна да средства у фонду нема. Да средства тешко и веома мало притичу у фонд. Зато што многа предузећа исплаћују личне дохотке али не уплаћују у фонд ништа. Влада се довија на све могуће начине да обезбеди пензије. Још нисмо ни динар одштампали, а најлакше би било да се посегне за штампањем новца, да једно време сви буду задовољни а онда да изгубимо државу у некој новој хиперинфлацији, каква је била 1993. године. Молим само за мало стрпљења.

Ми смо у Влади Србије већ донели одлуку да се попише сва државна имовина. То је јако дуготрајан посао. Да утврдимо који су то објекти, које је то земљиште, шта је то без чега Србија, Влада Србије, држава Србија може, што може да се прода и да се новац одмах да за дугове које држава има. Нису то само пензије. Ту је зајам за препород Србије. Ту је динарска и девизна штедња и код државних и код приватних банака. Ту су обавезе према дечијим додацима. Нажалост, пензије касне бар 2-3 месеца, а дечији додаци касне по годину дана, негде 10 месеци. Селјачке пензије касне годину дана, разна социјална давања. Држава је веома сиромашна.

Гарантујем вам да у идућих 40 година, тај фонд пензијског осигурања, неће моћи да буде направљен уопште, него ће да служи само за трансмисију, да се новац који пристиже одмах проследи пензионерима. Често смо размишљали да укинемо фонд, да уштедимо скоро 5% новца на администрацију, пошто та администрација очигле-

дно нема шта да ради, седи и чека кад ће стићи средства и да објаве да ће пензије бити тог и тог дана. Цела Влада ради на томе, да обезбеђује пензије на време. За сада још увек успевамо са тим да се изборимо. Претпрошли део смо морали да позајмимо од Фонда за развој Србије. Прошли део пензије, који је примљен, нисмо морали да зајмимо, у међувремену се накупило новца. Верујте да то иде јако тешко. Ту нема крађе. Нико не краде.

Новца једноставно нема. Има дисциплине код великих предузећа, посебно код гиганата и ту је Влада узела оштре мере. Јуче сам присуствовао састанку на коме је председник Владе запретио, да више неће бити толерисања великим предузећима и многим другим предузећима, то што не уплаћују у Фонд, што не плаћају комуналије, што не намирају дугове држави. Очекујем да се ситуација донекле поправи. Молим их да не изгубе поверење. Можемо и ми да одемо са власти, ништа се не би набоље променило.

Нама Косово и Метохија одвлаче огроман део средстава који је у буџету. Још једну ствар не заборавите, ми смо формирали Владу при усвојеном буџету. Онда је извршена девалвација динара, од 90%, а ми смо на Влади Србије рекли да нећемо вршити ребаланс буџета. Значи у номиналном износу, ми имамо сада за 90% мањи буџет него што је био потребан на почетку године, а извршавамо све обавезе и не штампамо новац.

Образ за шаку долара

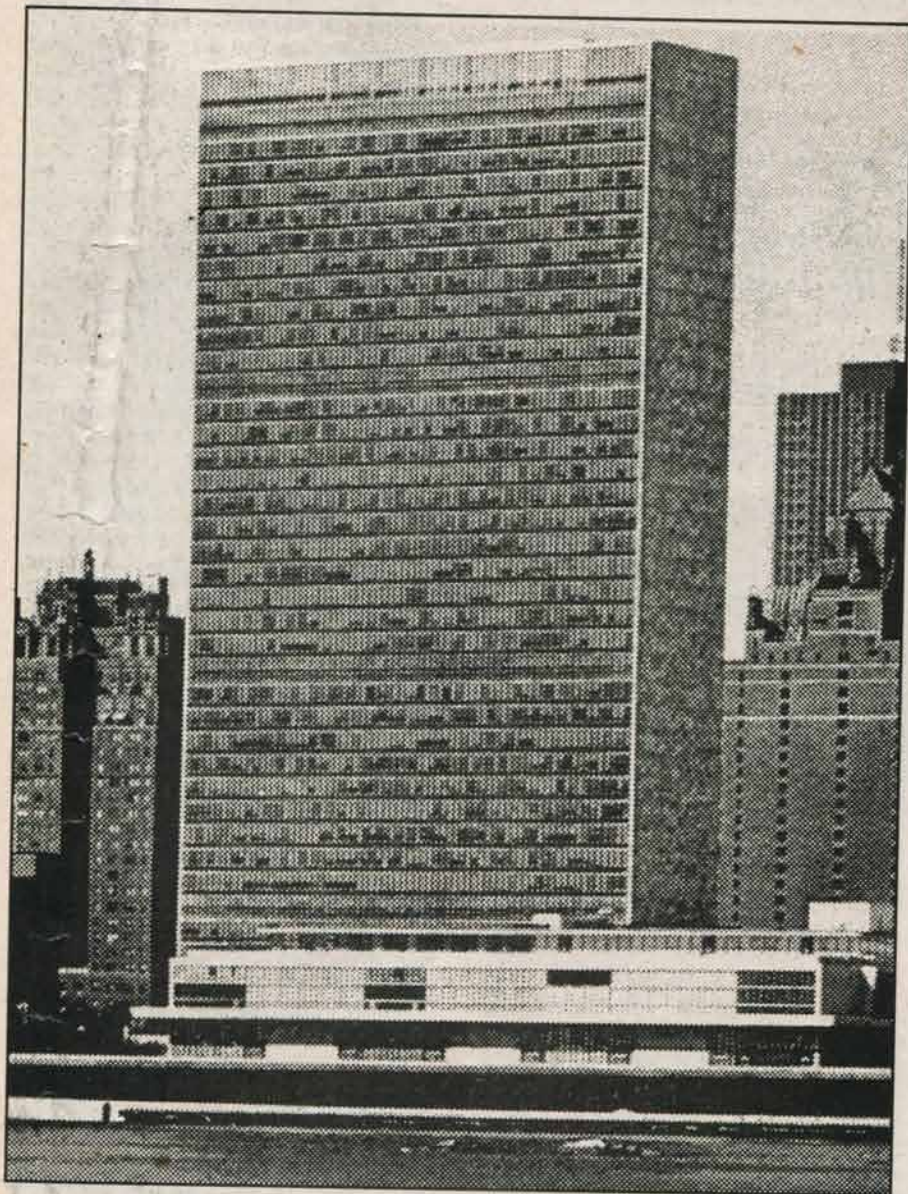
Водитељ: А ко је изазвао монетарни удар?

Томислав Николић: Монетарни удар је био чисто психолошке природе и то се видело сасвим јасно. Довољно је да неколико економиста иступе у јавности са проценама да се новац штампа. Довољно је то да подигне тензије, да на улици одједном скочи курс марке. Ви немате ни динаре ни марке на улици, али се формира неки курс од 8, 9, 10 динара. Жута штампа почне да објављује да ће да поскупи бензин, да ће да поскупи струја 100%, храна, намирнице. Грађани купују и оно мало средстава што могу да стекну, они улажу у кућне залихе...

Водитељ: Немојте рећи да су новинари криви за све.

Томислав Николић: Немојте рећи да нису. Новинари нису криви за то како се држава води, али новинари могу да изазову тешка стања у држави. Постоји анегдота, а мислим да сам свима досадио том анегдотом - колико се верује у информацију која није од државе. Американци су ратовали на Пацифику против Јапанаца, и с обзиром на то да Американци нису навикли на тропску климу, масовно су се разбољевали од маларије. Амерички лекари су им преписали по једну таблету кинина дневно. Војска је била поново здрава. Поново је почела да туче Јапанце.

Јапанци су у својим програмима на енглеском језику, на свим радио станицама, почели да шире глас да од једне таблете кинина дневно, мушкарац остаје стерилан. Војска је престала да пије кинин. Разбољева се, умире и губи рат, али неће више да га пије. Више верује непријатељу него својој администрацији. Кажу - нас држава лаже. Тако је и са жутим штампом. Ако "Блиц", "Наша борба", сви се финансирају из иностранства и сви имају налогодавце у иностранству, сви су слуге (не заборавите сваки новинар који прима плату у једној медијској кући, која добија новац из иностранства је слуга те државе или те компаније од које новац из иностранства добија) почну унисоно да најављују хиперинфлацију, грађани помисле да у овој земљи нешто није у реду. Ми новац нисмо штампали. Хиперинфлација је била вештачка, уосталом спласло је врло брзо, успешно смо се одупрли томе.

Уједињене нације су постале слуга америчке администрације

Ветрови рата

Водитељ: Добро, шта предузима држава да прогнани и расељени из Босне и Хрватске дођу до својих станова и друге имовине. Три питања има госпођа Миланка Матричански, муж ми је Македонац, војно лице, ја сам Српкиња из Чапљине. Избегли смо 1992. године. Ко смо ми и шта држава чини да се реши наш статус. Следеће питање - живела сам до 1991. године..... зашто је мој стандард 1998. године на ивици егзистенције. Ко је мене довео на ивицу беде. Муж ми ради исти посао који је радио до 1992. године, значи војно лице је.

Томислав Николић: Поручите Милени да смо одонда имали три рата и таман посла кад бисмо успели да јој обезбедимо исти живот који је имала до 1991. године. Ако жали за тим животом нека се врати тамо где је живела лепо 1991. године, ако јој тамо има живота. А, Влада Републике Србије је припремила, није још усвојила, наравно, Закон о изменама и допунама закона о избеглицама којима ће се апсолутно регулисати статус свих Срба који су избегли или из Републике Српске или Српске Крајине или из данашње Хрватске или из данашње Уније Босне и Херцеговине, тако да више неће бити уопште грађани другог реда у Србији, него ће бити потпуно изједначени у правима са нама који смо овде рођени и који и дан данас ту живимо.

А, што се тиче имовине која је остала под окупацијом и Хрватске и Уније Босне и Херцеговине ја лично не препоручујем да се тамо још увек иде, зато што Србија још увек није довољно јака да може да осигура Србима статус грађана на територији Хрватске, која је призната у границама које сада има, и на територији Уније. То што сада неки људи раде то је ипак са великим ризиком и на своју руку.

Повратак у гулаг

Водитељ: Да, јуче је једна група од 150 - 200

Томислав Николић: Са великим ризиком и на своју руку. Још нисам нашао или затекао некога ко је тамо био и вратио се, обишао своје имање или кућу, вратио се а да није имао макар непријатности. Да не причам о људима који оду и никада се више не враће и више их нико и не види.

Водитељ: Добро. Питања је заиста пуно. Молим Вас да што краће одговарате...

Томислав Николић: Али су озбиљне теме па се бојим...

Водитељ: Да схватам. Гледалац из једног села крај Пожеге пита - како мислите да поправите углед странке који смо уживали код грађана Србије после уласка у Владу са лоповима и криминалцима. Нека вам је Бог у помоћи али ја мислим да су радикали

запечатили судбину. Богами, општар гледалац.

Томислав Николић: Нисмо ми запечатили судбину. Ми смо о свему много размишљали. Могли смо да останемо у опозицији, могли смо да нападамо Владу, могли смо да је критикујемо за сваки потез који изврши. Било би нама поједицима лепо. Народ би нас можда и волео али би сад Србија већ била у расулу. Српска радикална странка је на своја леђа преузела део велике одговорности. Спремна је потпуно да тај део понесе. Већ сам рекао, мало пре - ако после тога и не буде странке а спасимо Косово и Метохију, нека и не буде странке. Али, са лоповима и пљачкашима у Влади нећемо бити.

Уосталом, ви сте видели, на захтев министра индустрије Луке Митровића, већ смо једну лоповску аферу, која је била у самој Влади, очистили. Где год будемо дошли до доказа да неко краде, без обзира у којој је политичкој странци, која је у Коалицији, тај ће бити законски кажњен. Нажалост у Србији је остало мало тога да се украде.

Референдум овлашћење за Косово

Водитељ: Пољопривредник из Пропратништва, Маслаћ, тако се потписао каже - познато је, према добијеним информацијама, Општинског одбора Српске радикалне странке у Пожеги, да су радикали припремили неколико закона. Међу њима и закон о информисању, да би и време на телевизији било сходно броју посланика у парламенту. Ја не могу ове више да слушам и смучи ми се, ко је тај Драган Томић да не сазива скупштину која би требала да буде у сталном заседању с обзиром на критичну ситуацију на Косову. Мој савет је да се чувате Драгана Томића, Мирка Марјановића и Љубише Ристића. Ту има и погрдних назива. Што даље од њих. Ништа није бољи ни онај наш министар из Баште, итд.

Томислав Николић: Добро, то је већ претерано. Ја и када сам био у опозицији нисам баш тако персонално људе нападао. Нападао сам оне за које баш имам конкретне доказе. Скупштина нема потребе да буде у заседању. Скупштина је расписала референдум. Грађани су на референдуму дали овлашћење Републици Србији да реши проблеме на Косову и Метохији.

Ми више немамо о чему да расправљамо у скупштини. Ми смо један дан о томе расправљали, видели да су радикали, социјалисти, СПО, ЈУЛ, у истој страни, решили тај проблем. Зашто бисмо непрекидно причали о томе на скупштини. Зашто бисмо седели у Београду када имамо много важнијих послова на разним странама. Дакле, нема потребе да се скупштина сазива. А, ја не седим са лоповима у Влади. Нисам ушао у Владу, или Српска радикална странка није ушла у Владу да

би се свађала са социјалистима и осталима, него да завршимо један посао који ће користити овој држави. Ми нисмо били сигурни да они тај посао могу без нас да заврше.

Уосталом, постојали су начини да се створи нека друга коалиција. Ми смо рекли - нека се само формира Влада Србије. А морамо да имамо Владу. Србија мора да има Владу. Србију чека Косово и Метохија и она то без Владе не може, а идеално је када се у Влади нађу партнери који имају исти став поводом тога. Мислим да нема разлога да постоји овако бојазан код људи да ће ово нешто изаћи на зло, посебно на зло по Српску радикалну странку. Нити смо се испрљали нити смо учинили иједан потез због кога би народ могао да нас осуђује. Проверили смо своју снагу. Не заборавите, нико од нас није био у власти. Целог живота смо били у опозицији. Ми полако учимо овај посао.

Стрпљење особина радикала

Водитељ: Да ли сте свесни да са делом Златиборског округа СПС-у ризикујете распуштање 6-7 општинских одбора, а можда и целог Златиборског округа. Међутим, све ће брзо изаћи на видело, каже председник једног од највећих месних одбора

Томислав Николић: Ми нисмо појурили да купимо начелничка, директорска и остала места. Ми тренутно у све управне одборе јавних предузећа убацујемо припаднике Српске радикалне странке да уче тај посао. То што начелник округа у целој Србији није српски радикал није разлог да се наши одбори распадају. А, то и није квалитетан одбор, ако се због тога распаде. А ако се један општински одбор распадне формираћемо други, не бојете се. Српска радикална странка је велика.

Ја сам позвао наше чланове вечерас, на једном малом састанку који смо имали пре емисије, да и они покажу мало стрпљења, бар у оној мери у којој га показују грађани Србије. Ако грађани Србије који не гласају за радикале, који не припадају радикалима, ако они имају стрпљења, радикали морају да имају више стрпљења, или нису радикали.

Водитељ: Радник сам Предузећа "Напредак" са 36 година радног стажа. Од мог директора доживљавам разна шиканирања. Ускраћена су ми сва права у колективу. Не могу да добијем обрачун личног дохотка, за шта сам се обраћао и надлежним инспекцијама али без успеха. Пошто је мој директор председник Општинског одбора ЈУЛ-а како коментаришете да на директорска места углавном долазе чланови ЈУЛ-а, без обзира на њихову радну способност. Постоји ли могућност да ме примите у Ваш кабинет на информативни разговор. Ако постоји, како то да отворим? То каже Бошко Мајсторовић радник предузећа "Напредак".

Томислав Николић: Постоји могућност. Нека се обрати председнику Општинског одбора у Пожеги. Он ће да ме назове. Ја ћу да закажем разговор са њим. Нису директори бирани из ЈУЛ-а него је велики број директора ушао у ЈУЛ у нади да само на тај начин могу да остану на директорском месту у то време.

Али, ја сад не могу да говорим о томе, о политичким странкама које су у коалицији, али могу о појединачним појавама. Ако постоји појава да неко негде некога шиканира, наћи ћемо начина да неспоразум исправимо. Наћи ћемо начин да нико не буде шиканиран.

Жан Мари Ле Пен пријатељ Србије

Водитељ: Дарко из Пожеге - да ли Српска радикална странка подржава

Пена који живи у Француској, у којој не знам да ли постоји човек који може да створи добро мишљење о нама гледајући француску телевизију или било коју другу која се у Француској види.

Ми смо успели да убедимо Жан Мари Ле Пена да ситуација у бившој Југославији није таква каква се представља на западу. То је један од ретких западних политичара који је отворено и јасно узео у заштиту српски народ. А, овде се налазе неки који би да га оптуже за фашизам.

Нико у Влади нема права да штити криминалце

Водитељ: Када ће Влада Републике Србије кренути одлучно у борбу против криминала, као што сте и обежавали у предизборној кампањи а сада нам још товарите и рачуне за теле-

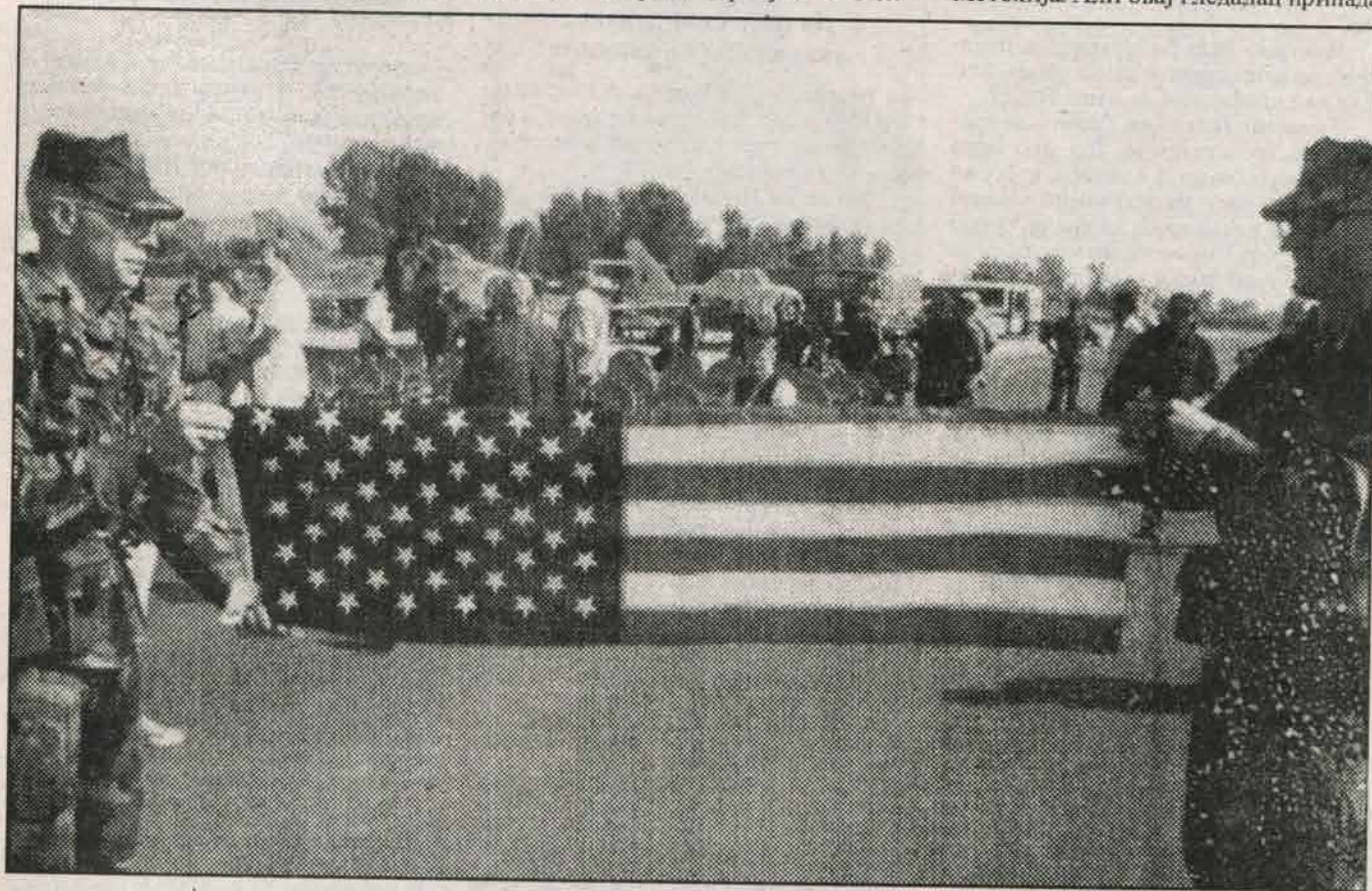
постављамо питање - којој политичкој странци тај припада.

Биће обрачуна са свима редом. Ако је министар радикал, он полаже рачуне потпредседнику, социјалисти или Јуловцу, а ако је министар социјалиста, полаже рачуне и мени исто као и потпредседнику из његове странке. Дакле, ако постоји неки лопов у Влади, онда ћемо бити криви сви који смо у Влади.

Радикали пад Крајине дочекали у затвору

Водитељ: Да се не буде бранило Косово од стране радикала, као што се бранила Крајина?

Томислав Николић: Е, да су радикали били на власти, кад се бранила Крајина, Крајина би била одбрањена, као што ће бити одбрањено и Косово и Метохија. Али овај гледалац припада

Америка и земље западне Европе директно или индиректно помажу шиптарске терористе

фашизам, јер је Ле Пен врло присан са политичком реформом радикала.

Томислав Николић: Ми подржавамо Ле Пена. Ле Пен подржава нас. Ле Пен се бори за Француску, каква би Србија требала да буде. Ле Пена су назвали фашистом зато што је пре 20 година изјавио да колико он зна Французи су белци. То вам је као када бих ја сада рекао, колико ја знам Срби су православци, па да ме неко због тога оптужи за фашизам.

Велики је успех Српске радикалне странке, што је једног Ле Пена убедила да су Срби у праву у овом рату. Ле

фон и струју, како би и онако осиромашени грађани финансирали трошкове изградње "Малоне" итд. Радио телевизије "Кошава". Причали смо о томе.

Томислав Николић: Има појава које нису по вољи Српској радикалној странци. Ја сам рекао да имамо један велики задатак који тренутно обављамо и да не дирамо једни другима у теме које би могле да изазову сукобе. Али, нико у Влади Србије нема права да штити криминал и криминалце, нико у Влади Србије нема права да штити оне који би да пљачкају и ми ту не

једној другој политичкој странци, која никада ништа није ни бранила, и он заборавља да су радикали били у опозицији кад је брањена Крајина и да су били са народом. Кад народ није успео да одбрани Крајину, нису то успели ни радикали, а нисмо успели зато што није било добре подршке из Београда.

Водитељ: Откуда Вам информација како ради ЦИА, када то не зна ни амерички народ?

Томислав Николић: Ето, ми смо обавештенији од америчког народа. Амерички народ не зна ни где се налази Косо-

во и Метохија, а ми морамо да знамо шта ЦИА ради на Косову и Метохији. Када заробите америчког новинара, када заробите архиву у којој се види да су команде на енглеском језику, кад заробите документацију од Американаца који се налазе на територији коју привремено држи такозвана ОВК, шта друго можете да закључите? Уосталом, кад смо кренули жестоко да разбијамо ОВК, одмах су Американци скочили да их бране.

Водитељ: Гледатељка из Пожеге, по занимању просветни радник, каже - колика Вам је плата и за који месец сте примили последња примања?

Томислав Николић: Моја плата је 4.000 динара и примам је после просветних радника.

Водитељ: Да ли Вам је познато када су просветни радници примили последњу плату?

Томислав Николић: У прошли петак.

Водитељ: Шта би са причом председника Ваше странке да сви имају приближан стандард и да живе боље?

Томислав Николић: Треба нам времена да то остваримо. Јер, ако неко мисли да можемо за 4 месеца, која смо провели у рату, да остваримо све оно што једна влада треба да уради, грдно се преварио. Нисмо ни ми мислили да то може тако лако и тако брзо да буде, али ја мислим да су многе негативне појаве у Србији заустављене формирањем ове Владе.

Ако будемо имали времена, ако народ буде имао стрпљења, урадићемо све што смо обећали, а ако не будемо, имаћемо изборе. Нека победи онај кога народ буде хтео.

Водитељ: Студент фармације се интересује - када ступа на снагу Закон о универзитету?

Томислав Николић: Јуче је био последњи рок да се донесу статуту факултета. Нигде нема никаквих проблема, чак ни на Филолошком, око кога се подигла велика прашина, зато што постоје професори који једном годишње дођу на факултет, или не дођу. Ја знам из причања, посебно страних дипломата, да је Закон апсолутно савремен и да је у складу са законима који важе на Западу. Закон је изванредан, ступио је на снагу. Студенти од тога неће имати штете, него само користи.

Влада се неће мешати у послове Цркве

Водитељ: Славко Радовановић има два питања - зашто се Српска радикална странка није одазвала позиву патријарха Павла ради заузимања јединственог става о стању на Косову?

Томислав Николић: То је стална дилема код неких у Српској православној цркви - колико треба да се мешају у политику. Када би сада Српска радикална странка изашла са захтевом да се одређене владике у епархијама постављају, смењују, када би Српска радикална странка рекла ко жели патри-

јарха, сви би скочили на нас оправдано и рекли би - то није ваш посао. Исто тако није посао Српске православне цркве да се меша у политику коју води Влада. Мене је страшно заболоо напад на Владу Србије поводом Закона о универзитету.

Подложни неким утицајним људима у цркви, нису ни видели Предлог закона, а напали су га. Кад су видели колико је тај Закон добар, ућутали су се, али остао је један печат да црква напада државу. Још је Француска буржоаска револуција одвојила цркву од државе. Ми се никада нећемо мешати нашем патријарху, нашим епископима; у то како мисле да подижу дух овог народа, како ће морал да му врате, како ће веру српску да му врате. Хоћемо само да им помогнемо у томе, али не треба ни они нама да се мешају у то како ћемо ми да водимо државу.

Да није било Владе, угасила би се кандила

Водитељ: Друго питање гласи - на Косову има 1.300 светих олтара, а радикали су гурнули цркву у запећак. Како то коментаришете?

Томислав Николић: Није тачно, ми смо само рекли где је коме место. Уосталом, на 1.300 олтара, да није било ове нове Владе, угасило би се кандило у најскорије време.

Водитељ: Да ли ће се након окончања рата извршити попис становништва на Косову и Метохији?

Томислав Николић: Не само на Косову и Метохији, извршићемо попис становништва у Србији и расписати нове изборе, уколико припадници албанске националне мањине одлуче да уђу у састав ове државе, овог друштва и овог правног система. Понудићемо им да извршимо нови попис становништва, да се утврди - колико их има и колико њих су грађани СРЈ, односно Републике Србије, а онда ћемо расписати изборе. Иако смо на власти сада, ми ћемо прихватити ванредне изборе, да бисмо смирили ситуацију, а грађани нека се определе.

Водитељ: Када ће се прекинути са монополисањем ЕПС-а, када толико плаћамо струју, а њихове плате су велике, они имају бесплатне киловате, које опет ми за њих плаћамо. Хоће ли радикали то променити?

Томислав Николић: Ја не знам да имају бесплатне киловате. Волео бих да ми се неки доказ пружи о томе.

Америка поново уводи ропство

Водитељ: Да ли Ви, господине Николићу, заиста мислите да код младих људи, којима је познат стандард њихових америчких вршњака, може проћи Ваша вечерашња констатација о лудој америчкој администрацији?

Томислав Николић: Нека ваш гледалац провери, ја сам рекао - понеки

лудак из администрације, али нека ваш гледалац провери - наши људи који су отишли у иностранство, било ког годишта, било ког профила образовања, каквим се пословима у иностранству баве? Нико није стигао даље од рудника, од перача тањира, евентуално возача, или неког мајстора који има златне руке.

Америка хоће радну снагу, јефтину радну снагу, физичку радну снагу. Америка не увози нашу децу и наше грађане, да би они Америком владали умно, интелектуално, и да би се бавили неким послом који доноси добру зараду. Америци требају робови, тренутно их налази у земљама у којима се тешко живи.

Фреквенције само онима који испуне услове

Водитељ: Зашто не постоји исти критеријум за све радио и ТВ станице, које су се јавиле на конкурс за доделу фреквенција?

Томислав Николић: Не знам ништа о томе, зато што је конкурс вршило Савезно министарство, само знам да су, после наших озбиљних примедби, проблем који је настао одбијањем неких захтева отклоњен и да су сви који су поднели захтев за добијање фреквенција, те фреквенције добили (који су испуњавали услове) и да нема никога ко је одбијен у захтеву за издавање фреквенција.

Закон о информисању, који ћемо, чим крене заседање Народне скупштине, предложити Народној скупштини Републике Србије, потпуно регулише ту материју, не само доделу фреквенција, него и одговорност за писану реч, начин управљања телевизијом. Само не знам олакће вашем гледаоцу та информација? Ми не излазимо у јавност са решењима, пре него што их усвојимо на Влади, али је добро информисан - биће равномерне заступљености на телевизији и такав закон доносимо ми који смо на власти.

Водитељ: Хоће ли пренети министру информисања, Александру Вучићу, члану Српске радикалне странке, да је и ова кућа, РТВ Пожега, уредно предала документа Савезном министарству за телекомуникације, али никакав одговор нисмо добили.

Томислав Николић: Када сте предали то?

Водитељ: Све уредно, на време.
Томислав Николић: Ево, ја ћу вам помоћи да утврдимо где стоји и зашто стоји.

Водитељ: Господине Николићу, хвала Вам што сте били гост ТВ Пожега.
Томислав Николић: Хвала и Вама што сте ме позвали.

Водитељ: Поштовани гледаоци, наш и ваш вечерашњи гост био је потпредседник Владе Србије, Томислав Николић. Хвала на пажњи и пријатно вече.

ИСТОРИЈА СРПСКОГ РАДИКАЛИЗМА ОД 1903. ДО 1990. ГОДИНЕ

Онај ко заборави своју историју, осуђен је да је поново проживи

У досадашњој политиколошкој или историјској науци не постоји књига која би обухватила историју српског радикализма од 1903. И то не само овде у земљи већ и у егзилу, где су се после 1945 године, стицајем несрећних околности, задесили многи радикалски прваци. Због тога овај истраживачки пројекат др Бранка Надовезе представља праву новину.

Др Надовеза је поделио историју српског радикализма на пет целина:

Први део (1903 - 1914) од пада династије Обреновића до почетка Првог светског рата. Тзв. "златни период" развоја Србије.

Други део (1914 - 1918) Први светски рат, период Нишке и Крфске декларације и највеће грешке у историји Србије да уместо уједињења српског народа долази до уједињења југословенских народа.

Трећи део (1918 - 1929) од Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца до завођења шестојануарске диктатуре краља Александра. "Доба искушења за Српски народ и његову Радикалну странку у заједничком животу са Хрватима и Словенцима".

Четврти део (1929 - 1941) од шестојануарске диктатуре до пропасти Краљевине Југославије, априла 1941.

Пети део (1941 - 1990) у вихору Другог светског рата радикали бивају подељени на више групација: (Недићева власт, Равногорски покрет и у емиграцији уз избегличку владу) Успостављање партијског монизма и диктатуре КПЈ.

Др Бранко Надовеза је у овом својересном историјском алманаху изложио страначке програме и политичке активности водећих странака, уз презентирање основних политичких збивања. Обухваћен је и радикализам код Срба у Аустро-Угарској. Осим тога, аутор пише и о великанима српског радикализма: Николи Пашићу, др Милану Стојадиновићу, Адаму Богосављевићу и многим другима.

Ретко је у историји парламентаризма и вишестраначког живота нека партија била доминантна у народу као што је то била Радикална странка у Српском народу. То показују и изборни резултати од 1903 - 1938. године.

Народна радикална странка је у периоду од 1903 - 1914. увела демократију у Србији, уставност и законитост истинског парламентаризма. Монар-

Др Бранко Надовеза,
аутор прве радикалске читанке

ху је дала уставно место а Србију довела на европски ниво. То је заиста "златно доба" Србије

Осим једног дела војске, привилегованих чиновника и трговаца зеленаша, нико није био задовољан династијом Обреновића. Збацивање те династије није било само жеља радикала већ и огромног дела српског народа. У земљи су владали мито и корупција, у привреди је било много финансијских афера. Династија Обреновића је постала главна препрека укупном развоју Србије.

Устав Србије из 1901. године био је назадан, давао је превласт краљу на штету парламента. Народну представничтво је било састављено из два дома: сената и скупштине. Влада је одговарала краљу и сенату (који је именоввао краљ). Краљ Александар је био највиши фактор власти а партијски живот у држави био је потпуно парализан. Последња кап у чаши је суспендовање устава, 24. марта 1903. године, када је у року од 24 часа краљ објавио престанак важења неких закона и указа, и успостављање неких пређашњих, иначе већ укинутих закона.

То је довело до Мајског преврата. После тог крвавог догађаја, ипак је дошло боље време за српски народ. Већ 2. јуна 1903. године, Народна скупштина је вратила на снагу устав из 1888. године, са битним изменама. На пример укинут је сенат као недемократска установа. Радикали су дали највећи допринос успостављању ових промена. "За победу свога начела подне-

ла је Радикална странка толико жртва, да тим жртвама нема сличног примера у историји парламентаризма читавог света. Али је резултат био достојан ових жртва: продрло је кроз све друштвене слојеве уверење, да Србија не може напредовати без праве уставности и да је краљ Александар једина сметња увођењу нормалног уставног живота." ("Време", 26.7.1928).

Најзначајније личности Радикалне странке у том периоду су Никола Пашић, Пера Годоровић, Стојан Протић и др Милован Миловановић.

После Октоисаног устава из 1901. године, међу радикалима почиње подела на самосталне радикале и старорадикале. Иако су те две групације, све до стварања Краљевине СХС, деловале самостално, оне се никада нису формално раздвојиле у посебне странке. Старији су препоручивали погађање са краљем, док су млађи, "самосталци", сматрали да краљ Александар није толико јак као што изгледа и да уопште нема ослонац у народу, нарочито после женидбе са Драгом Машин када је изгубо ослонац и у војсци. Самосталци су покренули лист који се звао "Одјек" и који је излазио све до 1914. године. У њему су жестоко критиковали режим и политику старорадикала, па је често забрањиван. Може се рећи да битне разлике у политичким циљевима између старорадикала и самосталаца није било, разлика се односи само на метод долажења до тих циљева.

После Мајског преврата, устоличен је нови краљ Петар Први Карађорђевић, збачена је династија Обреновића и израђен је нови устав. Србија је постала уставна монархија.

Нову политичку епоху за Србију и за Николу Пашића отворила је 1903. године. Права провера снаге радикала били су избори 8. септембра 1903. године. Ти избори су били прави тријумф радикализма у Србији. Радикали су добили 75% гласова, а сви остали 25%. Од 160 посланичких места, они су у скупштини освојили 141 место. Од тога старорадикали 75, а самостални радикали 66 места. То је био тријумф воље народа, награда радикалима за све што су учинили свом народу за првих четврт века свога постојања. Унутар Народне радикалне странке опет је дошло до хомогенизације. У скупштини је формиран јединствени посла-

нички клуб радикала. Међутим, у недостатку праве опозиције, Народна радикална странка је стварала позицију и опозицију унутар себе саме. Крајем 1904. године, опет су се самостални радикали дистанцирали од старорадикала.

Никола Пашић је по први пут, 27. новембра 1904. године, образовао владу. У њој су искључиво били старорадикали без самосталаца. Као сваки демократа, Пашић је хтео да провери вољу народа, па је распустио скупштину и заказао ванредне парламентарне изборе за 10. јули 1905. године.

На тим изборима самостални радикали су добили 81 посланичко место, старорадикали 55, а сви остали 24 посланичка места. Несугласице, тешкоће у спровођењу закона, тешкоће у сламању корупције у привреди и јавном животу, довеле су до слабљења старорадикала; радикали су укупно изгубили 5 посланичких мандата у односу на изборе из 1903. године. Но, њихова доминација у политичком животу Србије је и даље била апсолутна. Старорадикали су изгубили 6% гласова па је самостацац Љуба Стојановић опет формирао владу коју су старорадикали оштро критиковали. Основа тих напада на самосталну владу је било то што се, опет, хтело јединство у страни јер је, између Радикалне странке и српског народа, у том историјском сегменту, стајао знак једнакости - раскол и неслагање у страни исто је што и раскол и неслагање у народу. Најгоре је било то што, у суштини, није било никаквог разлога за поделу јер у идеологији двеју групација није било никакве разлике.

Фебруара 1906. године старорадикали су понудили самосталцима уједињење, али су они то одбили.

Због многобројних парламентарних криза и криза владе, скупштина је распуштена и расписани су нови парламентарни избори, заказани за 11. јуни 1906. године. Радикалска власт, стално нападана од опозиције, нарочито од либерала и напредњака, хтела је на слободним изборима, да увери и себе и њих да има подршку народа. На изборима из 1906. године радикали су добили 138 посланичких мандата. Од тога старорадикали 91, а самосталци 47 мандата. Сви остали су укупно добили само 22 мандата. То је показало да је народ и даље чврсто везан за радикале.

Србија се од 1906. године налазила пред бурним догађајима. Најзначајнији су били: наоружавање земље модерним оружјем, индустријализација (нарочито је била важна изградња железничких пруга у Србији), царински рат с Аустро-Угарском, анексија Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске, и други догађаји. У свим тим догађајима, радикали су морали доказати своју политичку снагу, показати да воља српског народа није случајна.

Политичке снаге у Србији су се поделиле на оне које подржавају ца-

рински рат (апсолутна већина) и оне које се противе царинском рату (апсолутна мањина). Прва групација је тежила потпуној политичкој и економској самосталности и еманипацији Србије од Аустро-Угарске. Сматрали су да Србија треба да се ослони на своје унутрашње могућности и да њени људски и природни потенцијали могу да је заштите од Аустро-Угарске. На спољном плану, сматрали су да Аустро-Угарска међу великим силама има непријатеље и да је у много чему зависна од Србије.

Царински рат је имао велики одјек у Европи и на Балкану. Велики део европске штампе заузео се за Србију. И сами привредници у Аустро-Угарској били су незадовољни, јер је био угрожен транзит њихове робе преко Србије. Али, Србија ускоро напушта царински уговор са Бугарском и почиње преговоре о провизоријуму с Аустро-Угарском, са циљем да се прекину обостране санкције. Међутим, Аустро-Угарска поново покреће "топовско питање". Посебну улогу у економском притиску на Србију имао је министар унутрашњих послова Аустро-Угарске, гроф Голуховски. Он је сматрао Србију и радикале кључним савезником Русије на Балкану, а Србију, радикале и Николу Пашића великим непријатељем Аустро-Угарске. Под његовим надзором опет је, од јула 1906. године, почео царински рат против Србије. Економске последнице царинског рата су по Србију биле вишеструке и то позитивне. Царински рат је наметнуо српској привреди потребу пуног заокрета. Релативно брзо је успостављена нова спољнотрговинска мрежа, организован је саобраћај до нових тржишта, закључено је више нових трговинских уговора који су имали трговински, политички и тактички значај у односу на аустро-српски сукоб. То је био плод веште политике радикалне странке. Посебно је велика пажња посвећена пропаганди.

Индустрија и финансије Србије су поправљене. Аустро-Угарска, видећи да не може да сломи Србију, одлучила је да промени тактику, почела је нове трговинске преговоре са Србијом. Пашић је путовао у Беч тако да је, марта 1908. године, закључен трговински уговор са Аустро-Угарском. У уговору су биле многе повластице за српску страну, фактички је постала равноправна страна. Ипак било је много тешкоћа у прихватању овог уговора и у Србији и у Бечу, тако да је дошло до новог трговинског уговора 1910. године.

Царински рат Србије и Аустро-Угарске 1906-1911. године представља изузетан део српске историје и један од најблиставијих периода владавине Радикалне странке. Србија је изашла из економске изолације, фактички је постала економски самостална. Индустрија је у том периоду вишеструко ојачана, увећан је и прилив страног капитала.

Одређене тешкоће током царинског рата, опозиција је покушавала да искористи за нападе на радикалну власт. Радикали су хтели да провере поверење народа па су одржани избори 18. маја 1908. године. Радикална странка је опет тријумфовала. Она је добила 132 посланичка места (старорадикали - 84, самостални радикали - 48 места). Остали су добили укупно 28 посланичких места. Поред тога, већина посланика самосталних радикала склопила је коалицију са старорадикалима и тако је пропао покушај опозиције да самосталне радикале привуче к себи. У условима анексионе кризе, у фебруару је постигнут споразум између свих политичких странака, осим са Социјалдемократском, па је формирана заједничка влада на челу са Стојаном Новаковићем (Напредњачка странка). Његова влада трајала је до октобра 1909. године, када су радикали и Никола Пашић поново преузели власт у Србији. Та влада трајала је све до средине 1911. године, када старорадикали, на челу са Николом Пашићем, почињу самостално да владају, а долази до озбиљних политичких несугласица између старорадикала и самосталних радикала.

Анексија Босне и Херцеговине, 1908. године, представља догађај који је потресао Србију, српски народ и наравно владајућу Радикалну странку. Босна и Херцеговина је Берлинским конгресом стављена под протекторат Аустро-Угарске, па је њена анексија била сасвим очекивана ствар. Цар Франсо Јосиф је, 6. октобра 1908. године објавио анексију, присаједињење Босне и Херцеговине Аустро-Угарској. То је болно одјекнуло у целој Србији. Босна и Херцеговина је још од средњег века српска земља и у време анексије у њој је живело 800.000 Срба, око 600.000 муслимана и око 400.000 Хрвата католика. Велика већина муслимана и католика били су српског и православног порекла. Анексија је у Србији изазвала такав револт, да је дошло до тајног заседања скупштине, где је донета одлука да се иде у рат против Аустро-Угарске.

Русија је била мишљења да је питање Босне и Херцеговине европско питање, а не само питање Србије. Србији је препоручивано да се држи "добронамерних" савета Русије, да се не односи изазивачки према Аустро-Угарској, и да не може рачунати на војну помоћ Русије. Русија је, 22. марта 1909. године, признала анексију. То су учиниле и све европске силе, а Србија је признала анексију 31. марта исте године.

Опозиција је стално постављала питање легитимитета радикалне власти, а ова јој је на то узвраћала изборима, као и увек. Због тога су избори заказани за 1. април 1912. године били ванредни, јер је влада Милована Миловановића распустила Народну скупштину. Радикална странка је опет тријумфовала. Имали су подршку више од 70%

српског народа. Опозиција није успела да искористи тешкоће у своју корист. После смрти Милована Миловановића, 18.6.1912. године, формирана је хомогена старорадикалска влада на челу са Николом Пашићем, који је постао и министар иностраних послова. Избори у Србији, 1912. године уједно су били и последњи избори одржани у краљевини Србији. Први светски рат је онемогућио изборе заказане 1914. године. У том периоду поја-

ви односи са Радикалном странком и Николом Пашићем се све више погоршавају. Иако се о овој организацији зна врло мало, утисак је да између радикала и "црне руке" није било суштинских разлика. Било је разлика у погледу метода уједињења српског народа, а очигледно је да су се сукоби сводили на борбу за власт, посебно на утицај у војсци. Упркос патриотским осећањима оснивача, постојање такве организације било је у супротности

идеје био је дефинитивно елиминисање Турске са Балканског полуострва, а самим тим, и из Европе. Преговори са Бугарском су трајали још од 1903. Године, а завршили су се склапањем уговора 13. марта 1912. године. Тежиште проблема је било разграничење у Македонији. Затим је потписан савез и између осталих Балканских земаља: Србије, Црне Горе, Бугарске, Грчке и Румуније. Октобра 1912. године почеле су војне операције против Турске. Тако је почео Први балкански рат. Турци су капитулирали већ 21. новембра 1912. године. Током 1913. године, Србија је тражила ревизију уговора са Бугарском, јер ова није послала довољан број војника, а Србија је, са друге стране, послала војску на Марицу и Једрене, иако то уговором није било предвиђено.

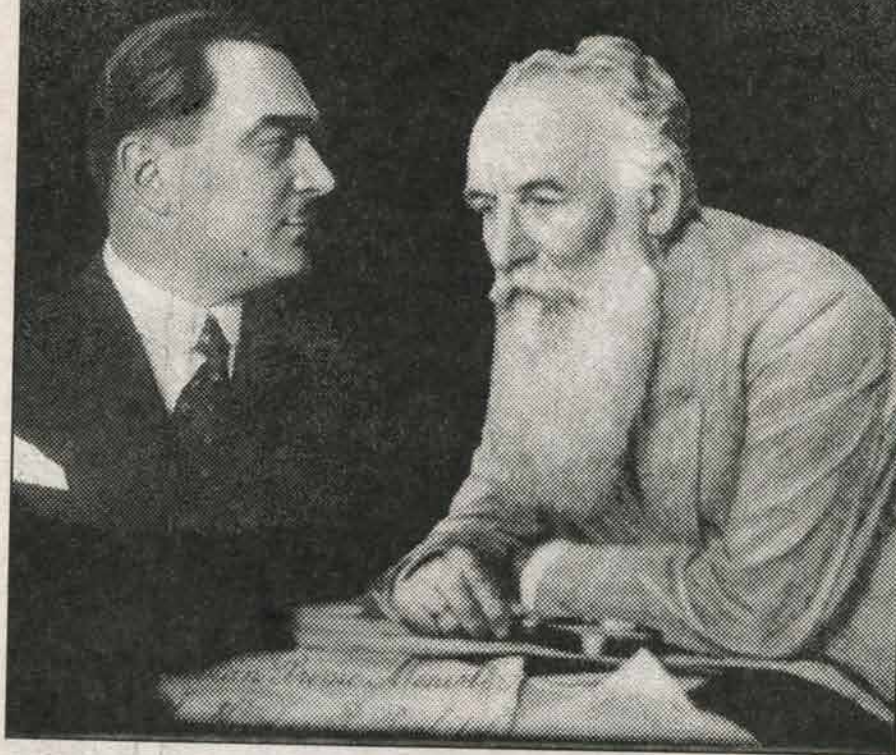
Јула 1913. године избио је Други балкански рат. Бугарска је брзо била поражена, јер су је нападе и Румунија и Грчка; спасила ју је само интервенција Аустро-Угарске и Русије. Букурештански мир потписан је 10. августа 1913. године. Овим мировним уговором, Србија се проширила за 39 хиљада квадратних километара, а број становника се повећао за 1,3 милиона. Политика Народне радикалне странке, као доминантне политичке снаге од 1903. године, показала се сасвим исправном. Балкански ратови 1912 и 1913. године представљају једно од највеличанственијих поглавља српске историје уопште.

Међутим Србију чека веома тешко време. То је време Првог светског рата на овим просторима, период од 28. Јуна 1914. године. Никола Пашић је знао да је Аустро-Угарска пред распадом, и да јој треба један рат који ће је или сачувати или уништити. Атенат Гаврила Принципа на Франца Фердинанда, Хабсбуршког престолонаследника Аустро-Угарске царевине, добро је дошао као изговор за напад на Србију. То је опште позната ствар. Србији атенат у том историјском тренутку, није одговарао. Пашић и његова влада не сноси одговорност за атенат у Сарајеву. Србији је брзо стигао чувени ултиматум Аустро-Угарске, који је садржао следеће одредбе: 1) Да се укине друштво Српска народна одбрана и заустави њена делатност против Аустро-Угарске; 2) Да се из војске уклоне сви официри који шире пропаганду против Аустро-Угарске; 3) да у Србију дођу Аустријанци да спроведу истрагу о атенату.

Пашић је покушао да избегне ултиматум али није у томе успео. Након неуспеле дипломатске акције у Европи, дошло је до чувене седнице. Постигнуто је национално јединство и ултиматум је одбијен. Од тада доминира само једна снага, Народна радикална странка, и на свој начин, краљ Петар и регент Александар. Између партијских и државних одлука није било разлике.

Др Бранко Надовеза

Историја српског радикализма 1903 — 1990

Насловна страна "Историје српског радикализма"

вила се у српској војсци организација "Уједињење или смрт" (познатија као "црна рука"). Тенденција неких официра да самостално делују, почиње од Мајског преврата, а од 1911. године добија све већу организациону форму. Њихово незадовољство према радикалима и краљу Петру није било суштинско, они су били незадовољни што немају више место у политичком животу Србије. Организатор свега био је Драгутин Димитријевић-Апис. Њихо-

са основним принципима уставне државе, да не говоримо о њеном сукобу са војним законима. У војсци су Пашић и радикали чак организовали тзв. "белу руку", да би парирали "црној руци".

За тај период значајни су још стварање Балканског савеза, балкански ратови и уређење протокола које је Србија добила после Балканских ратова.

Балкански савез је била стара идеја Николе Пашића. Основни циљ те

Такође, 1914. година је и почетак эле коби, које се касније нећемо лако отарасити, а то је Југославија и југословенство. Из историје нису извучене никакве поуке. Пашић није налазио ниједну историјску претпоставку која би била повољна за Хрвате да преузму вођство у политичкој борби за српско-хрватско уједињење, па је велико питање зашто се 1914. године определио за југословенство. Грешку је увидео када је већ било касно.

Србима, августа 1914. године, савезници први пут нуде увећану Србију са пола Македоније, северном Албанијом, Босном и Херцеговином и великим делом Јадранске обале. То би била једна велика Србија, територијално заокружена и етнички прочишћена. Србија је тада тражила и уједињење Срба, Хрвата и Словенаца. Од тада, па надаље, срља се из грешке у грешку због политике југословенства. Истовремено, Хрватска странка права и Хрватска сељачка пучка странка, на челу са Стјепаном Радићем, изјашњавају се за останак Хрватске у Аустро-Угарској и евентуално стварање самосталне Хрватске.

Велике силе Антанте су биле за стварање велике српске државе. Југославија је била за њих неприхватљива. Тројни савез и Антанта су покушали да придобију Бугарску на своју страну, највише из геополитичких разлога. Македонија је била једина и основна препрека добрим односима Србије и Бугарске. Руси су вршили притисак на Србију да да концесије Бугарима у Македонији. Пашић је био енергично против тога. На Руске (савезничке) предлоге да Македонију препусти Бугарима, по њиховом уговору из 1912. године, а да заузврат добије Босну и Херцеговину, северну Албанију и излаз на Јадранско море, Србија је редовно одговарала негативно. То се косило са њеним ратним циљем уједињења Срба, Хрвата и Словенаца.

Антанта је Бугарској, 14. септембра 1915. године, предала ноту у којој гарантује да ће уласком у рат против Турске, добити део Македоније. Бугарска је одговорила негативно јер је већ имала повољније понуде Централних сила за рат против Србије, коју је напала 14. Октобра 1915. године. Заблуда југословенства је потпуно захватила српску владу, која је занемарила учешће Словенаца и Хрвата у Аустро-Угарској војсци. Све је ишло на штету Србије, а у корист Хабсбуршких Хрвата и Словенаца. Коначан расплет десио се 1917. године. "Југословенски народи" у Аустро-Угарској су донели познату "Мајску декларацију". Њена суштина је останак тих народа у Аустро-Угарској, под жезлом Хабсбуршко-Лоренцке династије. То је била легитимна одлука хрватског и словеначког народа, а не уједињење са Србијом и српским народом. То је била званична одлука хрватских и словеначких посланика у Царевинском већу у Бечу, 30.

маја 1917. године. То је била воља тих народа.

Зашто је онда српски народ насео југословенству, нелегитимним странкама и личностима као што су Франо Супило и Анте Трумбић. "Уместо да увиде реалност, опредељење Словенаца и, поготову, Хрвата, чији су војници убијали немоћне жене, децу и старце по Србији, Срби су са њима слепо спремали заједничку државу. Југословенски одбор у Лондону надмудрио је Србију и српски народ и тиме спасио Хрватску и њен народ, који би био подељен између више држава (Италије, Аустрије, Мађарске и Србије) и вероватно историјски нестао и доживео потпуно расуло. Уместо тога дошла је Крфска декларација, 20. јула 1917. године, склопљена између моћног српског народа, кога је читав свет респектовао, и шачице политичара из југословенског одбора са седиштем у Лондону, чији су се чланови потуцали по Европи као емигранти".

Пашић се интимно прибојавао хрватске лукавштине, али је општа атмосфера била таква да јој није могао одолети. Он је био прво за утврђивање ентитета (етничких и територијалних) Срба и Хрвата, па тек онда за уједињење.

"Због чега је, када је ситуација била врло јасна, српски народ ушао у државно јединство са својим непријатељима, историја ће тешко одгонетнути. Зашто нису слушане речи већине Хрвата, а не неких маргиналних група и појединаца? Српски народ би данас у огромној већини (90-95%) био у границама своје државе Србије, а избегнуте би биле катаклизме и трагедије које су га задесиле у потоњој историји.

Крајем 1918. године, политичка ситуација се потпуно променила. Пробијен је Солунски фронт и капитулација Централних сила се очекивала. Тада је одржана и Женевска конференција, последњи велики догађај пре Прводецембарског акта уједињења. Донета је Женевска декларација, први заједнички чин Српске владе и Народног већа из Загреба. Југославија је била творевина историјских околности, лукавства хрватских и словеначких политичара којима је претио нестанак са политичке сцене. Са том идејом, са Југославијом, Хрвати и Словенци су се из пораженог дела пребацили у победнички део, из табора Централних сила, прешли су у табор Антанте, и тако успели да спасу своје народе, трагирајући им пут за каснију државотворност.

Држава Срба, Хрвата и Словенаца је заблуда одређеног историјског тренутка, трагично несхватање историјске ситуације и свега осталог што из тога произлази. Трумбић и Хинковић су све радили у интересу хрватског народа. На ред је дошло стварање скупштине и владе и организовање избора, првих у новој држави. У ту скупштину су, наравно, ушли легитимни

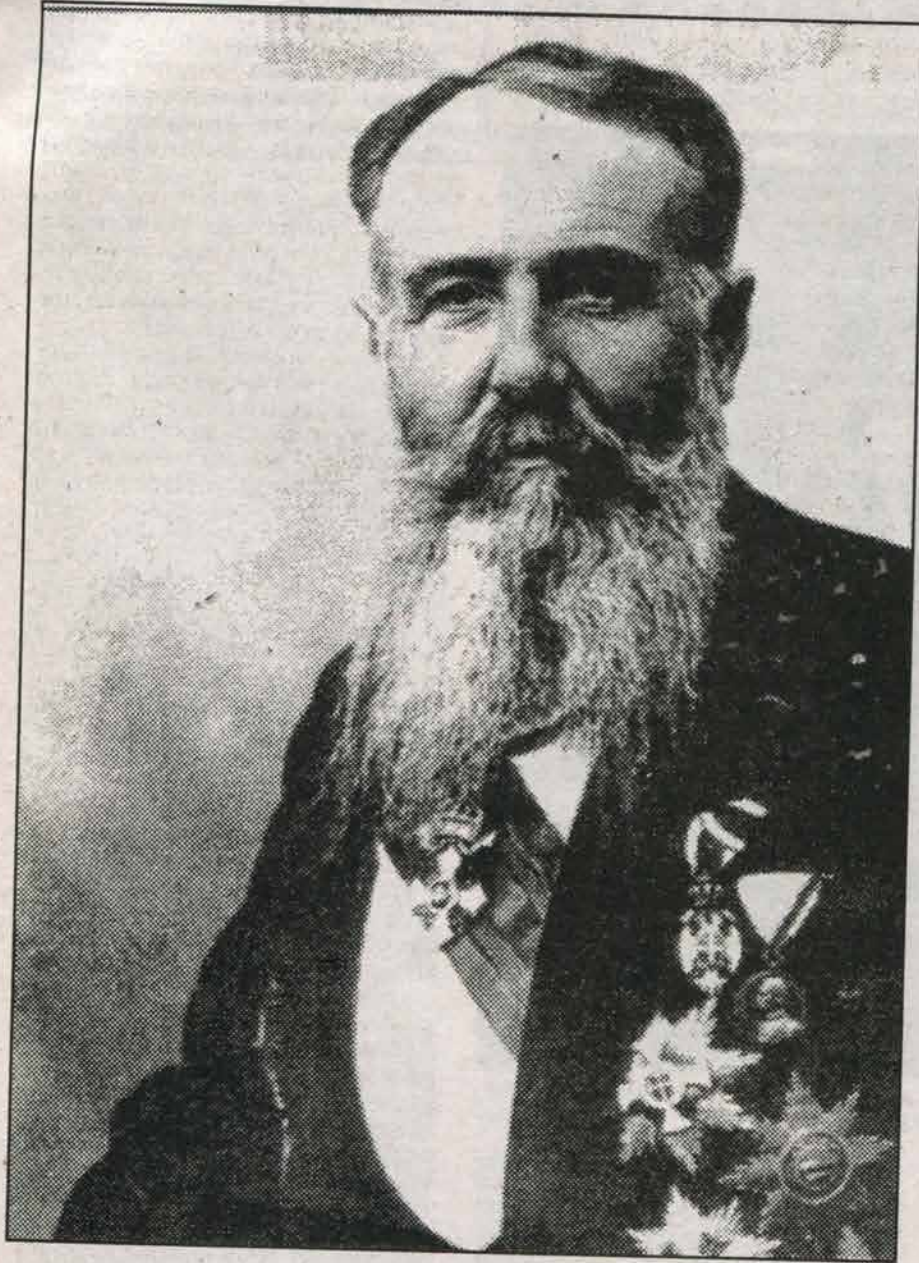
представници Народног већа из Загреба и посланици народне скупштине Србије, изабрани на изборима 1912. године. У владу је ушло више чланова из бивших делова Аустро-Угарске него из Србије. У Србији се све споро опарављало од последица рата, а створена је и ситуација за експанзију исламског елемента на рачун православног.

Парламентарни избори Краљевине СХС одржани су 28. новембра 1920. године. Од 419 места у Уставотворној скупштини, Народна радикална странка је освојила 91 место. Српско бирачко тело се поделило, док су се Хрвати, Словенци и муслимани листом определили за своје националне странке. "Радикална странка ушла је у нову државу као странка са најдужом партијском традицијом, са најбројнијим чланством, са најкомпактнијим и најауторитативнијим вођством. Упркос томе, доминантан положај на власти било је тешко одржати у једној многонационалној државној заједници у којој су, у првом реду, дошле до изражаја националне и социјалне супротности, иза којих су стајали различити политички интереси. У том смислу, на земаљским конференцијама Радикалне странке, 1920. и 1921. године, донесени су закључци и резолуције које имају програмски карактер. Народна радикална странка се ширила на све српске крајеве у Краљевини СХС. Имала је чланове у свим нацијама и утицај код свих народа, изузимајући Хрвате. Доношење првог устава Краљевине СХС створило је нове проблеме. Опет се поставило питање унитаризма или федерализма. Пашић је све више увиђао погубност југословенске заједнице и сумњао у то да је дошло до истинског уједињења српског народа. Тежњу ка федерализму, Пашић је назвао остатком "аустријанштине" код Хрвата и Словенаца, и сматрао је за велику опасност по останак Краљевине СХС и уједињеног народа у тој краљевини.

Стојан Протић је, у међувремену, формирао Независну народну странку, али то су ипак били поједини случајеви. Није дошло до цепања Народне радикалне странке, чак ни делимичног, била је то само група људи која је отпала од моћне странке. Неслагање није било суштинско, већ се односило на питање ревизије устава и модалитет решавања хрватског питања. У земљи је, од почетка 1919. године, па све до краха Краљевине Југославије 1941. године, трајала бесмучна борба Хрвата за отцепљење од Југославије. У тој борби Хрвате су подржавали Словенци и многе угледне личности, припадници националних мањина Краљевине СХС. Хрвати су се жалили свим могућим међународним институцијама на наводну хегемонију Срба. Стјепан Радић је своју ХСС учланио у Коминтерну, да би роварио против државе, а иза тога је стајала огромна већина Хрвата. Чак је у име своје странке унео и назив републиканска (ХРСС).

Краљ Александар је, преко својих политичких агената, радио на разбијању хомогености Народне радикалне странке. Уместо да се бори против Стјепана Радића, краљ је тежио да укљони Пашића из политичког живота. За то му је служио и Н.Узуновић, који је био краљева најповерљивија личност међу радикалима. Никола Пашић је, лета 1926. године, почео побољевати. Унутар Народне радикалне странке почеле су фракцијске борбе. У странци је

линио српство у једну државу и вероватно се дубоко кајао што је, уместо јединствене државе српског народа створио државу СХС, чију је трагичну судбину слутио, али је није доживео. У Народној радикалној странци је дошло до фракцијских борби, којих је одувек било, али је она и даље била најјача странка - њена структура је била сувише јака, а кадар квалитетан и што је најважније имала је јако упориште у народу.

Никола Пашић, човек који је обележио два века

постојало тзв. Пашићево крило и тзв. центар који је преко Узуновића био заступљен у влади. На локалним изборима, Народна радикална странка је изгубила управу над Београдом, коју је дуго држала, мада је у целини одлично прошла. Пашић је због тога оштро напао подвајања у странци, нарочито критикујући каријеристе. Пашић је умро 10. децембра, неколико дана пред свој рођендан. Срушио је два моћна царства: хабсбуршко и отоманско, ује-

Последњи избори у Краљевини СХС су одржани 11. септембра 1927. године. Од укупно 315 мандата Народна радикална странка је добила 112 мандата. Српски народ се опет поделио на неколико странака, док су сви остали били уз своје националне странке. Ипак, Народна радикална странка је и даље била доминантна политичка снага у Краљевини СХС, а поготову у српском народу. Затим је дошао атентат Пунише Рачића на Павла и Стјепана Ради-

ћа, Ђуру Басанчека, Пернека и Грађу. "Хрвати су од једног зликовца и превртљивца, и то српског порекла, Стјепана Радића направили националног хероја". На његово место је дошао В. Мачек који је изјавио да Хрвати више не поштују устав и да траже самосталност. Против државе СХС најактивнији је био Анте Трумбић. Показао је своје право, подмукло лице. Та мучна деценија је утрошена на борбу Народне радикалне странке са хрватском и словеначком опозицијом и југословенским интегралистима оличеним у Демократској и Самосталној демократској странци. Уместо да уложи све снаге у привредни развој "проширене Србије", како је некад нудила Анганта, Народна радикална странка је водила битку за очување Видовданског устава и Краљевине СХС, што је после Пашићеве смрти било врло тешко.

Пошто криза у земљи није могла да се реши парламентарним путем, краљ Александар је, 6. јануара 1929. године заузео диктатуру, укинувши скупштинску и вишепартијски систем. Национални унитаризам и државни централизам је потврђен претварањем Краљевине СХС у Краљевину Југославију. Држава је подељена на девет бановина, које немају етничка обележја. Српски народ је разбијен у шест бановина. Хрвати су на челу са Владимиром Мачеком и ХСС-ом подржали шестојануарску диктатуру.

Септембра 1931. године донет је октроисани устав Краљевине Југославије. Овај устав је предвидео да законодавну власт заједнички врше краљ и народно представништво, које је од једнодомног претворено у дводомно. Краљ је преузео многе ингеренције, нарочито у случају ванредног стања. Политичке партије су практично стављене ван закона, што је апсурдно, јер без политичких странака парламентарни систем не може да функционише.

Децембра 1931. године, формирана је "Југословенска радикално - сељачка демократија" са циљем да се униште националне странке, нарочито Народна радикална странка као представник и заштитник српског народа. ЈРДС је имала огромна финансијска средства и подршку двора, међутим није била дугог века. После тоталног неуспеха са покушајем организовања ЈРСД, покушало се са "фасалним променама". Августа 1933. створена је Југословенска национална странка. Народна радикална странка је била формални члан ЈНС-а, мада су се многи радикали противили том акту. Иако је имала снажну подршку двора, ЈНС није успела да оствари свој циљ. Та странка је требало још више да избрише вишенационални карактер државе и све остале партије, слободу штампе; али, све што је радила, деловало је контраективно.

Нејединство у радикалној странци било је огромно, уочи судбоносних тренутака, када је Европи већ увелико претиле опасност од фашизма. Све су то

веншто користили Хрвати. Милан Стојадиновић је, током своје владавине, изменио спољну политику Југославије, а тиме и српског народа. Стојадиновић је хтео да води "реалну" политику, да се попусти немачком фашизму и Хитлеру и да се води политика "ни рат ни пакт". Стојадиновић је претрпео неуспех у вези са Конкордатом, и био оптужен од Синода Српске православне цркве, да попусти католицима на штету православца, али је касније дошло до помирења. Један део радикала се ангажовао у тзв. Удруженој опозицији. Они су били разочарани што нису нашли своју позицију у ЈРЗ.

чека, 26. августа 1939. године, створена је Бановина Хрватска. Наводно, то је био последњи уступак Хрватима да остану у Југославији. То је изазвало револт Срба у тзв. Бановини Хрватској. Они су, преко својих организација, осудили тај поступак Д. Цветковића. Тада је основан Српски културни клуб, као заштитник интереса Срба у Југославији. СКК је производ разочарења у Југославију и одиграо је велику улогу у отрежњењу српског народа од југословенске илузије, јер је успео да окупи многе српске научне и културне раднике. Иако је био ванстраначка организација, био је подути-

гиструје у Министарству унутрашњих послова и она никада није формално заживела.

Над Европом се надвила опасност од немачког фашизма. Септембра 1939. почео је Други светски рат. Влада Цветковић-Мачек је потпуно дезоријентисана. Ускоро је ова влада "интернирала" Стојадиновића у унутрашњост земље као наводног савезника сила Осовине. Тако је ликвидирана политичка каријера истакнутог радикала, великог финансијског стручњака, др Милана Стојадиновића. Рат се приближавао Југославији, Хрвати су радили свој посао. Затим су дошли добро познати догађаји: приступање Тројном пакту под притиском Хрвата и политичке ситуације, војни пуч од 27. марта 1941. године и образовање владе генерала Душана Симовића. Затим је дошла априлска катастрофа Краљевине Југославије. То је било време пропуштених шанси за радикални покрет, а самим тим и за српски народ.

Радикални покрет је у ратном периоду 1941-1945 био разбијен на појединце, као и сви остали покрети. Министри М. Нинић и М. Трифуновић су избегли са краљем Петром и владом у иностранство, а сви остали функционери и значајније личности радикала су остали у окупираној земљи. Већина се определила за покрет Драже Михајловића, а изван број се придружио Милану Недићу. Радикали су своје истакнуте представнике у емиграцији и даље сматрали вођством своје странке, јер су веровали да је то пролазно стање и да ће се радикали опет вратити на власт у земљи. Радикали нису подржавали НОП, под вођством Ј.Б. Тита и КПЈ, или су то чинили искључиво индивидуално, не као радикали, већ као појединци. Током 1944. створен је Југословенски национално ослободилачки фронт (ЈНОФ), под контролом партизана комуниста и Тита. Као странка, радикали су били против приступања ЈНОФ-у, али је било појединаца који су му приступили.

Сам крај рата радикали су дочекали у групама и појединачно, за собом нису имали чланство и партијску организацију. Фактички, од 1945, радикали и не делују као странка већ као појединци и групе. Те групе су међусобно неповезане, није било контаката са лидерима других странака. Ипак радикали су се организовали и регистровани 1. октобра 1945. Изборима за уставотворну скупштину, 11. новембра 1945. године, ликвидиран је и формално вишепартијски систем у Југославији. Избори су били под директним надзором КПЈ. Народни фронт, део КПЈ којим је неприкосновено господарио Ј.Б. Тито, добио је више од 90% гласова. То је био увод у диктатуру.

Ово је само мали део свега онога што се може прочитати и научити из овог сјајног дела др Бранка Наловезе.

Ивана Ђурић

Др Милан Стојадиновић: режим му није дозволио регистрацију Српске радикалне странке

Избори од 11. децембра 1938. године донели су победу листи ЈРЗ (306 посланичких места, а опозиција само 67 места од могућих 373). Радикалима је припало 140 места. Тако је формирана друга влада Милана Стојадиновића која је трајала само до 5. фебруара 1939. године, када је због сплетки морао да поднесе оставку.

Владу је преузео Драгиша Цветковић, радикал из Ниша, веома контроверзна личност. Било је јасно да је потребно створити споразум са Хрватима јер они нису хтели централистичку земљу, у ствари, нису хтели Југославију.

Почела је мучна борба да се Хрвати по сваку цену задрже у Југославији. Споразумом Д. Цветковића и В. Ма-

чајем радикала и осталих патриотских организација и личности у српском народу. Због тога су у нову владу Цветковић - Мачек, ушла само два радикала. Хрвати су увелико играли своју игру. Да би исправио ранију грешку, Д. Цветковић је са Кнезом Павлом, средином 1940. године, донео напрат план за стварање "Српске бановине", али због прилика у земљи и иностранству та уредба никада није спроведена у дело.

После одупирања влади Д. Цветковића, због попуштања Хрватима, М. Стојадиновић је са групом радикала напустио ЈРЗ и покушао да створи нову странку под именом Српска радикална странка. Међутим, због њеног програма није јој дозвољено да се ре-

ИСТИНА О СМРТИ ПОТПУКОВНИКА МИСИТЕ

Поводом специјалног издања "Велике Србије" број 544. о подвигу потпуковника Веселина Мисите и ослобођења Лознице, редакцији се обратио Божидар Панић

Читајући Ваш наведени број, ми чланови одбора за подизање споменика потпуковнику Веселину Мисити, стекли смо утисак, да је циљ био, да се истакну заслуге у устанку 1941. године Лазара Савића, а и да је циљ био, да се умање заслуге потпуковника Веселина Мисите, ради чега ми протестујемо. Самозвани ађутант Лазар Савић је био маргинална личност у устанку, а пре њега је требало истаћи много више учесника устанка као на пример: Георгија Бојића "Пица", поручника Вујичића и још доста њих.

Да бих истакао заслуге свога рођеног стрица Лазара Савића, идеолог овога, Брано Савић је навео много неистина, које стари Лозничани добро знају, а то су:

- Потпуковника Веселина Миситу, није могао да убије поручник Ратко Мартиновић, јер тада није ни био у Лозници, пошто су он и Влада Зечевић својим војно-четничким одредом (по договору са Миситом) већ били заузели Столице и опсели Крупањ. Потпуковник Мисита је јуначки погинуо у јуришу на кафану Лазе Хајдуковића. Све друго су калкулације појединаца, које умањују вредност дела и смрти, јунака Веселина Мисите, да би се у први план ставио Лазар Савић.

Физички, из истих разлога, Ратко Мартиновић није могао да стреља ни (како пише Брано Савић) невиног Лазу Хајдуковића.

Лазу Хајдуковића је, претходно образован, преки суд, осудио на смрт и он је ликвидиран у улици изнад садашњег СУП-а, 2-3 дана после ослобођења Лознице. Њега је ликвидирао припадник Миситиног одреда. Наведених дана је исто прошао и Рашо Томић из Лознице, као и Лазо Хајдуковић. Има још живих Лозничана, који су били у непосредној близини егзекуције Лазе Хајдуковића.

Као петнаестогодишњак, са мојим другом сам био присутан, када су се предали Немци из Лазине кафане. Са њима се предао и Лазо Хајдуковић и Даво Тешмановић (каснији војвода легалних четника после пропасти устанка, кога су 1943. пресрели аутобус у коме је он био, ликвидирали четници).

Он је онда изјавио, да је упавши у кафану, заробљен био од Немаца и био 4 сата у њиховом заробљеништву. Сећам се као да је сада било, када су се предали, када је Лазу Хајдуковића почео да шамара Милан Суботић из Руњана, вичући "Ти уби нашег команданта", а он се плачући клео "нисам га ја убио браћо".

Миситу није могао да убије ни Мујага Зечановић, који је иза Мисите ишао са месарском сатаром, и који је убијен од бомбе одмах иза Мисите. Када су дошли Немци, они су били ставили цигане и Јевреје из људских норми и морали су носити на левој руци траке "цигојнер", због чега су они били огорчени на њих и он је ишао на Немце из револта. Зашто данас мртвом Мујаги, приписивати после 54 године негативне епитете, и стављати срамну љагу на његову смрт.

1990. године, када сам организовао ископавање посмртних остатака потпуковника Веселина Мисите, самоничијативно ми се јавио сада покојни Мишо Обрадовић родом из Ступнице, који ми је испричао и написао да му је његов отац (сада такође покојни) причао, да је први притрчао да помогне Мисити и да је он издахнуо на његовим рукама.

Саво Јеринић из Клубаца и сада тррди, да је и он ишао иза Мисите и видио када је Мисита пао смртно погођен.

Ако је Лазо Хајдуковић био невин (како сада изјављује самозвани ађутант Миситин) зашто су његову жену Зору 1944. године у Драгињу ошишали и потом ликвидирали, четници из Миситиног одреда.

Ратко Мартиновић је некада долазио у Лозницу, али није имао никакве надлежности, јер су команду места држали четници. Капетан Дрљача, након погибије Миситине, а неколико дана касније мајор Марјановић, кога је Дража Михаиловић послао, били су њихови команданти.

На Ковиљачи није погинуло 40 Раћићевих кадроваца, већ толико устаника, између којих и Микаило Станојевић стар више од 40 година и Мића Лазаре-

вић, стар 20 година, оба из мојих Клубаца.

Зашто аутор наведеног хвалоспева није питао и написао, где је његов рођени стриц, сада новокомпоновани јунак, устанка 1941. године, Лазар Савић провео 1942. и 1943. годину, после пропасти устанка. Старим Лозничанима је знало, да је он мирно, без икаквих проблема живео у Лозници, када су Немци стрељали поручника Мику Вујичића у Шапцу, а и други Миситини ближи сарадници и учесници устанка, које су Немци ухватили нису много боље прошли или су имали срећу, да до краја рата проведу у разним гулазима и ипак некако остану у животу. Његов рођени брат Љубиша је крај рата дочекао као командир чете Недићеве полске страже. Партизани су га стрељали 1944. године. Ово све је много интересантно старим Лозничанима зар не?

На Гајића стени, командант фронта (четника и партизана) је био капетан прве класе Драгослав (а не Добросав како пишете) Рачић. И ово треба добро знати, када се оцењује оно време.

Колико је знало, 1941. године четници и партизани су сарађивали без проблема, до опсаде Шапца. У Лозници није ни било партизана, већ је Лозничка партизанска чета основана половином септембра са седиштем у Лозници уз сагласност четника, који су држали Команду места у Лозници, и то од неколико њих, који су били устаници потпуковника Веселина Мисите.

- За време устанка, када је Лозница била слободна, сваки дан сам био у Лозници и знам неке ствари. Био сам присутан на збору четника и партизана пред хотелом "Европа," када су говорили испред партизана Филип Кљајић и адвокат Драгољуб Поповић, испред војно-четничког одреда Зечевић-Мартиновић говорио је поп Влада Зечевић, а испред четника Георгије Бојић Пицо и капетан Драгослав Рачић. Мислим да би могао да цитирам неке речи Рачићеве, као "покушавају да нас заваде, али то им неће успети, јер четнички дух дише у партизанским грудима, а крв партизана тече у венама четника". Касније се причало, да су се код опкољеног Шапца посвађали, око тога

чија ће команда места бити, и чија ће застава бити истакнута на команди места у Шапцу, када буде ослобођен, али после овај.

У вашем броју 544 "Велике Србије" објављен је снимак моје изјаве за радио "Подриње". Као петнаестогодишњак 1941. године дан два пре напада на Лозницу, са оцем и стрицем сам био присутан на скупу са војним обвезницима на планини Жижак изнад манастира Троноша и једини пут видео живог потпуковника Веселина Мисите. Када је он 31. августа јуначки погинуо, остао је мог детињства јунак и зарекао сам се, да ћу колико будем могао учинити, да му се Лозница и одужи. Ово ми је била опсесија и звезда водила до данашњих дана. Зато се не слажем са Браном Савићем, да се о овоме није смело причати до данашњих дана, када он ово пише. Ја сам увек у своме друштву, где год сам био причао о Веселину Мисити и његовом јуначком делу. Када је 1968. године Ратко Мартиновић објавио мемоаре, писао сам "Новостима" и предлагао, да се покрене поступак, за подизање споменика Мисити, али ми није успело.

Писао сам 1989. године ЦК-у и СУБНОР-у Србије, као и Општинском Комитету и СУБНОР-у у Лозници. Из Београда сам добио два одговора у коме се захваљују на иницијативи, а у Лозници на Општинском одбору напали су ме референт Новак Пантелић, Чедо Којић, потпуковник из гарнизона, и други, због који сам напустио састанак и зарекао се, да нећу више бити члан ни једне партије. Том приликом подржао ме је једино Станимир Марковић-Чика. Потом су ме напали СК Србије, Субнор и удружење пензионера.

Уз претходно добијену дозволу, са санитарним инспектором и радницима Кро "Наш дом" присуствовао сам и потписао записник, о прекопавању гроба потпуковника Веселина Мисите и његове кости смо сместили у сандук, који је бесплатно направио столар Рајо Марковић, затим поново сахранили у нови гроб 1990. године.

1991. године, организовали смо се претходно у иницијативни, а затим у одбор нас седморица за подизање споменика пп Веселину Мисити и скупили прилоге. Прилоге су давали углавном сви стари Лозничани и то водећи бивши комунисти, социјалисти, чланови Српске радикалне странке.

Нико није одбио да да прилог, од старих грађана Лозничке општине. Подизање споменика Мисити су кочили самозвани борци, који су увек били у СУБНОР-у Лознице и били већи католици од Папе. Колико је мени познато, иницијативу су пре мене покретали пред смрт Владо Зечевић и Милорад Бањанац, али их је смрт претекла.

Сада самозвани ађутант Миситин (старим Лозничанима ово није било знано) Лазар Савић и синовац му Брано Савић, не дадоше ни динара прилога за споменик. Али то није сметало Лазару Савићу, да незван дође 31. августа

1991. године када смо открили споменик Мисити и после говора који сам ја одржао, тријумфално пред присутнима између осталог изјави "Није то ништа истина, ја једини знам истину", итд. Онда сам реаговао, стрпљиво, али сам му после упутио писмо са протестом, да то није било место за симпозијуме, на којима се доказује нешто, јер то није подизала споменик актуелна власт, већ седам ентузијаста, поштоваоца дела Веселина Мисите и да тако нешто од самозваног ађутанта Миситиног ми нисмо заслужили.

Његов синовац Брано касније пише у "Р евији 92", да су говоре одржали Лазар Савић ађутант Миситин и његов бивши таст, поп Милојко, а ни речи о томѐ ко је заслужан за подизање споменика. На негодовање нас из одбора, "Ревија 92" даје своје коментаре агитпроповске, како он сада пише, па зато и сада ми негодујемо, што сте све објавили са његовим коментарем, без претходног нашег мишљења.

Мислимо, да су били сувишни коментари Бране Савић, о истинитости појединих догађаја, већ их је требало само цитирати, а читаоци и историчари нека дају свој суд касније, јер праву историју не пишу учесници, већ касније неутралне генерације. Ово тим пре нисте требали дозволити, субјективном и пристрасном синовцу Лазара Савића, некада идејно опредељеном комунисту, како је лично нама изјавио, када смо га други пут примили у СК-а и то "да потиче из радничке породице, да је био напустио СК јер се није слагао са политиком бившег председника СО Миладина Вилотића и да он и његов отац немају ништа заједничко са Лазом Савићем и да нису знали да га неколико година скривала мајка", а тек онда смо га примили.

Ми мислимо, да смо као Одбор (сада има живих нас шесторо) заслужили, да се претходно чује наше мишљење.

Ми нисмо покренули акцију за подизање споменика Мисити из личних разлога, да бисмо себи прибавили имовинску или политичку корист, већ искључиво као стари Лозничани – патриоте, поштоваоци великог јуначког дела и јуначке смрти потпуковника Веселина Мисите. Зато нисмо заслужили да се други кити нашим перјем, а нас да омаловажава и да нам се сада смеју они који су били противници и саме помисли, да се подигне споменик Мисити, јер се и онда мени предлагало од стране Новака Пантелића на СУБНОР-у, да се покрене политичка и друга одговорност.

– И ја имам подебелу архиву о Мисити и његовој ближој и даљој родбини и око акције за премештај посмртних остатака у нови гроб и касније за подизање му споменика 31.8.1991. године. Ако је некоме потребно из моје личне архиве о Мисити, омогућићу увид или пак фотокопије.

– Констатацијом на 1. страни, да су младог потпуковника убили они, на чију страну није хтео да пређе, јесте незобзидна и тенденциозна измишљотина вероватно Лазара Савића и његовог синовца Бране Савића, којом се умањује јуначко дело и јуначка смрт потпуковника Веселина Мисите, јер ако је то истина, онда он није био јунак, већ жртва атентата.

Ако новине "Велика Србија" желе истину о делу и смрти Веселина Мисите (у шта ја нити остали чланови Одбора за подизање споменика Мисити не сумњамо) онда вам предложимо да се захвалите новинару Брани Савићу и јединој истини самозваног ађутанта потпуковника Веселина Мисите Лазара Савића, који није ни био у Лозници приликом борбе за ослобођење 31. августа 1941. године и гаћкама Огњена Михајловића о смрти Миситиној.

Зато вам ми предложимо, да одаберете другу екипу, непристрасних и објективних, који нису чланови ни једне политичке странке, како је Одбору за подизање споменика писала 1991. године Мирјана Симоновић, сестричина Миситина у име његове ближе родбине и то, да њиховог брата, стрица, ујака итд. не уплићемо ни у једну странку, јер он никада није био члан ни једне партије, већ је као виши официр и патриота дао свој живот, за слободу своје отаџбине и свога народа.

Све друго неће бити права истина (јер истина има колико и живих људи има) а ако не буде истина, неће бити ни права историја, а још има старих Лозничана, који се смеју, констатацијама Лазара Савића и његовог синовца Бране.

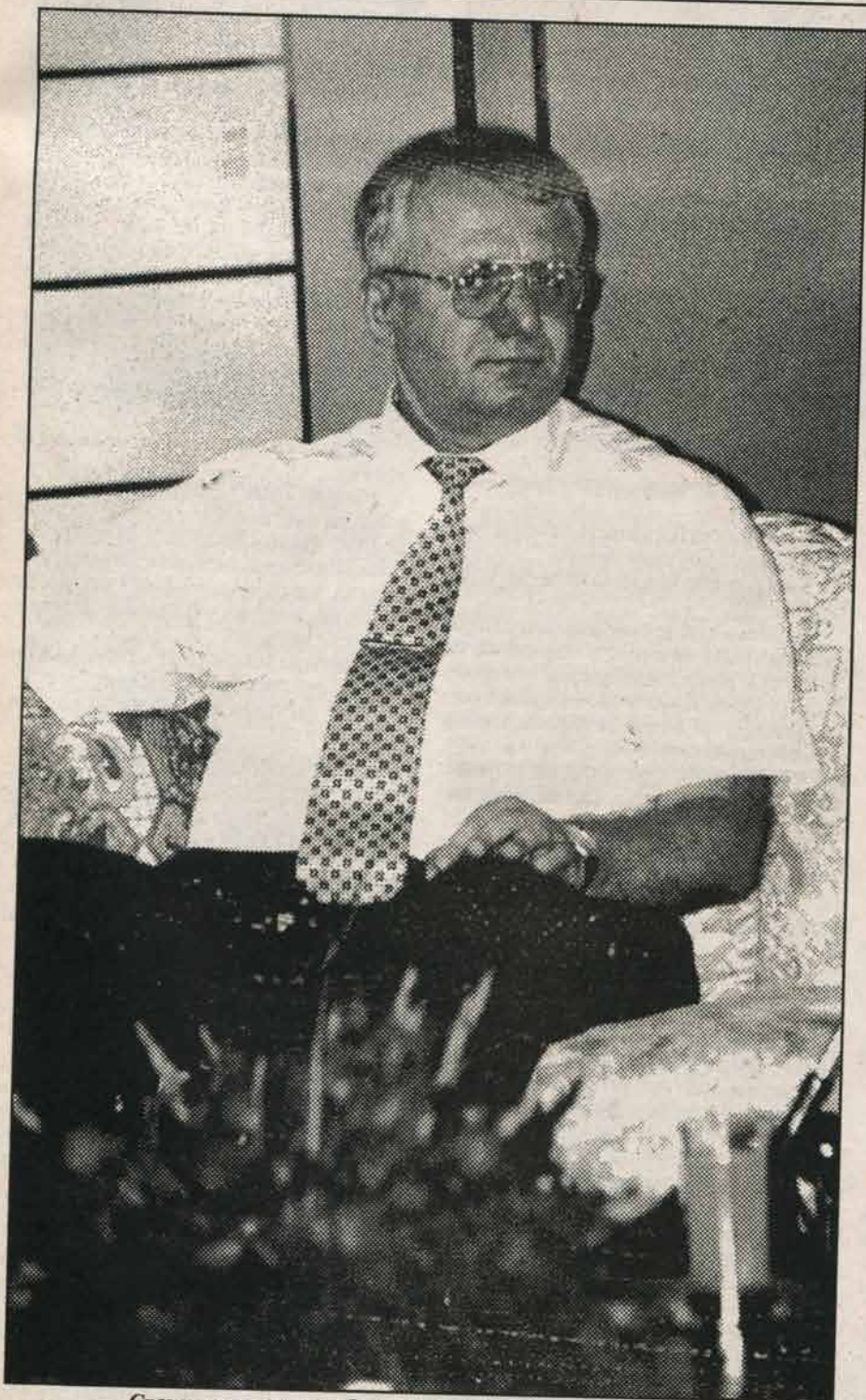
Ми Вам стојимо на располагању за утврђивање истине, ради чега вам се захваљујем и у име истине вас поздрављам.

Божидар Панић, Лозница
иницијатор акције и члан Одбора
за подизање споменика

ГОСТОВАЊЕ ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА
НА ТЕЛЕВИЗИЈИ "ПАЛМА ПЛУС" У ЈАГОДИНИ

ПАМЕТ У ПРВОМ ПЛАНУ

Можда већина мушкараца цени лепоту, али ја сам ту мало старомодан – ја више ценим памет. Лепота је, наравно важна, али памет је увек важнија

Сваки политичар треба да поднесе хумор на свој рачун. Докле год народ смењива вицове о политичарима ти политичари нешто значе

Водитељ: Добро вече, добро нам дошли. Овде је наша публика. Овде је оркестар. Овде су наши гости. Време је лепо. Ми смо спремни.

Замолио бих пре почетка још један аплауз за све наше госте.

Ви питате. Ми одговарамо. Публика је спремна да врућим аплаузима поздрави оне који су овде. Молим добар, велики аплауз, за господина др Војислава Шешеља, потпредседника Владе Републике Србије.

Сада је време да представимо гошћу која је између Милана и Париза, Токија и Рима - Верица Ракочевић. Добро вече и добро дошли.

Из Рима, из Токија, Београда дошао нам је и господин Ера Ојданић. Са нама су вечерас, као и претходне две емисије, представници Друштвеног предузећа "Опрема" Јагодина, комисиона "Пепељуга" из Јагодине, Приватно предузеће салон намештаја "Отац и син", као и представница "Украса" из Великог Поповића, као и Ресторан из Јагодине. Добро вече свима и добро дошли.

Толико за сам почетак. Видели сте и чули сте наше госте. Још једном понављамо, телефон је од овог тренутка отворен за вас. Добро нам дошли.

Ево нас тако у већ најављеном и провереном друштву. Они су чули наше гласове, али ми нисмо чули њихове. Зато вам кажемо - добро вече, добро дошли у "Палму плус".

Да ли сте спремни да се вечерас дружимо са нашом публиком и са нашим гледаоцима, који су нестрпљиви. Питања има пуно која су везана за професију, али и питања која су везана за нешто друго. Ми смо отворени да одговоримо на сва питања.

Јагодинска сауна

Др Војислав Шешељ: Пошто сте нас сместили у сауну под отвореним небом, сами смо пристали да трпимо сва искушења која сте нам наменили да издржимо.

Водитељ: Ово је још лепше, замислите како би то изгледало да смо у студију? Надам се да прија ова сауна.

Ера Ојданић: Спремни смо на све, да певамо, да играмо и да се веселимо а и да одговоримо на питања наших гледалаца.

Водитељ: Дама нам се лепо прилагодила ситуацији и времену. Верице, мислим да вама није толико вруће.

Молим вас за један аплауз за наше госте.

Ми смо пре неколико дана прославили годишњицу наше Телевизије. Главни и одговорни уредник Телевизије, "Палма плус" господин Душан Трифуновић, испричао је своју верзију једног догађаја. Ја се надам да ви такође памтите шта се догодило, па никада нисмо били у прилици да вас питамо - како је то разговарати сат и по са једном особом и на крају одјавити другу? Сећате се - Војислав Коштуница и Војислав Шешељ.

Др Војислав Шешељ: Ја сам увек замислио да немам прилике на вашој Телевизији да разговарам са неком лепом дамом, водитељком и то сам и пред њим рекао. Можда је то и намерно, да би ми се осветио за овај штос, то и урадио.

Водитељ: Нисте се наљутили, али шта сте тог тренутка помислили? ви сте реаговали овако, да вас подсетим - да ли је могуће да су ме сменили док сам ја гостовао, јер им се нешто није допало. Али, шта сте помислили?

Др Војислав Шешељ: Било ми је смешно, колико се сећам, насмејао сам се.

Водитељ: Господине Ојданићу, пошто ћете нам ви вечерас више певати и забављати нашу публику, да искористимо прилику па да вас питамо шта ви ових дана организујете у вашем ресторану?

Ера Ојданић: На Ибарској магистралу, у Липовичкој шуми, на Мељаку ових дана су актуелни "Липовички дани и ноћи". То је традиција хумора, забаве и музичко-забавног програма, као и културног, као што је војнички пасуљ, свадбарски купус и много чега још. Имали смо и избор за мис "Липовички дани и ноћи". Те девојке ћете и сада видети. То ће видети и господин Шешељ, који има стила за лепоту, политику, музику и љубав, човек звани геније - др Војислав Шешељ.

Водитељ: Замислите тек општро и проверено око госпође Верице Ракочевић, када буде оценила те девојке, онако општро.

Ера Ојданић: Те девојке сам ја први пут позвао на избор за мис "Липовичких дана и ноћи". Потпуно се слажем са вама, а не сумњам у укус и госпође Ракочевић.

Др Војислав Шешељ: Ера што је старији, све млађе и млађе девојке тражи.

Ера Ојданић: Хвала председничке.

Сукоб је када две особе воде љубав

Водитељ: Госпођа Верица Ракочевић је вечерас једина дама овде када су гости у питању. Госпођо Ракочевић, надам се да нећете имати проблема да се снађете и да изађете на крај са господом.

Верица Ракочевић: Знате, са господином Шешељем није увек лако изаћи на крај.

Др Војислав Шешељ: Да, Еру може да опшамари а мени косу да почупа.

Верица Ракочевић: За мене што је изазов већи, то је ситуација интересантнија. Ја сам данас отказала свој одлазак у Рим, где сам имала интервју на радију поводом мог гостовања следеће године на "Недељи високе италијанске моде". Знајући да ће господин Шешељ бити гост у овој емисији, са уживањем сам пристала, јер знам да ти дуели неће бити ни мало лаки, али ће бити слатки на крају.

Водитељ: Али су изврени.

Верица Ракочевић: Како да не. Нисам знала да ће господин Ера Ојданић бити овде, али велико ми је задовољство да је он ту.

Водитељ: Реците ми, да ли је ово прва прилика да сте у могућности да уђете у неки дуел са господином Шешељем?

Верица Ракочевић: Не, али први пут на телевизији.

Др Војислав Шешељ: Било је и сукоба.

Верица Ракочевић: Да, али сукоб може да има конотацију и овакву и онакву. Све је сукоб. Сукоб је када две особе воде љубав, сукоб је када разговарате.

Др Војислав Шешељ: То је сукоб када се води љубав? Нарочито ако мушка страна закаже.

Верица Ракочевић: Нисам била у ситуацији да ми мушка страна закаже, тако да не знам.

Др Војислав Шешељ: Онда то није сукоб.

Верица Ракочевић: Јесте сукоб, како да не?

Др Војислав Шешељ: Или жена има главобољу или тако нешто.

Ера Ојданић: Важно је ко ће бити победник.

Водитељ: Ово је само најави шта ће се све догађати вечерас, у наредних 60 минута и више, овде са вама, у летњој башти. Представили смо вам наше госте, а сада је тренутак да мало запевамо господине Ојданићу.

Ера Ојданић: Како да не, нико не зна да се ја зovem Андрија, сви ме знају као Еру Ојданића.

Водитељ: Ера Ојданић ће нам за почетак отпевати "Кућа мала". (Музика)

ЕПП - рекламе спонзора

Водитељ: Кренули смо са песмом, кренули смо весело а настављамо причу за сам почетак, као и претходних неколико емисија, представљамо вам привредне субјекте нашег краја. Крај мене су представници Друштвеног предузећа "Опрема" из Јагодине, тачније директор, дипл. економиста Катица Сивић. Добро вече и добро дошли.

Предлажем да на самом почетку нашим гледаоцима кажете реч више о томе шта је у ствари Друштвено предузеће "Опрема" из Јагодине.

Катица Сивић: Друштвено предузеће "Опрема" запошљава инвалидна лица, углавном инвалиде рата и инвалиде рада. То је 40% од укупног броја запослених. Иначе, имамо запослених око 160 радника. Бавимо се производњом канцеларијског намештаја, комплетним опре-

мањем канцеларија, значи то је израда столова, ормара и фотеља, правимо комплетан школски програм, део опреме везан за болнице, као што су кревети, ормари за храну, као и столице за биоскопске и позоришне сале. То нам је основни програм.

Водитељ: Где би гледаоци, који су заинтересовани за ваш производни програм, могли да погледају тај намештај?

Катица Сивић: Ми излажемо у многим трговинама широм Србије, као што је Југодрво и Стотекс Нови Сад. У Јагодини имамо нашу продавницу, али ипак је најбоље доћи у фирму јер тамо имамо много тога што не може да стане у један објекат. Стално и мењамо производни програм, тако да и каталог, где има око 70 производа, ипак не може да прати све.

Водитељ: Мислим да је најбоље да разговарамо о вашим наградама.

Катица Сивић: Ми смо од 1997. године почели са мењањем програма. У новембру 1997. године на Сајму намештаја у Београду добили смо диплому и посебно признање за израду једне фотеље. Затим, одмах у јануару 1998. године, на Сајму у Нишу награђени смо за једну другу фотељу, а на Сајму у Новом Саду у априлу месецу, добили смо "Сребрног детлића", што је признање за комплетан наступ једног предузећа.

Водитељ: Какви су ваши планови за будућност?

Катица Сивић: Обзиром да нам је производни програм доста широк, гледамо да неке ствари мало поједноставимо. Сада више радимо на побољшању квалитета, јер рачунамо да се сада, после скидања санкција, окушамо и на западним тржиштима.

Водитељ: Надам се да ће многи доћи у ваше предузеће да то виде.

Која би била Ваша порука нашим гледаоцима?

Катица Сивић: Желела бих да сви дођу. Ми радимо и по посебним поруцима. Они који су радили са нама увек су дошли поново. Нисмо имали неких проблема, тако да свако ко жели нешто посебно може да дође код нас.

Водитељ: Чули сте госпођу Катицу. Ја Вам се захваљујем што сте дошли и гостовали у нашој емисији.

Памет је увек важнија од лепоте

Водитељ: Сада је 21 сат и 30 минута, забава уживо из летње баште Телевизије Палма плус. Са нама је господин др Војислав Шешељ, госпођа Верица Ракочевић. Ја имам пуно тога да вас питам али то желе и наши гледаоци.

Која вам се жена највише допада од наших јавних личности? Шта мислите о госпођи Верици Ракочевић? Да ли постоји посебан разлог што је она вечерас крај вас?

Др Војислав Шешељ: Ја мислим да је то била њена велика жеља.

Верица Ракочевић: Апсолутно сте у праву.

Верика Ракочевић: др Шешелј је за мене импресивна личност

Др Војислав Шешелј: Мало пре сам је упозорио, ако случајно моја рука полети према њеном колелу да ме одмах не шамара, јер то је због тога што комарци лете око нас.

Водитељ: Ми смо се потрудили на време да их се решимо, али не знам да ли дозвољавате и овакво решење проблема?

Наша гледатељка из Петровца на Млави пита - шта највише цените код једне жене?

Др Војислав Шешелј: Ја сам можда ту старомодан. Можда већина мушкараца цени лепоту, али ја више ценим памет. Лепота је, наравно, веома важна, али памет је увек важнија.

Водитељ: Ја мислим да је то још један од разлога што је крај вас вечерас госпођа Верика Ракочевић. Шта мислите?

Др Војислав Шешелј: Ја мислим да је то најважније.

Водитељ: Да ли је лакше постати успешан мушкарац или успешна жена - питање за вас госпођо Ракочевић?

Верика Ракочевић: Премда је неко устварено мишљење да то важи само за наше просторе, морам да разбијем људима илузију, мислим да свуда у свету је много лакше мушкарцу да постигне успех из простог разлога што је Бог тако поставио ствари, да мушкарцима пут ка успеху олакша. Жена откоко је настала предрешена је за то да буде у функцији мушкарца. Ја немам ништа против тога. Ја бих заиста желела да једног дана будем у функцији неког мушкарца. Много сам матора да могу испочетка да радим леу, кувам, перем и пеглам, али ба-

рем могу да га пратим. Али, мислим да је мушкарцима много лакше због саме поставке ствари. Жена је ту да буде овајана и мушкарац то сувише буквално схвата и у покушају да направе неки пословни успех, увек гледају да је нешто услове. Када жена нешто услови мушкарцу, то опет њему иде у прилог.

Др Војислав Шешелј: Постоје неке ствари у којима само мушкарци могу заузети а жене не могу или бар могу да прикрију нешто, а мушкарац то не може да сакрије.

Иза успешне жене стоји успешан мушкарац

Водитељ: Да ли су ипак жене у функцији мушкарца? Шта ви мислите? Какава су ваша искуства?

Др Војислав Шешелј: Не мислим да су баш буквално у функцији мушкарца, али сам убеђен да из сваког успешног мушкарца стоји способна жена.

Водитељ: А иза способне жене?

Др Војислав Шешелј: Иза способне жене стоји сигурно успешан мушкарац. Мислим да су те две ствари узајамно веома зависне.

Водитељ: Који је тренутан проблем у вашој каријери? То је питао Предраг из Смедеревске Паланке.

Верика Ракочевић: Код мене и даље све иде узлазном линијом, додуше полако, али немам никаквих проблема. И оно што би за некога био проблем, за мене је изазов, тако да не сматрам да је то проблем.

Водитељ: О том великом изазову који се зове Шпански трг можда ћемо нешто касније причати.

Верика Ракочевић: То је субота 12 септембар, у Скупштини града биће представљена колекција за пролеће - лето 1999. године, колекција се зове "Поглед у десно". То је врло интересантан каталог, где је представљено девет, по мени, врло интересантних жена и један мушкарац. Мушкарац је Предраг Мијатовић, а жене су Невенка Драшковић, Биљана Црљеновић, Ивана Вујић, Сања Вукићевић, Душка Јованић, Снежана Дакић, још неког сам изоставила али не знам кога. Тај каталог није модни каталог, више је каталог личности, а инспирација да се направи такав каталог какав јесте, била је једна изјава неког из Холбруковог тима да су га упозорили, када је долазио у Београд да жене у Београду носе бркове. Ја сам овим каталогом хтела да му кажем, не да не носе бркове него се и депилирају и лепо су неговане, успешне и паметне. Мој каталог је одговор да жене у Београду ни у Југославији нису бркате.

Др Војислав Шешелј: Депилирају бркове.

Верика Ракочевић: Не бркове него оно друго.

Водитељ: Немају бркове.

Једно питање за вас господине Шешелј - да ли ви имате времена да се посађате са супругом?

Др Војислав Шешелј: Нисам баш често код куће, па можда и немам баш довољно времена за свађу. Некада је добра жучна брачна свађа. Она представља

једно пражњење нервозе. У неким ситуацијама ништа није лепше од свађе.

Водитељ: Да ли сте у таквим ситуацијама онако бритки као сабља?

Др Војислав Шешел: Да ли морам ја да одговорим на сва питања вечерас?

Водитељ: Па, требало би, ви сте потпредседник Владе. Увек треба да одговарате народу.

Др Војислав Шешел: Да, али нешто се прогласи службеном тајном.

Водитељ: Значи, немамо одговор на питање ко командује у кући господина Шешела.

Др Војислав Шешел: У свакој кући командује жена. Ја пеглам, кувам, рибама.

Водитељ: Пошто у свакој кући командује жена, да вас не питам како се то рефлектује кроз државу и даље?

Др Војислав Шешел: Ја не знам то питајте друге. То треба питати оне којима жене не кувају и не пеглају.

Водитељ: Шта мислите о господину Шешелу, пита Бранко из Ђуприје?

Верица Ракочевић: Ја сам политички апсолутно аналфабета, о њему размишљао као мушкарцу, о личности која је, по мени, инпресивна из простог разлога што је и мало пре рекао да код жене цени памет. Мислим да је најбитнија памет и интелигенција и код мушкараца. Да није то тако, не верујем да би господин Шешел дошао дотле докле је дошао.

Против равноправности полова, несигурни мушкарци

Водитељ: Ако хоћемо и тако. Жене су лепе, за жене се праве модели, женама су намењене ваше највеће модне ревије, али опет кажу да су најактуелнији модни креатори мушкарци. Да ли је тако када су у питању политичари? Шта ви мислите о женама које се баве политиком?

Др Војислав Шешел: Српска радикална странка, којој припадам, је заиста искрени присталица пуне равноправности полова. Против равноправности полова су само несигурни мушкарци, мушкарци који се можда прво боје своје жене, жена уопште итд. Мушкарци који су сигурни у себе, немају ништа против равноправности полова. Ми радикали смо више него сигурни у себе. Према томе, у нашој странци има највише жена политичара, Маја Гојковић, Јоргованка Табаковић, Рада Трајковић, Наташа Јовановић, Гордана Булатовић и читав низ других. Поменуо сам само оне које су познате вама Јагодинцима.

Водитељ: Кажу да политика понекад захтева од политичара да не буду центлмени и да некада иду са ниским ударцима. Када је жена наспрам вас, да ли заборављате на то да као мушкарац треба да будете центлмен или се и тог правила придржавате?

Др Војислав Шешел: Када је жена политичар онда могу да уђем са њом у дуел са политичким аргументима.

Водитељ: И никако другачије?

Др Војислав Шешел: Не знам како бих другачије, не мислите да се тучемо?

Водитељ: Различита се средства користе.

Ово је забавна емисија, а наш оркестар је ове ноћи "Мачак миша" бенд. Још један велики аплауз за њих.

ЕПП рекламе спонзора

Водитељ: После ЕПП-а враћамо се у студио ТВ "Палма плус", уживо, све под отвореним небом. Вечерас са нама су и представници Комисиона "Пепељуга". Са нама су Живорад и Јелица Веселиновић, власници Комисиона "Пепељуга". Ја бих вас замолио на самом почетку да кажете реч две више о вашем Комисиону.

Јелица Веселиновић: Желим све да вас поздравим и да вам се захвалим на овако лепом пријему. У међувремену иду моји модели. Наш комисион је доста млад. Углавном држи робу наших и страних произвођача, која је високог квалитета, са неким повољнијим ценама од цена у граду. Тренутно очекујемо нешто већи програм за труднице. Остало је нешто врло мало, тако да нисмо могли да нађемо адекватну трудницу која би могла да носи неки модел. Ускоро очекујемо једну приноу, без обзира на младост "Пепељуге", која ће се налазити у ужем центру града, и радиће нешто дуже него сада, јер сада радимо само до 15 часова.

Водитељ: Ово су модели које смо видели на овој малој мини ревији Комисиона "Пепељуга". Где могу да се нађу ови модели?

Јелица Веселиновић: На Зеленој пијаци локал број 60. Радимо и недељом.

Водитељ: Да ли припремате неки програм за зиму?

Јелица Веселиновић: Сигурно.

Водитељ: Хвала вам на гостовању и желим вам много успеха. Били су ово представници Комисиона "Пепељуга".

Водитељ: Оркестар "Мачак миш" бенд који нам је до сада певао, а сада ће мало и да нам прича.

Музичар: Хтео бих да поздравим нашег домаћина ТВ Палму плус, наше госте и присутне госте у студију односно на овој предивној тераси. Нама је велико задовољство што смо овде из разлога што је то била лична жеља господина Војислава Шешела да ми учествујемо. Драго нам је да смо се упознали. Надам се да ћемо се још виђати на оваквим забавама и дружити. Ми имамо и неких шала, у којима ће вероватно и др Шешел да препозна себе, али ако се буде наљутио онда не зна за шалу, и онда није добар политичар. Али, видели смо да је врло духовит.

Водитељ: Хвала лепо. Ви сви певате у групи, али да ли то значи да само Миша прича или можемо мало и са дамом да попричамо? Може. Дама нам каже да је вечерас драге воље са нама у друштву и да је спремна да нашим гледаоцима покаже - шта?

Певачица: Показаћемо вам како свирамо, како умемо да се шалимо, неке скечеве. Хтела сам да поздравим госпођу Верицу Ракочевић зато што је Ми-

ша поздравио господина Шешела. Хтела сам посебно да поздравим госпођу Верицу Ракочевић. Мени је јако драга јер сам ја женско и зато што се она бави модом. Можда ћу успети да остварим неки контакт са њом да бих добила неки савет.

Водитељ: Некако је било природније, али шта ћемо, тако се наместило, углавном да смо поздравили наше госте. Вечерас смо госпођу Верицу Ракочевић отргли од пута за Рим, а да не причамо за господина Шешела, који је стално на састанцима, а вас смо отргли из једног лепог ресторана који се зове "Марина".

Певачица: То је један ресторан у Смедереву. Ту је и наш газла господин Воја Адрамовић.

Водитељ: Један поздрав за ресторан "Марина" у Смедереву. Кажу да је то велики ресторан, са 2000 места.

Певачица: То је прелеп ресторан са 2000 места и са климатизацијом.

Водитељ: Зашто је ваш газла кренуо за вама, да ли се бојао да вас ми овде не задржимо.

Музичар: Не боји се он тога, него он не може да верује да ТВ "Палма плус" прати преко две милијарди зарез шестстотина милиона људи. Међутим, то вероватно не верују ни гости. Због тога бих замолио само минут времена да проверимо наше сателитске везе. Замолићемо режију "ТВ Палме плус" да нас све повезе са сателитским мрежама, да видимо како се чујемо и гледамо у свету. Решимо, идемо до Јапана. (Извођење скечева). Уверили сте се да нас прати цео свет.

Сви Верицини комарци

Водитељ: Мислим да смо се дефинитивно уверили да сам ја овде сувишна, али само још један поздрав. Како је господин газда овде испратио гостовање свог оркестра, тако је и вероватно, из познатих или непознатих разлога, господин Ратко Марчетић испратио свог председника, па молим један поздрав за народног посланика, господина Ратка Марчетића. (Извођење песме).

То се само чини да грми и сева, кише дефинитивно нема и неће је бити. Но, ово је све забава уживо из летње баште "ТВ Палма плус". Са нама су гости др Војислав Шешел и госпођа Верица Ракочевић. Питање је - да ли бисте ваш следећи парфем назвали "ЕПП", што значи Ера Шумадинац?

Верица Ракочевић: Не разумем питање?

Водитељ: "ВР" је парфем који све више осваја женска, а богами и мушка срца.

Верица Ракочевић: Мислим да би такав парфем требао господин Ера да лансира а не ја. Због тога не разумем питање.

Водитељ: Да ли је лакше узети меру женама или мушкарцима, пита Срђан из Рибара.

Верица Ракочевић: Ја мушкарима уопште не узимам меру.

Водитељ: А женама?

Верица Ракочевић: Женама узимам.

Водитељ: Као јавна личност на удару сте женског света. Како одолевате нападима, пита Јелена из Крагујевца?

Др Војислав Шешељ: Бежим.

Водитељ: Значи, на удару сте дефинитивно.

Др Војислав Шешељ: Тамо где не могу да победим ја побегнем. Али, на Верицу сам вечерас страшно љубоморан. Сви комарши само на њу насрћу, а ни један на мене.

Водитељ: Верица се прилагодила овом лепом и топлом времену, то смо на почетку констатовали.

Др Војислав Шешељ: Како комаршица да се прилагодимо?

Водитељ: Видећемо до краја емисије. Који је ваш тип жене, ако изузмемо вашу, пита Милена из Рибара?

Др Војислав Шешељ: Па после да ме моја сачека код куће.

Водитељ: Она вас чека и овако и онако.

Др Војислав Шешељ: Да, још кад чује да је изузимате.

Водитељ: Добро, али поред ваше жене - да не останемо дужни одговора?

Др Војислав Шешељ: Мој тип су црнке, плавуше, риђокосе, црвенкосе па и проседе, што сам старији све више.

Водитељ: Који је тип ваша супруга од ових које сте набројали?

Др Војислав Шешељ: Зар ви проглашавате моју супругу за тип?

Водитељ: Ви их проглашавате. Ви сте жене прогласили за типове, рекли сте плаве, црне, смеђе.

Др Војислав Шешељ: Она се уклапа у ово што сам ја рекао.

Почело је, почело

Водитељ: Обећали сте продаје различитих имања да би сте исплатили пензије, а пензија нема па нема, питају гледатељке и гледаоци пензионери?

Др Војислав Шешељ: 24. јула је изашао оглас у "Политици", и то најкупљиви, мислим да један износи око 3 милиона динара. Дакле, кренули смо у том правцу, да бисмо се озбиљно припремили, али још нисмо из свих општина добили опис државне имовине. То имамо у виду, на томе радимо, највише смо сада окупирани косовским проблемом, па мало заостајемо у другим пословима. То морам признати.

Водитељ: Колико времена и да ли вам је посебно требало да убедите Пеђу Мијатовића да снимите рекламу за вашу ствар?

Верица Ракочевић: Није било разлога уопште да га убеђујем, то је наш заједнички подухват. Према томе, у овом тренутку он је добар маркетиншки промотер, ако буде добро продавао он ће узети и добар профит и није потребно никакво посебно убеђивање када се ради о заједничком улагању.

Водитељ: Као о паметном пословном партнеру је реч.

Верица Ракочевић: Да, уколико буде добро радио маркетинг, утолико ће се добро продати, ми смо заједно у послу и нико никога не убеђује.

Водитељ: Такође су и постери један од начина успешног пословног потеза, па ћемо при крају емисије то нашим гледаоцима уручити, дакле, поклон вама, који сте међу срећницима што сте

овде међу нама. А сви се питају ко је лепа дама, ево, господин Шешељ је констатовао - штета је што се види само мушкарац, док је дама онако у сенци, што иначе није случај.

Верица Ракочевић: То је моја ћерка. Ја сам то искористила за шоу плакат, па пошто је био фестивал који сам ја отворила и пошто су тамо били фоторепортери из целог света, искористили смо прилику ја и моја екипа.

Водитељ: Ево, видимо како изгледа постер, можда је у вези с тим стигло једно писмо за нас, у коме стоји - виђено је да Пеђа Мијатовић са својим дететом проводи време и да ли постоји шанса - пита гледалац из Јагодине - да наш бивши буде и будући зет.

Верица Ракочевић: То није моје да коментаришем.

Водитељ: Али с обзиром на фудбалско првенство, мислим да је интересантно прокоментарисати.

Верица Ракочевић: Не.

Мува "клингтонка" ујела Шешеља

Водитељ: Шта, зар не волите фудбал?

Верица Ракочевић: Не.

Водитељ: Шта мисли господин Шешељ?

Др Војислав Шешељ: Ја сам у младости волео фудбал и гледао сам неколико утакмица, гледао сам утакмице наше репрезентације, можда још неку, али, ни сам задовољан. Да имам било каквог утицаја, никада не бих дозволио да један фудбалер старији од 25 година игра за репрезентацију на Светском првен-

Српска радикална странка је заиста искрени присталица пуне равноправности полова

тву. Треба само млађима пружити шансу. Док је то што имају у ногама пресудно, они не могу да пруже максимум.

И друго, мислим да није требало ни једног фудбалера који је отишао у неки страни клуб уводити у репрезентацију. Треба уводити оне који још нису, да се и они докажу и покажу, па да евентуално склопе неки повољан уговор, после тога, који ће за државу представљати девизни прилив. Ја на економски начин о томе размишљам. (Аплауз присутних у студију).

Водитељ: Ваш тип играча?

Др Војислав Шешељ: Ја мислим да политичар не сме да се изјашњава за који клуб навија, да не сме тако појединачно да се опредељује, није то паметно из више разлога. Политичар треба да навија за репрезентацију, а ако навија за неки клуб појединачно онда је то његова приватна ствар. Ја мислим да нашим фудбалским клубовима много сметају политичари у њиховим управним одборима. Док се бавим политиком нећу сигурно бити у управном одбору ни једног спорског клуба, нити ће то бити неко други ко нешто значи у Српској радикалној странци.

Спорт треба препустити спортистима, али, наравно, треба ићи са строгим правилима. Мислим да не бисмо смели дозволити, ако будемо вршили неку ревизију законодавства за то ћу се залагати до краја, да било ко може постати професионални спортиста а да није служио војску. Има много спортиста репрезентативаца који су ослобођени служења војне обавезе. Шта то значи! Има ствари које ми се не свиђају и које мора држава довести у ред и каја је реч о спорту. Да вам не говорим сад о лажирању утакмица, о мафијашким клановима и свему осталом што се дешава и у фудбалу и у другим спортовима код нас. Да нисам сада прилично узобилио емисију?

Водитељ: Нисте. Не знам само како се ви осећате и да ли вам је мало непријатно.

Др Војислав Шешељ: У недељу ме је ујела мува "клингонка", шалим се, и видите овде, како ми је ово место натекло као да је из Клинтоновог кабинета.....

Одевање је ствар појединца

Водитељ: Али брзо је прошло (аплауз присутних).

Но, осећам се мало као под скенером, такорећи, са нама је један од водећих модних креатора, госпођа Верница Ракочевић, па стално стижу питања о томе како су политичари обучени.

Да ли да констатујемо оправдане примедбе, али да чујемо шта ће наша госпођа рећи о нашем оделу.

Верница Ракочевић: Нико нема право па чак ни модни креатор да доноси судове како је ко обучен. Ја могу интерно да мислим шта мислим, али то је лично моја ствар. Међутим, многи не знају, али то господин Шешељ добро зна, да постоји протокол кога се морају држати и политичари када је реч о облачењу. То су правила која намеће протокол и ту

нема много фантазирања. Да сам председник Владе ишла бих у мајци и фармеркама, али вероватно због тога не бих могла ни да постанем председник Владе.

Према томе, није уопште примерено, нити овако нити било како другачије, да дам списак од десет најбоље и најлошије одевених људи, мислим да нико нема право на то, зато што је то свачије лично право. Немате право да критикујете туђи укусу нити да доносите судове о томе. Мислим да је свачије облачење једноставно ствар појединца, његово личног укуса.

Водитељ: А ваш став је, господине Шешељу?

Др Војислав Шешељ: Па, ја се доста једноставно обдачим и сва моја одећа је одећа домаће производње. Некада код шивених одећа имам проблема у вези са димензијама, кад је реч о набавци одећа, али по природи сам присталица једноставног облачења, врло сам скроман као човек и, друго, мислим да политичари и треба да буду такви. Немам добро мишљење о политичарима који се појављују у најскупљим моделима, који екстравагантно делују, чији сат вреди десет хиљада марака, који су окићени златом итд.

Знате, у старту имам одбојан став. Ја мислим да жене треба да се украшавају, да носе и накит, колико која може, што зависи, наравно, и од њиховог укуса, јер, не ваља ни претерано. А мушкарац не треба да се украшава, мушкарац треба да зрачи нечим другим. Ако неко мисли да накитом може да надокнади оно што му недостаје...

Водитељ: Значи да женама много тога недостаје.

Др Војислав Шешељ: Овде мислим на политичаре. А што се тиче жена, то је друго питање. Хиљадама година жене су се украшавале и то је постао саставни део женске личности. Смешно делује мушкарац који је нашминкан, а жену то може само да улепша, наравно, не претерана шминка. Где год се претерује долази се до неке крајности и супротности у односу на оно што се желело.

Друго, мислим да код нас неки људи имају доста уштиркан стил облачења и у политичкој сфери. Рецимо, од маја до краја септембра месеца летња је сезона, свуда на западу, већ деценијама, стандардно је облачење у кошуљи кратких рукава и у најзваничнијим приликама. Код нас мисле да су озбиљни само ако навуку одело, често су то теншка зимска одећа, кишти зној из њих, а они мисле да лепо изгледају и да тако треба. (Аплауз присутних)

Водитељ: Да ли бисте носили цинс?
Др Војислав Шешељ: Па, ја сам то носио у младости.

Водитељ: А данас?

Др Војислав Шешељ: Данас, не баш цинс, али нешто тако. Вечерас сам у панталонама које су нешто слично, не баш цинс, али што би се рекло - комотније панталоне које се не пеглају.

Модни поглед удесно

Водитељ: У Скупштини града треба да се одржи једна модна ревија.

Верница Ракочевић: Ја сам мислила да направим једну колекцију високе моде. Многи погрешно схватају високу моду па под њом подразумевају, рецимо, високе штикле и томе слично. Код нас се нико не бави високом модом, многи људи не знају праву салржину високе моде, не знају које постулате треба задовољити да би се могло рећи да је у том тренду. И кренула сам на ту колекцију. Иначе, сматрам тај фестивал лепим гестом Скупштине града која је имала разумевања, прво за мој рад, а друго и за један маркетиншки потез, ту ће се наћи дует који је био на Евровизији, многе познате екипе и поједини уметници, најпознатији критичари и новинари.

Први пут, то сам рекла и господину Шешељу, ова ревија се преноси и на Интернету. Дакле, цео свет ће бити упознат са овим догађајем. Зато мислим да је то јако добар потез за овај град. То ће преносити шпанска телевизија, ВВС итд.

Ја не припадам ни једној странци, али колекција коју ћу да прикажем представља један поглед у десно, набавили смо и специјални каталог за ту ревију, мислим да ће то бити један леп догађај који ће обележити септембар у Београду.

Водитељ: А Бога ми и код нас, јер ће и наши гледаоци имати прилике да виде шта ће се то дешавати, а ви ће те имати прилику сада, поред наше публике и гледалаца, да процените какве су девојке - од шест кандидаткиња које се вечерас такмиче за титулу мис шарм, улазе у финално такмичење за проглашење најлепше девојке. Зато ћемо направити сада краћу паузу, пре него што нам се појаве девојке.

А сада стижемо до још једне ревије, до ревије лепоте. Представиће нам се вечерас шест кандидаткиња за мис шарма.

Редни број 1. је Лела Стојковић, годиште 1980.

Редни број 2. је Ирена Несторовић, ученица је Економске школе, хороскопски знак је Ован, хоби јој је рукомет, бави се манекенством.

Следећа кандидаткиња, редни број 3. је Милица, 1981. годиште, трећи разред економске школе, хоби манекенство и пливање. А планови су јој јасни - да се бави светском берзом, менаџментом и манекенством.

Кандидаткиња број 4. је Ивана Павићевић, има 20 година, студира економију, у хороскопу је Риба, хоби јој је манекенство, а жеља јој је да постане менаџер.

Кандидаткиња број 5. је Љиљана Благојевић, рођена 1981. године, трећи разред Треће београдске гимназије, хороскопски знак Лав, а хоби јој је литература.

Кандидаткиња број 6. је Ана Шакић, има 15 година, ученица је, хороскопски знак лав, хоби јој је манекенство. Планови за будућност - манекенство.

А сада се бира мис шарма. (Девојке се враћају да би биле у прикладној гар-

дероби). Немојте журити са заокруживањем, а предвиђене су и лепе награде, биће ту и неких других учешћа, манифестација, али о томе ће бити речи када будемо изабрали најлепшу.

(Обраћа се Др Војиславу Шешељу).

Чула сам и могу рећи која вам се од кандидаткиња највише допала.

Др Војислав Шешељ: Не, не, не ... (Аплауз).

Водитељ: Значи, нећемо да откривамо тајну. Добро, за коју сте ви гласали?

Др Војислав Шешељ: Хоће ли Ера да пуца, са оне стране.

Водитељ: Не, неће, неће.

Овде имамо једно питање: шта господин Шешељ слуша када је опуштен, кад није на састанку, кад не виче на радикале, коју музику слуша?

Др Војислав Шешељ: Слушам лепу

Водитељ: Дакле четвртог, значи није добро обавештена ... (Аплауз присутних) и интересује се за његово име.

Др Војислав Шешељ: Зове се Владимир.

Водитељ: А девојчица? Да ли је у плану или није?

Др Војислав Шешељ: Па у плану је одавно, али једноставно не знам како то да се оствари. (Аплауз)

Водитељ: Где је грешка што девојчице нема?

Др Војислав Шешељ: Не знам како то да објасним.

Водитељ: Можда и није грешка. Ево, чујемо и мишљење да то и није грешка.

Вернице, за вас питање такође: ваше брачно стање и ваша деца?

Верница Ракочевић: Моја су деца добро, спремају се за море. Задовољна сам сво-

Др Војислав Шешељ: Знате, ја њега познајем од раније, из ранијег периода. Ово данас није Вук Драшковић онакав каквог сам раније познавао. То је други човек. Ја сам данас исти какав сам био и осамдесетих година, рецимо. Остарио сам, наравно, моја коса седи, можда сам и сазрео, неке ствари научио, али сам као личност исти ја, а неки други нису.

Водитељ: И онда се посумња у допинг средства?

Др Војислав Шешељ: Па, ту има неких других ствари, али пошто је ово све забава, то није забавна тема коју сте наметнули.

Водитељ: Добро, морамо да испоштујемо наше госте ...

Др Војислав Шешељ: Израз "испоштovati" не постоји у српском језику.

Водитељ: Него, како бисмо рекли?

Андрија Ера Ојданић, члан Српске радикалне странке, са својим председником

музику.

Водитељ: А то је?

Др Војислав Шешељ: Лепа музика може да буде класична музика, може да буде модерна, може да буде народна музика, може да буде и новокомпонована, дакле у свим облицима постоји лепа и лоша музика. Ја волим да слушам лепу музику. А шта је лепо - оно што је лепо за уво.

А шта је за вас лепо? (Обраћа се креаторки).

Четврто па мушко

Водитељ: Једна наша гледатељка из Деспотовца вам честита рођење трећег сина.

Др Шешељ: Четвртог

јом децом.

Водитељ: Један наш гледалац из Велике Плана пита: какве су ваше процене, да ли је тачно то што тврдите за Вука Драшковића да користи нека недозвољена допинг средства.

Др Војислав Шешељ: Нема доказа, штампа објављује.

Водитељ: А мимо штампе?

Др Војислав Шешељ: Питајте ме следећи пут кад вам дођем у емисију.

Водитељ: А ви нећете ништа да говорите овако јавно него само на местима где се такве ствари говоре.

Др Војислав Шешељ: Па тамо где треба да се каже.

Водитељ: Ту постоји спор између вас и господина Драшковића.

Др Војислав Шешељ: Рекли бисмо - да поштујемо нашег госта. А испоштовати нема у српском језику.

Водитељ: Јесте ли сигурни.

Др Војислав Шешељ: Јесам.

Водитељ: Добро, да проверимо до краја емисије.

Читам још неко питање од гледалаца: хоће ли представници српске Владе и Ваш члан Тома Николић преговарати са Шингарима?

Др Војислав Шешељ: Ми смо спремни за дијалог, а да ли ће они пристати или неће, то је њихова ствар.

Водитељ: Али, ако у њихову делегацију уђу представници тзв. "ослободилачке војске Косова" да ли ће те преговарати?

Др Војислав Шешел: Са терористима нећемо преговарати. Ко је кога убијао, коме су руке окрвављене има да изађе пред суд. Значи, не може да буде преговарач. Онај за кога се може доказати да је окрвавио руке. А ко ће се појавити у шиптарској делегацији, то се нас у принципу не тиче. Важно је да ту нема криминалаца. А терористи су криминалци посебне врсте. Значи, ко год је окрвавио руке тај треба да иде на суд и у затвор, а не у преговарачки тим.

ЕПП рекламе спонзора

Водитељ: Верице, гледалац један пита да ли планирате креирање неког новог парфема?

Верица Ракочевић: Не, зато што је ту потребно много пара. То је врло озбиљна ствар и када се један направи други може да се појави тек после пет-шест па и десет година.

Водитељ: Ми се мало шалимо, мало причамо, али представљамо успешне привреднике који су овде са нама, у летњој башти и које снима телевизија Палма Плус и имамо саговорнике који ће представити оно што раде, а раде успешно чим су овде са нама.

Спонзор: Предузеће се налази на четвртном километру од Ђуприје, такоречи у центру села. Предузеће постоји од 28. јуна 1973. године. Потрошачи могу да погледају наше производе, имамо изложбени дан наших производа у просторији која има хиљаду и нешто квадрата, сваки део намештаја је изложен тако да не продајемо каталожски робу. Свако може да види поједине делове намештаја како се они уклапају у њихов амбијент. Ту има иностраног а има и нашег домаћег програма.

Водитељ: Једну малу тајну нисте открили када је реч о купцима.

Спонзор: У салону намештаја "Отац и син" постоји једна наградна игра. Свако ко купи у периоду од 14. јануара до 28. јуна наше производе, учествује у наградној игри. За 1.400 динара може да купи спаваћу собу.

Код нас такође сваке године долазе познати ликовни ствараоци који стварају и раде у салону намештаја пет дана. Ове године највероватније биће неко од познатијих, тј. звучнијих имена из области наше културе.

Недопадљиви политички противници

Водитељ: Ја само препоручујем нашим гледаоцима да лошу и погледају ваш изложбени простор.

Но, не само да пева вечерас за вас, господин Ера Ојданић позира овог тренутка за све вас и спрема се за песму која почиње овако: ...

(Долази нумера Ера Ојданића).

А сада да видимо како "Фото Влада" фотографише вечерашње госте господина Др Војислава Шешела, потпредседника Владе Републике Србије и госпоњу Верицу Ракочевић, моћног креатора.

Ми настављамо емисију у башти, а у студију телевизије "Палма Плус" стижу честитке поводом рођења четвртог сина господина Шешела, а и честитке свим осталим синовима. А ту је и једно питање: помислите и на нас, пензионере.

Др Војислав Шешел: Мислим сваки дан, биће ту још много проблема и не могу да дајем празна обећања, али исцрпимо сигурно из ове кризе, мада ће то дуго потрајати.

Водитељ: Како вам се допада Мило Ђукановић?

Др Војислав Шешел: Да ли је то питање упућено мени или Верици?

Водитељ: Вама, господине Шешел. То пита гледаатеља из Јагодине - како се господину Шешелу допада Мило Ђукановић.

Др Војислав Шешел: Али, да ме је питала како ми се допада Верица Ракочевић, ја бих из топа одмах одговорио. Али, како ми се допада Мило Ђукановић, па, не знам шта ту да кажем.

Водитељ: Шта каже госпођа Верица Ракочевић?

Верица Ракочевић: Мени је допао Мило.

Водитељ: Ево, госпођа Верица каже да је њој допао Мило Ђукановић, а вама господине Шешел?

Др Војислав Шешел: Пошто ми је политички противник, апсолутно ми је недопао. (Аплауз)

Верица Ракочевић: Када је реч о њему као мушкарцу. Не размишљам о њему као политичару, да ли је политичар или није, већ само о мушкарцу, да ли је прави или није прави.

Водитељ: Увек је било и увек ће бити, што код нас, што на западу: они који су у политичким врховима имају веће или мање афере са мало згодним, лепим, ружним или не знам каквим женама, али су афере - афере.

Ера српски радикал

Др Војислав Шешел: Јесте ли чули за неку моју аферу?

Водитељ: Јед да кажем?

Др Војислав Шешел: Кажите.

Водитељ: Молим вас, ако сада почнемо... Ви нисте чули?

Др Војислав Шешел: А да ли сте ви?

Водитељ: Јесам.

Др Војислав Шешел: За коју?

Водитељ: Нећемо овде о томе.

Др Војислав Шешел: Кажите слободно. Ја нисам чуо ни за једну.

Водитељ: Да ли је тачно за политичаре из оних наших врхова и за даме које су везане за јавни живот, за естраду, да ту нешто постоји?

Др Војислав Шешел: Што их не пита-те.

Водитељ: Ја питам вас.

Др Војислав Шешел: Ви питате мене, а ви нећете ништа да кажете, а нешто сте чули.

Водитељ: Ја сам хтео нешто да кажем, али ви сте ме зауставили, више не знам ни да ли да крећем у том правцу. Осим тога, ја хоћу нешто да чујем о томе, хоћу да чујем вас да нешто о томе кажете.

Др Војислав Шешел: За неку аферу? **Водитељ:** Па наравно. Значи, нећете. Но, да видимо овако: да ли би требало министри Савезне владе да поднесу оставку због.....?

Др Војислав Шешел: Мислим да би министри свих влада требали да поднесу оставку ако у њима нису и српски радикали. (Аплауз)

Да није Ера не би нико ни аплаудирао, додуше.

Водитељ: Ера је члан радикалне странке.

Др Војислав Шешел: Члан је, колико ја знам, али не знам колико је као члан плаћао чланарину осам година.

Водитељ: Све је плаћено уредно, значи, дефинитивно је члан Радикалне странке.

"Не знам којим бих вас именом назвала, нема стиха нема ни риме, које бих вам написала име".

Коме је ово упућено, шта мислите.

Вама је упућено, господине Шешел, гледалац из Крагујевца, Милановић. (Аплауз)

Овде сад имамо једно питање од једног гледаоца који није имао храбрости да се потпише.

Волите ли храбре мушкарце?

Др Војислав Шешел храбар мушкарац

Верица Ракочевић: Тако мало има храбрих мушкараца, а ја управо волим да имам храброг мушкарца.

Водитељ: Шта то значи бити храбар мушкарац?

Верица Ракочевић: У кући.

Водитељ: Да ли је по вашем мишљењу (обраћа се Верици Ракочевић), др Војислав Шешел храбар мушкарац?

Верица Ракочевић: Јесте.

Водитељ: На основу чега то закључујете?

Верица Ракочевић: На основу онога што читам о њему, на основу његовог рада, његових ставова, његових резултата - наравно да је храбар мушкарац, јер да није храбар мушкарац не би ни добио на изборима онолико гласова колико је добио. Треба имати храбрости и истерати неку своју идеју до краја. Према томе, он је врло храбар мушкарац.

Др Војислав Шешел: Ја мислим да је и Верица веома храбра жена.

Огромна је храброст оставити једног мушкарца самог у кући, може да прегори пеглом оно што пегла, може....

Верица Ракочевић: Овај не пегла, не кува, овај седи кући и мисли.

Др Војислав Шешел: За пеглање је потребна храброст, јер човек може да се спржи, може струја да га стресе, може да упропасти оно што пегла. За кување је потребна храброст, јер човеку може храна да забори, може да му прекипи по шпорету, може свашта да се деси. За прање је потребна храброст, може човек потрешан детергент да убаци.

Водитељ: Ви то нама сада озбиљно.

Др Војислав Шешел: По чему је храбар онај који седи и мисли?

Верица Ракочевић: Али тај има неки бекраунд, када је храброст у питању, можда је ратник био када је требало.

Др Војислав Шешељ: Некада је био добар и ратовао, зато је отишао у филозофију.

Водитељ: Вама није никада празно, имате увек о нечему да размишљате.

Др Војислав Шешељ: Ми смо почели да причамо о храбрости. Најсрећнији је онај ко седи и размишља.

Водитељ и Верица Ракочевић: Али да има о чему да размишља, да не ћути.

Др Војислав Шешељ: Ћутање увек иде уз размишљање. Онај ко довољно размишља увек ћути.

Верица Ракочевић: Сад хоћете да нас овде ставите у једну неизвесну ситуацију. (Аплауз) Наравно, он увек победи на крају.

Водитељ: Не, овог пута смо ми били центлмени, иначе, који је мушкарац са женом изашао на крај, бар кад је прича у питању?

Др Војислав Шешељ: А ја сам сео овде између две ватре. (Аплауз).

Ко то тамо пева

Водитељ: Ево сад су спремне и кандидаткиње да се покажу и да дефинитивно оставе утисак, а ви спремите ваше листиће, заокружите редни број 1, 2, 3, 4, 5, или 6. Али пре тога, колико видим, господин Ера Ојданић ми даје неке сигнале, не знам да ли би он желео да пита нешто свог председника.

Др Војислав Шешељ: Боље да пева да не пита ништа. (Аплауз)

Верица Ракочевић: Ко ће кога ако не свој свога.

Ера Ојданић: Др Војислав Шешељ, председник моје Радикалне странке, човек ...

Др Војислав Шешељ: Ајде запевај нешто.

Ера Ојданић: Хоћу, нема никаквих проблема, само морам да кажем да су овде четири девојке које су биле изабране на "Липовичким данима и ноћима" и сада позивам јавно и вас и Верицу да обемате да ли ћете да будете гости једној вечери која ће специјално бити посвећена вама. Али, човек који воли музику, село, све што је лепо ...

Др Војислав Шешељ: Можемо ли то мало касније?

Ера Ојданић: Може.

Др Војислав Шешељ: Ајде онда певај.

Ера Ојданић: Хоћу, председниче.

Водитељ: Шта Ера да пева, шта се предлаже?

Др Војислав Шешељ: Верица нека игра на столу, ти да певаш, да се чаше ломе ...

(Нумера Ере Ојданића)

Водитељ: Добро, девојке су спремне, оне су ту, бројеви су спремни, па да видимо најпре кандидаткињу број 1.

(Појављују се кандидаткиње редом, једна по једна, уз музичку пратњу).

Проглашавамо "мис шарм" на забавној емисији телевизије "Палма Плус".

Палма телевизија никад не дели девојке на лепе и мање лепе, нама су све подједнаке, нама су све лепе, зато се ми и не одлучујемо, зато то гледаоци гласају. А ту су и поклони које ће господин Ера Ојданић уручити. Ево, ту су и

наше девојке. Ево, ту је микрофон хоћете ли нешто и да кажете. Изволите.

Ера Ојданић: Ове четири девојке - које носе бројеве три, четири, пет и шест, су девојке које су победиле код мене пре неко вече. Иначе, нећу да откријем која је била прва, која је била прва њена пратиља, а која њена друга пратиља, да се тиме не би утицало на одређење људи који ће дати своје гласове. То су девојке које су биле код мене у Липовичким ноћима, један аплауз још за нашу суграђанку Ољу. Ја девојкама желим пуно среће, много успеха.

Зар се Ђинђић још бави политиком?

Водитељ: А од телевизије "Палма Плус" ту су пригодни поклони за све кандидаткиње, а најлепша вечерас - по вашем избору, по вашој одлуци, добиће свечани поклон.

Изволите доделите.

Ако сте добро погледали, заокружите полако један од бројева уз одговарајућег кандидата коју сте изабрали за мис.

Не знам, али кажем да постоје политичари који воле и који не воле да се други баве њима на мало другачији начин. Да ли ви спадасте у оне који воле или у оне који не воле?

Др Војислав Шешељ: Ја мислим да сваки политичар треба да поднесе хумор на свој рачун, сагиру. Док народ смишља вицeve о политичарима ти политичари онда нешто значе. Чим народ престане да се шали на њихов рачун, да се подсмева, да смишља вицeve, онда би за

Политичар треба да навија за репрезентацију

те политичаре то требало да буде знак да престанку дефинитивно да се баве политиком, и да се баве нечим другим.

Водитељ: Шта мислите о онима који забрањују, који не дозвољавају, који не воле хумор, да ли то нису прави политичари?

Др Војислав Шешељ: То нису политичари за демократско друштво. То су уштиркани политичари, политичари неког старог времена, времена у коме су се читали реферати, у којима није било дијалога, није било полемике, није било отворених јавних политичких сукоба итд.

Водитељ: Овде један гледаатељ каже: Ђинђић се одавно подшишао, а ви и даље причате о његовој коси и минђушама? Јесте ли од малена били тако озбиљни?

Др Војислав Шешељ: Нисам га поменуо месецима ни годинама, ко зна када сам га последњи пут поменуо. Зар се још Ђинђић бави политиком?

Водитељ: Бави се.

Др Војислав Шешељ: Озбиљно, можда овде у Јагодини. Зар се није Ђинђић преселио у Јагодину.

Водитељ: Није сасвим сигурно. Али, када сте га последњи пут поменули, он каже да се већ био ошишао није имао дугу косу и није носио минђушу.

Др Војислав Шешељ: Изгледа да је то политичар за кога се нешто чује у јавности једино када се ошиша и када извади минђушу из ува. Ви мене подсећате на његов репић и на његову минђушу, а ја се не сећам ни да се он бавио политиком, јер то је тако давно било.

Водитељ: Подсећају вас гледаоци. Подсетићу вас, мало пре сте рекли да су паметнији они који ћуте јер обично немају шта да кажу.

Др Војислав Шешељ: Чекајте, да ли сте ви очекивали да вечерас дођем овде и два сата да ћутим.

Водитељ: То је апропо овог одговора.

Др Војислав Шешељ: Хоћете до краја емисије да овде седим и ћутим?

Аплауз за кошаркаше

Водитељ: Таман посла нисмо вас зато позвали. Позвали смо вас да се овако супротстављате нама и нашим гледаоцима, госпођи Верици и на крају водитељима ове емисије.

Др Војислав Шешељ: Верици не могу да се супротставим никако, а вама покушавам, али изгледа неуспешно.

Водитељ: Верице, једно питање за вас - да ли ваш парфем може да се пронађе овде код нас, јер гледаатељка каже да га је тешко наћи.

Верица Ракочевић: Ево "ТВ Палма плус" се понудила да буде дистрибутер. Ми смо кренули у неку сарадњу и надам се да ће она заживети од септембра. Мислим да ће то преко вас ићи.

Водитељ: Драго нам је, то сам хтела да чујем, зато сам и поставила то питање. Значи, "ВР" парфем ће бити и на овим нашим просторима. Шта је са дечијим парфемом?

Верица Ракочевић: База је стигла и стоји, али на жалост ја немам више па-

ра да се то финализује, тако да чекам неку другу половину године када посао буде мало заживео.

Др Војислав Шешељ: Ово "заживео", то је израз кога нема у српском језику.

Верица Ракочевић: Добро, ја сам ту и волим увек да учим.

Др Војислав Шешељ: Ја много ценим Верицин парфем, али да ли би могла да смисли један спреј против комараца?

Верица Ракочевић: Комарци не иду на вас него само на мене.

Др Војислав Шешељ: Мене неће ни један.

Водитељ: Верица спрема парфем за дечицу, то сте чули, а мислим да ћете и ви бити добар купац.

Др Војислав Шешељ: Ја бих могао неки спреј за привлачење комараца.

Водитељ: Ја причам о леци и о парфему.

Верица Ракочевић: Воја како је кренуо, изгледа да ће комплетна моја производња отићи у његову кућу бејби. Што да не, наравно.

Водитељ: "Мачак миша бенд" је спреман да пева и да се шали.

Водитељ: Стигли смо до наградне игре за нашу публику. Али пре тога, да би доказали да је то све уживо, да би ви то нама поверовали, замолио бих још један аплауз за наше кошаркаше који су победили Грке са 70:56. Дакле, 14 поена за нашу репрезентацију и велики успех. Сада ћемо да се вратимо нашем протоколу. Ту је и Ивана, можда, будућа мис, која ће нам помоћи да извучемо награде за нашу верну публику. (Извлачење награда)

Водитељ: Ја имам још једну награду за публику, за наше гледаоце и за све присутне госте, а то је повећа награда, бројна, једним именом "Мачак миша бенд". Ви припремите ваше папириће и заокружите и видећемо ко је "мис шарма" (Музичка нумера).

Водитељ: Гледаатељка каже - после четири сина родила сам три ћерке, будите упорни.

Др Војислав Шешељ: Зар вам делујем онемоћало.

Водитељ: Нисам то ја рекла потпредседнице, него гледаатељка из Параћина каже да је после четири сина добила три ћерке. Значи, немамо констатацију. Гледаатељка каже - осмо дете ми је опет мушко.

Вук се не слаже ни са самим собом

Да ли се слажете са Вуком да прво треба победити терористе па затим преговарати?

Др Војислав Шешељ: Ми побеђујемо терористе, а што се Вука тиче, он се не слаже ни сам са собом, а како може неко други да се сложи са њим. Ово је један од ретких ненаручених аплауза.

Водитељ: Код нас ништа није наручено у то вас уверавам. "ТВ Палма плус" у свом обезбеђењу има једну опасну девојку а видећете је нешто касније. Да ли бисте прихватили да у свом обезбеђе-

њу имате девојке? Имате ли девојке у обезбеђењу?

Др Војислав Шешељ: Може та опасна девојка из вашег обезбеђења да пређе у Српску радикалну странку.

Водитељ: Видећете је нешто касније, али не верујем да ћемо вам то дозволити.

Верице, да ли ви имате нешто против девојака које се баве опасним спортовима и које се баве заштитом оних којима је заштита потребна?

Верица Ракочевић: Не, напротив. Мислим да сте у заблуди да се данас опасним спортовима баве само мушкарци. Ја ћу следеће недеље имати учитеља кунг-фуа, тако да волим такве спортове.

Водитељ: Ви крећете у школу?

Верица Ракочевић: Да, у школу кунг-фуа.

Водитељ: Да ли је то потребно или је то због кондиције?

Верица Ракочевић: Не, мени је то интересантно.

Др Војислав Шешељ: Онда ме више не зовите у емисије са Верицом.

ЕПП - рекламе спонзора

Водитељ: Уколико смо сада све регулисали, а јесмо наравно, настављамо са успешним привредним колективима овде у ТВ Палма плус.

Пошто је ово жива емисија дешавају се и овакве грешке, али ево, крај мене је један представник веома успешне фирме. У питању је Привредно предузеће "Украш" из Великог Поповића и крај мене је Марица Тркуља, представник ове фирме. Марице, замолио бих да на самом почетку упознате наше гледаоце са резултатима фирме.

Марица Тркуља: Добро вече свима у студију. Фирма "Украш" је основана 1970. године, када смо почели као породична радионица и производили грађевинску столарију. Данас после 28 година прерасли смо у једну модерну и савремену фабрику и мислим да нисам нескоромна ако то кажем. Са 15 стално запослених радника, са савременим машинама за примарну и финалну обраду дрвета, са аутоматском кабином за фарбање лајсни, са кабином са ултравиолетним зрацима - то је једна врло модерна и савремена фабрика.

Водитељ: Марице, кажите нам шта садржи ваш производни програм?

Марица Тркуља: Фирма "Украш" производи перлину, а касније ћу вам објаснити шта је то, затим лајсне за урамљивање слика и то по узору на врхунске произвођаче, значи по узору на италијанске узорке, затим лајсне за грађевинарство, као један интересантан производ који је на нашем тржишту редак, а у питању су врло декоративне гарнитуше.

Водитељ: Поменули сте перлину, шта то заправо значи?

Марица Тркуља: Перлина је украсна ламперија, израђена на медијану плочи и обложена фолијама, која има велике предности у односу на класичну ла-

За опуштenu атмосферу у студију "крив" је гост из Београда

мперију. Пре свега, добро подноси влагу и одличан је изолатор, споро гори и нема потребе за лакирањем као класична дрвена ламперија. Врло је декоративна. Постоји у десетак боја. Искористила бих прилику да позovem све заинтересоване да нас посете и обиђу фирму "Украс" која је у Великом Поповићу на осамнаестом километру од Јагодине, на путу за Свилајнац.

Водитељ: Замолио бих за један аплауз за једну изузетну фирму "Украс" из Великог Поповића.

Најлепши првак Балкана у кик-боксу

Водитељ: Какве смо ми разговоре овде водили и још увек водимо. Ово би толико било интересантно да кажемо нашим гледаоцима, да ли се слажете?

Др Војислав Шешељ: Ја се ништа не слажем.

Водитељ: Значи нећемо ништа да кажемо. Нажалост, баш је била интересантна и лепа прича, остаће заувек тајна, али шта да вам радим.

Ако још увек примате странке петком као председник Српске радикалне странке, када можете да ме примите, имамо једно питање?

Др Војислав Шешељ: Као председник Општине Земун сам примао грађане сваког петка, углавном до три сата ноћу, а пошто више нисам председник, више не примам грађане.

Водитељ: Једна гледатељка шаље велики поздрав Верици и каже: "Дођите да направите ревију код нас." Поздрав - Гоца. А ревија ће бити, Боже здравља на Шпанском тргу.

Др Војислав Шешељ: У гласу разума.
Верица Ракочевић: У братству разума.

Водитељ: Поздрав и господину Шешељу, потпредседнику Владе и да будете гости такође после ове емисије. (аплауз). А у сваком случају кандидаткиња која је понела титулу мис шарма емисије "Свет забаве вечерас", то могу да откријем, то је она која се и вама највише допала. Честитам!

То је избор наше публике - редни број 6. (аплауз).

Ана Шаргић, рођена 1983, први разред техничке школе, њен хороскопски знак је лав, воли манекенство, а планови су јој такође везани за манекенство. Та девојка понела је титулу мис шарма и њој припада награда - једна лепа хаљина, а награду ће јој доделити девојка коју смо малопре поменули, она је члан једног од најуспешнијих спортских клубова у Југославији - кик бокс, клуб се зове "Тигрови", овде је у Јагодини, а та девојка је Сузана Богичевић. Изаћи Сузана да те виде наши гледаоци. Иначе, Сузана је првак Балкана у кик боксу, репрезентативка Југославије и вишеструка првакиња Југославије. То је та девојка, шта кажете господине Шешељу, да ли бисте волели да видите њу у свом обезбеђењу?

Др Војислав Шешељ: Ја бих је одмах водио за Београд.

Водитељ: Да буде у обезбеђењу.

Др Војислав Шешељ: Да.

Водитељ: Да кажем, ми правимо шампионе, али их се не одричемо тако лако. Тамаи посла. Иначе, кандидаткињи број 6 честитамо избор за мис шарма. Господин Ера је подигао обе обрве - упитно, што значи хоће да ми сигнализира, ја знам да је ова кандидаткиња била и мис "Липовичких дана и ноћи". Ето, поклопила су се мишљења две публике, укус нам је заједнички. Сад ће Снежана и Дубравка Полић да поздраве госте.

Полић: Желимо да поздравимо др Војислава Шешеља и Веру Ракочевић. Наш ресторан се налази у улици Максима Горког број 9, преко пута цркве.

Водитељ: Хоћете ли да препоручите нашим гледаоцима и гостима шта је специјалитет ваше куће.

Полић: Па имамо све специјалитете са роштиља, имамо разних врста чорби, јела итд.

Водитељ: А од пића?

Полић: Како да не, и то све - хладних.

Водитељ: Кажите нам кад ћемо ми да пробамо те специјалитете?

Полић: Кад то будете зажелели.

Водитељ: Сада је 23. сата и 15 минута, ви пратите забавну емисију. Ми смо још увек сви на окупу, надам се да се нисте уморили.

Др Војислав Шешељ: Ја сам се понудио да спасавам Веру од комараца.

Водитељ: Али изгледа да она то није прихватила. Видећемо како ће све да буде до краја вечери. Следи питање гледалица: Зашто Влада Републике Србије не покрене тужбу против оних страних држава које су признале Босну и Херцеговину?

Др Војислав Шешељ: Где да се подигне та тужба?

Водитељ: Где да се подигне?

Др Војислав Шешељ: Ево, уништитије живог генералу Ђукићу пред Ханским трибуналом, убише Славка Докмановића, убише Милана Ковачевића и многи људи, многи политичари кажу да их треба тужити. Сад се поставља питање - а коме тужити? Значи, постоје неке институције за које никакав закон не важи.

Водитељ: Каква је улога Кристофера Хила на плану косовске кризе?

Др Војислав Шешељ: Подмукла.

Шешеља у потпуности само Бог познаје

Водитељ: Каква сте ви особа у погледу емотивности?

Др Војислав Шешељ: Умерено емотиван.

Водитељ: Шта то значи?

Др Војислав Шешељ: То значи да никада не подлежем емоцијама, успевам да савладам емоције.

Водитељ: Да ли умете да прикријете емоције?

Др Војислав Шешељ: Сваки човек мора да у одређеној мери крије емоције. На шта личи човек који одмах открива своје емоције.

Водитељ: Постоји ли неко ко вас у потпуности познаје?

Др Војислав Шешељ: Само Бог. (аплауз).

Водитељ: И Ери исто питање: постоји ли неко пред ким не кријете емоције и ко вас у потпуности познаје? Еро, вас поздравља публика.

Ера Ојданић: Шта да кажем: љубав, лепе жене, музика ...

Водитељ: Господину Војиславу Шешељу, госпођи Веру Ракочевић и господину Ери Ојданићу, такође захвалност што су били гости наше емисије. Молим вас да кажете нешто у прилог овој лепој вечери.

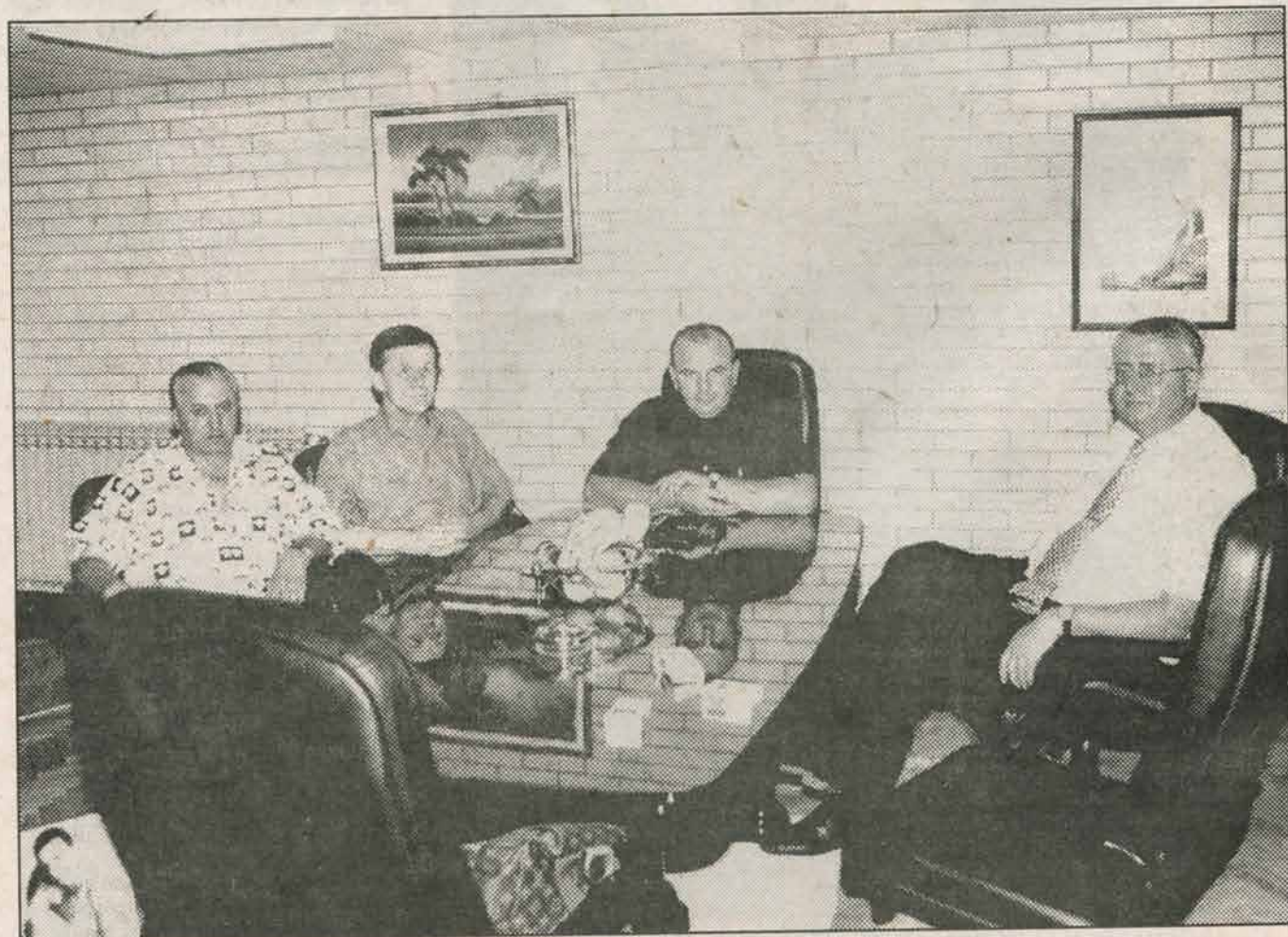
Др Војислав Шешељ: Да ли треба да кажем нешто паметно?

Водитељ: Процените сами. Да ли Верица жели нешто да каже?

Верица Ракочевић: Лаку ноћ.

Ера Ојданић: Поздрављамо домаћине и опет ћемо да дођемо.

Водитељ: И ми вас поздрављамо и желимо да вас опет видимо све скупа, на нетом месту и желимо вам добро здравље, добру срећу, успех у послу. Још једанпут вам захваљујемо.

Једноставно се облачим и сва моја одећа је домаће производње

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Уводнореч председника Српске радикалне странке др Војислава Шешеља:

Даме и господо, синхронизовани састани самозване Контакт групе, која заправо настоји да преузме компетенцију Савета безбедности Уједињених нација, затим савет НАТО пакта и конференција о европској безбедности и сарадњи, срачунати су за организовање нових притисака против Србије, српског народа и Савезне Републике Југославије. Кроз састанак Контакт групе чији се кључни закључци држе у тајности очигледно је главни циљ западних сила и НАТО пакта да се трупе НАТО пакта стационирају на Косову и Метохији, с тим што те исте западне силе желе да НАТО пакт дође, без борбе, уз сагласност наше власти.

Апсолутно је немогуће да власт Србије и Савезне Републике Југославије донесе одлуку о прихватању стационирања било каквих страних трупа на нашој територији. Српска радикална странка то апсолутно никада не би прихватила. Ми имамо сагласност наших коалиционих партнера да се такав облик страног мешања ни по коју цену не дозволи у нашој земљи.

Садашње затишје у дипломатским, војним притисцима на нашу земљу изазвано је смишљањем нове стратегије како би се притисци продубили. И то је очигледно. Српска полиција је показала висок степен толерантности, висок степен суздржаности. То је даље мотивисало албанске терористе да интензивирају своја терористичка дејства.

Циљ западних сила је и да присиле српску власт да прихвати терористе као учеснике у дијалогу, или преговора, како они кажу. Ни то не долази у обзир. Са терористима се не може водити дијалог. Дијалог се може водити само са представницима релевантних политичких партија. Не можемо прихватити да било која страна сила креира унутрашње политичке односе у нашој земљи, или да нам намеће институционална решења.

Изволите, ако имате неко питање.

Новинар: Господине Шешељу, поводом овога што сте рекли да не долази у обзир да нам се намећу институционална решења, то је претпостављам, и одговор на информацију да ли Контакт група припрема неку врсту предлога за аутономију Косова. Да ли ишта знате о томе?

Др Шешељ: Рекао сам већ да они то држе у тајности, то је срачунато са циљем стационирања НАТО снага на Косову и Метохији, то је њихов примарни циљ. Значи, да се прихвати било какво решење, али да НАТО трупе буду гарант

тог решења, раздвајање сукобљених страна, пацификације, разоружања, било који изговор да употребе - то је њихов циљ. Ми не знамо детаље њиховог плана, али знамо суштину. Суштина је да трупе НАТО пакта дођу на нашу територију. И то је а priori неприхватљиво.

Новинар: Да ли је тачна информација, према руским изворима, да је наша Влада предложила, односно да је предложила Контакт групи неку врсту аутономије?

Др Шешељ: Наша Влада ништа није предложила Контакт групи. Представници наше државе су свим емисарима који су долазили износила наше принципијелне ставове. А суштина наших принципијелних ставова је садржана у концепту локалне самоуправе око кога се Влада народног јединства већ усагласила, и што је предложено представницима разних политичких партија која живе на Косову и Метохији, и концепт аутономних права, посебно албанске националне мањине у нашој земљи. И то је једино што је до сада усаглашено у Влади републике Србије.

Новинар: У тој вести се спомиње да је Влада Југославије предложила такву аутономију?

Др Шешељ: Прво, не може Влада Југославије да предложи такву платформу, то је само по себи бесмислено. Представници Владе Југославије могу учествовати у разговору. Наравно, Влада Југославије треба да буде у току свега што се дешава и у Србији и у Црној Гори, може учествовати у решавању свих унутрашњих проблема било које федералне јединице. Не може Влада Југославије да прави такву платформу, то је бесмислено. По Уставу не може.

Новинар: Страни посматрачи који обилазе Косово, између осталог, у својој надлежности имају прикупљање доказа за Хашки трибунал. Како коментаришете то?

Др Шешељ: Ви сте употребили један чудан термин "у својој надлежности". Ко је њима одређивао надлежност?

Новинар: Не ко им је одредио, већ ко им је дозволио?

Др Шешељ: Знам, али ви говорите о надлежностима, па онда мене питате ко им је одређивао надлежности? Све дипломате које су уредно акредитоване у Савезној Републици Југославији имају право да путују у све делове наше земље ни у једном делу земље још увек није проглашено ратно стање, стање непосредне ратне опасности или ванредно стање. И док де такво стање евентуално не прогласи сви могу путovati где год желе. Нема рестриктивних зона.

А то који су мотиви сваке од њихових влада, кад упуте своје дипломате из Београда на Косово и Метохију, то је њихова ствар.

Новинар: Да ли ћете се обратити пензионерима који штрајкују?

Др Шешељ: Нисам приметио да пензионери штрајкују. Како пензионери могу да штрајкују? Онај ко је у пензији више не може да штрајкује. Једна група протестује и предводи је један хошигтаплер који се зове Милан Ђурић, један преварант и лажов кога сам једном примио на разговор јер се представио као председник независног синдиката пензионера.

Разговарали смо више од сат времена, можда сат и по, а после тога разговора он је новинарима дао лажне информације. Тврдио је да сам рекао неке ствари које нисам рекао. И након што смо објавили стенограм тог разговора у "Великој Србији", комплетан стенограм он је о тим питањима заћутао. Али тај човек, после свих тих лажи које је изнео, једноставно за мене не постоји, и док било ког пензионера предводи Милан Ђурић тај не може рачунати да ће било шта постићи преко те организације. Један човек који се исказао као лажов, који се доказао као лажов, губи било какав морални кредибилитет.

Овде постоји нешто друго. То је реални проблем исплате пензија на коме Влада ради сваки дан. Могуће да ће већ данас бити решење, данас или сутра, ми тражимо новац за исплату пензија, а да то не буде нова емисија, да се новац не штампа. Ми, дакле, тражимо новац из реалних извора и Влада Србије се тим питањима протеклих дана највише бави. Ви знате да је Фонд пензијског осигурања практично празан, да многе фирме не плаћају доприносе сваког месеца и да је Влада, као гарант исплате пензија, у ситуацији да скоро сваки пут изнова тражи нека друга средства из којих би се пензије подмириле. Ја сам наговестио и на прошлој седници да би ове недеље ипак кренула исплата пензија и мислим да ћемо у томе успети колико данас-сутра.

Новинар: Колико су радикали као коалициони партнери обавештени о детаљима преговора господица Милошевића са Холбруком и Афанасијевским?

Др Шешељ: То нису преговори, то су разговори. О суштини тих разговора смо обавештени.

Новинар: Зашто сте бојкотовали пријем одржан 7. јула?

Др Шешељ: Не би се то могло назвати бојкотом. Ви знате, по програму и политици Српске радикалне странке да нам је такав један празник практично

идеолошки неподношљив и да се Српска радикална странка, од свог оснивања до данас, залаже за промену Закона о празницима.

Ми сматрамо да све идеолошке празнике треба укинути, да треба смањити број празника и да би Србија требало практично да има само три празника. То су Нова година, која је празник у целом свету, Свети Сава и Видовдан. И наравно, да се остави могућност, према конфесионалној припадности, да православни славе Божић и Васкрс, у оне дане када се славе, католици такође у своје дане, припадници муслиманске вероисповести своје основне празнике и тако даље. То је наш принципијелан став, за њега се залажемо. Досад није било времена и могућности да се са тиме позабавимо на Влади Србије, јер смо се бавили много значајнијим питањима, али од тога једноставно не одустајемо.

Новинар: Господине Шешел, у штампани се данас појавила вест да је Ратко Марковић наводно сачинио предлог о аутономији која је најсличнија моделу Јужног Тирола, па вас молим кажите да ли је то тачно? И за господина Николића питање - да ли је у разговорима споменуто питање аутономије и шта је Влада урадила?

Др Шешел: Видите шта раде неки новинари. Измисле нешто, лансирају, а онда питају политичаре да им то прокоментаришу. Апсолутно о томе није било говора. Шта је урадила Влада? Влада је урадила две ствари: прво, пројекат закона о локалној самоуправи. Он је готов, већ два месеца. Не иде у скупш-

тинску процедуру пошто чекамо практично неколико месеци да отворено и до краја конструктивно о томе разговарамо и са представницима албанских политичких партија.

Влада је такође направила нацрт Статута Косова и Метохије као покрајне у складу са Уставом Србије. И о томе желимо да разговарамо са представницима албанских политичких партија како би по усвајању та два битна законска пројекта, јер тај покрајински статут има отприлике правну снагу закона, како бисмо могли ићи на локалне покрајинске изборе, и у перспективи на републичке и савезне. Само на та два пројекта, када је реч о Косову и Метохији, радила је Влада народног јединства.

Николић: Разговори су само једном одржани, практично није било времена ни да их упознамо са тим нацртима. Ви знате да ми ишчекујемо већ месец дана да се ти разговори наставе, а спремни смо за њих као Влада.

Новинар: Да ли постоје неке разлике између коалиционих партнера у том смислу?

Николић: Ја вам говорим о Влади, значи да разлика нема.

Др Шешел: Досад није било никаквих разлика.

Новинар: Још једно хипотетичко питање - уколико би ваши коалициони партнери на крају понудили неки предлог аутономије који је сличан ономе који су Шиптари имали 1989. године, да ли бисте онда напустили Владу?

Др Шешел: Немогуће је да се иде на такав пројекат аутономије, тако нешто

чудовишно нигде у свету не постоји. Да једна аутономна покрајина буде заступљена и у парламентарној федералне јединице у чијем је саставу, и у парламенту федерације у чијем је саставу та федерална јединица, да се посебно изрази. То ниједан устав на свету не познаје, такозвани асиметрични федерализам. То је једноставно немогуће, не може издржати никакву правну расправу. Тако да су питања те врсте - шта би било кад би било - бесмислена.

Српска радикална странка неће никада одступити од свог програма, од своје идеологије. А ова влада је саздана, пре свега, на жељи коалиционих партнера да се по сваку цену сачува Косово и Метохија. И ова влада постоји док је у стању да брани Косово и Метохију као саставни део Србије.

С друге стране, још један аргумент да је питање бесмислено, је у следећем - албанска национална мањина у нашој земљи није сувише мала да би постојала бојазан по принципу - један човек, један глас - да не би била заступљена на свим нивоима власти.

Албанска има довољно да имају одговарајући број посланика на савезном и на републичком нивоу. Тако да и не треба правити некакве посебне квоте које би гарантовале да дођу и до савезног и републичког парламента.

Имате ли још питања?

Пошто новинари нису имали више питања др Војислав Шешел се захвалио и тиме је конференција за новинаре Српске радикалне странке била готова.

Албанска национална мањина у Србији довољно је велика да би по сваком принципу била заступљена на свим нивоима власти

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ, председник Српске радикалне странке отворио је конференцију за новинаре следећим речима:

Даме и господа, Српска радикална странка сматра да је на савезном нивоу власти требало усвојити много једноставније, концизније, јасније и озбиљније мере ради заштите домаће производње, контролисаног увоза страних роба. Садашње мере су сувише компликоване и из њих очигледно произилази да могу бити само предмет даљег надметања кланова који контролишу увозно-извозне послове.

Ми сматрамо да би само царинама и акцизама требало управљати увозом страних роба, а да све остало треба препустити слободној конкуренцији оних предузећа која учествују у увозу. А овако је привилегован положај остао, остали су увозно-извозни контингенти, остао је систем дозвола. Док се не укине систем дозвола и док се не укине увозно-извозни контингент, нема нам сређивања стања у тој сфери економије.

Српска радикална странка има веома јасан став по питању проблема Косова и Метохије. Ми смо убеђени да и садашња мисија европске организације за безбедност и сарадњу неће имати неке резултате, нити ће донети нешто добро српском народу. Варају се они који очекују да ће резултат ове мисије бити повратак наше земље у ту кључну организацију европске безбедности и сарадње.

Ова мисија је дошла да нам додатно напакости, да подржи шпигларске терористе, сепаратисте, а да притиска српске политичке структуре и политичке партије у правцу оних решења која нису у интересу нашег народа. Због тога Српска радикална странка неће имати никакве контакте са представницима Организације за европску безбедност и сарадњу, све док наша земља не буде враћена, и наглашавамо ово, враћање у састав те међународне организације.

Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: Да ли је Српска радикална странка уопште добила позив од представника ОЕБС-а?

Др Шешељ: Не, Претпостављам да позив уопште нећемо ни добити, пошто смо јасно изразили свој став и раније. Уосталом, Српска радикална странка је одбила у два наврата да наши представници путују, у два наврата на Скупштину Савета Европе и једном на Скупштину ОЕБС-а. Чак су нисистирали чланови и једног и другог скупштинског одбора за спољне послове да иду и представници радикала. Ми сматрамо да је то понижавајуће за нашу земљу. Већ годи-

ну и по дана нисмо имали никакав контакт са ОЕБС-ом. Раније смо имали, периодично су представници ОЕБС-а долазили у седиште Српске радикалне странке, разговарали.

Последњи пут је то било после локалних избора у Србији. Али смо им тада ставили до знања шта су све радили на фалсификовању избора у Републици Српској. И лично сам разговарао са тим представницима који су боравили, били су представници и Европске уније и ОЕБС-а. Рекао сам им - Како се усуђујете да расправљате о изборним неправилностима у Србији, а сами сте фалсификовали до краја изборне резултате у Републици Српској? Какву ви моралну платформу имате? С којим правом ви уопште наступате у улози неких који могу дати мериторан суд о политичким збивањима у нашој земљи? А ми имамо конкретне доказе да су комплетно фалсификовали резултате у Републици Српској и да се и даље служе најпрљавијим средствима, јер желе да постигну неке циљеве који су супротни интересима српског народа.

Новинар: Према изјави извештача мисије формираће се и однос према Југославији и зависеће пријем Југославије у чланство ОЕБС-а. Не мислите ли да би требало да попустите у овом тренутку?

Др Шешељ: Интересантно би било сазнати које је услове испунила Хрватска кад је примљена у ОЕБС. Које је услове испунила Албанија, које је услове испунио Таџикистан, Киргизија, Узбекистан, Арзербејџан и тако даље. Који то критеријуми постоје за нашу земљу због којих је она избачена из ОЕБС-а, суспендована, а који су критеријуми постојали, рецимо, када су ове земље примане у састав ОЕБС-а?

Нема ту никаквих предрасуда. Који критеријуми постоје када је реч о Турској? Је ли Турска демократска држава, да ли се у Турској поштују демократска права њених грађана?

Новинар: Имате ли коментар на јучерашњи наступ Мила Ђукановића и на његову оцену савезне државе?

Др Шешељ: Имамо своје политичке ставове по том питању. Не може Црна Гора, као федерална јединица, имати право да, на основу одлуке својих органа власти одређује ко ће бити савезни премијер. Ко ће бити савезни премијер одређује скупштинска већина у Веху грађана и Веху република.

Устав каже, по правилу, ако је председник Савезне Републике Југославије из једне федералне јединице, да премијер треба да буде из друге федералне јединице. Али - по правилу. Дакле, ту

Устав није категоричан. А то кад се каже да премијер треба да буде из Црне Горе, не значи да треба да буде из већинске партије Црне Горе.

У Америци имате случај, у америчком федерализму, да је једна странка владајућа на савезном нивоу, а друга странка на нивоу федералне јединице. Такве случајеве имате у Немачкој, да једна странка влада на федералном нивоу, а друга странка на покрајинским нивоима власти. Федералне јединице у Немачкој се називају покрајинама. Зашто то не би био случај и у нашој земљи? Шта то значи кад се каже - е, ми смо освојили власт у Црној Гори, сада треба наш да буде председник савезне власти. Тај аргумент не стоји.

Немам ја намеру да браним Момира Булатовић, ми смо практично незаинтересовани у погледу личности савезног премијера, уколико тај премијер није из наше странке. Али тај аргумент не може да опстане у правном промету. Али, ако се постигне договор, наравно, уз договор је могуће ићи на разноразна усаглашавања. Ми ту варијанту не искључујемо а приори, али не може неко да нам лепидно стави до знања - или ће то, или нема ништа. То је бесмислено.

Новинар: Јесу ли почеле консултације око реконструкције Савезне владе?

Др Шешељ: Што се Српске радикалне странке тиче, нису почеле. Још ми нисмо имали никакав разговор. Додуше, у јуну ја сам имао разговор са потпредседником Савезне владе Данилом Вуксановићем. То је био један разговор у коме смо разменили мишљења о разноразним питањима, па и о реконструкцији Савезне владе. У том разговору је потврђено да остаје онај договор који смо постигли крајем маја приликом формирања Савезне владе.

Знате, очигледно је да ниједна политичка партија, бар у Србији, не жури са реконструкцијом Савезне владе. Сви ми некако очекујемо расплет на релацији Социјалистичке партије Србије и Демократске партије социјалиста Црне Горе.

Новинар: Момчило Трајковић је пре неки дан најавио да ће Срби са Косова доћи у Београд.

Др Шешељ: А извините, ко је то Момчило Трајковић?

Новинар: Председник покрета отпора са Косова и Метохије.

Др Шешељ: А ко је њега овластио да говори у име Срба са Косова и Метохије?

Новинар: Неки Срби.

Др Шешељ: Који неки? А ко је овластио Мирка Јовића да говори у име Срба из Србије и свих српских земаља? А ко

је оног Митића из Савеза свих Срба света овластио да говори у име целог српског народа и свих Срба света? То су бесмислице, знате. То је неозбиљно питање.

Та странка на изборима на Косову и Метохији није освојила ниједан посланички мандат, мислим да немају ни једно одборничко место је ли тако? И сада је он представник Срба са Косова и Метохије. То је смешно. Представници Срба са Косова и Метохије могу бити само оне политичке партије које су на Косову и Метохији освојиле извршан број посланичких мандата.

Новинар: Хоћете ли помоћи тим људима ако дођу, да разговарате?

Др Шешељ: Којим људима? Које људе очекујете?

Новинар: Србе са Косова и Метохије и Момчила Трајковића.

Др Шешељ: Али шта ја имам са Момчилом Трајковићем да разговарам? Па не могу ја да разговарам са свим Србима света. Ако неко претендује да буде представник Срба са Косова и Метохије онда мора да докаже да је заиста њихов представник. Он организује у Грачаници, у срцу Косова и Метохије, митинг, и дође му 50 људи. Да ли ви то знате? На последњем митингу који су организовали у Грачаници, он и владица Артемије, било је укупно 50 људи. И можда 20 до 30 новинара.

Новинар: Можда тим пре онда треба помоћи тим Србима са Косова и Метохије.

Др Шешељ: Ако се ико труди да помогне Србима са Косова и Метохије, онда је то Српска радикална странка. Ја сам тамо обилазио прве борбене линије, и тамо где се пуца. Момчило Трајковић није смео ниједном да оде, боји се. Никад није био на местима где се пуца, а овамо претендује да представља Србе са Косова и Метохије.

Новинар: Добро, ја сам задовољана одговорима.

Др Шешељ: Имате ли још питања? **Новинар:** Без обзира што не желите да коментаришете изјаве Момчила Трајковића, имам једно врло озбиљно питање. Момчило Трајковић је изјавио да је МУП наоружавао грађане Косова и Метохије. Да ли ви то потврђујете?

Др Шешељ: Мени је смешно све што изјављује Момчило Трајковић, али је чињеница да је извршан број резервиста Министарства унутрашњих послова са територије Косова и Метохије, стављен под оружје, дакле мобилисан. Они су обукли униформе, наоружани су, бране своја села, али као припадници Министарства унутрашњих послова и ви сте их видели, ми смо их сада обилазили тамо. Сви су унуформисани. Значи нема никаквих нерегуларних трупа када је реч о Србима. Што не искључује могућност да се у неком моменту и појаве, а ако потраје криза, и ако се ми ефикасније не обрачунамо са терористима.

Изволите, будите мало агресивнији.

Новинар: Јавља се нека нова идеја о санкцијама у Савету безбедности. Имате ли неки коментар о томе?

Др Шешељ: Па и Американци непрекидно на томе раде, и Немци, и Енглези, и њихов циљ је да се придобије Русија за усајање неке резолуције која би била изразито анисрпска. Ми се надамо да ће руска дипломатија издржати на садашњој платформи, на садашњим позицијама, и да неће дозволити изгласавање никаквих анисрпске резолуције у савету безбедности.

Новинар: Како мислите да ћете остварити обећање из предизборне кампање, ако нема новца за пензије, за покретање производње?

Др Шешељ: Ми настојимо да буде тако, а да ли смо остварили или нисмо остварили обећање из кампање, закључује се на крају нашег мандата, а не сада после три и по месеца, или четири месеца, ако се већ навршило четири месеца, није још. Ми то настојимо, у огромним смо проблемима, имамо повећане трошкове због Косова и Метохије, али се сналазимо.

Имали смо само једно кашњење пензија десет дана. Својски се трудимо да покренемо производњу. Видели сте сада како смо затворили уста овим синдикатима из металског комплекса који су дошли да траже паре. А ми им кажемо - добијате паре, али за конкретне послове. А не, хоштаплери попут Милана Николића, да само узимају паре, а да не одговарају за производњу.

Онај ко добије паре од Владе мора да одговара готовим производима. Иначе, социјална помоћ се добија на општинском шалтеру социјалне помоћи, а не кроз благајне предузећа. Кроз благајне предузећа може да се плаћа конкретан рад. А неке фирме које су добиле новац од Владе Србије нису испуниле своје обавезе. Рецимо "Змај", само 51% је остварио, "ИМП" мање од 50% и да вам не набрајам друге фирме, имамо конкретне податке.

Оне фирме које су до краја реализовале своје програме могу претендовати да ће добити нови новац и да ћемо им непрекидно помагати у процесу производње. А оне које не реализују пројекте за које су добили новац, не могу рачунати да ће добити нови нове паре, док не остваре старе обавезе. Овде је реч о неогворности руководећих кадрова у неким фабрикама и, наравно, саботирању производње од стране такозваних независних синдиката. У једној фабрици на Новом Београду морали смо да покренемо стечајни поступак, и сада је производња неупоредиво боља, сад ради. Али смо разјурили оне букаче, галамције, који су непрекидно држали састанке, седнице, заседали по халама и тако даље, и тако ометали производњу. Сада та фабрика најбоље ради.

Новинар: Пошто и пензије и плате касне скоро три месеца, објасните који су основни разлози за то кашњење, инфлација, или нешто друго?

Др Шешељ: Због слабе наплате доприноса и због чињенице да је укупна

маса пензија у нашој земљи 15% већа од укупне масе плата. То значи да један запослени издржава још једног пензионера целог и 15% од другог.

То показује статистика. И ми без неког озбиљнијег пролора у процесу приватизације не можемо решити тај проблем, а ви знате да се наша програмска платформа заснива на убрзаној приватизацији и продаји привредних капацитета и њиховом испуњавањем државних обавеза из новца који се на тај начин оствари. Можда ће прва наша пролаја бити продаја цемента, четири цемента ре у Србији. И ако имамо најзаинтересованије куће ми се упињемо из петних жила да спречимо приватизацију кроз такозвану докапитализацију која се редовно претвара у огуљену крађу.

Новинар: Шта мислите о најновијим претњама међународне заједнице Републици Српској, и како коментаришете атентат на Маузера, поготово што нико није ни покушао да тај чин објасни политички?

Др Шешељ: Ми, српски радикали мислимо да страни предастаници глуме када нападају, критикују и прете санкцијама Влади Милорада Долика. Они су свесни да је Додик уопште популарност, да он практично нема шта да тражи на септембарским изборима и овако вештачки покушавају да му поврате популарност. Значи, западне земље нападају Долика јер није пристао да врати муслимане на територију Републике Српске. Као, он је добар Србин, требало би за њега гласати. То је једна провидна тактика пред септембарске изборе и ми нисмо насели тој тактици.

А што се тиче Маузера, ми не знамо ко стоји иза тог атентата. Очекујемо да истражни органи осветле тај атентат. Не знамо да ли тај атентат има политичку позадину, јер је Маузер у многе мутне радње умешан. И пре свега у њих је умешан као политичар, и то углавном безначајан, тако да очекујемо да истражни органи саопште јавности праву истину о свему што се догодило.

Новинар: На који начин ће Српска радикална странка покушати да се бори против монополског понашања појединих?

Др Шешељ: Ако уђемо у Савезну владу, врло ефикасно. И ми смо то наговестили, ја сам о томе говорио и на седници Савезне скупштине на којој смо бирали Момира Булатовића, да је наш услов уласка у савезну владу сагласност да се укину извозни континенти и систем дозвола. Да се, дакле, либерализује тај сектор, а тамо где треба заштитити домаћу производњу, не да је штитимо увозним квотама, да стварамо монополе, већ да се заштитимо већим царинама. Па нека се такмиче увозници ко ће јефтиније увозну робу овде пролавати. Онај ко има монопол, тај зида цене.

Овде је антимонополском уредбом блокирана цена детриента, и детриент нигде не можете да купите по цени од осам или десет динара по килограму. А увозници, увозни монополисти га продају три пута скупље. Тако се врти-

мо у зачараном кругу, уништавамо домаћу производњу, а увозници остварују екстра профит. Само, дакле, ићи чистих рачуна. Што једноставније то регулисати, али утерати све обавезе да се плаћају ако хоћете одмах на граничном прелазу.

Новинар: Шта бисте поручили пензионерима који протестују на улицама и радницима који су на принудним одморима већ неколико месеци?

Др Шешељ: Што се тиче радника на принудним одморима, Влада је немоћна да реши то питање док се те фабрике не поставе на здраве основе и кроз процес приватизације не нађе неки страни партнер који би ушао са додатним капиталом. Рецимо, рачунамо да би се тако нешто могло десити у прво време у фабрици "Застава". Ако се ове садашње замисли реализују.

А што се тиче пензионера, ми схватамо њихов положај, Влада је одговорна због таквог њиховог положаја. Влада није државни орган који исплађује пензије, али је државни орган који гарантује исплату пензија, јер пензијски фонд је самосталан орган. Пензијским фондом управљају сами пензионери преко својих представника. Али Влада сноси одговорност што наплата није како треба. Сада је пензијски фонд почео да блокира рачуне неких предузећа која не уплађују допринос за пензијско осигурање и влада мора да гарантује да пензионери добију пензије. Остало је ствар фонда којим управљају пензионери.

Што се тиче пензионера штрајкача, односно демонстраната, ми у потпуно-

сти разумемо њихову муку, ми се слажемо с тим да треба да нападају и Владу, да критикују, и тако даље, али ту има једна ствар коју треба имати у виду.

Демонстрирали су они, не демонстрирали, они практично ништа не могу да промене. А ми се трудимо из петних жила да нађемо паре за пензије, а да се нови динари не штампају. И досада смо успели. И овде смо се батргали десет дана и нисмо нашли ниједан други извор, па смо узели паре из Фонда за развој Србије. Али смо узели опет конкретан готов, живи новац с покрићем, с девизним покрићем у Народној банци Југославије, тако да није дошло до нове емисије новца. И због тога су исплаћене пензије и нема клебања курса динара.

Настојаћемо и убудуће тако да поступамо. Настојаћемо да други део пензија не касни десет дана као што је овај каснио, дакле, да се смањи мало то кашњење и да опет буде неки сигуран извор. Ако не опет неког другог извора, опет ћемо прибегћи Фонду за развој. Још тамо имамо извесну суму новца. Али кад делимо те паре из Фонда за развој, онда нам мање остаје за инвестиције у фабрикама.

Новинар: Да ли се неко бави о реформама пензионерског система?

Др Шешељ: На томе се ради и о томе се разговара. То је један веома озбиљан посао и надам се да ћемо у тај посао ићи у догледно време пуним радним капацитетом.

Новинар: Да ли Закон о приватизацији треба да има неке везе са новом реформом тог система?

Др Шешељ: У сваком случају се мора извршити комплетна реформа пензијског осигурања.

Новинар: Колико су редовне плате у Влади?

Др Шешељ: Плате у Влади касне као и плате просветних радника и као плате здравствених радника. Нема исплате плата Владиним функционерима и чиновницима, ако се не обезбеди новац и за просветне раднике и за здравствене раднике.

И државни чиновници су такође у истом положају, ни њима се нису две године повећавале плате. Радници са средњом стручном спремом у Влади Србије имају око 700 до 800 динара, са високом стручном спремом имају 1000 до 1.100 динара. Највиши функционери у чиновничком апарату имају плату 1.500 динара, то су стручни саветници.

Министарске плате су око 3.500 динара, то знате. Дакле, није ту било никаквих повећања, и то је блокирано већ пуне две године. Најмање се до јесени да ћемо изнаћи могућности да се те плате лагано повећавају, неће бити неких великих скокова. Свесни смо ситуације у којој се налази здравство и просветни радници и морамо им поправљати ту ситуацију.

Новинар: Влада Србије се залаже, како сама извештава, за борбу против сиве економије. Сива економија опет издржава, и јако велики број баш тих социјалних случајева чине и запослени. Ако притиснете на улице продавце, какво ћете решење имати?

Не сме да се деси да наредне зиме амбари буду пуни кукуруза, а меса нигде

Др Шешел: Ја мислим да је погрешно притискати уличне продавце. Треба разбити мафију. Како делује мафија? Ево вама пример цемента. Зовите сада фабрику цемента у Беоцину, Косјерићу, Попову и реците да вам треба десет тона цемента. Одговориће вам љубазно - цемента нема на складишту. Али оставите број телефона, па ћемо вам јавити ако случајно буде.

После сат или два, на тај број телефона вам се неко други јавља и каже - чуо сам да се распитујете за цемент. Ја имам цемент, али цена је толика и толика. А ви купујете или не купујете. Тако делује мафија. Ми то морамо разбити приватизацијом цемента и ослобађањем цена цемента. Цена на црном тржишту неупоредиво су веће од ових које су званично прописане. Статистика и даље барата тим званично прописаним ценама. У пракси се то одавно променило, али статистика се као пијана држи тих званичних цена по којима нигде нема цемента.

Сличан је случај и са цигаретама. Фабрика цигарета у Нишу, Дуванска индустрија Ниш, не може да покрије коплетну производњу цигарета за Србију и Црну Гору. Ни уз фабрику у Ђвиглаву и у Врању, где се још производе цигарете. Ја нисам пушач, па нисам верзиран у томе. И сада, дође купац на велико у Дуванску индустрију Ниш, купи цигарете одмах и исплати, шлепере купи и плати, све обавезе према држави и одвози их. И уместо да подели по киосцима, по продавницама, затвори их у тајна складишта и пушта их у продају на црно. Уместо да просечна паклица цигарета кошта 4 динара она кошта 7 динара. Значи 3 динара неко узме. Нека динар узме онај улични продавац, 2 динара остаје екстра профит велетрговцу. И то је страшно. И ми морамо те ствари расчистити. То иде споро, морам признати, ту наилазимо на велике отпоре.

Решимо, да Министарство трговине некоме заплени робу, негде интервенише, са свих страна звоне телефони, притисци, интервенције и тако даље. Тамо су људи навикли да се тако понашају. Не морам да вам причам колико сам имао телефонских позива типа - молим те, униши ми тога и тога на факултет. И шта сам рекао - видећу, видећу, нигде нисам интервенисао, апсолутни нигде. И моји сарадници исто тако. Навикли су људи да се тако понашају. Наступила је једна корупционашка свест у народу. Е то морамо стварно разбити. Ја знам да ћу се многим замесити ако их одмах у старту одбијем. Али то мора да се уради. Мора свест људи да се мења, иначе нема нам опстанка.

Новинар: Да ли имате подршку колега у Влади Србије, из СПС-а и ЈУЛ-а, у разбијању те мафије?

Др Шешел: Доста добро се слажемо, правимо заједничке продоре, пробијамо ту окошталу свест и оптимиста сам да ћемо тај посао извести до краја.

Новинар: До када?

Др Шешел: До када? Видећемо. Не могу за четири године да се расчисте сви проблеми који су се пола века гомилали.

Новинар: Да ли ће Влада Србије да почне да разматра повећања цена основних производа?

Др Шешел: Већ то радимо. Два пута смо већ интервенисали у ту антимонополску уредбу и многе робе смо скинули са система контроле цена. Скиннули смо скоро сву техничку робу, укључујући ситалице, телевизоре, радио апарате и тако даље, скинули смо рото-папир, скинули смо све врсте грађевинског материјала, осим цемента.

Хтели смо сада и цемент, али то би било превелико месечно оптерећење и нисмо се усудили, па смо мало одложили. Скинули смо читав низ других роба, и то можете видети у "Службеном листу". Ако мене лично питате, у најскорије време би требало са система контроле, али то је мој лични став који још нисмо усаглашавали у Влади, нити је покренуто питање, треба скинути цене меса.

Сада када нам је родна година, када ће бити јефтина сточна храна, сада треба скинути цене меса са контроле, јер неће бити превелико повећање. Па да мало обновимо производњу меса, да се не деси - пуни амбари кукуруза, а нигде нема меса наредне зиме. Сада треба на време интервенисати.

Новинар: А шећер, уље?

Др Шешел: Шећер, уље и брашно морамо још дуго држати под контролом. Можда ће бити неких корекција, не у дугледно време. Радије из аграрног буџета дајемо произвођачима, него што смо спремни да дирамо у те цене. Знате, то су основне животне намирнице без којих се буквално не може. Толико имамо сиротиње, незапослених, болесних, инвалида, пензионера да им ту основну сигурност не смемо избрисати тако лако.

Новинар: Да ли постављање Милана Бека на чело "Заставе" значи приватизацију тог индустријског комплекса и како Влада Србије види даље тај пут?

Др Шешел: Не треба ту ствари прејудуцирати. Наш је циљ да се нађе одговарајући страни партнер и да се изврши приватизација "Заставе". Да страни партнер дође са додатним капиталом, то је једини спас за "Заставу". Милан Беко је способан привредник, способан економиста и ми мислимо да је то добро решење. Желимо да Беко успе. Да ли ће успети, то ћемо видети. Што се нас из Владе тиче све ћемо учинити да успе.

Новинар: Ако дозволите, у последње време су прилично уочљиве разлике између Српске радикалне странке с леве стране и ваших партнера из леве коалиције, СПС и ЈУЛ-а, када је реч о Косову и Метохији, а нарочито о односу Југославије према Међународној заједници и акцијама међународне заједнице. Колико те разлике угрожавају ваш положај или вашу претходну сарадњу доводи у питање и имате ли жељу да

сарађујете и даље са Владом народног јединства?

Др Шешел: Те разлике су нормалне, природне, и оне не угрожавају заједнички рад Владе. Постоје неки принципи на којим са ова влада почива. Пре свега, очување Косова и Метохије. Нема страних трупа на Косову и Метохији. Косово и Метохија морају остати у саставу Србије у оквиру садашњих уставних решења. Нема специјалног статуса. Нема треће федералне јединице. То су ти принципи и то су принципи од којих нема одустајања. А све остале разлике су нормалне и природне.

Знате, овде је реч о коалицији унутар Владе народног јединства између једне умерено десничарске и две левичарске странке. То је нешто што се ретко дешава у парламентарној пракси цивилизованог света. Имали смо тај случај у Немачкој, у време канцелара Кизингера. То је било између канцелара Ерхарда и канцелара Вили Бранта. То је било од 1964 до 1968 године. То је била такозвана велика коалиција демокришћана и социјалдемократа. Још у неким земљама било је сличних ситуација, али врло ретко. Обично, када се праве коалиције, праве из велике странке са малима и најмањим странкама. Ретке су коалиције највећих странака. Али земља је у таквој кризи, у таквом стању да је ова коалиција била најприродније решење.

Новинар: Појавила се информација да постоје намере о укидању Филозофског факултета, као и о размештању неких његових одељења по другим факултетима.

Др Шешел: Стара је пракса да жута штампа нешто лансира, а онда тражи од политичара да коментаришу. Ми смо одлучили на председничком колегијуму Српске радикалне странке да више не дајемо никакве изјаве и никакве коментаре. Имамо конференцију за новинаре и наши чланови и наши функционери пристају да дају интервјуе, значи на целовите теме. А не тако да заправо новинари воде политику. Да новинари у датом тренутку одређују која је тема најинтересантнија, која је најзначајнија, па чак и измисле нешто.

Нико још није разговарао о укидању Филозофског факултета, то је бесмислица. Филозофски факултет је факултет са великом традицијом и он се сигурно неће укидати. Ако мене лично питате, сматрам да има неколико факултета која би требало укинути, који су сувишни, и тако даље, али нема разлога да то сада спомињемо. Да конкретизујем: Филозофски факултет је факултет који постоји на свим универзитетима у свету и мора да остане и код нас. Али, да ли ће ту бити неких померања - ја мислим да катедра за класичне језике терба да буде на Филозофском а не на Филозофском факултету, или студиј класичних језика.

Има ли још питања?

Новинари више нису постављали питања и др Војислав Шешел им се захвалио на присуству, чиме је ова конференција за новинаре завршена.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ, председник Српске радикалне странке отворио је конференцију следећим речима:

Даме и господо, изјаве ОЕБС-ових емисара сведоче да су српски радикали били потпуно у праву кад су се супротстављали било каквом контакту наше земље с том европском организацијом, док се наша држава не врати у њено чланство. ОЕБС-ови емисари су деловали на нашој територији противно интересима српског народа, повезивали се са српским непријатељима, издајничким политичким партијама. Од предлога да се наша земља врати у састав ОЕБС-а нема ништа, а даље претње, даља инсистирања у прилог шиптарским сепаратистима, стоје као показатељ какви су крајњи циљеви и ОЕБС-а и западних сила уопште.

Српска радикална странка и даље позива представнике албанских политичких партија да се отвори дијалог са Владом Србије, да се тражи једно рационално, демократско решење које ће обезбедити заједнички живот свих грађана Србије, без обзира на расу, веру и

националност. Наравно, то искључује било какво мешање са стране, јер нико од тих који би се мешали у наше унутрашње односе не жели ништа добро српском народу, али ни националним мањинама које живе у Србији. Они покушавају инструментализовати онога кога могу инструментализовати.

Свесни смо тога да кризна ситуација на Косову и Метохији даље компликује стање у економији и стање у социјалној сфери. Али, ми морамо издржати, јер немамо куд. Србија без Косова не може опстати. Србија би потпуно пропала кад би изгубила Косово и Метохију. Оно што је основна обавеза Владе Србије је да што рационалније приступи коришћењу расположивих ресурса како би живот у Србији био иоле подношљив, док не мину ови западни притисци и док не мину насртаји на наш државни суверенитет и територијални интегритет. Српска радикална странка све своје снаге улаже делујући у том правцу.

Изволите, имате ли неко питање?

Новинар: Како коментаришете тврдње у данашњој "Нашој борби" да се извесни општински одбори српских радикала расипају и буне због уласка ваше странке у Владу народног јединства?

Др Шешељ: "Наша борба" је званично гласило америчког Стејт департмента и води психолошки рат против Србије и српског народа и патриотских партија у Србији. И ево вам доказа: у том истом чланку на крају се даје изјава председника Општинског одбора Српске радикалне странке у Малом Зворнику који каже - нема никаквих проблема, све је нормално, функционише странка. Неколико шпекулација, а на крају изјава из које се види да је то све вештачки и злонамерно. И откуд та процена да је то био најбољи одбор Српске радикалне странке, кад то ниједан званични страначки орган никада није изјавио. То је један од наших просечних одбора, али тај наш одбор нормално функционише. Реч је, дакле, о психолошком рату. Видите шта жута штампа лансира последњих месеци против Владе народног јединства и против Српске радикалне странке, колико лажи и измишљотина, клевета. Испостави се на крају да су то све биле лажи, измишљотине и клевете, али нико због тога не осећа главобољу, нико не осећа мучнину. Наставља се и даље са истим методама као да се ништа није ни десило. На сву срећу све је мање људи који су спремни да поверују таквим лажима и који су спремни да подлегну методама специјалног психолошког рата.

Новинар: Како оцењујете јучерашње новинске вести да је председник Југославије Слободан Милошевић већ дао усмену сагласност да Косово постане трећа република унутар југословенске федерације?

Др Шешељ: И то су чисте измишљотине које центри сервиса специјалног рата лансирају против наше земље. Све је усмерено да се поколеба Влада народног јединства у Србији, да се изазове подозривост међу коалиционим партнерима, али мислим да они који такве лажи лансирају једноставно неће успети. Све три политичке партије које су ушле у Владу народног јединства свесне су да се Косово и Метохија морају одсудно бранити. Нема ништа од уставних промена у смислу стварања нове федералне јединице. Уосталом, с тим се не слаже ни Црна Гора, ни њени званичници.

Новинар: Имате ли коментар на конгрес ЈУЛ-а?

Др Шешељ: Нисам био на конгресу ЈУЛ-а, па не могу да коментаришем оно што се на конгресу збивало. Југослове-

Независни медији не постоје

нска левица је наш коалициони партнер у Влади народног јединства и ми смо ту владу створили на сасвим јасном минимуму заједничких циљева, економских, социјалних, националних и тако даље. Али то је странка од које нас деле непремостиве идеолошке разлике, тако да сферу међупартијских односа која би подразумевала учешће наших представника на њиховом конгресу једноставно нисмо упражњавали. Ја једноставно не знам шта се тамо дешавало.

Настављамо да сарађујемо у Влади народног јединства, а остају све наше идеолошке разлике. Југословенска левица је странка изразите левнице, а Српска радикална странка је умерено десничарска политичка партија. Наше идеологије су супротстављене, али мислим

стар финансија да је спремна исплата. То може бити сутра, то може бити у понедељак, не могу вам сада поуздано рећи, али то је ту негде.

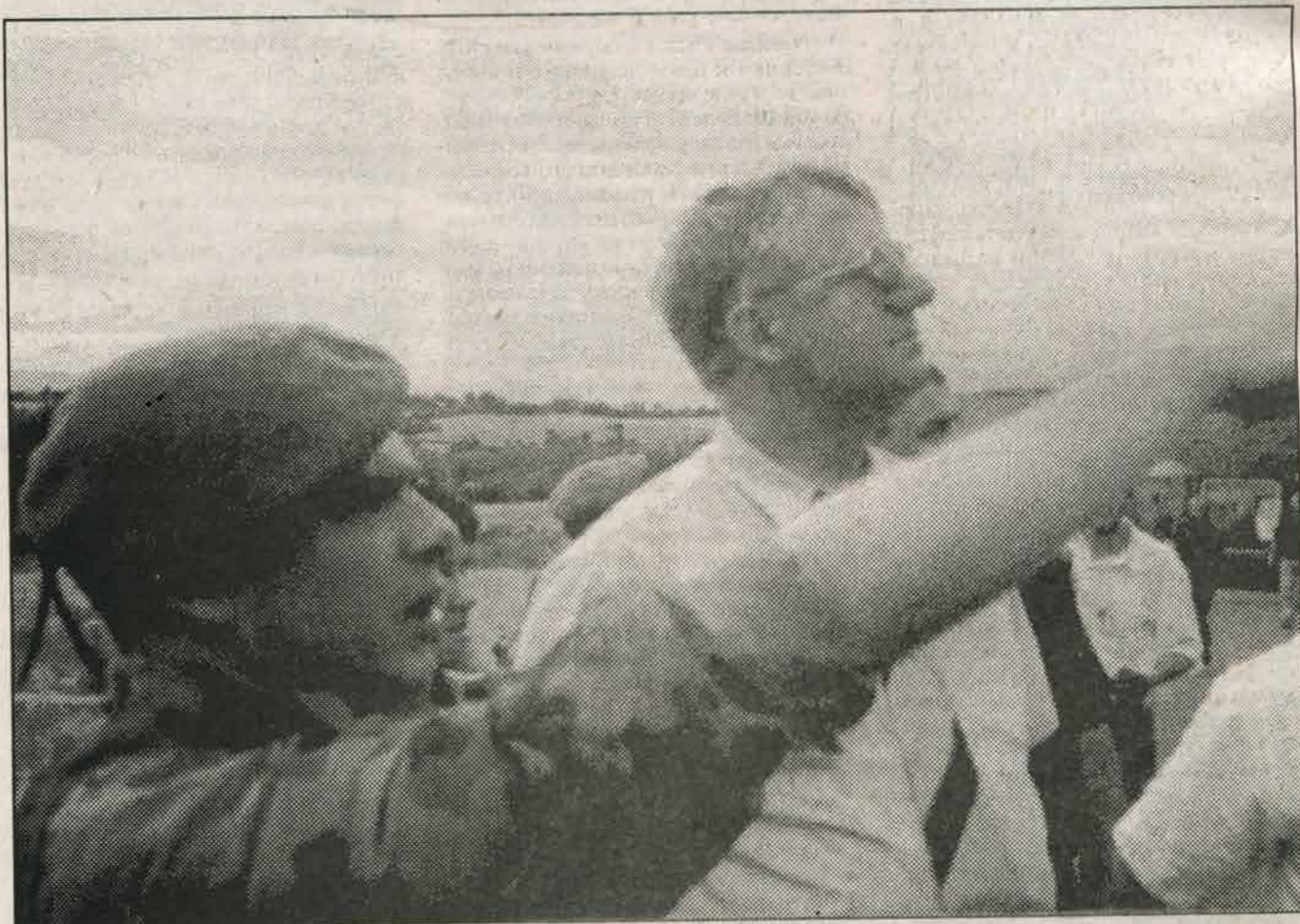
Новинар: Како коментаришете то што је од почетка јула ове године Црна Гора обуставила уплату царина, акциза и пореза у буџет Савезне Републике Југославије и какве ће, по Вама, бити противмере Савезне владе?

Др Шешељ: Какве ће бити противмере Савезне владе треба да питате Момира Булатовића, а Српска радикална странка је свесна свих проблема на релацији савезна држава - Република Црна Гора и проблема на релацији Србије и Црне Горе као федералних јединица. Ми смо се трудили да створимо позитивну атмосферу у којој би се ти проблеми

Знате, то руши конструктиван дијалог и изазива одмах и револт и неку противмеру. Ствари треба смирити. Нама није циљ да било која озбиљна политичка снага капитулира, али нам је циљ да се нађе заједнички језик и да се решавају проблеми с којима се суочавају држава и друштво. И тако се и понашамо на политичкој сцени.

Новинар: Како, као правник и политичар, оцењујете нови савезни закон о адвокатури који је ступио на снагу од 18. јула, а који, како кажу, за разлику од претходног, искључује обавезу чувања адвокатске тајне, чиме се де факто указује на кодекс адвоката и адвокатске канцеларије?

Др Шешељ: Требало је да прочита-те тај закон. Он не искључује чување

Одлука Савезне владе о проширењу граничног појаса је добра, јер омогућава успешније деловање Војске Југославије у заштити државних граница

да смо се удружили на јединственим националним интересима, патриотским циљевима и програму Владе народног јединства.

Новинар: Када ће пензије бити исплаћене?

Др Шешељ: Па ево, очекујемо сваки дан. Опет је мука да се обезбеди новац, а да се тај новац не штампа. Прилив у пензијски фонд је врло лош, то знате сви. Нешто је сада бољи него што је био протеклог месеца, али очекујемо да нас обавесте министар социјалног осигурања, односно министар за рад, борацка и социјална питања и мини-

рационално решавали. Неке ствари иду набоље у том правцу, а какви ће ефекти бити, видећемо ускоро.

Очигледно је да се тензије снижавају, да је нестало пропагандног рата, али још се неки учесници у најжешћем сукобу овако понашају као слон у стакларској радњи рекао бих, и неким неумереним изјавама, не само да не доприносе стишњавању страсти, него их и даље подгревају. Решимо, да сам на месту Момира Булатовића или других функционера његове партије, никада ми се не би могла десити таква јавна изјава да је Ђукановић капитулирао.

адвокатске тајне. А ствар је части и морала и поштења сваког адвоката, а и адвокатског кодекса, да се инсистира на чувању адвокатске тајне. То не треба да се прописује законом, него кодексом адвоката.

Новинар: Питање за господина Вучића: Ви сте недавно изјавили да Радио Б 92 ради у служби владе Британије и САД, па Вас молим да појасните.

Вучић: Најпре, ја нисам рекао да ради у служби појединих влада, него сам рекао да га финансирају поједине владе, а то су британска и влада УСА. Тодико о ономе што сам чуо на Скупш-

тини АНЕМ-а и што смо чак добили у материјалу асоцијације независних медија и не би требало да се тога стидите, нити ви, нити било ко други.

Др Шешел: Трeбало би да се стиде.

Вучић: То је била информација, а говорио сам и о неким другим медијима, као што су ББЦ, Дојче веле, који понижавају политику неких других режима, говорећи о режимским и нерезимским медијима. Наравно, рекао сам за све остале медије да не постоје независни медији, јер све зависи од онога ко је власник одређеног медија, било да је у питању штампани или електронски медиј. Дакле, о томе је било речи, али изгледа да у том коментару није била дата дужа експликација онога што сам заиста изговорио.

Др Шешел: Ја бих ту нешто додао.

Сви ви новинари који радите у медијима за које знате поуздано да примају паре из иностранства, требало би да сте свесни да радите за непријатеље Србије и Савезне Републике Југославије, да радите за стране обавештајне службе, за стране агентуре. Онај кога плаћа америчка влада или британска влада тај је амерички или британски агент. И тај делује против своје земље, значи, тај је издајник свога народа. А ми имамо поуздане податке да разне владине агенције у Америци финансирају не само Б 92, него и друге медије. И што се онда тако чудите када изађемо у јавност са подацима. Сви који добијају паре од непријатеља Србије су издајници Србије. То је ваљда јасно свима. А овде се неки и поносе што примају паре из иностранства, попут "Наше борбе", "Данас", Б 92 и сличних. Као да је то сад нека заслуга, као да је то нека награда, као да је то неко одликовање којим се треба поносити. То су чињенице. Који је интерес Америке да финансира пропагандно деловање у нашој земљи? Који је њен интерес да сваког дана има изјаве на српском језику и да даје паре за то? Интерес је да растура Србију. И увек су те емисије у прилог српским непријатељима и против интереса српског народа. Увек су те радио и телевизијске станице и та штампа који примају паре из иностранства супротстављени, увек су супротстављени српским интересима.

Ево, "Наша борба" свакодневно говори о ослободилачкој војсци Косова. Нема више ни такозвана, нема више ни терористичка организација, то је за њих војска. Кажу - герилци ослободилачке војске Косова, унапредили су их у герилце. Значи, потпуно следе идеологију једне западне непријатељске силе која покушава да уништи Србију. Изненађује ме што се чудите уопште томе. Изненађује ме како нисте свесни да сте у издајничким водама.

Новинар: Како коментаришете недавно упозорење превозника из осам највећих градова у Србији, укључујући, дакле, и Београд, да, уколико се етaње у том домену под хитно не поправи, пре свега у финансијском погледу, 1. септембра ће доћи до гашења јавног превоза,

и шта ће ваша странка учинити да не дође до тога?

Др Шешел: То су проблеми које решавају локални ниво власти, па се обратите в.д. градоначелнику Београда, и нека вам он одговори на то питање.

Ја знам само да се огромне паре троше из градског буџета, посебно паре од оне таксе од 3%, да се чак 21 милион марака издваја за реконструкцију Југословенског драмског позоришта, да је зграда у целости порушена, иако се није морала у целости срушити, и да је неко узео масну провизију, а да се ускрађује новац комуналним службама, међу њима и градском саобраћајном предузећу. Локални ниво власти морају, наравно, да одговарају за неуспех свог рада и пословања.

Новинар: Имате ли коментар на ICN Галенику и њено понашање и однос српске Владе према лековима?

Др Шешел: Српска радикална странка сматра да под хитно треба формирати државну комисију која би испитала комплетно пословање Галенике, посебно поступак приватизације. Јер имамо поуздане податке да Милан Панић никада ни долара није платио на име приватизације Галенике, да је практично бесплатно узео Галенику и контролни пакет акција. Ми сматрамо да државна комисија мора до краја то да истражи.

Новинар: Како коментаришете податак да је у недавним демонстрацијама широм западног света у корист српске ствари на Косову, од 2 милиона Срба, колико се процењује да их данас има у тим земљама, узело учешће све скупа свега неколико хиљада?

Др Шешел: О чему Ви то говорите, господине Марковићу?

Новинар: О овим демонстрацијама.

Др Шешел: О каквим демонстрацијама?

Новинар: Демонстрацијама Срба.

Др Шешел: Ко је то организовао? Ја не знам ништа о томе, господине Марковићу.

Новинар: Да ли можете да нам кажете какви су односи између социјалиста и радикала у Влади народног јединства?

Др Шешел: Односи у Влади су конструктивни. Влада успешно сарађује, чланови Владе успешно сарађују по свим питањима, негде брже налазимо решења, негде спорије. Усаглашавамо већ и неке нове законске пројекте, претпостављам да ћемо ускоро изаћи у јавност и са напртом закона о информисању. Последња радна верзија је при крају, посебно још усаглашавање међу коалиционим партнерима, а онда бисмо јавност обавестили. Рецимо, то је најновије што је у Влади урађено.

Новинар: Да ли се најаву проширења граничног појаса на Косову тиче неких додатних информација ове природе?

Др Шешел: Ми сматрамо да је одлука Савезне владе о проширењу граничног појаса за 5 километара добра, и да она омогућава успешније деловање наше војске у заштити државне границе. Ту нема никаквих политичких реперкусија. Олакшава се само армији

деловање, јер ви знате да је армија углавном концентрисана на гранични појас. Тамо се показало да заштита граничног појаса треба да има и већу дубину.

Новинар: Како коментаришете оснивање савеза српских студената у иностранству, који се преко својих представника у Београду представио овдашњој јавности. Да ли ће ваша странка са њима евентуално у извесном облику и облику сарађивати?

Др Шешел: Господине Марковићу, у почетку сте ме обрадовали заиста добрим и паметним питањима, али ова два последња су веома смешна и не знам како да одговорим. Господине Марковићу, не знам како да одговорим. Чуди ме да нисте ништа за Синишу Вучинићу питали овог пута.

Новинар: То избегавам.

Др Шешел: Добро. Изволите.

Новинар: Замолио бих вас за коментар поводом тога што је ових дана 3 месеца прошло од референдума о мешању чланица страних организација у проблем на Косову. Да ли државни органи Србије изражавају народну вољу и како се то огледа?

Др Шешел: Да. Државни органи Србије у целости изражавају и остварују народну вољу саопштеном на референдуму и нема никаквог страног мешања у наше унутрашње послове, бар не уз нашу сагласност. Нема никаквог институционалног мешања. А то што су западне силе као гладне орлушине са свих страна кренуле на Косово и Метохију, то је екстремни проблем за нашу земљу. Што се тиче државних органа Србије, њихови представници разговарају са страним дипломатама. Али све се састоји искључиво у разговорима. А разговори нису страном посредовање, није међународна арбитража у питању.

Имате ли још питања?

Новинар: Може ли једно техничко питање?

Др Шешел: Изволите.

Новинар: Имате ли неки већи радни простор где би могли да се окупимо?

Др Шешел: Имамо. Надамо се у септембру.

Новинар: Али да не буде у Земуну.

Др Шешел: А што да не буде у Земуну. Земун је врло леп град, саставни је део Београда, припада центру Београда и нама радикалима се много свиђа.

Новинар: Не бих онда могао да стигнем са прес конференције Весне Пешић на седницу Владе, па онда до Земуну.

Др Шешел: Можда ће Вам Весна Пешић дати неки ауто да Вас превезе господине Марковићу.

Хвала вам што сте дошли.

Овим је редовна конференција за новинаре Српске радикалне странке завршена.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

На почетку конференције др Војислав Шешељ, председник Српске радикалне странке се обратио новинарима следећим речима:

Даме и господо, Српска радикална странка је задовољна резултатима српске полиције у последњим разрачунавањима са шиптарским терористима на Косову и Метохији. Ми сматрамо да тај посао треба довести до краја, али не одустајемо од нуђења дијалога албанским политичким партијама, како би се на демократски и миран начин разрешио косовско-метохијски проблем и како би се у нашој земљи поново нормално живело. Ми сматрамо да је ово показало да Албанци немају шансе да било шта постигну оружаним путем у складу са својим екстремним националним интересима отцепљења од Србије и Савезне Републике Југославије. Али нама није интерес да уништавамо Албанце као националну мањину, ми желимо само да уништимо терористе.

Свим националним мањинама које су лојалне гарантујемо нормалан живот у нашој земљи. И мислим да се у складу с тим понаша и наша полиција на подручјима Косова и Метохије која су била под контролом терориста последњих недеља и месеци.

Српска радикална странка је свесна да притисци западних сила и деловање шиптарских терориста, уз њихову помоћ, на Косову и Метохији додатно економски исцрпљује нашу земљу и спречава Владу Србије да брже и ефикасније решава нагомилане социјалне и економске проблеме. Али, ово је једноставно ситуација у којој се мора издржати, јер нема алтернативе. Да би та ситуација била подношљивија ми се залажемо да Влада Републике Србије много ефикасније решава неке од унутрашњих проблема који су субјективне природе, а ти проблеми се, пре свега, манифестују у економској сфери кроз разне злоупотребе појединих фирми, појединих истакнутих моћника који својим мерама доводе у питање реализацију економских мера Владе Србије.

Ми морамо сузбити монополско понашање, а Српска радикална странка сматра да Савезна влада није на паметан начин својом уредбом решавала питање сузбијања монополског понашања, него заправо подстакла то монополско понашање.

У увозно-извозним пословима два основна мерила су на која треба рачунати: адекватна царинска стопа, да се не би гушила домаћа производња, и слободна конкуренција пред увозницима. Ово што је недавно примењено не ства-

ра услове за слободну конкуренцију, него заправо ту слободну конкуренцију уништава.

Српска радикална странка сматра да паралелно с тим економским мерама треба радити на решавању социјалних мера. Министарство за рад, борацка и социјална питања је успело и овога пута да обезбеди новац за исплату другог дела априлских пензија. Пензије ће бити сутра исплаћене, и овога пута је Министарство успело да ту исплату спроведе без додатног штампања новца. Овога пута нисмо интервенисали ни парам републичког Фонда за развој. Чекало се неколико дана дуже да стигну наплате у пензијски фонд. Са наплатама из прошлог месеца, овога пута је, како нам је стигло обавештење из Фонда пензијског осигурања и надлежног министарства, било довољно новца да се та исплата заврши. Али, Владу оптерећује чињеница да сваки пут за сваку исплату треба поново испочетка трагати за тим новцем, а не желимо да

новац додатно штампамо, јер желимо да очувамо садашњи курс динара.

Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: Ви сте ових дана рекли да ова ситуација на Косову кошта један милион марака дневно. Реците нам шта то значи, шта се од тих нара набавља и да ли је то ствар Владе Србије?

Др Шешељ: То је апроксимативна процена. Некад то кошта више, некад мање. Али интересантно је, то што ме питају новинари "Наше борбе", непрекидно питају дипломате и шпијуни по Београду. Они би баш хтели да знају за шта иду ти издаци, шта се све набавља тим новцем, а ви знате да се такве ствари не саопштавају јавности.

Новинар: Колико дуго можемо да издржимо тако, ако свака акција кошта толико, и по коју цену?

Др Шешељ: Морамо да издржимо док дефинитивно не сачувамо Косово и Метохију у саставу Србије. А кад је реч о Косову и Метохији као саставном делу Србије, једноставно се не пита за

Нико нормалан и нико паметан није тражио успостављање ванредног стања на Косову и Метохији

цену. Ниједна цена није прескупа, ако је то једини начин да се сачува Косово и Метохија.

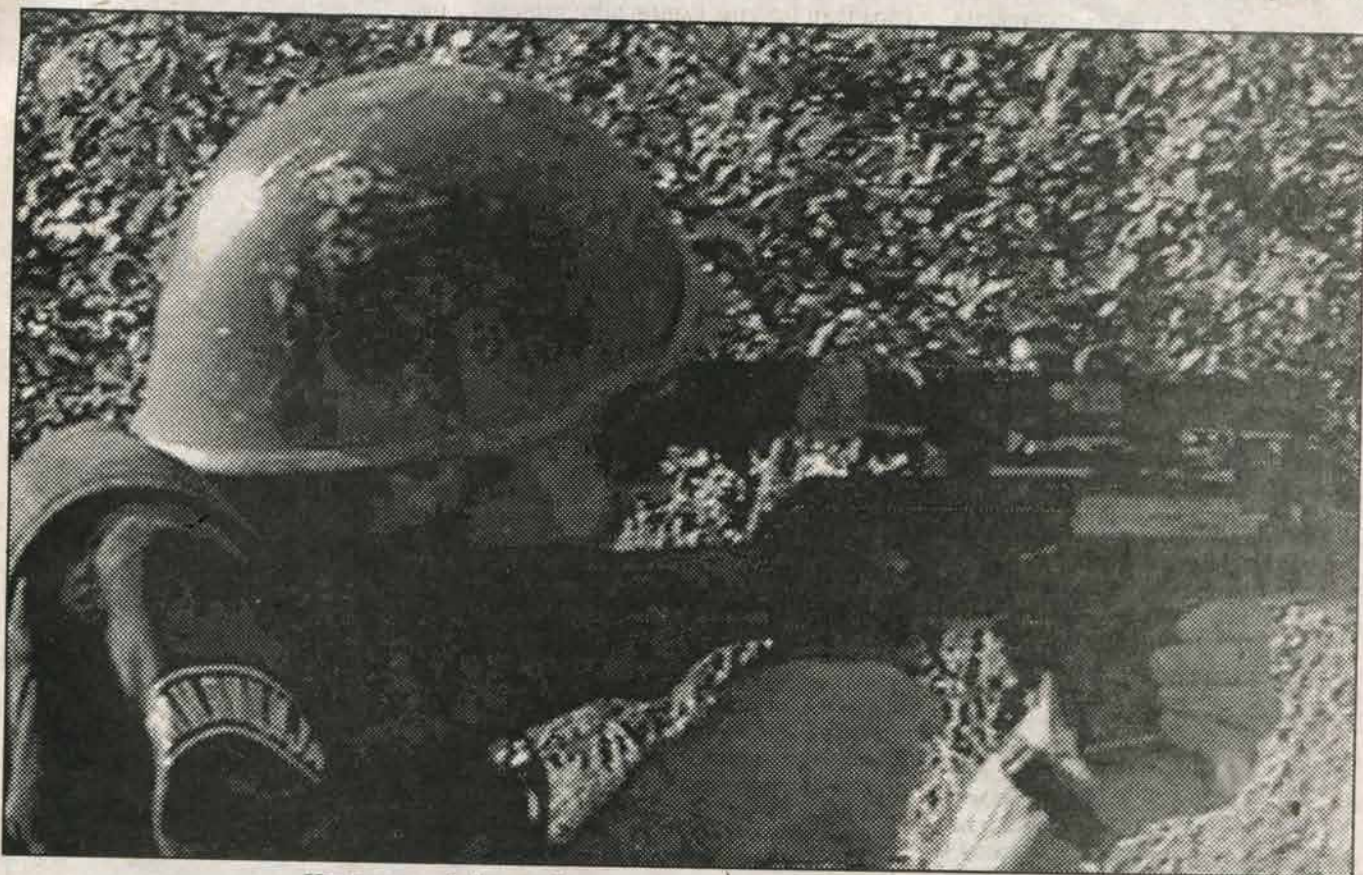
Новинар: Како коментаришете вест да се јуче амерички амбасадор Хил са-стао са представницима ослободилач-ке војске Косова, и с обзиром на наго-вештаје да би представници такозване ОВК могли бити укључени у пре-говоре, и шта ће представници ваше странке учинити у том случају?

Др Шешељ: Амерички амбасадор у Македонији Хил једноставно показу-је да је од почетка америчка админи-

да постављамо питање ко ће бити у делегацији албанских политичких пар-тија, ако се они око тога усагласе, осим у случају да за конкретно лице имамо доказа да је починило кривично дело. Што значи да је убијало, да је рањавало, да је отимало грађане. Зна се тачно шта су кривична дела. За нас су криви-чна дела само оно што је у закону пропи-сано као кривично дело. Наравно, криви-чно дело је и учешће у злочиначким организацијама, располагање и коришћење оружја, али то су кривична дела ниже друштвене опасности и ту бисмо

стоји. То је за нас терористичка органи-зација, она је под ударом закона и оста-ће дефинитивно под ударом закона. Дакле, нико ко би учествовао у дијало-гу са Владом Србије не може да учес-твује, а да званично представља ту те-рористичку организацију. Та терори-стичка организација може званично неког да представља у америчком се-нату, у америчком представничком до-му, у Стејт департменту, или тако да-ље. У Србији то не може.

Новинар: Рекли сте да сте задовољни акцијом МУП-а, али зашто војска нема

Наша полиција је способна и у стању је да сама очува уставни поредак

страција стајала иза албанских теро-риста на Косову и Метохији. То за нас није никаква тајна, Српска радикална странка је непрекидно о томе говори-ла јавно и отворено. Што се тиче њи-хових инсистирања, нас то једностав-но не интересује.

Ми немамо ништа против било ког Албанца, нашег држављанина, да учес-твује у преговорима, дијалогу са деле-гацијом Владе Србије, уколико се с тим питањем усагласе албанске политич-ке партије. С тим што не долази у обзир да у преговарачком тиму Албанца учес-твује било које лице које је окрвавило руке. Видите, ми смо и приликом до-ласка делегације Владе Србије на Ко-сову и Метохији, и пре тога, говори-ли да можемо да разговарамо и о ам-нестији за сва лица која су се латила оружја, под утицајем западне пропа-ганде, под притисцима, под овим, под оним. Али лица која су окрвавила руке не треба да очекују милост, њима мора бити суђено. Тако да ми немамо намеру

могли да будемо толерантни и ту бисмо били спремни да разговарамо и о ам-нестији.

Ово ја сада став Српске радикалне странке. Влада Србије званичан став по том питању није дефинисала, али српски радикали би се заложили за амнестију свих оних који су се латили оружја, и сад одустали, предали оруж-је, манули се оружја, под условом да нису неко теже кривични дело почини-ли, дакле, да нису убијали, да нису оти-мали, да нису малтретирали изазива-јући теже телесне повреде код цивила.

Новинар: Ово је већ мало мекши став и оставља могућност да се на неки начин ОВК укључи у преговоре, ако се тако може рећи?

Др Шешељ: Не, не, не оставља такву могућност. Они би могли да буду пред-ставници албанских политичких пар-тија у њиховој делегацији, а за нас терористичка организација која себе назива ослободилачком војском Косо-ва, као политичка организација не по-

већа овлашћена, када су угрожена уста-вна права и граница?

Др Шешељ: Војска има довољно овла-шћења. Војска штити гранични појас. Одлуком Савезне владе тај гранични појас је продужен за 5 километара. На-ша полиција је способна и у стању је да сама сачува уставни поредак. Ви знате, у свим цивилизованим земљама света војска се користи за очување уста-вног поретка онда кад полиција то није у стању. Док је полиција у стању нема потребе да војска то чини. Војска штити само границе. И за нас је из полити-чких разлога боље да полицијни професионалци делују у дубини територи-рије, а не мобилисани војници. И тај моменат имамо у виду.

Новинар: Да ли је било неких кон-таката са албанским тимом након са-општења Стејт департмента о поштова-њу три услова. По нашем мишљењу, као да је било неких разговора?

Др Шешељ: Ми очекујемо, да будем искрен, очекујемо наставак преговора,

и не бих ништа могао конкретније да вам кажем о томе. Знате, ту је пуно изненађења. Ми очекујемо у догледно време наставак преговора, дијалога, а мислим да су и представници албанских политичких партија напоскон схватили да оружаним путем ништа не могу постићи.

Ми мислимо да ће овај пораз шпигтарских терориста ојачати политичке позиције Албанаца који су за дијалог као искључиви модел решавања проблема у Србији.

Новинар: Да ли су власти у Београду на неки начин добиле прећутну сагласност Запада да појачају офанзиву?

Др Шешељ: Нити смо тражили прећутну сагласност, нити смо је добијали, нити нас то интересује. Ми у својој земљи делујемо у складу са Уставом и законом. Наравно, да је било извесних политичких процена кад који потез повући. И показало се да је било паметно показивање стрпљења, били смо стрпљиви, максимално стрпљиви, јер су својим поступцима албански терористи изгубили многа медијских упоришта на Западу на која су раније рачунали и која су била подлога за војне претње НАТО пакта, за звецкање оружјем на Јадрану, у Македонији, северној Албанији и тако даље. Мислим да смо овим стрпљењем постигли и дипломатску иницијативу, мислим да смо овим стрпљењем повратили неке позиције у пропагандном рату.

Новинар: Зар се вама не чини да је то нека нова тактика Америке према Косову?

Др Шешељ: То питање треба да поставите Американцима. Шта се мене тиче, ја им ништа не верујем.

Новинар: Како ће се Српска радикална странка одредити у односу на захтев за увођење ванредног стања?

Др Шешељ: Тај захтев је поднела нека неозбиљна партија и третираћемо га на такав начин какав заслужује. Шта значи сад увођење тог ванредног стања? Ако смо у стању да са полицијом решавамо овај проблем, ако функционишу државни органи власти, шта то значи? Та странка тражи суспензије више политичких слобода него што је то овог тренутка потребно.

Шта значи ванредно стање? Хоћемо ли да забрањујемо политичке партије? Нећемо. Хоћемо ли да забрањујемо њихов рад? Нећемо. Желимо да отворимо политички процес тако да би увођење ванредног стања у овом случају било контрапродуктивно. Ми бисмо спречили. Знате, не можете ви завести сада ванредно стање, суспендовати рад политичких партија, па позивати на дијалог. Како онда позивате на дијалог онога ко никако не постоји?

Ми желимо да заправо тежиште свих активности дамо у политичкој сфери. Ако можемо да сузбијемо терористе, онда ћемо их сузбити. Показало се да можемо, сузбићемо их до краја. Поставља се онда питање - која је сврха тог ванредног стања? Шта би оно донело, осим што би реметило неке основне

унутрашње политичке односе? Очигледно је да су крајње неозбиљни и неуки људи изашли са том иницијативом. Питајте њих шта они подразумевају под тим ванредним стањем, шта то значи. Како би они то извели? Видећете да не знају да вам објасне. То само гусларске партије могу иницирати.

Новинар: Да се удаљимо мало од теме Косова. Недавно су новине пренеле анкету једног загребачког листа по коме је Јосип Броз највећи син хрватског народа, ваљда свих времена. Како би било када би се код нас спровела анкета - ко је највећи србодер свих времена, ко је нанео више зла српству него Турци за 500 година, и могло би да се деси да то буде иста личност.

Др Шешељ: Ми немамо никаквих сумњи и сигурно би то била та особа. Уосталом, наша странка је одавно рекла о Јосипу Брозу све што је имала. Ми смо му јавно суђење одржали у Ваљеву 1990. године, ако се сећате. Али, ми одавно знамо и писмо изненађени извештајем хрватских листова. Ми одавно знамо да је Јосип Броз Тито, уз Анту Павелића, највећи син хрватског народа. Тај народ једноставно другачије великане не може имати. И ту нема ништа чудно. И веће злочине српском народу је учинио Јосип Броз, него Анте Павелић. То је за нас ноторна историјска истина.

Новинар: Шта знате о предлогу који САД припремају о аутономији Косова с једне стране, а са друге стране о предлогу Француске и Немачке?

Др Шешељ: Можда ће Американци да пренесу неку аутономију Албанаца у Аризони, у Тексасу, у Невади. Можда ће да докажу сада да су сродници са Апачима у Аризони, па да траже неку варијанту. Праве рачун без крчмара. Решена се могу наћи само у Србији, кроз непосредан дијалог српске Владе и албанских политичких партија, без икаквог страног мешања. Ми са странцима можемо разговарати о проблему, што је сасвим нормално у цивилизованом свету, али стране рецепте да нам неко наметне, то једноставно не долази у обзир. Ми већ знамо напамет те њихове идеје и рецепте.

Новинар: Не знам да ли сте информисани, али пре два сата је Ивица Дачић изјавио да у Социјалистичкој партији озбиљно размишљају да ће узети озбиљно предлог СПО-а о увођењу ванредног стања и да сматрају да је то добронамеран предлог.

Др Шешељ: Прво, то питање није било на дневном реду Владе, нити је уопште разматрано у међустраначким разговорима и договорима коалиционих партнера. Ако та иницијатива крене у Савезну скупштину, ако сте Ви заиста истинито интерпретирали Дачићеву изјаву, то може само да значи да ће социјалисти гласати за, а Српска радикална странка би гласала против. Ако је уопште тачна Ваша интерпретација.

Новинар: Он је рекао да ће они разматрати озбиљно тај предлог.

Др Шешељ: Они ће разматрати. Ми знамо унапред да је иницијатива Српског покрета обнове крајње глупа, па је нећемо ни разматрати.

Новинар: Како коментаришете неслагање црногорске Владе са проширењем граничног појаса уз Албанију и замрзавање увозно-извозних дозвола, које је предузела?

Др Шешељ: Црногорска Влада може да се не слаже, али не може да спречи успостављање, односно проширење граничног појаса за 5 километара уз границу Албаније. То је искључива надлежност савезне државе.

Друго, црногорска Влада је себи преузела неке ингеренције које јој по Уставу и закону не припадају. Ми очекујемо да ће савезна власт успети да до краја спроведе своју Уставом загарантовану функцију.

Новинар: Мислите ли да су то маркетиншки потези, на неки начин?

Др Шешељ: Испоставиће се да су били искључиво маркетиншке природе. Немају практично никакве могућности да спрече то.

Новинар: Како коментаришете јучерашње догађаје на Филолошком факултету?

Др Шешељ: Па, не знам који су то догађаји да би требало на нашој конференцији за новинаре да их коментаришемо. Очигледно, једна група професора, незадовољна избором новог декана, и желећи да даље инструментализује Филолошки факултет као политичку партију, јер су њихове политичке партије неславно окончале своје постојање на српској политичкој сцени, груписала се, одржала неки састанак и, уз помоћ Студија Б, завапила у јавности.

Новог декана Филолошког факултета поставила је Влада Србије. И он одговара искључиво Влади Србије за свој рад. Влада Србије има поверење у тог декана. А ови политиканти, попут Николе Милошевића, попут Владете Јанковића и сличних, могу једноставно своје косе да чупају у немоћном бесу. Никола Милошевић, који је ко зна откад у пензији, жели још да сачува кабинет на факултету. И бесплатно држи наставу. А уопште није иза себе оставио научни подмладак, знате.

Једна од основних обавеза сваког редовног професора, оно што је услов да буде изабран за редовног професора, је да развије научни подмладак. Он је намерно то сузбијао да би био незамењив. Сада ће се показати да није незамењив. И не треба више бесплатно да држи наставу. Нека иде лепо нека игра шах на Калемегдану, крајње је време.

Новинар: Шта ако не игра шах?

Др Шешељ: Нека игра "Не љути се, човече", ако не зна да игра шах.

Имате ли још питања? Хвала вам што сте дошли.

Овим је конференција за новинаре Српске радикалне странке завршена.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Председник Српске радикалне странке др Војислав Шешељ се на почетку конференције обратио новинарима следећим речима:

Даме и господо, Српска радикална странка сматра да обрачун са терористима на Косову и Метохији треба извести до краја. Ниједно село не сме остати под њиховом контролом. Мора се гарантовати миран живот свим грађанима Србије и Савезне Републике Југославије и наша земља све своје снаге мора у том правцу ангажовати. Ми знамо да наш ангажман на Косову и Метохији спречава ефикасније деловање мера Владе у економском и социјалном животу, у економској и социјалној сфери, у сфери просвете, здравства, али цела нација је свесна да је ова жртва неопходна, да, једноставно, не сме бити посустајања, не сме бити капитулантског резонувања, не сме бити попуштања под притисцима западних сила које би да цепају српску територију.

Паралелно с тим, Влада Србије чини напоре да среди стање у сфери социјалног осигурања, здравства и школовања, у сфери државне управе, и ми се надамо да ће прве мере бити спроведене до 1. септембра.

Неке новине алтрудно најављују да ће моћи на нова покушења ових роба,

оних роба, неки су најављивали покушење електричне енергије, неки су најављивали различите потезе. Влада једноставно не подлеже таквом расположењу које шири жута штампа, и Влада је свесна да мора истрајати у вођењу озбиљне и опрезне политике сређивања стања у свим сферама друштвеног живота, јер само том опрезном политиком, па макар малим корацима, можемо на дугу стају створити много веће ефекте, него непромишљеним, брзим потезима који би сада могли пореметити равнотежу.

Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: Господине Шешељ, како коментаришете учестале новинске и друге тврдње и нагађања да, због Косова и неких других разлога, у владајућој коалицији ваше странке са са СПС-ом и ЈУЛ-ом постоје озбиљне несугласице, те је у догледно време могућ и њен распад?

Др Шешељ: Па, ја не знам где ви видите те несугласице. Сваки дан читам у жутој штампани наговештај овога, наговештај онога, испостави се - ништа од тога. Ево, наговештавали су у жутој штампани распад Управног одбора Филолошког факултета, па онда, они који лансирају толике измишљотине пока-

жу се максимално глупим, па и повећују у сопствене лажи.

Знате, човек који крене са неком важном изјавом, са неком важном информацијом, после два, три дана и сам почне да верује да је то заиста истина, па је онда грдно разочаран кад се испостави да је то само најобичнија и најбесмисленија лаж. У Влади озбиљних проблема нема. Влада нормално функционише кроз процес договарања, усаглашавања ставова. Нико од нас, коалиционих партнера, није ни могао рачунати да може одмах све своје идеје спровести, да може одмах своју програмску концепцију или своје циљеве реализовати. А тај процес усаглашавања је веома озбиљан и коректан, и ми досад писмо имали неке значајније примедбе. Влада заиста функционише коректно.

Новинар (из Канаде): Да ли бисте сарађивали са Канадом и земљама трећег света ради стварања контрабаланса америчкој сили?

Др Шешељ: Колико ја знам, нажалост, канадска Влада није показала неку озбиљнију жељу да ствара контрабаланс Сједињеним Америчким Државама и њиховој империјалној позицији у целом свету. Ја бих био веома обрадован када би канадска Влада кренула у том правцу, заиста бих био искрено обрадован. Али, у нашем искуству је до сада канадска Влада увек следила америчку политику, због чега дубоко жалим.

Новинар: Рекли сте да се залажете за обрачун до краја са такозваном ОВК. Можете ли да наведете у којим селима се још увек налази ОВК?

Др Шешељ: У још неколико села у подручју Дренице, али најозбиљније упориште им је у Јунику. Јуник мора бити потпуно ослобођен, па мислим да ће онда врло брзо сва ова села бити пацификована, можда и без пушчава и можда без неких значајнијих жртава. Јуник је последње озбиљно упориште шиптарских терориста.

Новинар: Да ли је у последња два дана прекинута акција полиције?

Др Шешељ: Акција полиције траје непрекидно. Нема прекидања акција полиције, све док се ствари не доведу у нормалан ток. Нико неће прекидати акције полиције. Полиција мора да обавља своју уставну и законску дужност.

Новинар: Знате ли где се налазе те јединице такозване ОВК које су протеране из тих села?

Др Шешељ: Према нашим информацијама те јединице су распршене. Ту није никада ни било неких озбиљних јединица. Многи од тих терориста бацају оружје, враћају се кућама, пресв-

Процес усаглашавања у Влади Србије врло је озбиљан и коректан

лаче се у цивилна одела и покушавају се укључити у неки нормалан цивилни живот. С тим што наша власт подстиче такве поступке шиптарских терориста.

Нама није циљ да по сваку цену свакога хапсимо и свакога кажњавамо. Ми ћемо хапсити и кажњавати само онога ко је окрвавио руке, онога за кога се докаже да је учествовао у оружаним дејствима, да је убијао, да је палио, да је уништавао имовину и тако даље. Има ту људи који су на силу мобилисани, које су терористи буквално натерали, с ножем под грлом, да им се прикључе.

Нама је циљ да се сви ти људи врате нормалном цивилном животу. Дакле, не спроводимо репресивне акције, не спроводимо никакву одмазду, нама је циљ да обезбедимо ред и мир у правом смислу речи. А онај ко је починио тешко кривично дело, тај мора да иде у затвор.

Новинар: Очекујете ли да, после јучерашњег састанка господина Милошевића и господина Хила, почну преговори?

Др Шешел: Шта очекујем, шта не очекујем? Очигледно је да многи политичари међу Албанцима схватају да је то једини начин да се њихови интереси задовоље, да се спроведу у живот, и да немају алтернативу разговора са делегацијом Србије. Али још ће потрајати, вероватно још извесно време, процес усаглашавања ставова међу представницима најмоћнијих политичких партија. Ја мислим да је основни проблем спорост њиховог усаглашавања.

Друго, неки од њих су имали претерана очекивања од акција терориста, ми смо их на време упозорили. Наше стрпљене није никада било доказ снаге терориста. Та терористичка опција једноставно никаквих шанси није имала. И кад то сви схвате, онда ће, нормално, пут дијалогу бити потпуно отворен.

Новинар: Господине Шешел, када сте били на Косову саопштили сте председнику општине Дечани да се помогне избеглом српском становништву, да им се омогући повратак, да им се обезбеди смештај. Имате ли повратну информацију, да ли је то реализовано?

Др Шешел: Неким породицама је пронађен смештај, неке су смештене, неке још нису смештене, неке се још налазе у хотелу у Пећи. Али, Влада Србије чини озбиљне кораке и у том правцу. И ићи ћемо на адаптацију неких државних зграда, ако буде требало њихово претварање у станове, како би се сви они који су остали без крова над главом заштитили и сместили.

Наравно, ми смо одвојили једну количину грађевинског материјала за поправке кућа, за изградњу нових кућа, али то је нешто спорнији процес и у догледно време тек може бити реализован.

Новинар: Господине Шешел, какав је ваш став о увођењу ванредног стања на

Косову, с обзиром да се поједине странке залажу за тако нешто, и да би се то требало легализовати, наводно, да би требало с тим ићи на Скупштину, и како би Запад одреаговао на то?

Др Шешел: Ми смо, господине Водич, о томе већ говорили на једној од претходних конференција за новинаре. С таквим идејама излазе само неозбиљни политичари и, вероватно, са лошим намерама. Кад се чује за такву иницијативу српског покрета обнове и Вука Драшковића, прво питање које се намеће је питање - а шта би се тиме конкретно добило? Шта бисмо ми под условима ванредног стања радили, а што већ данас не радимо на сузбијању албанског тероризма. Увођење ванредног стања на делу или на целој територији долази у обзир онда када престану функционисати државни органи, када дође у томе до битних поремећаја. Наши државни органи функционисау на Косову и Метохији. Дакле, нема потребе да виша државна власт заузима ингеренције уместо неких нижих органа власти, што, пре свега, подразумева ванредно стање.

С друге стране, уколико бисмо завели ванредно стање, онда бисмо морали да примењујемо још неке норме међународног права које би у овом тренутку биле за нас крајње неповољне. Онда би се појавили инспектори појединих међународних организација, с пуним правом тражећи да, у условима ванредног стања, испитују заштиту људских слобода и права. Наша земља је потписала неке од тих уговора који такве ствари подразумевају.

И треће, завођење ванредног стања значило би додавање много већег значаја терористима него што они то заслужују, него што они реално представљају. Завођење ванредног стања био би аргумент западним силама да је реч о унутрашњој побуни, да је реч о устанку, да је реч о сукобу две армије и тако даље, и то би опет отварало пут страном мешању.

Али, толико бесмислица тај Драшковић износи да, једноставно, не желимо то да коментаришемо. Видите, јадник данима већ говори о некој четворостепеној аутономији. Побркао је бабе и жабе, нема појма о ономе о чему говори. Може се говорити о облицима персоналне и културне аутономије, може се говорити и о облицима локалне, територијалне аутономије.

Значи, општина и покрајина могу бити облици такве аутономије. Али каква је то аутономија на републичком нивоу? Каква је то аутономија на савезном нивоу? Ако се некоме гарантује да његова национална мањина може имати одређен број посланика на републичком или савезном нивоу, то нема никакве везе са аутономијом, шта то значи. А поготову ако неко гарантује да ће извесна национална мањина, односно њене партије, имати одређен проценат министара у републичкој и савезној влади. То је већ укидање парламентаризма. То нема везе са аутономи-

јом. Каква је то аутономија - пре избора ви гарантујете некоме да ће имати толико и толико министарстава.

Извршна власт се формира вољом скупштинске већине, а не унапред нечијом вољом. Чему онда избори? Али не вреди коментарисати те глупости, јер су у бескрајном низу изречене из уста Вука Драшковића још од '90. године наовамо.

Новинар: Да ли идеја да се у преговарачки тим Албанаца укључи такозвана ОВК још увек постоји, или је одбачена?

Др Шешел: Нема никаквог укључивања терориста у преговарачки тим албанских политичких партија. Наравно, ми не можемо улазити бескрајно у то ко је ко међу њима. Они ће одредити оне људе за које сматрају да су најспособнији да воде дијалог са делегацијом Владе Србије. Али, ако се установи да је неко од њих починио конкретно кривично дело, за које се води по службеној дужности, онда ће такав да се нађе у затвору. А знате, ми смо склонили да свим оним албанским грађанима који су заведени или под притиском натерани да се дигну на оружје да им опростимо. Видели сте, наша полиција многе од њих пушта кућама, задржава само оне за које се докаже да су чинили тежа кривична дела и тако би се понашали и у овом случају.

Новинар: Да ли постоје размисљања да се измени састав нашег преговарачког тима или још неко укључи у садашњи састав?

Др Шешел: Није немогуће да се промени. То вам не бих могао гарантовати, знате, али ми имамо сасвим добар и солидан тим за вођење дијалога и нема никаквог разлога да се сада мења. Али, ако буде попуњен још неком личношћу, зашто да не, ако се на томе усагласимо у Влади Србије. Ми имамо врло компетентне људе, међу њима три потпредседника Владе, сваки коалициони партнер је одредио по једног потпредседника Владе и мислим да је то тим на највишем нивоу.

Знате, неки други јаликују што они нису у преговарачком тиму, али требало је прво на изборима да постигну боље резултате, па онда, да говоре о некој памети. Шта вреди некоме памет кад пропада на изборима. Онај ко се највише бусао у прса због неке огромне превелике памети, најгоре је пролазио на изборима. Па ко је ту паметан, а ко је ту глуп?

Новинар: Рекли сте да је такозвана ОВК у Јунику и још неким селима. Према подацима којима располаже Влада Србије, која је њена процена да ће бити крај тероризму на Косову?

Др Шешел: Прво, Влада Србије се никада није угуштала у такве процене, нити је одређивала датуме. Али, мислим, та акција се одвија веома успешно и биће приведена крају. Она се сада одвија нешто спорније, јер желимо максимално да избегнемо цивилне жртве. Ми желимо да се обрачунавамо са терористима до краја, а да цивили што мање

страдају, да се заштите њихови животи и имовина.

Новинар: Господине Шешељ, има ли у акцијама полиције и резерви дозирања због претњи међународне заједнице?

Др Шешељ: Те претње западних сила. Нема ту никакве међународне заједнице, знате, то је један нонсенс говорити о међународној заједници, реч је о западним силама. Међу њима, пре свега, најзначајнију улогу игра Америка. Њихове претње су доста успоравале наше активности. И то је чињеница која се не може негирати.

Новинар: Да ли ће, по Вашем мишљењу, наредни избори у Србији, дакле, не само у појединим деловима и на Косову, бити одржани под покровитељством међународне заједнице, како неки предвиђају, и чак кажу да би то тако требало и морало да буде?

Др Шешељ: Не, то је немогуће. Прво, нема никаквог покровитељства међународне заједнице. Они који говоре о евентуалном покровитељству међународне заједнице, подразумевају окупацију западних сила. Подразумевају оно што се дешава у Републици Српској. То је прикривени облик окупације западних сила и НАТО пакта. У нашој земљи то, једноставно, не долази у обзир.

Новинар (из Канаде): Шта мисле радикали шта би требало конкретно Канада да учини у погледу ситуације на Косову?

Др Шешељ: Ја мислим да би било добро да Канада престане да води антисрпску политику. Официјелна Канада.

Мислим да би канадска Влада требало да има објективан и непристрасан

приступ свим међународним проблемима. До сада је канадска Влада увек била на страни српских непријатеља и категорично наступала против интереса српског народа. На Косову став је свих членика канадске Владе протежиран.

Новинар (из Канаде): Али, Канада подржава долазак и исељавање Срба из Србије у Канаду и одобрава то.

Др Шешељ: И то је један вид антисрпске политике. И сада западне силе подстичу одлазак избеглих Срба са Косова и Метохије, како би остало што мање Срба на Косову и Метохији. Нама треба да остану сви Срби у нашој држави, да се не подстиче њихово исељавање, и да се западне силе окану од намере да нам њихову вољу наметну.

Новинар (из Канаде): Да ли мислите да Влада Канаде не би требало да дозволи улазак Срба у њихову земљу?

Др Шешељ: Не, ја мислим да ту ни нека забрана не би била паметна, јер би она била вид дискриминације, али ми не можемо с одушевљењем гледати подстицање исељавања припадника српског народа у Канаду. Ми сматрамо да Срби у том смислу треба да имају исти третман као припадници свих других европских народа.

Новинар: Како, као правник и политичар, тумачите и коментаришете то што сада практично у СРЈ постоје три система, односно три владе, у Србији, Црној Гори и на савезном нивоу, које су по свом уставном положају и функционисању прилично различите и да ли то може ускоро запрети опстанку ове земље?

Др Шешељ: Ми већ имамо проблема са функционисањем савезне државе, али сам убеђен да ћемо те проблеме разре-

шити. И политичари у нашој земљи мораће се навикнути на варијанте у којима неко има власт на републичком нивоу, а делује као опозиција на савезном нивоу. У овом смислу проблем су неки политичари из Црне Горе који сматрају да владајућа већина у парламенту Црне Горе мора аутоматски бити владајућа и на савезном нивоу. Не, на савезном нивоу власт има онај ко има апсолутну већину у Већу грађана и Већу република, без обзира да ли је можда у својој федералној јединици у опозицији, у мањини.

Новинар: Како коментаришете недавну појаву одбора за оснивање већа за демократски прерображај Србије чему свој допринос поново даје Добрица Ћосић?

Др Шешељ: Никад нисам чуо, господине Марковићу, за тако нешто.

Новинар: Из штампе.

Др Шешељ: Не читам ту врсту штампе.

Новинар: Да ли имате неку информацију о отетим грађанима Србима на Косову?

Др Шешељ: Имамо информације да су неки од тих отетих грађана још живи, а за неке се не зна.

Новинар: Који је то број, отприлике?

Др Шешељ: Не бих могао да лициирам број.

Новинар: Шта ће Влада Србије предузети поводом тога?

Др Шешељ: Влада Србије већ предузима многе мере, али то иде нешто теже.

Имате ли још питања? Хвала вам што сте дошли.

Овим је конференција за новинаре Српске радикалне странке завршена.

Имамо проблема с функционисањем савезне државе, али сам убеђен да ћемо их разрешити

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Шешељ: Даме и господа. Што више време протиче, све је јасније да се једини исправан излаз из косовско-метохијског проблема и питања аутономних права припадника албанске националне мањине у Србији може изнаћи кроз директан дијалог Владе Републике Србије и представника албанских политичких партија. Само такво решење може бити одрживо на дугу стазу и само такво решење може постепено враћати поверење и нормализовати укупне политичке прилике у нашој земљи. Сваки покушај диктирања услова са стране, једноставно не може да прође у нашим условима, у нашој ситуацији, а Српска радикална странка ће непрекидно са своје стране давати пуни допринос изнајлажењу најоптималнијих солуција.

Наравно, с времена на време опет се са Запада, и то је у склопу вођења специјалног психолошког рата, пласирају идеје о војној интервенцији о претњама бомбардовањем итд. а изгледа и ти словеначки политичари који су се напоскон дочепали да неко у овом свету чује за њихову државу, сад мисле да је права прилика, да је права ситуација, да у Савету безбедности Уједињених нација "као" они нешто учине, па замајавају чланове Савета безбедности заказивањем седница на којима се заправо никакве резолуције не могу донети, јер се велике силе нису усагласиле по било каквим резолуцијама.

Изгледа да тај председавајући савета безбедности Словеније није могао ни по коју цену дозволити да му протекуне једномесечни мандат а да тај Савет не заседа и да он не буде председавајући на тој седници Савета. То је комплекс неисторијских народа, новоформираних држава и ми мислимо да свако треба да лечи своје комплексе и да нас својим комплексима не оптерећује.

Српска радикална странка, као један од партнера у коалиционој влади народног јединства, свесна је свих економских, социјалних проблема с којима се суочавамо и чије је решавање отежано због политичких проблема на Косову и Метохији и деловања шиптарских терориста. Али, ми смо увек били спремни да отворено говоримо о свим тим проблемима, и Влада Србије трага за најбољим решењима, и мислимо да ћемо у најскорије време пронаћи решење да се поправи статус најугроженијих државних служби попут просвете, да се поправи статус и државних чиновника, којима се плате нису мењале скоро 2,5 године дана и за дан-два већ можете очекивати да се републичка Влада по

том питању изјасни, да с тим питањем наступи у јавности.

Наравно, сва та побољшања као и побољшање и уреднија исплата пензија, морају се базирати искључиво на реалним изворима прихода. Од тог чврстог курса да не идемо на доштампавање динара, ми нећемо одустајати и од нашег става да нема ребаланса буџета у току ове године, такође нећемо одустати. Одбор за привреду и финансије обавезао је све, сва министарства до 15. августа да доставе извештаје о располагању новчаним средствима од формирања Владе до данас, и ми ћемо ићи на уштеду у свим министарствима, где су те уштеде могуће. Није циљ министарства да потроши сав онај новац који му се буџетом одреди на почетку буџетске године, него ћемо успешност министарства мерити по проценту уштеде из буџетских средстава које остваре.

Извините, имате ли ви неко питање?

Новинар: Познато је да је ваша странка против увођења ванредног стања на Косову. Међутим, како коментаришете тврдње да би то било пожељно, јер би натерало Савезни и Републички парламент да интензивно заседају и траже најоптималније решење косовског проблема, као и узимајући у обзир и чињеницу да је врло тешко данас натерати било кога да у редовима српске војске и полиције ратује и гине на Косову у рату, који чак није ни званично објављен.

Др Шешељ: Нико нормалан и нико паметан у Србији није тражио успостављање ванредног стања на Косову и Метохији. Нико нормалан и нико паметан. О томе смо више пута говорили на конференцијама за штампу.

Друго, Републичка скупштина је заседала у априлу месецу, донела Одлуку о расписивању референдума. Шта бисмо ми то још ново могли да кажемо, осим онога што смо већ рекли у Републичкој скупштини. Шта треба да стално понављамо исте ставове. Ништа се код главних политичких актера у Србији није променило по питању основних политичких ставова око Косова и Метохије. Шта би ту сад имало да се расправља.

Треће, нико и не говори о рату. Реч је о обрачуна са терористима. Обрачун са терористима спроводи јединице полиције – то је и њихова мирнодопска дужност, функција, дужност. Границе Србије и Савезне Републике Југославије чува Војска Југославије. По Уставу то је њена надлежност и у мирнодопским условима. Шта би се ту битно променило, уколико бисмо заводили ванредно

стање, стање непосредне ратне опасности, или ратно стање. Само бисмо српским непријатељима давали аргументе за жељне притиске против наше земље и ништа више. Али, како ми у то да убедимо људе који немају појма о политици, људе који нису нормални, људе који су болесни, људе који се дрогирају, који су доказани наркомани итд. Како ми у то да их убедимо да код њих ни један аргумент не важи. Они мисле да је ванредно стање неки чаробни штапић.

Кад је оправдано успостављање ванредног стања? – Кад неки државни органи не функционишу како треба. Код нас сви државни органи функционишу. Ванредно стање значи суспензију извесних уставних права и слобода. Зашто бисмо ми суспендовали та уставна права и слобода, из ког разлога. Нису шиптарски терористи изводили терористичке акције, користећи уставна права и слобода, него газећи уставне прописе. Наше је да заштитимо Устав. Читав низ разлога постоји који су против увођења ванредног стања. Ако дође до спољне агресије, ако дође до реализације претњи НАТО пакта, наравно да треба ићи и на ратно стање и на општу мобилизацију итд. Али не смемо ми неким својим поступцима убрзавати тај сценарио, ако уопште има и воље код западних сила да га до краја реализују. И, очигледно они прете, чачкају, покушавају, испробавају, тренирају нам живце, али се тешко неко у данашњим условима може одлучити на отворену агресију.

Ми морамо смањивати било какву аргументацију за отворену агресију, а не повећавати је неким небудозним потезима.

Новинар: Како коментаришете вест да је америчко министарство за финансије, због кризе на Косову и Метохији, предвидело економски колапс СР Југославије?

Др Шешељ: То није нова америчка тактика, то је стара америчка тактика, која траје још од 1991. године. Ми смо тога свесни. Свесни смо ми какве негативне последице западне силе изазивају по нашу економију. Својим потезима, блокадама, санкцијама, забранама и слично Али ми то једноставно морамо издржати. Не могу нас Американци оваквим проценама уплашити и у страху натерати да се одрекнемо Косова и Метохије.

Ми смо свесни да је цена одбране Косова и Метохије веома висока, веома скупа. И што се тиче последњег дела питања господина Марковића, ми никаквих проблема немамо у војсци и полицији. Официри, војници, полицајци

обављају своје задатке, обављају своје послове. Наравно, има спорадичних случајева недисциплине, али они се решавају по дисциплинском поступку. Онај ко се определио за функцију полицајца, онај ко се определио за функцију официра или професионалног војника, тај се свесно определио за професију која је скопчана са читавим низом опасности. Животних опасности – како хоћете. И та функција је у свим земљама света скопчана са опасностима. Негде већим, негде мањим. Имате ли још питања?

Новинар: Господине Шешел, јесте ли прочитали документ о препорукама Контакт групе и да ли има ту неких прихватљивих решења за Српску радикалну странку?

Др Шешел: Прочитао сам тај документ, као што читам и све друге материјале који се тичу Косова и Метохије, као што читам све процене које ми дођу у руке, као што читам све коментаре, све извештаје. Ја мислим да је позитивно у овом случају што силе чланице контакт групе не иду са притисцима и претњима, него су и саме дефинисале свој документ као препоруку, с тим што тај документ ми га можемо разматрати, можемо о њему размишљати наравно, али

остаје наш кључни став да се решење косовско-метохијског проблема мора наћи у Србији директним дијалогом Владе Републике Србије и представника албанских политичких партија, да ни једно решење не може бити сервирано са стране. У овим препорукама има и неких добрих ствари, има и лоших ствари, али ја томе не бих придавао неки баш нарочит значај, то је све у склопу свих ових збивања, изношења разних ставова и погледа о косовском проблему.

Новинар: Према неким тврдњама и проценама за рат на Косову Влада издваја дневно 2.000.000 долара. Ако је то тачно, колико Србија може да издржи?

Др Шешел: Ко се појавио са тим тврдњама да то кошта 2.000.000 долара дневно, ја то нигде нисам видео. Да ли је неко од вас видео (обраћа се новинарима). Да ли је то било у новинама? Ја читам све новине, али нигде нисам видео да 2.000.000 долара кошта Косово сваки дан. Ми имамо друге процене. То кошта много, али не толико. Ми смо негде процењивали да је то негде око 1.000.000 марака дневно, а сад одједном 2.000.000 долара, то је скоро 3.000.000 марака. Не треба се баш сад такмичити ко ће претеранију суму да изнесе. И ова сума о којој смо ми говорили била је крајње апро-

ксимативна. Али, колико коштало да коштало, Косово мора остати у нашим рукама. Једноставно, нема друге.

Новинар: Да ли извесне дивергенције у последње време, па и опрезности у саопштењима швајцарске ОВК односно УЧК по вашем мишљењу упућују на закључак да је ту већ наступила или ће наступити подела на такозвано умерено, условно речено политичко крило и на другој страни милитантно војно крило, и с тим у вези сматрате ли да би, ако од тога буде зависио почетак и успешно окончање српско-албанских преговора, ипак требало и некога из тог, условно речено умеренијег крила, укључити у преговоре или, како Драшковић сматра, са терористима не треба ни по коју цену водити преговоре.

Др Шешел: Ко сматра?

Новинар: Па, господин Драшковић.

Др Шешел: А, ко је то?

Новинар: Добро, знам да сте ви његов политички противник, али свеједно.

Др Шешел: Прво, ја не знам како се могу терористи делити на екстремније и умерене. Терористи су терористи. Једино, ако вам је подела заснована на томе да је екстремни онај ко убије два човека, а умерени онај ко убије само једног човека. Ја не знам, како би се другачије терористи могли делити на умереније и екстремније.

Друго, на снази остаје дефиниција Српске радикалне странке да су ти албански терористи, заправо, чисти башибозлук. И то су показале ове акције наше полиције, да су се распршили пред нашом полицијом куд који, остављајући огромне количине наоружања. Многи од терориста скидају униформе, облаче цивилна одећа, покушавају се примирити итд. Има још неколико упоришта у којима су опкољени терористи.

Наша полиција не дозвољава да се они распрше на исти начин, јер нам је циљ да ухватимо стране плаћенике, и из исламских и из западноевропских земаља. Ми сматрамо да би то био снажан политички аргумент у нашим рукама, а са друге стране, не идемо са акцијама у којима би користили теже наоружање, јер желимо да избегнемо жртве међу цивилима. Тако да постепено стежемо обруч око Јуника и још неколико села. Имамо поуздане податке да су тамо и веће групе страних плаћеника. Наш је циљ да те стране плаћенике по могућности ухватимо живе, и да их покажемо целом свету.

Др Шешел: Имате ли још питања?

Новинар: Како коментаришете забрану рада агенције "Срна"?

Др Шешел: Мислим да режим у Републици Српској, актуелни режим чини све нервозније потезе и да се то у крајњем исходу може развити о главу самој Републици Српској. Тешко се посматрају десенија у Европи може забележити сличан случај, да министар у некој влади изда забрану деловања државне новинске агенције. То говори о пометњи у врху режима. Разни терористички обрачуни доприносе нашој процени да је ситуација у Републици Српској све опаснија.

Режим се жестоко обрачунава са политичким противницима, учестала су хапшења, малтретирања, пребијања по-

Наш циљ је да похватамо стране плаћенике на Косову и Метохији. То би био снажан политички аргумент у нашим рукама

литичких противника, и то све предизборну атмосферу чини нелегалном и конфузном. Српска радикална странка ће следеће недеље имати седницу свог извршног одбора у Републици Српској, где ћемо одредити нашу стратегију за наредних месец и по дана до избора.

Новинар: Сматрате ли да ипак има истине у извештајима из домаћих и страних извора да и српска страна на Косову чини злочине, односно да има преко-рачења овлашћења, како је то јуче рекао господин Коштуница, и ако у то верујете, како као правник и политичар објашњавате то да, иако Хашки трибунал већ дуже време ради пуном паром у односу на ратне злочине почињене у Хрватској и БиХ, иако западни фактори озбиљно упозоравају да ће сви починиоци евентуалних злочина на Косову свеједно

розила живеће људи. Како је остављено у селу тако и сада наша полиција чува. Са друге стране, Србија је држава с правним поретком, и за било који евентуални случај да се неко огрешио о закон, треба поднети доказе, Влада ће инсистирати да се кривцима суди, и да се евентуални кривци казне у складу са законом. Али, нико још ни један конкретан доказ није могао да понуди против наше полиције или наше војске. Нико. Нити заробљени Албанци, ни цивилно становништво, ни било ко други.

Само се издајници из Београда попут Наташе Кандић и сличних, надмећу у неким уопштеним проценама: те ради се бво, те ради се оно, те велики је страх. Па, наравно да је велики страх тамо где се пуца. Ко је то, ко се не уплаши, кад се

тимо главни терористички штаб и да похватамо стране плаћенике. И мислим да ће ту акцију наша полиција успети до краја да спроведе.

Шта би то значило, када би сада контролисали све планине, сва брда, то би значило на сваких десет метра по једног полицајца. Нема државе у свету која би тако поступала. Наш је циљ да овладамо свим саобраћајницама, то смо успели. Да овладамо свим стратешким местима, и то смо успели, и сад има још неколико озбиљнијих упоришта да се ликвидира, од којих је најјаче Јуник. Посао је практично завршен, онда после полиција може организовати поједине потере за разбијеним групама, за онима који још наставе да делују терористичким методама.

Новинар: Како коментаришете нај-

којој страни припадали, обавезно наћи на суду, ипак то, као што видимо, не утиче много ни на албанску ни на српску страну да не чине злочине у садашњем косовском сукобу.

Др Шешељ: А откуд Коштуница зна да се такве ствари дешавају, и ако се уопште дешавају, кад је он стигао само до Лепосавића и тамо ипачео прву пушку да се с њом слика, а у Лепосавићу живе скоро искључиво Срби. Он није ни видео попрешта сукоба, није ни ишао тамо где се пуца. Ја сам ишао, могу да вам сведочим да никаквих злочина са српске стране нема. Никаквих кривичних дела. Уосталом, можете се и уверити.

У селу Малешевцу наша полиција чува шиптарске радње, и уклања се периодично само кварљива роба, да не би угрозила осталу робу и да не би уг-

нађе у ситуацији да се око њега пуца. Нема тог човека. Људи се у таквој ситуацији разликују само по томе ко открива свој страх, ко га успешније прикрива. А страх сви осећају.

Новинар: Како коментаришете тврдње према којима српска полиција не може дуже да контролише она села, која, да не кажем, условно, ослободи од припадника ОВК, јер се након тог ослобађања повуче из села и створи опет простор за повратак терориста.

Др Шешељ: Наша полиција може све да контролише. Истина је, полицајци су напустили једно од мањих забачених села, јер у том тренутку није било разлога да остану веће групе наших полицајца, па кроз њега опет шпартају разбијени терористи. Наш је циљ да униш-

ву Министарства Црне Горе о иницијативи, евентуалној за добијање химне? Да ли је то могуће?

Др Шешељ: И Устав Србије и Устав Црне Горе прописује да те две републике могу имати своју химну. И то је могуће. Српска радикална странка сматра да би требало и Србија и Црна Гора да имају своју химну, и да само ту одлуку треба донети на демократски начин. Политици Српске радикалне странке залагање да Србија има химну "Боже правде", а Црна Гора има "Овам, онамо". Овде смо ми по том питању спремни и на нека компромисна решења ако се усагласимо са другим политичким партијама.

Др Шешељ: Има ли још питања? Хвала што сте дошли.

ДОБРО ДОШЛИ У ПЕТРОВЧИЋ

На 35 километара од центра Земун у предивној сремској равници налазе се најјефтинији плацеви за стамбену изградњу у Србији.

ПЕТРОВЧИЋ

ИЗВРШНИ ОДБОР СО ЗЕМУН РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ДОДЕЛУ ПЛАЦЕВА ЗА СТАМБЕНУ ИЗГРАДЊУ У ПЕТРОВЧИЋУ

- Парцеле се уступају уз накнаду од 15 динара/м².
- Све парцеле су изделене у појединачне плацеве за индивидуалну стамбену изградњу површине од 5 до 7 ари.
- Право учешћа на конкурс имају сва правна и физичка лица.
- Сваки учесник конкурса дужан је да на име трошкова оглашавања уплати износ од 50,00 динара на жиро-рачун број: 40805-637-5-6006714 „Земунске новине“.
- Пријаве на конкурс се достављају Одељењу за имовинско-правне послове, соба број 60, на другом спрату Општине.
- Информације на телефон: 198-323 локал 36.

ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

У НАЈСУНЧАНИЈЕМ ДЕЛУ ЗЕМУНА
НАЈМЛАЂЕ ОПШТИНСКО НАСЕЉЕ

- НАСЕЉЕ ОД БЛИЗУ 900 ПАРЦЕЛА,
ВЕЛИЧИНЕ ОД 5 ДО 8 АРИ
- ИДЕАЛНА САОБРАЋАЈНА ВЕЗА
- ИНФРАСТРУКТУРА ВЕЋ НА ОБОДУ НАСЕЉА

**ИЗВРШНИ ОДБОР
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЗЕМУН
РАСПИСУЈЕ КОНКУРС**

**ЗА ДОДЕЛУ ПАРЦЕЛА У НАСЕЉУ
ПЛАВИ ХОРИЗОНТ**

- Парцеле се налазе у продужетку насеља „Алтина”, са леве стране пруге Београд-Батајница, од Добановачког пута до насеља Земун поље.

- Право учешћа на конкурсима имају сва правна и физичка лица.

- Парцеле се додељују уз надокнаду од 100 динара/м².

- Сваки учесник конкурса дужан је да на име трошкова уплати износ од 100 динара на жиро-рачун бр. 40805-637-5-6006714 „Земунске новине”.

- Пријаве се подnose у Одељењу за имовинско-правне и стамбене послове, соба 65, а информације на телефон 198-323/36

У непосредној близини Беовоза, са излазом на два аутопута. Уређен је пут до насеља, а завршава се и главна улица

